

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”

Cu titlu de manuscris

C.Z.U: 81'37.46:[002]= 135.1(043)

CATEREV CRISTINA

EVOLUȚIA TERMINOLOGIEI
BIBLIOTECONOMICE ROMÂNEȘTI

621.04. LEXICOLOGIE ȘI LEXICOGRAFIE; TERMINOLOGIE ȘI LIMBAJE
SPECIALIZATE; TRADUCTOLOGIE
(Limba română)

Teză de doctor în filologie

Autoare:

CATEREV Cristina

Conducător științific:

VULPE Ana,
doctor în filologie,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2025

© CATEREV, CRISTINA 2025

CUPRINS

ADNOTARE (în limbile română, rusă și engleză)	5
LISTA TABELELOR	8
LISTA FIGURILOR.....	9
LISTA ABREVIERILOR	10
LISTA SIGLELOR	12
INTRODUCERE	15
1. TERMINOLOGIA ȘI LIMBAJUL DE SPECIALITATE. ABORDĂRI TEORETICE	
1.1. Evoluția noțiunilor <i>termen</i> și <i>terminologie</i>	31
1.2. Tendințe în dezvoltarea terminologiei moderne	43
1.3. Limbajul specializat biblioteconomic în sistemul general al limbii	48
1.4. Lexicul biblioteconomic românesc în contextul lexicului general.....	57
1.5. Concluzii la capitolul 1	62
2. EVOLUȚIA TERMINOLOGIEI DIN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIC ROMÂNESC	
2.1. Din istoria unor termeni biblioteconomiци (de la tabletele de lut la tabletele lui J. Gutenberg)	63
2.2. Primele atestări terminologice în domeniul biblioteconomic românesc (secolul al XII-lea – al XVII-lea)	68
2.3. Fenomenul biblioteconomic românesc (secolul al XVIII-lea – al XIX-lea)	77
2.4. Biblioteconomia românească (secolul al XX-lea – al XXI-lea)	94
2.5. Aspecte de formare a termenilor biblioteconomiци moderni	100
2.6. Termeni biblioteconomiци formați prin metafora conceptuală	103
2.7. Fenomenul biblioteconomic românesc în contextul epocii contemporane	115
2.8. Concluzii la capitolul 2	127
3. PARTICULARITĂȚI LEXICALE ȘI SEMANTICO-STRUCTURALE ALE TERMENILOR DIN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIC	
3.1. Sistemul unităților lexicale în terminologia biblioteconomiциă	129
3.2. Particularități lexico-semantice ale termenilor din domeniul biblioteconomic	134
3.3. Particularități semantico-structurale ale termenilor din domeniul biblioteconomic ..	146
3.4. Fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomiциă românească	153
3.5. Caracteristica lexico-gramaticală a termenilor din domeniul biblioteconomic	156

3.5.1. Termeni biblioteconomici monomembri	157
3.5.2. Termeni biblioteconomici-sintagme	159
3.6. Caracteristica lexico-gramaticală a acronimelor în terminologia domeniului biblioteconomic	173
3.7. Concluzii la capitolul 3	177
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	180
BIBLIOGRAFIE	186
ANEXE	214
DECLARAȚIA CU PRIVIRE LA ASUMAREA RĂSPUNDERII.....	309
CURRICULUM VITAE AL AUTOAREI	310

ADNOTARE

Autoare: Caterev Cristina

Tema: Evoluția terminologiei biblioteconomice românești.

Teză de doctor în filologie la specialitatea 621.04. Lexicologie și lexicografie; terminologie și limbaje specializate; traductologie (limba română). Chișinău, 2025.

Sructura tezei: Teza este alcătuită din: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 366 de titluri, 185 de pagini text de bază, 12 tabele, 9 figuri, 16 anexe. Rezultatele tezei au fost reflectate în 13 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: termen, terminologie, sistem terminologic, evoluție semantică, adaptare lingvistică, lexic specializat.

Domeniul de studiu: filologie.

Scopul cercetării constă în analizarea și descrierea evoluției sistemului lexical al biblioteconomiei în limba română, identificarea schimbărilor semantice și influențele externe asupra termenilor din acest domeniu.

Obiectivele lucrării: cercetarea evoluției terminologiei biblioteconomice românești în contextul istoric; studierea proceselor de împrumut terminologic și adaptarea acestora în limba română prin înțelegerea influențelor internaționale asupra biblioteconomiei românești; investigarea schimbărilor semantice ale termenilor biblioteconomiци în limba română, cu accent pe modul în care semnificațiile acestora s-au modificat de-a lungul perioadelor în funcție de evoluția științei biblioteconomice; elaborarea unui ghid metodologic pentru analiza sistematică a terminologiei biblioteconomice românești; compararea terminologiei biblioteconomice românești cu terminologia utilizată în alte limbi de circulație internațională; evaluarea impactului dezvoltării tehnologice și a digitalizării asupra terminologiei biblioteconomice românești; crearea unui glosar terminologic biblioteconomic românesc care să reflecte evoluția terminologică a acestui domeniu.

Noutatea și originalitatea științifică constă în realizarea unei analize inovative a evoluției terminologiei biblioteconomice românești; identificarea etapelor semnificative de formare și transformare a termenilor din acest domeniu; înțelegerea dinamicii limbajului biblioteconomic în contextul istoric și internațional; aplicarea unei metodologii unitare pentru analiza terminologiei, care integrează atât abordări structural-semantice, cât și lexico-semantice, oferind o perspectivă cuprinzătoare asupra schimbărilor semantice din domeniul biblioteconomic; identificarea caracteristicilor specifice limbajului specializat din această arie.

Rezultatele noi pentru știință: realizarea unei analize complexe a evoluției terminologiei biblioteconomice românești, identificând etapele-cheie de dezvoltare, influențele externe și factorii care au contribuit la formarea și transformarea termenilor în acest domeniu. Prin investigarea proceselor de împrumut, adaptare și schimbare semantică, lucrarea contribuie la o mai bună înțelegere a dinamicii terminologice din perspectiva istorică și contemporană.

Semnificația teoretică a tezei: analizarea dezvoltării și schimbărilor semantice ale termenilor biblioteconomiци și evidențierea influențelor externe și contextul istoric care au contribuit la formarea limbajului specific acestui domeniu.

Valoarea aplicativă a cercetării rezidă în contribuția semnificativă la clarificarea și standardizarea termenilor specifici domeniului biblioteconomic în limba română. Cercetarea oferă o analiză detaliată a evoluției terminologiei în domeniul biblioteconomic românesc.

Implementarea rezultatelor științifice. Materialele și rezultatele cercetării au fost publicate în 13 articole științifice în reviste de profil din Republica Moldova și România, au fost reflectate și în cadrul unor întruniri științifice naționale și internaționale (colocvii, conferințe, congrese, mese rotunde) și publicate în culegerile de materiale ale acestora.

АННОТАЦИЯ

Автор: Катерев Кристина

Тема: Эволюция румынской библиотековедческой терминологии.

Диссертация на соискание учёной степени доктора филологии по специальности 621.04. Лексикология и лексикография; терминология и специализированные языки; переводоведение (румынский язык). Кишинёв, 2025.

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 366 источников, 185 страниц основного текста, 12 таблицы, 9 рисунков, 16 приложений. Результаты исследований были отражены в 13 научных статьях.

Ключевые слова: термин, терминология, терминологическая система, семантическая эволюция, лингвистическая адаптация, специализированная лексика.

Область исследования: филология.

Цель исследования состоит в анализе и описании эволюции лексической системы библиотековедения на румынском языке, выявлении семантических изменений и внешних влияний на термины в этой области.

Задачи работы: исследование эволюции румынской библиотековедческой терминологии в историческом контексте; изучение процессов заимствования терминов и их адаптации в румынском языке с учётом международных влияний на румынское библиотековедение; анализ семантических изменений библиотековедческих терминов румынского языка, с акцентом на изменения их значений в зависимости от этапов развития библиотековедческой науки; разработка методологической базы для системного анализа румынской библиотековедческой терминологии; сравнение румынской библиотековедческой терминологии с терминологией, используемой в других международных языках; оценка влияния технологического развития и цифровизации на румынскую библиотековедческую терминологию; создание терминологического глоссария румынской библиотековедческой терминологии, отражающего её эволюцию.

Научная новизна и оригинальность: заключается в проведении инновационного анализа эволюции румынской библиотековедческой терминологии; выявлении значимых этапов формирования и трансформации терминов в этой области; понимании динамики библиотековедческого языка в историческом и международном контексте; применении единой методологической основы для анализа терминологии, которая интегрирует как структурно-семантические, так и лексико-семантические подходы, предлагая всесторонний взгляд на семантические изменения в области библиотековедения; выявлении специфических характеристик специализированного языка в этой области.

Новые результаты для науки: проведение комплексного анализа эволюции румынской библиотековедческой терминологии, с выявлением ключевых этапов развития, внешних влияний и факторов, способствовавших формированию и трансформации терминов в данной области.

Теоретическое значение диссертации: заключается в анализе развития и семантических изменений библиотековедческих терминов, а также выделении внешних влияний и исторического контекста, которые способствовали формированию специфического языка этой области.

Прикладная ценность диссертации: состоит в значительном вкладе в уточнение и стандартизацию терминов, специфичных для библиографической области на румынском языке. Исследование предоставляет детальный анализ эволюции терминологии в области библиотековедения на румынском языке.

Внедрение научных результатов: Материалы и результаты исследования были опубликованы в 13 научных статьях в профильных журналах Республики Молдова и Румынии, а также отражены на национальных и международных научных встречах (коллоквиумы, конференции, конгрессы, круглые столы) и опубликованы в сборниках материалов этих мероприятий.

ANNOTATION

Author: Cristina Caterev

Theme: The Evolution of the Romanian Librarianship Terminology.

PhD thesis in Philology, Speciality 621.04. Lexicology and lexicography; terminology and specialized languages; translation studies (romanian language). Chisinau, 2025.

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 366 titles, 185 pages of basic text, 12 tables, 9 figures, 16 annexes. The results were reflected in 13 scientific papers.

Keywords: term, terminology, terminological system, semantic evolution, linguistic adaptation, specialized lexicon.

Domain of research: Philology.

The aim of the study involves analyzing and describing the evolution of the lexical system of library science in the romanian language, identifying semantic changes and external influences on the terms in this field.

The objectives of the thesis: involving the study of the evolution of romanian library science terminology in a historical context; the investigation of terminological borrowing processes and their adaptation into the romanian language by analyzing the international influences on romanian library science; the exploration of semantic changes in library science terms in romanian, with a focus on how their meanings have evolved over time in response to the development of library science as a field; the development of a methodological framework for the systematic analysis of romanian library science terminology; the comparison of romanian library science terminology with that used in other internationally recognized languages; the assessment of the impact of technological advancements and digitization on romanian library science terminology; and the creation of a romanian library science glossary that reflects the terminological evolution in this field.

Scientific innovation and originality: lies in conducting an innovative analysis of the evolution of Romanian library science terminology, identifying the significant stages in the formation and transformation of terms in this domain. It includes understanding the dynamics of library science language in historical and international contexts, and the application of a unified methodological framework for terminological analysis, integrating both structural-semantic and lexical-semantic approaches to provide a comprehensive perspective on semantic changes in the field of library science. The research also identifies the specific characteristics of the specialized language in this area.

New results for science: offers a comprehensive analysis of the evolution of Romanian library science terminology, identifying the key of the developmental stages, external influences, and factors that have contributed to the formation and transformation of terms in this domain.

The theoretical value of the work contributes to the analysis of the development and semantic changes of library science terms and highlights the external influences and historical context that have shaped the specialized language of this field.

The applied value of the study lies in its significant contribution to clarifying and standardizing the terms specific to the field of library science in the romanian language. The study provides a detailed analysis of the evolution of terminology in romanian library science, offering valuable insights for academic and professional practice.

Implementation of scientific results: The materials and findings of the research have been published in 13 scientific articles in specialized journals in Moldova and Romania. They have also been presented at various national and international scientific events, including colloquia, conferences, congresses, and roundtables, and published in their proceedings.

LISTA TABELELOR

Tabelul 1.1. Termeni de origine franceză din domeniul biblioteconomiei	50
Tabelul 1.2. Termeni de origine engleză din domeniul biblioteconomiei cu același sens în diferite limbi	50
Tabelul 1.3. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limbi străine)	61
Tabelul 1.4. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limba rusă)	61
Tabelul 1.5. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limba română)	61
Tabelul 3.1. Evoluția termenilor și sintagmelor în domeniul bibliotecomic	144
Tabelul 3.2. Termeni englezești adaptați, cu forme de plural	152
Tabelul 3.3. Termeni biblioteconomi englezești compuși	152
Tabelul 3.4. Termeni biblioteconomi englezești ce au aceeași formă pentru singular și plural	152
Tabelul 3.5. Termeni biblioteconomi accidentali	152
Tabelul 3.6. Acronime comune utilizate în biblioteconomie	175
Tabelul 3.7. Acronime împrumutate din limba engleză	177

LISTA FIGURILOR

Fig. 2.6.1 Acces rapid, intuitiv și personalizat la o multitudine de informații științifice ...	109
Fig. 2.6.2. Integrat de la începutul până la sfârșitul fluxului de lucru care simplifică accesul la conținut, indiferent de sursă	110
Fig. 2.6.3. Îmbunătățirea continuă a posibilităților de căutare pentru utilizator și completarea permanentă a colecțiilor de bibliotecă	110
Fig. 2.6.4 Pictograme ce identifică fișiere	110
Fig. 3.5.2.1. Termeni studiați din publicații din perioada 1990-2000	168
Fig. 3.5.2.2. Termeni studiați din publicații din perioada 2000-2024	169
Fig. 3.5.2.3. Structura termenilor biblioteconomici	170
Fig. 3.5.2.4. Împrumuturile din alte limbi în terminologia biblioteconomică	170
Fig. 3.5.2.5. Frecvența termenilor biblioteconomici din publicații de specialitate	171

LISTA ABREVIERILOR

- © – copyright
- ac. – acuzativ
- adj. – adjectiv, adjectival
- adv. – adverb, adverbial
- arh. – arhivistică
- art. – articol, articulat
- conf. – conferențiar
- coord. – coordonator
- d.H. – după Hristos
- dr. – doctor
- engl. – engleză
- et. al. – et alia
- etc. – etcetera
- f. – feminin
- fr. – franceză
- G. – genitiv
- gr. – greacă
- hab. – habilitat
- î.H. – înainte de Hristos
- lat. – latină
- loc. – locuțiune
- m. – masculin
- n. – neutru, născut
- N. – Nominativ
- nr. – număr
- p. – pagină
- pl. – plural
- prep. – prepoziție
- prof. univ. – profesor universitar
- pron. – pronume
- s. – substantiv
- S1 – Substantiv 1

s.a. – sine anno
sec. – secol, secole
sf. – sfânt
sin. – sinonim
sing. – singular
s.l. – sine loco
s.n. – sine nomine
soc. – societate
ș.a. – și alții, altele
T1 – terminologie „internă”
T2 – terminologie „externă”
tipogr. – tipografie
tz. – teză
vol. – volum

LISTA SIGLELOR

- AACR – Anglo-American Cataloguing Rules
- ABBPR – Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România
- ABIR – Asociația Bibliotecarilor din Învățământ România
- ALA – American Library Association
- BNRM – Biblioteca Națională a Republicii Moldova
- CD – Clasificare Decimală
- CDI – Cercetare Dezvoltare Inovare
- CDU – Clasificare Decimală Universală
- CEDO – Curetea Europeană a Drepturilor Omului
- CEP – Centrul Editorial Poligrafic
- CERN – The European Organization for Nuclear Search
- CRIS – Country Response Information System
- CTUN – Consiliu pentru Titluri Universitare Naționale
- CZ – Clasificare Zecimală
- CZU – Clasificare Zecimală Universală
- CZU – Clasificare Zecimală Universală
- DC – Decimal Classification
- DCDBȘI – Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării
- DEM – Digital Elevation Model
- DES – Departamentul pentru Educație și Știință
- DES – Department of Education and Science
- DFAIT – Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului Internațional
- DGM – Desemnarea generală a materialului
- DVD – Disc Digital Polivalent
- EASL – Asociația Europeană a Bibliotecarilor-Sinologi
- EBAP – Educația Bazată pe Activitatea Practică
- EBLIDA – Biroul European al Asociațiilor de Biblioteci, Informare și Documentare
- EBSCO – Elton B. Stephens Company
- ECIP – Educația Continuă și Inițiativa Profesională
- ECVI – Continuing Education and Vocational Initiative
- ELNIT – Asociația Internațională a Utilizatorilor și Designerilor de Biblioteci Electronice și Noi Tehnologii Informaționale
- ERAUL – Études et Recherches Archéologiques de l'Université de Liège

FCA – Framework Convention Alliance of MERCOSUR
FCO – Foreign Commonwealth Office
FEP – Federația Editorilor din Europa
FER – Federația Editorilor din România
FID – Federația Internațională de Documentare
FIPS – Institutul Federal de Proprietate Industrială
FMI – Fondul Monetar Internațional
FRA – Forumul Regional ASEAN
FRBR – Functional Requirements for Bibliographic Records
GAO – General Accounting Office, S.U.A. (Curtea de Conturi)
I&D – Information and Documentation
IAML – Asociația Internațională a Bibliotecilor, Arhivelor și Centrelor de Documentare Muzicale
IASL – Asociația Internațională a Bibliotecilor Școlare
ICA – Consiliul Internațional al Arhivelor
IFLA – International Federation of Library Associations
IIB – Interagency Information Bureau
IID – Institutul Internațional de Documentare
ISA – Asociația Internațională de Standardizare
ISBD – International Standard Bibliographic Description
ISBN – International Standard Book Number
ISO – Organizația Internațională de Standardizare
ISSN – International Standard Serial Number
OA – Open Access
ODLIS – Online Dictionary of Library and Information Science
ONG – Organizație Non Guvernamentală
OPAC – Online Public Access Catalog
PRIMO – Peer Reviewed Instructional Materials Online
R.S.R. – Republica Socialistă România
R.S.S.M – Republica Sovietică Socialistă Moldova
RPR – Republica Poporană Română
S.A. – Sistem Automatizat
SI – Sistem Informațional
SIGB – Système Intégré de Gestion de Bibliothèque
SNB – Sistemul Național de Biblioteci

TGT – Teoria Generală a Terminologiei
UDC – Universal Decimal Classification
ULIM – Universitatea Liberă Internațională din Moldova
USARB – Universitatea de Stat „Aleco Russo” din Bălți
USCH – Universitatea de Stat din Cahul
USDC – Universitatea de Stat Dimitrie Cantemir
USM – Universitatea de Stat din Moldova
VS – vedetă de subiect
WWW – World Wide Web

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei abordate. Evoluția terminologiei biblioteconomice românești reprezintă un subiect de interes major în contextul dinamicii culturale și tehnologice contemporane. În era informațională, caracterizată de accesul rapid la resurse globale și de schimbări accelerate în mediul biblioteconomic au loc transformări lingvistice. Evoluția vocabularului reflectă procesele de modernizare și adaptare culturală care definesc tranziția de la tradiție la inovație.

Biblioteconomia, ca disciplină științifică, este un domeniu în continuă transformare, influențat de noile tehnologii și de integrarea standardelor internaționale. În acest sens, o înțelegere aprofundată a dinamicii terminologice permite clarificarea unor aspecte fundamentale legate de adaptarea lingvistică la schimbările tehnologice și sociale, contribuind astfel la standardizarea și uniformizarea limbajului profesional utilizat în biblioteci, arhive și alte instituții de profil. Această cercetare răspunde nevoii stringente de a armoniza terminologia autohtonă cu cea internațională, consolidând limbajul de specialitate românesc într-un domeniu care joacă un rol-cheie în democratizarea accesului la cunoaștere.

Globalizarea și digitalizarea au facilitat adoptarea masivă a termenilor din limba engleză, ceea ce, deși benefic în privința unificării standardelor internaționale, poate conduce la pierderea specificului național. Cercetarea evoluției terminologice oferă o bază solidă pentru înțelegerea mecanismelor de împrumut, adaptare și inovare lingvistică, evidențiind modul în care factorii istorici, politici și culturali au influențat formarea și transformarea lexicului biblioteconomic românesc. În acest fel, lucrarea contribuie nu doar la clarificarea conceptelor de bază ale biblioteconomiei, ci și la protejarea valorilor lingvistice și culturale românești.

Astfel, terminologia biblioteconomică joacă un rol esențial în facilitarea comunicării științifice și practice între specialiștii din domeniu. Dezvoltarea limbajului specific acestui domeniu, cu influențe istorice, lingvistice și tehnologice, reflectă dinamica evoluției biblioteconomiei ca știință. Cercetarea evoluției terminologiei biblioteconomice românești devine un demers de actualitate, având o importanță teoretică și aplicativă majoră pentru standardizarea termenilor și pentru înțelegerea modului în care aceștia s-au adaptat noilor realități ale societății informaționale.

Terminologia actuală în domeniul biblioteconomic românesc se află sub semnul științelor și tehnicilor care determină extinderea cunoașterii și, concomitent, apariția și perfecționarea mijloacelor de captare, stocare și transmitere a informației. În schimbul de informații științifice, vocabularul biblioteconomic îndeplinește un rol hotărâtor în lexicul limbii române de la

începuturi până în prezent. În această ordine de idei, termenii din domeniu sunt vehiculate ale conceptelor ce fixează, punctează un anumit câmp al cunoașterii.

Gradul de investigare a temei. Pentru a investiga vocabularul unui domeniu profesional este esențial să deținem o cheie terminologică, adică să cunoaștem termenii acelui domeniu. În prezent, terminologia biblioteconomică românească trece printr-o perioadă de tranziție și cunoaște o dezvoltare mai rapidă, ce reflectă impactul societății informaționale asupra domeniului.

Alegerea domeniului biblioteconomic pentru cercetarea de față este condiționată de faptul că acesta este unul foarte dinamic și structurat la nivel internațional și național. Terminologia biblioteconomică românească este caracterizată de o continuă dezvoltare și implementare a inovațiilor tehnologice și științifice în secolul al XXI-lea. Evoluția rapidă a acestui domeniu face posibilă apariția unor proceduri și echipamente tehnice care au la bază utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare, care răspund celor mai dificile provocări ce țin de accesul la identificarea informației și la diverse resurse de cunoaștere.

Perceperea și crearea acestora implică elaborarea unor noi concepte, care, la rândul lor, determină o îmbogățire permanentă a terminologiei din domeniul biblioteconomic. Fiind creat prin fuziunea bibliologiei, bibliografiei, științei cărții, caracterul interdisciplinar al domeniului constă în conturarea unui sistem conceptual și terminologic complex, al cărui studiu contribuie la înțelegerea modului în care funcționează.

Cercetarea este amplasată la intersecția dintre lingvistică, istorie, biblioteconomie și științele informației, integrând metode și perspective din aceste domenii. Abordarea interdisciplinară permite nu doar analiza lingvistică a termenilor, ci și explorarea implicațiilor istorice, sociale și tehnologice ale acestora. Transdisciplinaritatea se manifestă prin conectarea biblioteconomiei cu domenii emergente, precum tehnologiile digitale și studiile de patrimoniu, oferind o viziune holistică asupra evoluției terminologiei.

Studiile anterioare au abordat parțial teme conexe, precum analiza influențelor lingvistice externe (latină, franceză, germană, engleză) asupra vocabularului biblioteconomic, standardizarea terminologiei și impactul tehnologiei asupra limbajului profesional. Totuși, cercetările existente s-au concentrat, în principal, pe aspecte izolate sau pe perioade istorice specifice, fără a oferi o analiză sistemică a evoluției terminologice pe termen lung. Prin urmare, această teză își propune să completeze lacunele din literatura de specialitate, oferind o perspectivă integrată și complexă asupra evoluției terminologiei biblioteconomice românești, contribuind astfel la consolidarea bazei teoretice și aplicative a domeniului.

Termenii și sintagmele pentru cercetare au fost selectate din publicațiile editate în limba engleză, franceză, rusă și română. Conform cercetărilor din ultimele decenii, terminologia românească se impune tot mai insistent ca o disciplină lingvistică. În lingvistica românească, preocuparea pentru cercetarea limbajelor specializate nu este nouă: există mai multe studii, atât teoretice, cât și practice, consacrate limbajelor profesionale din sfera economică, ecologică, juridică, pedagogică, medicală, militară, lingvistică, sportivă etc.

Cercetările realizate în domeniul terminologiei biblioteconomice, în special cele consacrate evoluției lexicului biblioteconomic specializat, care a avut cea mai fructuoasă perioadă de dezvoltare după anul 1990, suferind transformări considerabile, sunt însă insuficiente. Cercetarea de față este actuală și datorită faptului că evoluția semantică a unităților lexicale din domeniul biblioteconomic este abordată prin prisma unor fenomene lingvistice puțin studiate în limba română, precum terminologizarea, determinologizarea, reterminologizarea, a căror esență este relevată în lucrare.

La nivel internațional, au fost realizate cercetări asupra limbajului tehnic și a terminologiei în domeniul biblioteconomiei, însă aplicarea acestor concepte în spațiul românesc necesită o analiză specifică. Teoriile referitoare la lexicologie, terminologie și traductologie, propuse de autori precum: M.T. Cabré [3, 4], J. Byck [95], V. Leitchik [18, 19], E.A. Rey [33], R. Kocourek [42], R. Paul [46], care au fundamentat analiza terminologică modernă.

Numeroși autori cercetați au abordat studiul biblioteconomiei, contribuind la dezvoltarea acestui domeniu prin cercetări teoretice și practice, precum și prin elaborarea de metodologii și standarde aplicabile în gestionarea resurselor informaționale. Printre acești autori enumerăm: Th. Besterman [2], Ch. Cutter [8], K. Guinagh [12], L. Jacob [14], D.W. Krummel [16], Wynar, B.S. [40], H. Lemaitre [44], G. Naudé [45], A. Capaccioni [49], C. Gessner [50], L. Jacob, [50].

Studiile dedicate terminologiei tehnice și lingvisticii aplicate, realizate de cercetători care au abordat particularitățile lingvistice ale limbii române în diverse contexte profesionale au fost ale următorilor autori: Gh. Moldovanu [215], I. Coteanu [124], E. Coșeriu [123], M. Pitar [228-229], A. Bidu-Vrănceanu [82, 83], N.A. Ursu [285], V. Bahnaru [67-68], I. Manole [203], A. Vulpe [288-289], M. Butuc [94], E. Mincu [211-213], I. Druță [155-156], L. Hometkovski [177-178], S. Antonescu [58], Al. Graur [173-174] etc.

În cercetarea materialului lingvistic din domeniul limbajului biblioteconomic național am pornit de la lucrările specializate în care termenii sunt înregistrați și recomandați: *Vocabular de bibliologie*, 1966 (autor Nicolae Georgescu-Tistu) [167], *Dicționar rus-român de bibliologie și biblioteconomie*, 1990 (autor Ion Madan) [201], *Din istoria și arta cărții. Lexicon*, 1992 (autor Virgil Olteanu) [222], *Dicționar de biblioteconomie și știința informării*

român-englez, 1999 (autor Mircea Regneală) [241], *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*, 2001, vol. 1 și vol. 2 (autor Mircea Regneală) [242-243], *Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării. Ediție enciclopedică*, 2014 [141], *Biblioteconomia modernă: glosar*, 2018 (autor Lidia Kulikovski) [189].

Pentru partea practică a cercetării a fost acumulat corpul de bază al cercetării din diverse surse de texte biblioteconomice, publicații de specialitate, enciclopedii, monografii, culegeri de articole științifice. Eterogenitatea materialului faptic a implicat identificarea elementelor de terminologie biblioteconomică și din ghiduri, îndrumare metodologice, precum: *Introducere în documentarea științifică*, 1960 (autori Aurel Avramescu și Virgil Câdea) [63], *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 1968 [266], *Introducere în biblioteconomie*, 1996 (autor Săluc Horvat) [180], *Ghid de biblioteconomie*, 1997 (autor Richter Brigitte) [326], *Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane*, 2001 (autor Ion Stoica) [261], *Euroreferențial I&D: Referențialul competențelor profesioniștilor europeni în informare și documentare*, 2000 [160], *Metode tradiționale și moderne de regăsire a informației*, 2003 (autor Olimpia Curta) [128], *Managementul informațional în instituțiile infodocumentare*, 2007 (autor Silvia Ghinculov) [168], *Explorarea metodelor de cercetare în Biblioteconomie și Știința Informării*, 2021 (autor Nelly Țurcanu) [330]etc.

Am studiat texte care generează teme studiatermenii, în special studii de cercetare – teze de doctorat: *Terminologia militară românească (studiu retrospectiv: secolul al XIII-lea - începutul secolului al XIX-lea)*, 2011 (autor Marin Butuc) [94], *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii: Teză de doctor habilitat în filologie*, 2014 (autor Inga Druță) [155], *Englezismele în presa periodică din Republica Moldova (aspectele funcțional, fonetic, ortografic, morfologic, semantic)*, 2017 (autor Livia Caruntu-Caraman) [98], *Terminologia ecologică în limba română. Analiza lexical-funcțională*, 2018 (autor Dorina Macovei) [200], *Terminologia medicală în limba română: evoluție și tendințe*, 2018 (autor Eugenia Mincu) [212], *Terminologizarea, determinologizarea și reterminologizarea în limba română (în baza lexicului sportiv)*, 2019 (autor Aliona Luca) [198], *Particularitățile structural-semantice ale terminologiei juridice a CEDO în limba engleză*, 2019 (autor Victoria Fiodorov) [161], *Metafora ca sursă de conceptualizare în terminologia din domeniul inteligenței artificiale*, 2023 (autor Cristina Nichita) [218] ș.a.

În această teză, prezentăm evoluția terminologiei biblioteconomice românești ca pe un proces dinamic, strâns legat de transformările istorice, culturale și tehnologice care au influențat dezvoltarea domeniului biblioteconomic. De la termenii inițiali utilizați în Evul Mediu. Analiza pe secole evidențiază contribuțiile factorilor externi, precum influențele

lingvistice latine, franceze și engleze, dar și eforturile interne de standardizare și profesionalizare. Prin documentarea acestor etape, cercetarea oferă o perspectivă integrată asupra evoluției lingvistice, subliniind importanța terminologiei ca instrument esențial pentru organizarea și diseminarea informației în societatea românească.

Evoluția terminologiei biblioteconomice românești reflectă transformările istorice, culturale și tehnologice care au modelat domeniul de-a lungul secolelor. Începând cu secolul al XII-lea până în secolul al XVI-lea, vocabularul s-a dezvoltat în jurul scriptoriilor mănăstirești, folosind termeni de origine latină, precum *scriptorium* și *codex*, pentru a descrie activitățile de copiere și organizare a manuscriselor. În secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, sub influența iluminismului, lexicul se diversifică prin termeni precum *catalog* și *clasificare*, datorită apariției bibliotecilor laice și traducerilor din germană și franceză.

Primele concepte și termeni utilizați în secolul al XII-lea în acest domeniu au fost influențate de tradiția religioasă, în special de activitatea mănăstirilor care dețineau rolul principal în conservarea și transmiterea cunoașterii. Primele referințe scrise privind gestionarea textelor și a documentelor în spațiul românesc apar în perioada medievală, odată cu dezvoltarea cancelariilor domnești. Termenii precum *cartulariu* (cartular), *copist*, *evangheliar*, *glosă*, *manuscris*, *pergament*, *psalmi*, *psaltire*, *scriptorium*, *tetraevangheliar* [326] sunt preluați din alte limbi, fiind utilizați în gestionarea documentelor religioase și administrative. Din secolul al XII-lea, domeniul biblioteconomic a fost puternic influențat de activitatea mănăstirilor și de tradițiile religioase. Deși terminologia nu era încă bine conturată, au fost utilizați termeni preluați din limbile latină și greacă, specifici pentru gestionarea textelor religioase și administrative. Acești termeni reflectă practicile specifice epocii, în care textele scrise aveau o valoare esențială pentru transmiterea cunoștințelor religioase și administrative.

Expansiunea creștinismului și a mănăstirilor din secolul al XIII-lea a dus la o intensificare a activității de copiere și conservare a textelor. În terminologia biblioteconomică se remarcă utilizarea termenilor cu rădăcini latine, precum: *archivum* (arhivă), *bibliotheca* (bibliotecă), *breviar* (breviar), *codicologus* (codicolog), *inventarium* (inventar), *missal* (misal), *registrum* (registru), *scriptum* (scriere), *volumen* (scriere), indicând activități legate de inventarierea și depozitarea documentelor. Acești termeni, majoritatea de origine latină, sunt esențiali în descrierea și organizarea documentelor și textelor din epocile medievală și renașcentistă.

În secolul al XIV-lea, dezvoltarea orașelor și a centrelor culturale, precum cele din zona Transilvaniei, a determinat evoluția limbajului biblioteconomic. Apar termeni specifici pentru colecțiile de cărți ale bisericilor, iar ale manuscriselor sunt clasificate în funcție de conținutul lor tematic: *catalogus* (catalog), *chronicarum* (cronică), *compendium* (compendiu), *liturgicus* (carte

liturgică), *manuscriptum* (manuscris copiat manual), *scriptorium* (*atelier de copiere a manuscriselor*). Acești termeni reflectă tranziția spre o organizare mai eficientă a colecțiilor de manuscrise și evidențiază rolul tot mai important al bibliotecilor și arhivelor în societatea medievală [314].

Odată cu apariția primelor biblioteci, la începutul secolului, odată cu apariția primelor biblioteci organizate și apariția bibliotecilor private, terminologia biblioteconomică evoluează. Sunt introduse noțiuni precum: *bibliotheca monasterii* (bibliotecile mănăstirești), *catalogare*, *catalogus* (listă), un termen precursor al catalogului modern, *chronicon* (documente istorice), *classificatio* (*clasificare*), *tabularium* (tabulariu) și deși rudimentar în accepțiunea lor modernă. Acești termeni evidențiază progresele în organizarea bibliotecilor și arhivelor, marcând o tranziție către metode de gestionare a cunoașterii scrise.

În secolul al XV-lea, terminologia biblioteconomică a devenit mai diversificată, reflectând noile practici de catalogare și organizare. Activitatea culturală intensificată a contribuit la rafinarea limbajului specific.

Renașterea europeană influențează spațiul românesc, iar dezvoltarea tiparului contribuie la diversificarea terminologiei în secolul al XVI-lea. Termenii încep să fie utilizați mai frecvent, indicând o maturizare a practicilor biblioteconomice, precum: *bibliographia* (descrierea și clasificarea cărților), *biblioteci publice*, *bibliotheca privata* (bibliotecă personală), *catalogus* (listă de cărți), *codex impressus* (carte tipărită în formă de codex) continuând tradiția manuscriselor, *compendium* (compendiu), *glossa* (adnotare), *incunabulum* (carte tipărită înainte de anul 1501), *inventarium* (inventar), *liber impressus* (carte tipărită), *typographia* (tipografie) [338].

Secolul al XVII-lea, anii 1644-1654, influențele Renașterii și dezvoltarea tiparului au avut un impact major asupra biblioteconomiei, determinând o diversificare a terminologiei și o evoluție a practicilor de organizare a colecțiilor. În timpul domniei lui Vasile Lupu și datorită activității mitropolitului Varlaam, se consolidează termenii referitori la biblioteci și colecții de cărți. Se fac referiri explicite la *fonduri de carte* în documentele oficiale.

În această perioadă, bibliotecile au început să fie privite ca instituții esențiale pentru educație și cultura publică. În secolul al XVII-lea, influențele iluminismului și dezvoltarea bibliotecilor publice au determinat o diversificare semnificativă a terminologiei biblioteconomice, apar termenii: *bibliographia* (informații bibliografice), *bibliotheca publica* (bibliotecă publică), *catalogus analiticus* (catalog analitic), *collectanea* (colecție de lucrări), *index librorum* (index al cărților), *librarius* (bibliotecar), *literatura* (totalitatea lucrărilor scrise).

Acești termeni reflectă dezvoltarea organizării și accesului la cunoștințe în bibliotecile publice și academice.

În secolul al XVIII-lea, biblioteconomia românească a cunoscut un progres semnificativ, influențat de iluminism și de dezvoltarea bibliotecilor publice și academice. Termenii specifici acestei perioade reflectă dezvoltarea organizării și accesului la cunoștințele tipărite și manuscrise. Prezentăm cei mai relevanți termeni din această perioadă: *abonament bibliotecar*, *bibliotheca publică*, *catalog analitic*, *classificatio* (clasificarea cărților pe categorii tematice), *copia* (copie a unui manuscris sau a unei cărți tipărite), *editionis* (ediție), *exemplarul tipărit*, *fișă bibliografică*, *fond documentar*, *fragmentum* (fragment), *index*, *inscriptio* (inscripție), *librorum series* (serie de cărți), *manual bibliografic*, *manuscriptum* (manuscris), *paginatio* (paginare), *registre bibliografice* etc. Acești termeni reflectă evoluția biblioteconomiei, printr-o mai bună organizare a resurselor și o mai mare accesibilitate a cunoștințelor tipărite pentru publicul larg și pentru cercetători.

Secolul al XIX-lea marchează o profesionalizare a domeniului. Bibliotecarii devin specialiști recunoscuți, iar termeni precum *clasificare zecimală* și *fișă bibliografică* sunt standardizați. În secolul al XIX-lea, biblioteconomia a trecut printr-o transformare majoră, fiind influențată de dezvoltarea tiparului, creșterea educației publice și apariția bibliotecilor naționale și publice. În această perioadă, bibliotecile au început să fie privite ca instituții esențiale pentru educație, cercetare și accesul la cunoaștere. Prezentăm în continuare termeni din domeniul biblioteconomic al secolului al XIX-lea: *afiș de bibliotecă*, *arhivă*, *arhivistică*, *bibliografie*, *bibliotecar*, *carte de referință*, *cartea rară*, *catalogare*, *catalogul alfabetic*, *catalogul sistematic*, *clasificare decimale*, *colecție specială*, *exemplarul de bibliotecă*, *fișă bibliografică*, *gestiune documentară*, *index*, *împrumut interbibliotecar*, *înregistrare electronică*, *manual bibliografic*, *registre de împrumut*. Acești termeni reflectă începerea profesionalizării domeniului și introducerea unor tehnici și concepte mai moderne de organizare a cărților, oferind un sistem mai eficient de acces la informație.

În secolul al XX-lea, biblioteconomia românească a suferit o transformare în domeniu, influențată de inovațiile tehnologice, creșterea educației publice, globalizarea informației și diversificarea cerințelor utilizatorilor. Apariția bibliotecilor moderne, digitalizarea și revoluțiile în tehnologia informației au schimbat complet domeniul.

Apariția bibliotecilor digitale și a catalogării automate a impus includerea unor termeni precum: *acces deschis*, *acces la resurse*, *arhivare digitală*, *baze de date*, *bibliografie electronică*, *biblioteca digitală*, *biblioteca mobilă*, *biblioteca virtuală*, *catalog electronic*, *catalog colectiv*, *cărți digitale*, *căutare informațională*, *digitalizarea cărților*, *indexare automată*, *metadata*,

prelucrare automată a datelor, resurse electronice, servicii de referință online, servicii informatice bibliotecare, sistem de gestionare a bibliotecii, standarde de catalogare, tezaur de termeni. Acești termeni reflectă revoluțiile tehnologice și schimbările de paradigmă din biblioteconomie, care au dus la un acces mult mai rapid și eficient la informație și au transformat modul în care sunt gestionate și furnizate resursele bibliotecare.

Termenii din domeniul biblioteconomic din secolul al XXI-lea reflectă o abordare digitală și globală a biblioteconomiei, cu o accentuare pe accesibilitatea informației, eficiența căutării și stocării datelor, și pe implicarea comunității în dezvoltarea și partajarea resurselor bibliotecare. Secolul al XXI-lea a adus o schimbare fundamentală în domeniul biblioteconomic, cu accent pe digitalizare, acces deschis și integrarea tehnologiilor moderne. Termenii utilizați de către specialiști au fost adaptați la revoluția digitală, la cerințele noi ale utilizatorilor și la schimbările din peisajul informațional global.

Apar termeni precum *bibliometrie, big data, catalogare automată, căutare semantică, cloud computing* (gestionarea bibliotecilor online), *digital repository* (repositoriu digital) [330], *dspace, e-book, experiența utilizator, indexare semantică, infografice, interoperabilitate, machine learning* (tehnologie de învățare automată), *metadata, platforme digitale, open data* (deschidere semnificativă a datelor, digitalizare), *pictorgrame, social media* (rețele de socializare), *stocare digitală, webliografie etc.*

Istoria terminologiei biblioteconomice românești reflectă o evoluție continuă, influențată de factori culturali, religioși și tehnologici. De la manuscrise și codexuri până la biblioteci digitale, acest domeniu a fost în permanentă schimbare, adaptându-se nevoilor societății, indicând o adaptare la cerințele societății informaționale.

Istoria terminologiei biblioteconomice românești reflectă o evoluție continuă, strâns legată de transformările culturale, religioase și tehnologice care au modelat societatea de-a lungul secolelor. Modernizarea societății românești în secolul al XIX-lea până în secolul al XX-lea a adus cu sine o rafinare a terminologiei biblioteconomice, reflectând influențe externe și cerințele tot mai complexe ale utilizatorilor de biblioteci. Aceste concepte au fost modelate în mare măsură de contactele cu spațiul occidental, în special prin preluarea influențelor din limbile franceză și germană.

Rolul inovațiilor tehnologice, transformările digitale continuă să redefinească terminologia biblioteconomică. Globalizarea și accesul la rețele internaționale au dus la un flux rapid de inovații terminologice, multe dintre acestea fiind preluate direct din engleză. Cu toate acestea, procesul de adaptare lingvistică păstrează echilibrul între preluarea neologismelor și

păstrarea coerenței cu tradiția lingvistică locală, ceea ce asigură o continuitate în evoluția terminologiei biblioteconomice românești.

Problema constă în înțelegerea modului în care terminologia românească s-a adaptat schimbărilor socio-culturale, tehnologice și lingvistice din diferite perioade istorice. Dificultatea constă în delimitarea etapelor distincte ale dezvoltării terminologice și în evidențierea factorilor care au contribuit la tranzițiile dintre acestea. O provocare importantă este analiza procesului de standardizare a terminologiei în raport cu neologismele și integrarea lor în uzul lingvistic cotidian.

Problema științifică a cercetării rezidă în înțelegerea și explicarea mecanismelor de formare, adaptare și transformare a terminologiei românești, în contextul influențelor interne și externe, precum și a impactului asupra diverselor domenii ale cunoașterii și comunicării.

Scopul cercetării. Scopul studiului constă în analizarea și descrierea evoluției sistemului lexical al biblioteconomiei în limba română, identificarea schimbărilor semantice și influențelor externe asupra termenilor din acest domeniu.

Obiectivele cercetării sunt:

- cercetarea evoluției terminologiei biblioteconomice românești în context istoric;
- studierea proceselor de împrumut terminologic și adaptarea acestora în limba română prin înțelegerea impactului internațional asupra biblioteconomiei românești;
- investigarea schimbărilor semantice ale termenilor biblioteconomiци în limba română, cu accent pe modul în care semnificațiile acestora s-au modificat de-a lungul perioadelor în funcție de evoluția științei biblioteconomice;
- elaborarea metodologiei pentru analiza sistemică a terminologiei biblioteconomice românești;
- compararea terminologiei biblioteconomice românești cu terminologia utilizată în alte limbi de circulație internațională;
- evaluarea impactului dezvoltării tehnologice și a digitalizării asupra terminologiei biblioteconomice românești;
- crearea unui glosar terminologic biblioteconomic românesc care să reflecte evoluția terminologică a acestui domeniu.

Evoluția terminologiei biblioteconomice românești a fost influențată profund de schimbările sociale, culturale și tehnologice, care au determinat nu doar adoptarea de noi termeni, ci și transformarea sensurilor și utilizărilor celor existenți. Ipoteza constă în analiza sistemică și interdisciplinară a acestui proces, având ca obiectiv evidențierea mecanismelor științifice și lingvistice prin care terminologia s-a adaptat cerințelor naționale și internaționale.

Această cercetare propune să demonstreze că terminologia biblioteconomică este rezultatul unei interacțiuni complexe între factori interni (precum dinamica socială, dezvoltarea educației și a instituțiilor de profil) și externi (cum ar fi influențele lingvistice străine, evoluția standardelor internaționale și dezvoltările tehnologice). Analiza constă în investigarea etapelor istorice ale acestui proces, a criteriilor de formare a termenilor, precum și a strategiilor de adaptare a limbajului biblioteconomic la cerințele modernității.

Ipoteza generală a cercetării constă în analiza detaliată a procesului de evoluție a terminologiei biblioteconomice românești, având ca scop evidențierea mecanismelor specifice prin care termenii s-au format, s-au transformat și s-au adaptat la cerințele unei societăți aflate în schimbare continuă. Prin ipoteză, punem accent pe interacțiunea dintre dinamica lingvistică și contextul istoric, demonstrând că terminologia biblioteconomică nu este doar un instrument tehnic, ci și un indicator al evoluției culturale și profesionale.

Rezultatele obținute în urma acestei analize pot contribui la fundamentarea teoretică a studiilor terminologice în biblioteconomie, oferind un model aplicabil pentru alte domenii specializate. De asemenea, ele vor sprijini eforturile de standardizare și clarificare terminologică, necesare într-un context globalizat, în care precizia și coerența terminologică sunt esențiale pentru comunicarea internațională și dezvoltarea domeniului. Acest demers științific va oferi perspective teoretice și aplicative pentru dezvoltarea viitoare a domeniului biblioteconomic și pentru consolidarea identității lingvistice românești în cadrul comunității internaționale.

Metodologia cercetării științifice. Suportul metodologic al cercetării noastre este unul interdisciplinar, care integrează tehnici și instrumente din domeniile lingvisticii istorice, biblioteconomiei, științelor informației și analizei digitale. Cercetarea se bazează pe o abordare cantitativă și calitativă a corpusurilor de texte relevante, ce includ lucrări fundamentale de biblioteconomie, dicționare de specialitate, documente istorice, legislație și studii academice din domeniu. În primul rând, a fost realizată o *analiză lexicografică* a termenilor biblioteconomi, urmărind evoluția acestora în timp, începând din perioada medievală până în prezent, printr-o examinare detaliată a surselor.

Metoda documentării științifice a constituit un prim pas esențial în procesul de investigare a evoluției terminologiei biblioteconomice românești. Această etapă a implicat identificarea, selectarea și analiza surselor relevante, inclusiv dicționare, glosare, manuale de biblioteconomie și lucrări de specialitate publicate de-a lungul diferitelor perioade istorice. În plus, s-a urmărit studierea contextului istoric, social și cultural care a influențat dezvoltarea și adaptarea terminologiei. Documentarea a permis delimitarea unor categorii-cheie de termeni,

identificarea influențelor externe și interne și stabilirea etapelor de evoluție ale terminologiei în domeniu.

Metoda analizei și generalizării teoretice a fost utilizată pentru a interpreta datele colectate și pentru a formula concluzii teoretice cu privire la dinamica terminologică. Prin analiză, s-au evidențiat modele și tipare în transformarea termenilor, incluzând adaptările lingvistice, împrumuturile din alte limbi și neologismele. Ulterior, generalizarea teoretică a permis integrarea rezultatelor conceptuale unitare, care să reflecte nu doar evoluția istorică, ci și tendințele actuale și perspectivele viitoare ale terminologiei biblioteconomice românești. Această metodă a contribuit la dezvoltarea unui model explicativ privind formarea și consolidarea termenilor în domeniu.

Metoda observației a fost utilizată pentru a urmări modul de utilizare a termenilor în diverse contexte practice, cum ar fi bibliotecile publice și academice, sistemele informatizate de catalogare și activitatea editorială din domeniu. Observațiile au oferit o imagine detaliată asupra frecvenței utilizării termenilor, a variațiilor regionale și a preferințelor profesionale. Metoda statisticii a fost aplicată pentru a analiza cantitativ frecvența, distribuția și dinamica termenilor în sursele studiate. Datele statistice obținute au fost esențiale pentru validarea concluziilor, asigurând o bază obiectivă și fundamentată pentru interpretările teoretice și pentru delimitarea etapelor evolutive ale terminologiei.

De asemenea, am utilizat *metodologia digitală*, aplicând tehnici de procesare a limbajului natural și analiza cantitativă a frecvenței termenilor, pentru a identifica tendințele emergente și schimbările în utilizarea termenilor. Aceste instrumente vor permite realizarea unei *cartografieri semantice* a evoluției vocabularului biblioteconomic românesc, stabilind corelații între dezvoltarea instituțiilor biblioteconomice și modificările terminologice. Cercetarea include și o *analiză comparativă* între terminologia românească și vocabularul biblioteconomic internațional, pentru a sublinia influențele externe și procesele de standardizare ale limbajului profesional. În final, metodologia va fi completată cu o *abordare pragmatică*, evaluând aplicabilitatea terminologiei în practică, prin studii de caz ale bibliotecilor și instituțiilor educaționale din România, pentru a identifica eventualele lacune sau necesități de actualizare a vocabularului biblioteconomic românesc.

Corpusul de bază al cercetării al cercetării în domeniul biblioteconomic românesc constă într-o analiză extinsă a celor **2550 de termeni** și **sintagme**, extrase din lucrările fundamentale care reflectă dezvoltarea acestui sector în contextul românesc. Aceste date sunt obținute din surse variate, incluzând dicționare, monografii, studii de specialitate, precum și lucrări academice și teze de doctorat, ce documentează transformările terminologice și conceptuale din domeniu.

Termenii cercetați au fost supuși unei analize detaliate, având în vedere aspectele lexico-semantic, etimologice și funcționale, cu scopul de a evidenția modificările semantice și evoluția utilizării acestora în diverse contexte profesionale și educaționale. Prin această abordare, cercetarea urmărește să construiască o imagine coerentă și dinamică a schimbărilor terminologice din domeniul biblioteconomic românesc, oferind o bază solidă pentru înțelegerea modului în care limba română a adaptat și integrat concepte noi în acest sector.

A fost realizat un inventar detaliat al termenilor extrași din lucrările analizate, structurat pe baza criteriilor lexico-semantic. Această clasificare a urmărit identificarea și organizarea termenilor în funcție de numărul componentelor lor constitutive: termeni monomembri (formați dintr-un singur element lexical), bimembri (constituiți din două elemente), trimembri (având trei componente lexicale) și polimembri (compuși din patru, cinci, șase sau mai multe elemente). Această structurare permite evidențierea diversității și complexității termenilor utilizați în domeniul de referință, contribuind astfel la o mai bună înțelegere a dinamicii lexicale și a modului în care acestea reflectă procesele de specializare terminologică. Inventarul prezentat în (*Anexele 4, 5, 6 și 7*) oferă o bază solidă pentru analiza aprofundată a vocabularului de specialitate și pentru dezvoltarea resurselor terminologice aplicabile în domeniu.

Elaborarea fișelor terminologice pentru termenii din domeniul biblioteconomic reprezintă un demers esențial pentru înțelegerea și gestionarea vocabularului specializat, având în vedere evoluția istorică a acestuia. Procesul a implicat colectarea, organizarea și documentarea termenilor pe criterii cronologice, cu scopul de a evidenția transformările semantice, adaptările și inovațiile terminologice apărute de-a lungul timpului în acest domeniu. Fiecare termen a fost analizat conform unei structuri lexico-semantic bine definite, am inclus aspecte precum descrierea, etimologia, categoria gramaticală, numărul, genul, sinonimele, contextul utilizării în domeniul biblioteconomic și sursa din care a fost extras. Analiza a urmărit identificarea caracteristicilor distincte ale fiecărui termen, punând accent pe funcționalitatea și adaptabilitatea acestuia în contexte profesionale variate. Această abordare a facilitat organizarea și clasificarea riguroasă a terminologiei biblioteconomice, contribuind la evidențierea particularităților acesteia în limba română, atât din perspectiva evoluției lexicale, cât și din punctul de vedere al integrării în limbajul tehnic contemporan (*Anexa 16*).

Noutatea științifică și originalitatea științifică rezidă în relevarea evolutivă a particularităților de formare a termenilor din domeniul biblioteconomic românesc prin efectuarea unei analize structurale și semantice a terminologiei din domeniul biblioteconomiei, din perspectiva câmpului lexical neam propus să elucidăm următoarele aspecte novatoare:

a) delimitarea și definirea termenilor specifici biblioteconomiei românești, în raport cu alte fenomene lingvistice;

b) glosarea, analiza și clasificarea unui corpus extins de termeni din domeniul biblioteconomiei, selectați din surse variate, din publicațiile de specialitate, studii academice și surse digitale;

c) identificarea funcțiilor pe care termenii le îndeplinesc în diferite contexte biblioteconomice, analizând impactul lor asupra comunicării profesionale;

d) clasificarea termenilor biblioteconomiци în funcție de multiplele lor valențe semantice, structurale și pragmatice;

e) examinarea particularităților structurale, gramaticale și semantice ale termenilor biblioteconomiци, pentru a înțelege cum aceștia evoluează și se adaptează în contextul schimbărilor din domeniu;

f) analizarea condițiilor în care termenii noi biblioteconomiци sunt acceptați și integrați în limbajul profesional.

Valoarea teoretică a cercetării rezidă în faptul că rezultatele obținute vor contribui la gestionarea vocabularului specializat, la crearea și completarea bazelor de date terminologice din domeniul biblioteconomic românesc, iar acestea, la rândul lor, vor pune în valoare procesul de inovare și integrare terminologică esențială din perspectiva societății cunoașterii. Materialul factual acumulat poate servi drept bază pentru alcătuirea unui lexic destinat specialiștilor în domeniul biblioteconomic, pentru elaborarea unui mic dicționar explicativ de termeni biblioteconomiци, crearea unei baze de date, formată din fișe terminologice.

Valoarea aplicativă a investigației. Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante constau în determinarea particularităților structurale și lexico-semantice ale terminologiei din domeniul biblioteconomic în limba română prin elaborarea unui studiu structural-semantic, având ca rezultat relevarea specificului de manifestare a acestor particularități în terminologia românească, dar și a altor limbi studiate (engleza, rusa etc.), în vederea aplicării în studierea ulterioară, în utilizarea și gestionarea vocabularului specializat.

Evoluția semantică a lexicului specializat, inclusiv a celui biblioteconomic, va putea fi cercetată în continuare atât într-un context lingvistic național, cât și sub aspectul internaționalizării limbii române, al încadrării unor termeni biblioteconomiци românești în circuitul internațional, dar și al cercetării fondului comun internațional de unități lexicale din domeniul vizat. Totodată, rezultatele obținute vor contribui la completarea cunoștințelor existente privind particularitățile structural-semantice ale termenilor biblioteconomiци.

Aprobarea rezultatelor cercetării au fost prezentate în cadrul unor conferințe, colocvii cu statut național și internațional, desfășurate în anii 2013-2022 în centrele universitare din orașele Chișinău, Cahul, Bălți, Târgu Mureș (USDC, ULIM, USARB, USCH).

Rezultatele cercetării au fost prezentate:

- în cadrul conferințelor cu statut național: Conferința Științifică a Doctoranzilor „*Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*”, ediția a V-a (Chișinău, 2016); Conferința Științifică Națională „*Rigoare exegetică și vocație pedagogică. In memoriam Elena Țau*” (Chișinău, 2022);

- în cadrul conferințelor cu statut internațional: Colocviul Științific Național cu Participare Internațională „*Filologia modernă: realizări și perspective în context european*”, ediția a XI-a: „*Ferdinand de Saussure – conștiința semiotică a lingvisticii*” (Chișinău, 2017); Conferința Științifică Internațională „*Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*”, ediția a VII-a, (Chișinău, 2018); Colocviul Național cu Participare Internațională „*Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*”, Universitatea „B.P. Hasdeu” (Cahul, 2018);

- în cadrul unor conferințe online: Conferința Științifică Internațională „*Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity: Language and Discourse*” (Târgu Mureș, 2020).

Publicațiile la tema tezei. Concluziile principale și unele aspecte ale cercetării au fost prezentate în 13 articole științifice, apărute în reviste naționale și internaționale de categoria B: *Intertext; Philologia; Journal of Romanian Literary Studies* (România); *Akademios*.

Rezultatele cercetării au fost, de asemenea, publicate în culegeri de materiale ale întrunirilor științifice: în volumul *Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*”, ediția a V-a, (Chișinău, 2016); *Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*”, ediția a VI-a, (Chișinău, 2017); *Materialele Colocviului Științific Național cu Participare Internațională „Filologia modernă: realizări și perspective în context european*”, ediția a XI-a: „*Ferdinand de Saussure – conștiința semiotică a lingvisticii*”, (Chișinău, 2017); *Materialele Colocviului Științific Național cu Participare Internațională „Orientări actuale în cercetarea doctorală*”, ediția a VII-a, (Bălți, 2017); *Materialele Colocviului Național cu Participare Internațională „Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*” (Cahul, 2018); *Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*”, ediția a VII-a, (Chișinău, 2018); *Materialele Conferinței Științifice Internaționale*

„*Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity: Language and Discourse*”, (Târgu Mureș, 2020); articol în culegerea de articole *In honorem Lidia Kulikovski* (Chișinău, 2021).

Sumarul capitolelor tezei. Obiectivele și scopul cercetării au determinat structura tezei: 3 adnotări în limbile română, rusă și engleză; Introducere, 3 capitole; concluzii generale și recomandări; 366 de referințe; 12 tabele, 9 figuri, 16 anexe; 185 pagini de text de bază.

În *Introducere* este argumentată actualitatea temei de cercetare, importanța și necesitatea investigației, încadrarea ei în preocupările terminologice naționale, internaționale, în context inter- și transdisciplinar, sunt formulate scopul și obiectivele cercetării, este reperat suportul metodologic și teoretico-științific al lucrării, este conturată metodologia cercetării, sunt descrise noutatea științifică, valoarea teoretică și aplicativă, implementarea rezultatelor, structura și volumul tezei.

Capitolul 1, Terminologia și limbajul de specialitate: abordări teoretice, urmărește determinarea și prezentarea conceptelor fundamentale ale investigației în baza documentării științifice și a interpretării critice a publicațiilor din domeniu; reliefaarea locului limbajelor specializate în sistemul general al limbii, a tipologiei și a trăsăturilor textelor specializate, a rolului acestora în cercetarea termenilor.

Capitolul 2, Evoluția terminologiei din domeniul biblioteconomic românesc (secolul al XII-lea – începutul secolului al XXI-lea), pune accentul pe evoluția fenomenului biblioteconomic românesc, îndeosebi în secolul al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea, epoca de înflorire a domeniului biblioteconomic (a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XXI-lea), aspecte de formare a termenilor biblioteconomi modernii, prezentarea procesului de formare a termenilor biblioteconomi formați prin metafora conceptuală. Termenii din domeniul biblioteconomic au fost abordați și din punct de vedere istoric, evolutiv, fapt ce a facilitat nu numai explicarea modificărilor de sens ce au avut loc pe parcursul diverselor perioade istorice, ci și prezentarea, prin exemple, a formării terminologiei biblioteconomice românești în contextul epocii contemporane.

În **capitolul 3, Particularități lexicale și semantico-structurale ale termenilor din domeniul biblioteconomic**, a fost supusă analizei structura gramaticală a termenilor biblioteconomi, în special a celor moderni, împrumutați din limba engleză, au fost identificați și analizați termenii monomembri, bimembri și sintagmatici, termenii formați din acronime. În acest scop, a fost efectuată o analiză a interpretărilor și postulatelor referitoare la compunerea sintagmatică și au fost propuse o serie de formule bazate pe principiul componențial al termenilor. Au fost examinate, de asemenea, cele mai productive modele structurale, structura lor morfosintactică, precum și funcționalitatea și frecvența acestor structuri în terminologia

biblioteconomică românească. Totodată, am specificat fenomenul frecvenței utilizării acestor unități.

În **Concluzii generale și recomandări** am evidențiat un proces complex de adaptare și transformare a vocabularului de specialitate, influențat de factori istorici, culturali și tehnologici. De la termenii medievali, folosiți în contexte religioase, până la conceptele moderne adaptate erei digitale, terminologia biblioteconomică reflectă dinamica domeniului și nevoile societății. În vederea consolidării acestui vocabular, se recomandă standardizarea terminologică, crearea unor glosare și dicționare actualizate și promovarea colaborării internaționale pentru alinierea la tendințele globale.

Bibliografia include 366 de titluri aranjate alfabetic, acoperind limbile engleză, franceză, germană, italiană, latină, română și rusă, care au constituit baza teoretică și aplicativă pentru elaborarea tezei. De asemenea, aceasta cuprinde sursele literare și publicistice utilizate pentru selectarea exemplurilor analizate în lucrare. Sursele bibliografice constituie studii, monografii, articole și titluri de dicționare clasice și în format electronic consultate la elaborarea lucrării.

1. TERMINOLOGIA ȘI LIMBAJUL DE SPECIALITATE. ABORDĂRI TEORETICE

1.1. Evoluția noțiunilor *termen* și *terminologie*

Pe parcursul ultimelor decenii, teoria terminologiei a fost un subiect de dezbateri în diverse cercuri de lingviști pe plan mondial. Punctele de vedere asupra terminologiei ca disciplină științifică variază considerabil de la caz la caz. În prezent, există o serie de cercetări în acest domeniu, precum și un număr mare de subiecte discutabile ce implică specialiști din diverse domenii de activitate. Apare întrebarea dacă terminologia este o știință sau, pur și simplu, o practică. Are terminologia statut de disciplină academică separată, cu propriile teorii, sau există datorită ipotezelor sale teoretice mai consolidate din diverse discipline?

Terminologia nu este un nou domeniu de studiu. Aceasta s-a dezvoltat și este în continuare în curs de dezvoltare din nevoia umană de a denumi și de a identifica. Însă definiția sa precisă și domeniul de aplicare încă nu sunt clar delimitate de specialiștii în lingvistică.

Începuturile terminologiei ca știință datează din anii '30 ai secolului al XX-lea, dar se afirmă că bazele ei teoretice au fost puse de inginerul și industriașul E. Wüster [48] (1898-1997), care a plasat acest domeniu în spațiul interdisciplinarității, legând comunicarea științifică și tehnică de logică, informatică și lingvistică. Conform opiniei lui, terminologia este studiul termenilor și al utilizării lor. Totodată, ea este o disciplină care studiază termenii și interdependențele lor ce aparțin unei culturi, lexicul specializat sau strict specializat, ce cuprinde termeni simpli și sintagme.

Terminologiile sunt, pe de o parte, „subidiomate”, adică aparțin unor domenii limitate în comunități idiomate; pe de altă parte, ele sunt, în opinia lingvistului E. Coșeriu, „interidiomate”, adică „aparțin aceluiași tip de domeniu în diferite comunități idiomate” [123, p. 97]. Aceasta se datorează și faptului că limbajul științific este un sistem de desemnare și ține de investigarea realului însuși.

Conceptul *terminologie* este caracterizat prin două accepții: disciplină cu caracter interdisciplinar și ansamblu de termeni utilizați de diverse terminologii (limbaje de specialitate) pentru a transmite cunoștințe într-un domeniu particular de activitate profesională.

Terminologia, ca disciplină, se ocupă de sistemul organizat tematic al unităților lexicale ale științei și tehnicii. Toate schimbările din sistemul științelor presupun schimbări paralele în sistemul denumirilor și rolul terminologiei este să rezolve această problemă.

Cercetătorul A. Rey, în monografia *Eseu despre terminologie*, afirmă: „Intervenția terminologiei ca metodă specifică a științei trebuie făcută mai ales în tehnologie, dreptul și în

toate domeniile în care există o mare circulație a științelor. Conceptul *terminologie* are două accepții: disciplină cu caracter interdisciplinar și ansamblu de termeni utilizați de diverse terminologii (limbaje de specialitate), pentru a transmite cunoștințe într-un domeniu particular de activitate profesională” [33, p. 165].

Terminologia din diverse domenii științifice este extrem de importantă pentru a facilita comunicarea clară și precisă între specialiști și pentru a asigura înțelegerea și interpretarea corectă a conceptelor și ideilor. În fiecare domeniu științific există un set specific de termeni și noțiuni care sunt folosite pentru a descrie fenomenele, procesele și teoriile relevante. Acești termeni sunt adesea construiți din rădăcini latinești, grecești sau din alte limbi clasice, dar pot include și neologisme sau termeni specifici creați pentru a descrie descoperiri sau concepte noi. Fiecare domeniu are propriile sale subdomenii și specializări, fiecare cu terminologia sa specifică. Înțelegerea și utilizarea corectă a terminologiei este crucială pentru avansarea cunoașterii și pentru comunicarea eficientă între cercetători, oameni de știință și profesioniști din alte sfere de activitate.

Lingvistul J.C. Sager afirmă că domeniul terminologiei are un caracter fundamental interdisciplinar: „Terminologia din diverse domenii științifice are legătură cu lingvistica, ontologia, științele informatice” [35, p. 2].

Deși face parte din domeniul lingvistic, terminologia diferă din punctul de vedere al teoriei și al practicii de cercetare. Lingvista G. Pană-Dindelegan afirmă că „terminologia, ca domeniu lexical, reprezintă „totalitatea de cuvinte speciale de care se servesc științele, arta, cercetarea și profesiunile în genere, dar și un cercetător sau un grup de cercetători” [224, p. 26].

Terminologia se concentrează în principal pe studiul și analiza termenilor specializați și a vocabularului specific din diferite domenii de activitate, cum ar fi: știința, tehnologia, medicina, dreptul etc. Scopul său principal este de a standardiza și clarifica terminologia într-un domeniu specific pentru a facilita comunicarea între specialiști.

Lingvistica este un domeniu mai vast, care studiază limbajul în general, inclusiv structura, funcția, evoluția, variația și utilizarea acestuia în contexte diverse. Lingvistica examinează aspecte precum: fonetica, morfologia, sintaxa, semantica, pragmatica și se ocupă de toate limbile, nu doar de terminologia specializată.

În lingvistică, termenul reprezintă o unitate lexicală care poate fi definită ca un cuvânt sau un grup de cuvinte care are o semnificație specifică și care este folosit pentru a exprima un concept sau o idee ce face parte din limba naturală. Termenul este un element fundamental al limbajului și este utilizat pentru a comunica și a transmite informații în diverse contexte

lingvistice. Un termen are o semnificație specifică, poate varia în funcție de contextul în care este folosit și poate face referire la obiecte, acțiuni, relații, calități sau alte concepte abstracte.

Termenii pot fi alcătuiți din sunete sau grupuri de sunete care formează cuvinte într-o limbă. Ei pot avea și forme morfologice specifice, cum ar fi: rădăcina, prefixele sau sufixele, care pot contribui la modificarea sau extinderea semnificației lor. Termenii sunt folosiți în propoziții și fraze pentru a transmite sensuri și a comunica în interiorul unor structuri sintactice specifice. În plus, semnificația unui termen poate fi influențată de contextul lingvistic în care este folosit.

Mulți termeni pot avea mai multe sensuri, ceea ce poate duce la polisemie, adică prezența a mai multor semnificații pentru același termen. De asemenea, termenii pot fi omografi, adică pot avea aceeași formă scrisă, dar semnificații diferite, ceea ce poate crea ambiguitate în interpretare. În anumite domenii de activitate sau în anumite comunități lingvistice, termenii pot fi specializați și utilizați cu sensuri sau conotații particulare. Aceștia, în literatura de specialitate, mai sunt denumiți și termeni tehnici, de argou sau jargon.

Limbajul este un sistem viu și dinamic, iar termenii pot evolua și se pot schimba în timp în funcție de schimbările sociale, culturale și tehnologice. Acest lucru poate include adoptarea de termeni străini, crearea de termeni noi sau schimbarea semnificației unor termeni existenți.

În concluzie, termenul reprezintă o unitate lexicală fundamentală în limbaj, iar studiul său în lingvistică implică analiza semnificației, formei, utilizării și evoluției sale în diverse contexte lingvistice.

Terminologia reprezintă un domeniu lexical specializat care se ocupă de studiul și gestionarea termenilor specifici utilizați în diferite domenii de activitate, cum ar fi: știința, tehnologia, medicina, dreptul, ingineria etc. Este esențială pentru a asigura comunicarea precisă și eficientă între specialiști într-un anumit domeniu și pentru a facilita înțelegerea și interpretarea corectă a conceptelor și informațiilor ce fac parte dintr-un domeniu.

Terminologia se concentrează adesea pe standardizarea și normarea terminologiei într-un domeniu specific. Acest lucru implică stabilirea și adoptarea unor termeni standard și definiții clare pentru a evita confuzia și ambiguitatea în comunicare.

Un aspect important al terminologiei este crearea și identificarea termenilor specifici care sunt folosiți într-un domeniu. Aceasta poate include identificarea termenilor deja existenți, crearea de termeni noi pentru a descrie concepte sau tehnologii moderne și adaptarea termenilor din alte limbi pentru a se potrivi în contextul lingvistic al unei limbi specifice.

Terminologia implică, de asemenea, definirea și descrierea clară a termenilor, astfel încât să fie ușor de înțeles și de aplicat în contextul specific al domeniului respectiv. Definițiile trebuie să fie precise și să reflecte înțelesul exact al termenului.

Termenii dintr-un domeniu pot fi clasificați și structurați în diferite moduri pentru a evidenția relațiile și legăturile între ei. Aceasta poate include clasificarea termenilor în funcție de semnificație, domeniu de aplicare, nivel de abstractizare etc.

Termenii trebuie gestionați și actualizați în mod constant pentru a reflecta schimbările și progresele în domeniul respectiv. Acest lucru poate implica revizuirea și actualizarea glosarelor și dicționarelor terminologice, dezvoltarea de baze de date terminologice și utilizarea unor standarde și tehnologii specifice pentru gestionarea terminologiei.

Terminologia ca domeniu lexical joacă un rol important în asigurarea comunicării eficiente și precise din diverse arii de activitate. Prin stabilirea și standardizarea termenilor specifici, terminologia contribuie la consolidarea cunoștințelor și expertizei într-un domeniu și facilitează colaborarea și schimbul de informații între specialiști.

Terminologia, ca activitate umană, a existat dintotdeauna, evoluând în paralel cu dezvoltarea omului și a societății. Totuși, doar în ultimele decenii s-a conturat o abordare structurată, însoțită de dezbateri privind principiile, metodele și fundamentele acesteia.

Terminologia, ca activitate umană, a existat din toate timpurile, s-a dezvoltat paralel cu omul și societatea, cunoscând o evoluție cu discuții profunde referitoare la principiile, metodele și fundamentele sale doar în ultimele decenii.

M.T. Cabré distinge patru etape în dezvoltarea terminologiei [3, p. 27]:

1. Originile disciplinei (anii 1930-1960). În această perioadă se identifică definitiv metodele activității terminologice care țin cont de caracterul sistemic al termenilor și apar primele texte teoretice ale lui E. Wüster și D.S. Lotte.

2. Perioada de structurare (anii 1960-1975). Aportul cel mai important în această perioadă ține de informatică și tehnicile documentare. Apar primele baze de date și se observă primele activități de organizare internațională de cercetare a terminologiei. Terminologia începe să aibă un cuvânt important în procesul de standardizare a unei limbi.

3. Perioada de maturizare (anii 1975-1985). Tehnologiile de informare și comunicare continuă să se dezvolte rapid și să aibă noi contribuții la dezvoltarea terminologiei la nivel internațional, în special prin elementele de microinformatică. Apar proiecte de amenajare lingvistică și terminologia devine tot mai importantă în procesul de modernizare a unei limbi și a societății cunoașterii.

4. În perioada actuală (din 1985 până în prezent) se dezvoltă o adevărată industrie a limbilor, în care terminologia ocupă un loc important. Cooperarea internațională devine mai intensă și apar primele rețele internaționale care grupează diferite probleme comune în știința informării. Crește efortul de standardizare și amenajare lingvistică [228].

M.T. Cabré consideră „terminologia un domeniu interdisciplinar de cunoaștere, reducând obiectul său la teoria unităților terminologice (termeni) și subliniind că acestea sunt unități cu caracter lingvistic, atât asemănătoare, cât și distincte de celelalte elemente ale limbii. Privite ca «obiecte» poliedrice, unitățile terminologice pot fi analizate din perspective semiotice, lingvistice, cognitive și comunicative” [4, p. 7].

În multitudinea lucrărilor de terminologie nu a existat un acord în ceea ce privește definirea cu exactitate a *terminologiei*. Noțiunea *terminologie*, în opinia lui R. Paul, abordată în *Le nouveau Petit Robert*, are mai multe accepții: „vocabular al unui domeniu profesional sau ansamblu de termeni ori, prin grila lingvistică, studiu al termenilor și al altor desemnări proprii limbajelor specializate” [46, p. 45].

În lingvistica românească preocupările în domeniul terminologiei datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea (a se vedea, de exemplu, M. Lupescu, „Cromatică poporului român”, 1914 [199]; S. Fl. Marian, „Ornitologia poporană română”, vol. I-II, Cernăuți, Tipografia lui R. Eckhardt, 1883 [206]; Fr. Dame, „Încercări de terminologie poporană română”, București, Stabilimentul grafic, I.V. Socec, 1898 [129], dar abia studiul lui N.A. Ursu „Formarea terminologiei științifice românești”, București, 1962 [285] fundamentează teoretic disciplina în discuție.

Al. Graur, în monografia *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, observă că „majoritatea termenilor științifici sunt cuvinte internaționale, utilizate în aproape toate limbile moderne, care au provenit din elină sau latină ori au fost create pe baza unor elemente din aceste limbi” [173, p. 55].

În opinia cercetătoarei A. Bidu-Vrănceanu, interesul actual, în continuă creștere, pentru terminologie determină mai multe interpretări, care trebuie precizate. Sensul curent apare în diferite perioade, începând cu secolul al XIX-lea, definit ca „sumă a termenilor”, în general sau dintr-un anumit domeniu. Celălalt sens, prezent mai ales în studiile actuale, privește o disciplină științifică, care are două orientări, după cum obiectivul este o normare precisă a termenilor dintr-un anumit domeniu (disciplină numită terminologie cognitivă, normativă sau „internă”, notată T1, sau o altă orientare, care descrie din punct de vedere lingvistic termenii stabiliți de T1 (numită terminologie descriptivă sau „externă”, notată T2) [82].

Diacronia, definită în *Dicționarul general de științe ale limbii*, apare ca un concept lingvistic modern, stabilit în opoziție cu sincronia, ce presupune un studiu evolutiv al limbii, efectuat fie prin descrieri exclusive, reprezentabile pe axa succesiunii, fie ca o sumă a sincroniilor succesive și exclusive, asemenea unui studiu comparativ al uneia sau al mai multor sincronii [144, p. 170].

Nu se poate vorbi însă, în momentul de față, despre existența unei ordonări și standardizări a terminologiei de specialitate. Fundamentul științific al noii discipline nu s-a constituit, propriu-zis, într-un sistem de norme și principii. Totuși, diferitele studii terminologice au stabilit o teorie generală a acestei științe, bazată pe:

- procedee de determinare a termenilor unui microsistem (stabilirea corpusului de termeni);
- analiza statistică a termenilor la nivelul microsistemului respectiv;
- modalități productive de formare a termenilor;
- evidențierea particularităților morfosintactice ale termenilor;
- evidențierea aspectelor lexico-semantice ale termenilor;
- probleme de lexicografie terminologică;
- aportul lexicului străin la formarea termenilor și terminologiilor;
- raportul dintre limba literară și limbajele specializate;
- standardizarea lexicului terminologic din diferite domenii.

Punctual, determinarea terminologică presupune culegerea, inventarierea, stocarea, plasarea și evaluarea termenilor existenți.

Cercetătorii din domeniul lingvisticii au constatat că în ultimii 50-60 de ani s-a creat o situație când cele mai importante probleme ale lexicologiei sunt, de fapt, și probleme ale terminologiei. Astfel, cercetarea oricărui fenomen din lexicologie este imposibilă fără a aborda și aspecte ale sistemelor terminologice profesionale, ceea ce demonstrează o vădită și strânsă legătură a sistemului lexical neterminologic (adică a cuvintelor-netermeni din fondul principal lexical, a cuvintelor din uzul general) cu lexicul terminologic (cuvinte-termeni care fac parte din sistemul metalimbajelor terminologice profesionale). Aceste două domenii, lexicul neterminologic și lexicul terminologic, se află într-o legătură reciprocă, într-o corelație, dar nu se suprapun, fiecare deținând și un număr mare de particularități individuale, proprii [93, p. 21].

Cercetătorul Gh. Moldovanu afirmă că „operarea unei distincții între terminologie și terminografie pare a fi utilă din punct de vedere academic, terminografia nu trebuie neapărat privită ca o disciplină aparte, ci mai degrabă ca o parte a terminologiei, și anume partea ei practică. Dacă terminologia studiază modul de formare, comportamentul lingvistic al termenilor,

raporturile lor cu semnificatul, terminografia se ocupă cu culegerea, gestionarea și difuzarea termenilor. Ea reprezintă deci componenta aplicativă a terminologiei, urmărind realizarea unor baze de date cu diferite finalități precum: vocabulare de specialitate, glosare, tezaure, dicționare, bănci de date etc. Referitor la acest raport între terminologie și terminografie, putem face o paralelă cu raportul dintre lexicologie și lexicografie. Lexicologia se ocupă de studiul teoretic al cuvintelor, în timp ce lexicografia se ocupă cu realizarea unor dicționare” [215].

Terminografia este un subdomeniu de activitate terminologică care tratează principiile și practica întocmirii dicționarelor specializate atât pe suport de hârtie, cât și în format electronic (colectarea, constituirea, gestiunea și difuzarea datelor terminologice). Elaborarea de dicționare reprezintă obiectivul final al activității terminografice și, prin urmare, produsul final al terminologiei [179, p. 31].

În lucrarea de față urmează a fi descrise aspecte referitoare la terminologia biblioteconomică prin diverse concepte ce vizează extralingvisticul – definirea biblioteconomiei ca știință a informării și delimitarea obiectului său de studiu, a subdomeniilor clasificate pe termeni ce denumesc activitatea organizatorică, managementul colecțiilor, automatizarea bibliotecii, relațiile cu publicul, indicatorii statistici, resursele umane, activitatea de informare și cercetarea științifică, managementul proiectelor, cultura informației, legislația în domeniu, eventualele tehnologii informaționale, instruirea continuă.

Cercetătorul V. Danilenko include terminologia în limbajul științific, în a cărui structură se pot identifica trei straturi:

1. Lexicul neterminologic – un strat verbal neutru al unui limbaj specializat. Aici se pot înscrie cuvintele funcționale omogene, emoțional neutre, care formează vocabularul fundamental al unei limbi și fără de care nu poate fi vorbită o anumită limbă: verbe (*a diferenția, a cunoaște*), nume deverbale (*includefe, descoperire*), adjective și adverbe (*activ, valoros, de valoare*), substantive abstracte (*complexitate, omogenitate*).

2. Lexicul științific – poate fi general și cuprinde o diversitate de termeni cu una sau mai multe semnificații, care funcționează într-un domeniu sau în ansamblul domeniilor specializate: *atom* – chimie, fizică; *hiperbolă* – filologie, matematică; *depresiune* – politică, geologie, geografie, medicină etc. Acest strat are tendința de a penetra continuu terminologia științelor în urma hibridării acestora (fenomen atestat în ultimii ani în biochimie, biogeografie, biomedicină etc.).

3. Al treilea strat îl constituie lexicul terminologic, care se referă la noțiunea de *sistem terminologic*, incluzând totalitatea cuvintelor specializate dintr-un domeniu de activitate.

Terminologia specializată este proprie unui domeniu concret de activitate și presupune un șir de categorii noționale: obiecte, fenomene, corelații, procese, științe.

Lexicul terminologic reprezintă totalitatea cuvintelor și expresiilor utilizate într-un domeniu specific sau într-o anumită știință, tehnică sau profesie pentru a descrie concepte și realități particulare. Acesta este un subset al vocabularului general al unei limbi și este caracterizat prin specializare și precizie. Lexicul terminologic este într-o continuă evoluție datorită progresului în domeniile științei, tehnologiei, medicinei și altor domenii. Noi termeni sunt creați pe măsură ce apar descoperiri sau inovații.

În contextul globalizării, lexicul terminologic poate fi influențat de standardizarea la nivel internațional. Termenii pot fi adoptați și utilizați în mod similar în diferite limbi pentru a facilita comunicarea între profesioniști din diverse țări. Există resurse specializate precum dicționare terminologice, glosare, baze de date terminologice și glosare multilingve care servesc la gestionarea și consolidarea lexicului terminologic într-un domeniu specific.

Lexicul terminologic este esențial pentru comunicarea eficientă în domenii specializate. Utilizarea corectă și coerentă a termenilor este crucială pentru a evita ambiguitățile și pentru a asigura o înțelegere precisă între specialiști. Lingviștii au demonstrat faptul că lexicul terminologic este un aspect vital al limbajului specializat, contribuind la precizie și claritate în comunicarea în unor domenii sau profesii.

De asemenea, V. Danilenko afirmă că „termenii se creează ca o denumire a noțiunilor legate de o sferă profesională îngustă; ei sunt destinați a servi drept mijloc de comunicare pentru un anumit grup de oameni în anumite condiții de activitate” [292, c. 2].

Într-o sferă profesională îngustă, termenii sunt creați pentru a descrie cu exactitate conceptele și procesele unice ale domeniului respectiv. Acești termeni sunt adesea specifici, având semnificații precise care pot fi înțelese doar de către cei din acea profesie. Crearea termenilor specializați facilitează comunicarea între profesioniștii din aceeași sferă. Acești termeni devin un limbaj comun, facilitând schimbul de informații și idei între experți și contribuie la dezvoltarea și evoluția limbajului specializat, asigurând o comunicare eficientă și precisă între specialiști dintr-un anumit domeniu. Este un proces dinamic și adaptabil, reflectând schimbările și progresul continuu.

Procesul de creare a denumirilor pentru noțiuni sau concepte poate implica, uneori, un efort colectiv al vorbitorilor limbii respective pentru a găsi sau adopta termeni care să descrie sau să exprime ideile noi ce apar în societate. Acest fenomen este un aspect interesant al dezvoltării limbii și reflectă evoluția continuă a limbajului în concordanță cu schimbările culturale și tehnologice.

Lingvistul V. Bahnaru afirmă că „problema sensului lexical se pune exclusiv din perspectiva funcțiilor cognitiv-nominative și comunicative ale limbii. Semnificația se constituie cu preponderență în procesul de cunoaștere a universului chiar și atunci când cunoașterea este asistată de afectul, sentimentele omului” [67, p. 29].

Actul de formare a termenilor în lingvistică depinde de clasificarea sensurilor, în șirul cărora se va afla termenul nou format (ca denumire a sensului acestui șir), deoarece termenii unui tip de clasificare, după posibilitate, trebuie să fie alcătuiți conform unui model de formare a cuvintelor (termen-cuvânt sau termen-îmbinare de cuvinte). Se impune a lua în considerare faptul că termenul deține sensul (denumirea lui) și reflectă, într-o măsură oarecare, conținutul lui. Este acceptabil ca ultima calitate a termenului să genereze necesitatea creării de termeni sau îmbinări de cuvinte care vor reflecta mai amplu caracteristicile noțiunii, de aceea morfemele trebuie să fie selectate corect.

În a doua jumătate a secolului al XX-lea, cercetătoarea Larissa Manerko [23], explică „faptul că discuțiile despre terminologie au evidențiat integrarea acestei discipline în lingvistică, marcând un moment important în evoluția studiilor terminologice.” Această etapă a fost caracterizată de posibilitatea formulării unor principii metodologice clare și a unui metalimbaj bine definit, adaptat la particularitățile câmpurilor lexicale specifice. Cercetările din această perioadă au avut ca scop nu doar definirea și clasificarea termenilor, ci și o înțelegere mai profundă a modului în care aceștia reflectă procesele de nominalizare și de comunicare umană.

Lingviștii au dezvoltat o gamă variată de abordări analitice, incluzând metode tipologic-comparative pentru evidențierea asemănărilor și diferențelor între sistemele terminologice, analize semasiologice care investighează relația dintre formă și sens, și perspective onomasiologice ce studiază modul în care conceptele sunt exprimate lingvistic. În plus, cercetările au inclus dimensiuni cognitiv-comunicative, au subliniat rolul termenilor în procesul de transfer și construcție a cunoașterii în diverse domenii de specialitate. Aceste contribuții au deschis calea pentru o înțelegere a interacțiunii dintre limbaj, gândire și societate, evidențind importanța studiilor terminologice în analiza comunicării științifice și tehnice.

Cercetătoarea N. Baghici confirmă faptul că terminologia este definită ca fiind „acel câmp al investigației științifice interdisciplinare al cărui obiect de studiu sunt cuvintele specializate ce apar într-o limbă naturală și care aparțin unui domeniu specific al uzajului” [66]. Terminologia reprezintă o ramură semnificativă a lingvisticii, fiind o disciplină complexă și cu un domeniu de interes extins. Aceasta se află într-o continuă schimbare și adaptare, fiind caracterizată printr-o abordare interdisciplinară și având legături cu diverse domenii și științe.

Cercetătorul V.M. Leitchik menționează că aplicarea terminologiei în știință se dezvoltă în următoarele direcții: crearea de glosare terminologice și dicționare, standardizarea și normalizarea terminologiei, traducerea termenilor, editarea terminologică de texte științifice care sunt în curs de dezvoltare, aspectul funcțional bazat pe date terminologice, utile în predare și practică pentru specialiștii din domeniu [18, p. 6].

Terminologia este o disciplină complexă care studiază termenii, noțiunile și sistemele de termeni în diferite domenii de cunoaștere. Aceasta are o importanță semnificativă în asigurarea clarității, coerenței și preciziei comunicării în diverse contexte, de la știință și tehnologie până la domenii juridice, medicale și lingvistice. Prezentăm în continuare câteva aspecte care evidențiază complexitatea terminologiei:

Diversitatea domeniilor termenilor. Terminologia acoperă o gamă largă de domenii, fiecare cu propriile sale noțiuni și termeni specifici. Fiecare domeniu de cunoaștere are propriul său set de termeni care reflectă particularitățile și complexitatea acestuia.

Evoluția continuă prezintă limbajul și terminologia care evoluează în timp odată cu progresul științific ce are loc în diferite sfere de activitate. Noi termeni sunt creați pentru a descrie inovațiile și schimbările, iar disciplina terminologiei trebuie să țină pasul cu această evoluție continuă.

Prin interdisciplinaritate, terminologia implică adesea colaborarea între experți din diferite domenii. Acest aspect interdisciplinar contribuie la complexitatea sa, deoarece termenii trebuie să fie înțeleși și acceptați de către specialiștii din diverse arii de cunoaștere.

V.M. Leitchik subliniază „că aplicarea terminologiei în știință evoluează în direcții precum elaborarea de terminologii specifice domeniilor, integrarea terminologiei în procesele de cercetare, digitalizarea și gestionarea acesteia prin baze de date, utilizarea în educație pentru formarea specialiștilor și adaptarea terminologiei între discipline pentru a facilita comunicarea interdisciplinară. Aceste direcții evidențiază importanța terminologiei în clarificarea, sistematizarea și diseminarea cunoștințelor, contribuind astfel la progresul științific [19].

Standardizarea și gestionarea joacă un rol esențial în utilizarea termenilor din diverse domenii, contribuind la stabilirea unor practici uniforme și la facilitarea comunicării eficiente între specialiști. Aceste procese presupun eforturi concertate pentru a asigura coerența și claritatea termenilor, aspecte esențiale în activitățile profesionale, academice și de cercetare. Gestionarea terminologiei implică nu doar elaborarea glosarelor, dicționarelor și a altor resurse de referință, ci și actualizarea periodică a acestora, pentru a reflecta evoluțiile și schimbările din domeniu.

Relația cu semantica și lingvistica prezintă terminologia ce nu se limitează doar la aspectele lexicale ale limbajului. Ea explorează, de asemenea, semantica termenilor, relațiile dintre termeni și structurile sistemelor terminologice. Acest aspect interacționează adesea cu lingvistica, semiotica și alte discipline conexe.

Într-o lume tot mai interconectată, terminologia joacă un rol deosebit în asigurarea unei comunicări eficiente între specialiști din diverse culturi și limbi. Dezvoltarea glosarelor multilingve și a standardelor terminologice contribuie la acest aspect.

Cercetătoarea I. Druță menționează că „dezbaterele asupra obiectului de studiu al terminologiei conturează două poziții. Pentru unii teoreticieni, obiectul de studiu al terminologiei este conceptul, reprezentat ca o entitate universală superioară termenului, termenul nefiind decât o etichetă pentru a denumi conceptul. În opinia altor cercetători, obiectul central este *termenul*, considerat o unitate dotată în același timp cu formă și conținut.” Cercetătorii explică această divergență prin adaptarea la sarcina specifică de realizare și la finalitatea cercetării sau aplicației terminologice. Este cert că, pentru specialiștii puși în situația de a produce cunoștințe noi, conceptul prevalează asupra denominației. Totuși pentru alți specialiști, cum ar fi traducători sau lexicografi, terminologia are în centrul atenției *termenul* [156, p. 87].

Forma termenului se referă la structura sa morfologică, adică la modul în care este format din părți componente, precum rădăcina, prefixul și sufixul. Aceste elemente contribuie la definirea morfologică a termenului și îi conferă o identitate lingvistică distinctă. Forma termenului poate fi influențată și de modul în care este utilizat în propoziții sau contexte sintactice. Anumiți termeni pot avea funcții sintactice specifice într-o propoziție sau pot face parte din construcții lingvistice specializate în diverse domenii.

Conținutul unui termen se referă la semnificația sa precisă, care reprezintă nucleul ideii sau conceptului pe care îl transmite. Fiecare termen are o semnificație unică, care îl diferențiază de alte cuvinte și îi conferă un rol distinct în sistemul unui limbaj specializat. În contextul terminologic, semantica unui termen joacă un rol fundamental, deoarece exactitatea și claritatea semnificației sunt esențiale pentru asigurarea unei comunicări eficiente. Definirea precisă a unui termen este necesară pentru a preveni orice confuzie sau ambiguitate, mai ales în domeniile în care termenii sunt utilizați pentru a exprima concepte complexe sau tehnice. Astfel, o semnificație bine stabilită permite o înțelegere unitară și corectă a informațiilor, având un impact semnificativ asupra calității și rigurozității discuțiilor științifice și profesionale. De asemenea, claritatea semantică ajută la standardizarea limbajului specializat și facilitează transmiterea corectă a cunoștințelor în diverse domenii de studiu.

Termenul este adesea asociat cu un concept sau o idee din domeniul în care este folosit. Astfel, conținutul termenului reflectă înțelegerea și reprezentarea unui anumit concept sau noțiune în limbaj. Termenii sunt adesea specifici unui anumit domeniu sau unei profesii, iar conținutul lor este adaptat la aceste contexte specializate. În consecință, cunoașterea contextului profesional și tehnic este esențială pentru a înțelege pe deplin semantica și forma termenilor dintr-un domeniu specific.

Termenii pot varia în funcție de limbajul sau terminologia specifică utilizată în diverse domenii de cunoaștere. Un termen poate avea echivalente în diferite limbi sau poate fi adaptat în moduri variate în funcție de particularitățile lingvistice ale unei comunități. Prin integrarea formei și conținutului, termenul devine o unitate lingvistică complexă și specializată, esențială pentru comunicarea eficientă în domenii specifice. Studiul terminologiei, care explorează aceste aspecte, contribuie la dezvoltarea unui limbaj specializat coerent și la facilitarea comunicării între profesioniști în diverse domenii.

În opinia lingvistului N. Corlăteanu, terminologia este o totalitate de termeni, incluși într-o disciplină științifică, tehnică, într-o ramură de activitate privitoare la un contact sociouman. Terminologia mai poate fi definită drept ansamblu al termenilor ce reprezintă un sistem de noțiuni dintr-un anumit domeniu [120, p. 143].

Termenul în lingvistică, fiind tratat din punct de vedere lexico-gramatical și funcțional, constituie numai o latură a problemei, deoarece conține mai multe aspecte. Astfel, pentru a sesiza pe deplin sensul lexico-gramatical și funcțional al noțiunii de *termen biblioteconomic*, e necesar să se determine raportul dintre noțiunea de „termen biblioteconomic” și cea de „cuvânt” în lingvistică, iar *cuvântul* trebuie să fie determinat și în metalimbajul terminologic și, numai după aceea, luat în raport cu *termenul* din lingvistică.

Un rol deosebit în terminologie este acordat terminografiei ca disciplină, care se ocupă de culegerea, gestionarea și difuzarea termenilor. În opinia cercetătoarei L. Hometkovski, „terminografia este un subdomeniu de activitate practică a terminologiei care tratează principiile și practica întocmirii dicționarelor specializate atât pe suport de hârtie, cât și în format electronic. Elaborarea de dicționare reprezintă obiectivul final al activității terminografice și, prin urmare, produsul final al terminologiei” [177].

În *Dicționarul de științe ale limbii* (2001) terminologia este definită astfel: „Concept utilizat cu mai multe sensuri interdependente, nu întotdeauna delimitate clar [142]:

1. Limbă (limbaj) specializat(ă) sau un subsistem lingvistic care utilizează o terminologie (în sensul 2) și alte mijloace lingvistice sau nelingvistice, pentru a realiza o comunicare de

specialitate clară, cu funcția majoră de a transmite cunoștințe într-un domeniu particular de activitate profesională.

2. Ansamblu de termeni sau cuvinte specializate aparținând unui sociolect, care se caracterizează prin univocitate și non-ambiguitate.

3. Terminologia mai este utilizată cu sensul unei științe interdisciplinare preocupată de problemele generale ale terminologiilor (în sensurile 1 și 2), care analizează logica cunoștințelor, ierarhia conceptelor, codajul lingvistic și nonlingvistic, precum și problemele creației de cuvinte necesare științelor tehnicii. Terminologia interesează lingvistica sub aspectul studiului lexical al termenilor, chiar dacă există diferențe față de lexicologie (...)"'. Prin acestea pot fi delimitate până în prezent principiile terminologice [197].

1.2. Tendințe în dezvoltarea terminologiei moderne

În continuare, vor fi analizate și generalizate diferite puncte de vedere cu privire la termen și terminologie. Diverse abordări ale conceptului *termen* și definițiile acestuia sunt mereu discutate de către specialiștii din domeniul lexicologiei și terminologiei de specialitate. Încercăm formularea unei definiții relevante, generalizându-le pe cele existente. Există motive de tratat terminologia nu numai ca un set de termeni sau ca domeniu lingvistic ori de predare, ci și ca știință ce operează cu metode statistice și analitice în combinație.

Particularitatea investigației propuse, metodele selectate se datorează caracterului lor sintetic generalizat, care se manifestă într-o sinteză eficientă nesofisticată a metodelor de domeniu comune și de subiect, inclusiv a celor pur lingvistice. Este elucidată relevanța terminologiei și a metodelor în raport cu cele ale științelor naturale și ale lingvisticii tradiționale. Afirmăm că aplicarea metodelor statistice și analitice ia în considerare caracteristicile naturale ale obiectelor de studiu, inclusiv cele ale terminologiei și lingvisticii în general. Se formulează perspective de studii viitoare pentru specialiștii în domeniu.

Dezvoltarea propunerilor teoretice despre organizarea unităților lingvistice este o parte esențială în cercetarea lingvistică modernă, pentru că teoria lingvistică nu numai descrie fapte, ci indică și cum pot fi identificate.

Conceptele *termen* și *terminologie* suscită încă mare interes, în special datorită progreselor recente în terminologia de calcul și text și dezvoltării rapide a aplicațiilor sale. Prezenta investigație își propune să le ia în considerare și să formuleze conceptele relevante în concordanță cu provocările de astăzi. Vom prezenta diverse abordări ale conceptului *termen* și definițiile acestuia. Analizăm diverse opinii și abordări ale conceptului *terminologie*. Concluzionăm că sunt suficiente motive pentru a trata terminologia nu doar ca un vocabular sau

o parte a lexicologiei ori ca o învățătură (doctrină), ci și ca o știință independentă despre formarea și funcționarea termenilor.

Termen provine din limba latină – *terminus*, prima utilizare cunoscută a noțiunii fiind atestată în 1770. Principala trăsătură caracteristică a unui termen este reprezentată de definiția sa funcțională. Un termen reprezintă un cuvânt sau o combinație de cuvinte utilizate pentru a desemna un concept specific unei arii de cunoaștere distincte. Fiecare unitate lexicală introdusă într-un astfel de sistem dobândește o definiție precisă, care poate fi științifică sau profesională, în funcție de domeniul de aplicare. De asemenea, termenii sunt adesea organizați în diverse clasificări care reflectă structura conceptuală a obiectelor și noțiunilor pe care le reprezintă, facilitând astfel comunicarea și înțelegerea riguroasă a fenomenelor din domeniul respectiv.

În cele ce urmează, menționăm pe scurt dezvoltarea istorică a acestui domeniu, care este folosit de multe școli tradiționale, deoarece au contribuit, fără îndoială, la statutul actual și natural al terminologiei.

O restructurare a terminologiei existente în limba română începe abia în secolul al XIX-lea, odată cu stabilirea normelor literare ale limbii române, termenii fiind selectați în baza a două principii: cel al internaționalizării și cel al lexicului autohton, ultimul reprezentând sursa principală în configurarea sistemelor terminologice științifice [255, p. 12].

În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, oamenii de știință care erau lideri în studiul terminologiei au fost cei care s-au ocupat de proliferarea de termeni. Natura conceptelor și bazele lor pentru crearea de noi termeni au prezentat un mare interes pentru ei. În secolul al XX-lea, inginerii și tehnicienii au fost implicați în crearea conceptelor noi, datorită progresului rapid, precum și dezvoltării noilor tehnologii informaționale, la crearea unor noi concepte necesare în practica terminologică. Lucrările de cercetare au început să fie organizate în anumite domenii specializate. Pe parcursul primei jumătăți a secolului al XX-lea, nici lingviștii și nici oameni de știință socială nu au acordat o atenție deosebită terminologiei. Terminologia, așa cum o înțelegem astăzi, a început să prindă contur în anul 1930 [110].

N. Baghici confirmă faptul că „terminologia studiază conceptele, în intensiunea și extensiunea lor, pune în evidență relațiile logice/ ontologice dintre ele, elaborează, pe această bază, definiții exacte și indică termenul cel mai potrivit pentru denumirea conceptului, permite identificarea precisă a referențelor” [65].

Lucrarea lui E. Wüster, inginer austriac, considerat a fi părintele terminologiei, a avut un rol important în dezvoltarea terminologiei moderne. În teza sa de doctorat, publicată în 1930, cercetătorul a prezentat argumentele pentru sistematizarea metodelor de lucru în terminologie, stabilind principalele puncte ale metodologiei de prelucrare a datelor terminologice. El a analizat

literatura de specialitate privind terminologia din întreaga lume, cunoscută sub numele de colecția Wieselburg. E. Wüster a realizat multe proiecte privind elaborarea recomandărilor și standardelor ISO (Organizația Internațională de Standardizare) [256] și a fost un susținător activ al standardizării terminologiei în cadrul organizațiilor internaționale.

Implicat în dezvoltarea standardelor terminologice pentru diverse domenii, contribuind astfel la facilitarea comunicării și a schimbului de informații în cadrul comunităților profesionale, a elaborat standardul ISO 1087/2000 [332], în care propune următoarea definiție pentru primul sens al conceptului *terminologie*: „Ensemble de désignations propres à une langue de spécialité”. În opinia noastră, această definiție, comparativ cu altele identificate, ar fi una dintre cele mai simple și clare. Școala germano-austriacă fondată de E. Wüster [48] este reprezentativă în cercetările terminologice, publicațiile ei având o influență deosebită și în zilele noastre. E. Wüster este cel care a încercat să pună bazele unui studiu științific al terminologiei, fiind astfel considerat părintele terminologiei moderne.

Cea mai importantă lucrare a cercetătorilor E. Wüster, „*Die internationale Sprachnormung in der Technik, besonders in der Elektronik*”, abordează terminologia ca un instrument esențial pentru eliminarea ambiguităților în comunicarea științifică și tehnică. Terminologiile sunt prezentate ca rezultate ale corelației între concepte și termeni. Potrivit perspectivei wüsteriene, conceptele reprezintă construcții mentale utilizate pentru a clasifica obiectele individuale.

În anii '70, prin inițiativele de amenajare lingvistică din Québec, au fost stabilite bazele teoretice ale terminologiei moderne, marcând și începutul unei conexiuni strânse între terminologie și lingvistică. Tot în această perioadă au apărut primele bănci de date terminologice, dezvoltate în cadrul organizațiilor precum Infoterm și Termnet. Astfel, ceea ce în anii '30 reprezenta o abordare empirică a terminologiei s-a transformat treptat într-o disciplină consolidată, recunoscută ca parte integrantă a științelor limbajului.

Unul dintre întemeietorii terminologiei moderne a fost cercetătorul sovietic D.S. Lotte, ale cărui lucrări au influențat semnificativ dezvoltarea acestui domeniu. Această evoluție a fost însoțită de eforturi semnificative pentru uniformizarea și standardizarea terminologiei la nivel internațional, având drept scop facilitarea comunicării între diverse domenii științifice și economice. Organisme precum ISO au jucat un rol central în stabilirea unor principii metodologice clare și în crearea unor instrumente practice, precum glosare și baze de date terminologice, care au devenit resurse esențiale pentru specialiști și instituții din întreaga lume. În anul 1936 a fost fondată cea mai mare Asociație Internațională de Standardizare (ISA), care,

începând cu 1947, a evoluat în Organizația Internațională de Standardizare (ISO), consolidând rolul standardizării în domeniul terminologiei [178, p. 33].

Lingviștii pe plan internațional plasau terminologia, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, la periferia vocabularului limbii. În prezent, sub incidența factorilor extralingvistici, termenii, limbajele de specialitate încep să joace un rol tot mai mare în comunicare. Astfel, în lexicologie apare o nouă știință, terminologia, care are deja un rol distinct în dezvoltarea societății cunoașterii. Elementele ce țin de lexicul specializat intervin în cele mai multe domenii ale activității umane

Limba comună, în opinia cercetătoarei A. Dubcovețchi, este „reprezentată de totalitatea cuvintelor și îmbinărilor de cuvinte care se folosesc în mod curent, în timp ce lexicului specializat îi aparțin toate elementele lexicale care sunt, într-un mod sau altul, legate de o activitate specifică, de un domeniu științifico-profesional, și care sunt folosite de un grup de vorbitori în comunicarea lor scrisă sau orală, în domeniul existenței sociale, profesionale și culturale. El are o sferă de întrebuințare limitată și, în consecință, este înțeles doar de un grup social strict determinat” [157].

Sintagmele *lexic specializat/lexic de specialitate* sunt utilizate frecvent de către specialiști ca sinonime pentru sintagmele *vocabular specializat/vocabular de specialitate*, deși mai mulți lingviști, precum S. Ullmann, K. Baldinger, E. Coșeriu etc. fac distincție între lexic – ansamblul cuvintelor pe care o limbă le pune la dispoziția vorbitorilor, și vocabular – ansamblul cuvintelor utilizate de un vorbitor, cuprinzând deci numai o parte a lexicului, desemnând un domeniu din vasta realitate pe care o acoperă lexicul.

Astfel de „vocabulare” care se pretează la inventariere și la descriere sunt, spre exemplu, vocabularul juridic, vocabularul politic (sau social-politic), vocabularul economico-financiar, vocabularul sportiv, vocabularul aviației, al marinei etc. R.L. Wagner propunea utilizarea termenului de lexic pentru definirea unităților semnificante din planul limbii (*langue*), iar pe cel de vocabular pentru o parte a lexicului actualizat în vorbire (*parole*).

Pe de altă parte, unii cercetători fac distincție între lexicul limbii și vocabularul unui text atunci când realizează analize statistice ale limbajului. În lingvistica românească, aceste diferențieri, de origine relativ recentă, au apărut odată cu aplicarea metodei statistice în studiul vocabularului.

În prezent, vocabularele specializate sunt studiate prin alte discipline mai noi, terminologia, care analizează logica cunoștințelor, ierarhia conceptelor, codajul lingvistic și nonlingvistic și problemele creației de cuvinte necesare diverselor domenii profesionale.

Terminologia reprezintă, de asemenea, și un ansamblu de termeni sau cuvinte specializate aparținând unui subsistem lingvistic, termenii caracterizându-se prin univocitate, non-ambiguitate și relații lexico-semanticăe proprii. Se delimitează astfel, în primul rând, terminologia ca știință interdisciplinară și terminologiile ca ansamblu de limbaje de specialitate cu un corpus de termeni corespunzând diverselor domenii de activitate [152, p. 2].

Interpretarea terminologiei ca ramură a lingvisticii este clarificată doar în anumite dicționare de specialitate. Conform standardului internațional ISO 1087:1990, terminologia „este studiul științific al noțiunilor și termenilor folosiți în limbajele specializate”, cât și ca un sistem de termeni: „Terminologia reprezintă ansamblul de termeni care formează un sistem de noțiuni dintr-un anumit domeniu” [13].

Amintim, în acest context, și de teoriile școlii ruse de terminologie care, în timpul său istoric de activitate, au scos în evidență mai multe probleme fundamentale. La începutul și la mijlocul secolului al XX-lea s-a atras atenția asupra termenului ca semn lingvistic, reprezentant al unui sistem special simbolic (semiotic), ca un cuvânt sau o combinație de cuvinte (cuvânt-grup), care se caracterizează prin funcția sa specifică de utilizare.

Dezvoltarea științei are drept consecință apariția termenilor și terminologiilor. Cum afirmă S. Călăraș, „indiferent de domeniul de activitate profesională, toate terminologiile sunt formate atât din cuvinte din limba comună, cât și din cuvinte strict specializate, care individualizează fiecare limbaj de specialitate” [96].

Cercetarea despre terminologia din domeniul biblioteconomiei pornește de la dicționare (generale și speciale) și urmărește ca, prin rezultatele obținute, să se ajungă la ameliorări ale celor dintâi. Altfel spus, „dicționarele sunt un obiect de analiză complexă, care include mai multe aspecte, cum ar fi diferite caracteristici, dar și perspectiva consultării lor. Dicționarele sunt astfel o sursă de analiză lingvistică privind sensul, uzajul cuvintelor, interpretările lor din perspectiva unor vorbitori competenți și în condiții de comunicare diferite. Obiectivele cercetării noastre sunt mai ales descriptive (și nu normative), ceea ce înseamnă că se va acorda atenție prioritară dicționarelor generale, cele speciale fiind doar un element de referință limitată, chiar în cazul lexicului specializat” [107].

Se consideră că dicționarele generale triază sensurile, le organizează și, numai indirect, le formează (ultimul obiectiv fiind, în schimb, fundamental pentru dicționarele speciale). Relația dicționare generale/speciale se impune atenției (și) din cauza faptului că cele dintâi conțin un mare număr de termeni tehnico-științifici. Prezintă interes criteriile de introducere a lexicului specializat într-un dicționar general și în ce măsură reflectarea diverselor terminologii într-un

asemenea dicționar este justificată de o frecvență sau o importanță mai mare, eventual variabilă în funcție de domenii.

Definiția dată sintagmei *știința informării* de Departamentul de Știința Informării și Biblioteconomiei a ALA este „știința și practica furnizării informației, indiferent de organizația sau individul care oferă astfel de servicii: centre de documentare, biblioteci, centre de analiză a informației, brokeri de informații” [37].

În măsura în care lectorul dicționarului trebuie să înțeleagă definiția pentru a-și ameliora competența lexicală, chiar și numai medie (nu strict specializată), un aspect deosebit de important în analiza lexicului specializat în dicționarele generale ține de gradul de accesibilitate al codurilor reprezentate de diferite terminologii.

Din această perspectivă, compararea diverselor tipuri de lexic specializat din dicționarele generale și dicționarele speciale poate fi relevantă și constituie unul din argumentele privind delimitarea definițiilor alternative. Dicționarele generale propun un model pluridimensional de corectitudine, reprezentativ pentru vorbitori diferiți sau pentru o competență lexicală medie; dicționarele speciale normează un sens univoc, general obiectiv, la nivelul unei specialități date. Dacă, în privința dicționarelor de specialitate, ne putem pune întrebarea în ce măsură ele se adresează nespecialiștilor, trebuie să admitem că acest lucru este obligatoriu pentru tratarea lexicului specializat în dicționarele generale.

Lingvиста A. Bidu-Vrănceanu afirmă că „diferențele în definirea lexicului specializat în cele două tipuri de dicționare ar fi astfel firești și ar duce la definiții paralele, pe care le-am numit alternative. Rezultă că din articolele dicționarelor generale ne interesează mai ales definiția semantică, diviziunile sensurilor, unitatea sensului în semn, în relație cu distribuția sociolingvistică a întrebunțărilor reflectând uzajul în domenii generale sau speciale. Nu ne vom opri asupra altor informații din articolele de dicționar, cum ar fi cele privind grafia, fonetica, fonologia, morfologia și etimologia cuvântului-titlu” [83].

1.3. Limbajul specializat biblioteconomic în sistemul general al limbii

Termenul *biblioteconomie* provine din limba franceză: *bibliothéconomie*, care, la rândul său, vine din *bibliothèque* > grecescul *bibliothēke* > *biblion* „carte” și *thekē* „cufăr, dulap”. În limba engleză, *Librarianship* = *biblioteconomie* este echivalentul lui < *library/library science* „știința biblioteconomiei”.

Termenul *biblioteconomie* pe plan internațional este de dată relativ recentă, fiind utilizat de către germanul M. Schrettinger în 1808 [250], în lucrarea *Încercare de manual complet de biblioteconomie*. În 1839, termenul *biblioteconomie* se găsește și în lucrarea lui L.A. Constantin,

intitulată *Biblioteconomie sau Manual nou și complet pentru organizarea, conservarea și administrarea bibliotecii* [41].

Sfârșitul secolului al XIX-lea este marcat prin înregistrarea lucrărilor publicate în domeniul biblioteconomic în diverse biblioteci din spațiul european. În 1876, M. Dewey [69] a publicat Clasificarea Decimală (CD) în Statele Unite ale Americii; prin această clasificare era posibilă organizarea cunoștințelor în bibliotecilor, indexarea și se ordonarea cărților pe rafturi.

Termenul *biblioteconomie* apare pentru prima dată în literatura de specialitate în publicațiile apărute în limba română, în 1862, într-o lucrare scrisă de G. Bengescu, unde acesta este menționat, alături de *arhivistică, paleografie, diplomatică* [269].

Studiul lexicului specializat se bazează pe metode comune de analiză lingvistică, precum analiza trăsăturilor semantice și, dacă este necesar, analiza textuală, având ca scop descrierea precisă a lexicului românesc. Prin analiza componentială, sensul cuvintelor este descompus în unități minimale, denumite componente de sens, seme sau mărci semantice [57].

Aceste metode nu doar facilitează înțelegerea structurii semantice a lexicului, ci contribuie și la identificarea schimbărilor semantice, adaptărilor contextuale și influențelor externe asupra limbajului specializat. Aplicarea lor sistemică permite crearea unor instrumente terminologice moderne, utile în standardizarea și uniformizarea terminologiei, atât în mediul academic, cât și în cel profesional.

S-a constatat că toate unitățile lexicale pot fi reduse la un ansamblu de trăsături pertinente din punct de vedere semantic. De exemplu, sensul cuvântului *document*, care provine din limba franceză: *document*, în latină *documentum*, poate fi descompus în următoarele trăsături semantice distinctive: a) *act*; b) *text scris sau tipărit*; c) *film-document*; d) *image-document*; e) *document istoric*; f) *document electronic*; g) *manuscris*. Sensul termenilor *documentare* și *arhivare* poate fi descompus în: a) *analiză a documentelor*; b) *analiza datelor existente* și a) *sortarea documentelor*; b) *păstrarea documentelor*.

Descrierea structurii semantice a cuvintelor din această perspectivă permite definirea mai exactă a cuvintelor în dicționare și face posibilă o înțelegere mai clară a diferențelor și a asemănarilor dintre termenii care aparțin aceleiași clase [262, p. 5].

Analizând cauzele și tipurile schimbărilor semantice, acad. Al. Graur a subliniat faptul că sensul unui cuvânt face parte dintre elementele cele mai mobile ale unei limbi și că modificările de ordin semantic (în ansamblul lor) reprezintă unul dintre cele mai interesante aspecte ale dinamicii vocabularului [174, p. 212].

Dintre termenii vechi simpli care desemnează activitatea de bază a biblioteconomiei în epoca contemporană putem enumera: *abonament, catalog, document, utilizator, publicație, ziar,*

borderou, achiziție, colecție, sintagme: fișă de înregistrare, fișă de înscriere, tehnologie de bibliotecă, tehnologie bibliotecară, documente esențiale, indici statistici, indice auxiliar, descriere analitică, bibliografie analitică, clasificare analitică, mulți termeni având originea în limbile franceză, engleză sau rusă.

Tabelul nr. 1.1. Termeni de origine franceză din domeniul biblioteconomiei

Limba franceză	Limba română	Limba engleză	Limba rusă
<i>abonnement à la bibliothèque</i>	<i>abonament la bibliotecă</i>	<i>subscription to the library</i>	<i>подписка на библиотеку</i>
<i>carte de bibliothèque</i>	<i>fișă de împrumut</i>	<i>library card</i>	<i>библиотечный абонемент</i>
<i>catalogue</i>	<i>catalog</i>	<i>catalogue</i>	<i>каталог</i>
<i>document</i>	<i>document</i>	<i>document</i>	<i>документ</i>
<i>feuille d'enregistrement</i>	<i>fișă de înregistrare</i>	<i>record sheet</i>	<i>регистрационный лист</i>

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul nr. 1.2. Termeni de origine engleză din domeniul biblioteconomiei cu același sens în diferite limbi

Termen	Definiție
<i>Kopirait</i>	Знак охраны авторского права. Обязательно приводится в правом нижнем углу оборота титульного листа книги. Он состоит из символа ©, наименования объекта защиты авторского права, имени правообладателя и года первого опубликования произведения. Авторское право возникает в силу факта создания произведения, интеллектуальной собственности [366].
<i>Copyright</i>	The copyright symbol, or copyright sign, © (a circled capital letter „C”), is the symbol used in copyright notices for works other than sound recordings. The use of the symbol is described in United States copyright law and, internationally, by the Universal Copyright Convention [6].
<i>Copyright</i>	Dans les pays de common law, le symbole de copyright (©) indique qu'une œuvre est soumise à copyright. Dans les pays de droit civil (tels que la France ou la Belgique) il n'a aucune valeur légale mais est tout de même couramment employé pour indiquer qu'une œuvre est soumise au droit d'auteur [321].
<i>Copyright</i>	Este o literă pe care o observăm pe diverse fotografii, afișe, pe site-uri sau filmări, însoțită deseori de un nume personal sau al unei companii. Este logoul de copyright (drept de autor) prin care creatorul își asigură opera. Utilizarea acestui simbol în Republica Moldova este stipulată în Legea cu privire la dreptul de autor și legături conexe. Termen preluat din domeniul tipografiei [320].
<i>Podcast</i>	1. Noun: a digital audio file made available on the internet for downloading to a computer or mobile device, typically available as a series, new instalments of which can be received by subscribers automatically. 2. Verb: make (a digital audio file) available as a podcast [31].
<i>Podkast</i>	Аудиопрограммы, сериалы или блоги, которые можно скачивать или слушать онлайн. Главное отличие подкаста от радио - возможность выбрать жанр и тему и слушать в любое удобное время [296].
<i>Podcast</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Un fel de emisiune radio ce are mai multe episoade. • Difuzarea pe internet de conținut audio.

	<ul style="list-style-type: none"> • Un fișier audio care poate fi descărcat de pe internet și ascultat pe diferite device-uri [112]. • Este un conținut audio. Termen preluat din domeniul informaticii.
Monitoring	<p><i>Monitoring</i> involves paying close attention. It's a type of systematic observation, like the <i>monitoring</i> of criminals by the police. Kids who are up to something don't like their parents' <i>monitoring</i> their every move.</p> <p>To monitor is to keep an eye on someone or something, often through recording devices. Monitoring, then, is the act of keeping tabs on others. A lot of monitoring is done by law-enforcement agencies [25].</p>
Monitoring	Форма организации исследований, обеспечивающая непрерывное поступление информации о том или ином объекте [295].
Monitoring	<p>1. (medicină) ansamblu de metode de supraveghere, control și analiză imediată a datelor psihopatologice; monitorizare.</p> <p>2. dispozitiv care permite, într-un amplificator, a compara înregistrarea pe magnetofon cu cea originală. Termen preluat din domeniul medicinei [215].</p>
Marketing	Noun. The activity or business of promoting and selling products or services, including market research and advertising. Oxford Dictionary [24].
Marketin	Маркетинг - это деятельность, которая ставит своей целью получение прибыли с помощью удовлетворения потребностей покупателей. Это очень обобщенное определение, показывающее суть любых маркетинговых мероприятий - умение продать товар или услугу целевой аудитории [294].
Marketing	Substantiv. Ansamblul activităților prin care producția este orientată și adaptată cererilor prezente și viitoare ale consumatorului. Termen preluat din domeniul economiei [207].

Sursa: Elaborat de autoare.

Terminologia biblioteconomică se concentrează pe organizarea și structura sistemică a unităților lexicale care apar în domeniul biblioteconomiei și în știința informării. Aceasta cuprinde o gamă largă de termeni, de la concepte fundamentale legate de organizarea și gestionarea informațiilor, până la noțiuni specifice tehnologiilor și instrumentelor utilizate pentru stocarea, procesarea și distribuirea cunoștințelor. În ultimii ani, schimbările semnificative în domeniul biblioteconomiei sunt direct legate de evoluția tehnologiilor informaționale la scară globală și de progresul tehnico-științific rapid. În special, impactul digitalizării și al dezvoltării internetului a determinat o transformare profundă a modului în care informațiile sunt gestionate și accesate, ceea ce a impus adoptarea unor noi concepte și termeni pentru a reflecta aceste schimbări [108].

Terminologia biblioteconomică românească reprezintă sinteza pe care bibliotecarii români au realizat-o de-a lungul secolelor între funcțional și științific, într-o manieră care se diferențiază de alte țări cu o dezvoltare a tehnologiilor de informare și comunicare în domeniul respectiv, se observă și o influență din terminologia domeniului biblioteconomic internațional.

Un rol mare în organizarea terminologiei biblioteconomice din spațiul românesc îl au, în mare măsură, bibliotecile, care dispun de o gamă largă de informații în diverse domenii de cunoaștere, cum sunt: bibliotecile publice, universitare, științifice, naționale.

Primele biblioteci românești au fost deținătoare de fonduri documentare și au simțit nevoia de a organiza aceste fonduri, precum și de a construi instrumente de clasificare a acestora, în scopul evidenței și identificării lor cât mai eficiente de către bibliotecari.

Biblioteconomia este știința care s-a ocupat întotdeauna cu „înregistrarea civilizației” și, de aceea, este firesc ca și astăzi bibliotecarii să fie implicați direct sau indirect în una dintre problemele cele mai arzătoare ale contemporaneității – *controlul literaturii publicate în lume*. Rolul bibliotecilor din perioada contemporană nu se rezumă la păstrarea cărților și documentelor pe raft; biblioteca contribuie intens și la răspândirea informațiilor cuprinse în publicațiile pe care le deține în fonduri și colecții. În acest scop, este necesară inițiativa pentru crearea și multiplicarea canalelor de-a lungul cărora informațiile să treacă cu ușurință de la bibliotecar spre utilizator.

Analizarea și cercetarea unui termen biblioteconomic poate fi efectuată din diverse perspective, însă vor fi cercetate două dintre acestea:

1) cercetarea termenilor biblioteconomiци sub aspectul structurilor și relațiilor gramaticale din câmpul terminologic (un termen poate fi exprimat printr-un singur cuvânt: *acord, activitate, carte, cartotecă, catalog, cerere, fișă, registru* ș.a.; conceptul biblioteconomic poate fi utilizat păstrându-și un anumit sens în diverse contexte);

2) termenul biblioteconomic mai poate fi cercetat și sub aspectul semanticii sale; sub aspect lexico-semantic, pot fi delimitate diverse grupuri terminologice:

a) termeni biblioteconomiци propriu-ziși: *abonament, achiziție, colportaj, colecție, index, inventar, înregistrare, limbaj*;

b) termeni biblioteconomiци administrativi: *act, cerere, condică, consiliu, evidență*;

c) termeni economici: *bon de plată, borderou, factură, finanțare, fișă de salariu, licitație, procură* ș.a.

Între noțiunile de termen și terminologie biblioteconomică nu există o linie prin care ar putea fi demarcate, dar nici nu se pot suprapune. Ele sunt domenii lingvistice înrudite genetic și interactiv, care se află în corelație. Termenii biblioteconomiци formează un limbaj specific, care poate fi utilizat de specialiștii din acest domeniu.

Terminologia biblioteconomică formează un câmp terminologic funcțional pentru fiecare dintre termeni, compatibil cu sistemul lingvistic al limbii. În cercetarea din punct de vedere lingvistic se observă o individualitate lexico-gramaticală și funcțională, unii termeni trec în

fondul principal lexical și invers, sunt situații când unele cuvinte obișnuite, ce fac parte din fondul principal lexical, trec în terminologia biblioteconomică.

Terminologia care reprezintă vocabularul strict specializat în domeniul biblioteconomic românesc poate fi integrată în întregime structurii lingvistice și caută să creeze corespondențe perfecte între conceptualizare și sistemul limbii, presupuse de actul de comunicare. „Totodată, vocabularul de specialitate are un caracter tranzitoriu, dinamic și schimbător, răspunzând continuu activităților variate și progresului” [42].

Este cunoscut faptul că în diverse domenii de activitate, specialiștii utilizează sisteme lingvistice proprii activității lor profesionale, care pot fi denumite „stiluri funcționale” sau „stiluri ale limbii”. La fel ca și limba, stilul este un „ansamblu de deprinderi verbale utilizat într-o comunitate umană cu o anumită formație social-culturală” [5].

Stilul științific, conform afirmației lingvistului D. Irimia, poartă o marcă distinctă, comparativ cu alte stiluri funcționale, în mod particular, la nivelul lexicului, unde întâlnim un vocabular specializat, bine elaborat și diversificat, interesant la nivel sintactic „prin frecvența structurilor redundante, care conțin semne lingvistice și nelingvistice, care orientează comunicarea” [185, p. 123].

„Textele de specialitate fac apel la studiile stilului, mai mult la nivelul grupului de cuvinte decât la cuvântul singur (obiect lexicografic prea general) sau la simplul termen (obiect care riscă a fi particular) și, de asemenea, la nivelul enunțului, precum și la nivelul textului în întregime” [60].

Cuvintele din fondul principal al vocabularului general suferă o transformare semnificativă atunci când sunt integrate în terminologia biblioteconomică. În acest proces, ele își pierd caracterul expresiv și dobândesc statutul de termeni specifici, căpătând o semnificație nouă determinată de contextul specializat în care sunt utilizate. Această schimbare le conferă o valoare tehnică și funcțională, adaptată cerințelor și activităților din domeniul bibliotecilor, un fenomen care poate fi descris drept adaptarea terminologică între domenii.

Această adaptare reflectă nu doar o simplă schimbare semantică, ci și o reorganizare conceptuală, prin care termenii împrumutați devin parte integrantă a unui sistem terminologic specific. Astfel, procesul contribuie la consolidarea și standardizarea comunicării profesionale, oferind un limbaj comun pentru specialiștii din biblioteconomie și facilitând schimbul de informații și bune practici în domeniu.

Cercetătoarea I. Druță [155, p. 272] afirmă că „în funcție de gradul de specializare, unii termeni funcționează numai în domeniul în care au fost lansați, iar alții își largesc aria de

utilizare, deplasându-se și în alte limbaje specializate sau chiar în limba comună. Circulația termenilor depinde de accesibilitatea lor și de eventualele posibilități de extensiuni semantice”.

Prin urmare, lingvista A. Vulpe susține faptul că „elementul lexical și contextul trebuie să constituie o unitate indisolubilă în procesul de lucru al lexicografului. Indicațiile privind parametrul combinatorii trebuie să fie aplicate cu rigurozitate într-un dicționar didactic, care, după cum se știe, înlesnesc substanțial procesul de însușire a unei limbi străine, dar și în dicționarele explicative generale, îndeosebi atunci când alcătuitoarii lui își pun scopul să includă în el maximum de informație” [288, p. 40].

Filologul I. Coteanu precizează că structura stilistică a limbii este determinată de doi factori: de structura generală a limbii și de necesitățile comunicării din diverse ramuri de activitate socială. Autorul mai susține că limbajul este o variantă a limbii literare și prezintă un „sistem lingvistic mai mult sau mai puțin specializat în redarea conținutului de idei specifice unei activități profesionale, unuia ori mai multor domenii din viața social-culturală [...] orice limbaj nu este decât limba căreia i se atribuie o destinație specială” [124, p. 46].

Cercetătorul științific V. Bahnaru menționează faptul „că sistemul lexical al limbii literare se diferențiază din mai multe puncte de vedere, unul fiind cel social. Fiind examinat pe axa socială, există o opoziție între lexicul literar și „un număr de unități lexicale care funcționează numai în vorbirea unor anumite clase, pături sau grupări sociale” [68, p. 184].

Acest lexic poate fi dezvoltat pentru a comunica cu precizie și eficiență în comunitățile profesionale. Lexicul specializat are rolul de a fi precis și clar în transmiterea informației într-un domeniu specific. Acesta utilizează termeni tehnici sau specializați care au semnificații precise și consacrate în disciplina respectivă. Lexicul specializat evoluează în timp odată cu progresele tehnologice, științifice și sociale. Noi termeni sunt adăugați pe măsură ce domeniile se dezvoltă și apar concepte sau tehnologii actuale. Pentru a accesa și înțelege lexicul specializat, pot fi utilizate dicționare specializate sau glosare, care oferă definiții și explicații pentru termenii specifici unui domeniu.

Utilizarea lexicului specializat facilitează comunicarea între profesioniștii din același domeniu, contribuind la eficiența și precizia schimbului de informații. În viziunea lingvistei M. Pitar, „lexicul comun este format din totalitatea cuvintelor și îmbinărilor care se folosesc în mod curent, în timp ce lexicul specializat este format din cuvinte ce sunt legate de o activitate specifică, de un domeniu științifico-profesional și este folosit de un grup de vorbitori în domeniul existenței sociale, profesionale sau culturale” [229, p. 31].

În domeniul biblioteconomic poate fi observat faptul că termenii sunt structurați în conformitate cu un sistem de noțiuni caracteristic acestuia și în funcție de relațiile existente între

noțiunile respective. Fondul lexical principal în domeniul biblioteconomic cuprinde cuvinte cunoscute și utilizate de toate categoriile de specialiști din diverse tipuri de biblioteci, precum și un fond lexical specific domeniului de activitate al bibliotecilor în care activează. Aceste cuvinte conturează activitatea de bază a specialiștilor din domeniu, de aceea utilizarea lor nu este limitată la anumite stiluri funcționale ale limbii române. Din aceste cuvinte de bază se formează un nucleu al limbii, care se caracterizează printr-o mare stabilitate. În majoritatea lor, cuvintele care fac parte din fondul lexical principal sunt elemente moștenite din latină sau formate în limba română. Sub aspect cantitativ, fondul lexical principal al limbii române înglobează circa 1500 de cuvinte.

Terminologia domeniului biblioteconomic este predominată de stilul științific, care utilizează structuri lexicale și gramaticale ce reflectă funcția obiectual-logică a limbii și mai puțin funcția ei expresiv-stilistică. Asemenea altor limbaje de specialitate, limbajul biblioteconomic românesc se caracterizează printr-un aspect referențial-obiectual, construit din lexeme și structuri lexico-gramaticale specifice, precum termeni strict specializați, dar și din termeni împrumutați din alte domenii de activitate, din afluența de neologisme, a sintagmelor, a elementelor de punctuație (parantezele, punctul, virgula, liniile oblice) etc.

Evoluția și statornicirea sistemului terminologic biblioteconomic este construită pe două principii de prezentare a termenilor existenți: 1) dispariția unor unități terminologice din domeniu sau, mai rar, a unor sensuri aparte ale acestora; 2) apariția unor termeni sau formații terminologice analitice noi, care au menirea fie de a-i înlocui pe cei vechi, fie de a desemna realități, noțiuni științifice, organizații, instituții apărute recent.

Elementele unui sistem terminologic, inclusiv cel specific biblioteconomiei, își au originea prin două mecanisme principale. Pe de o parte, acestea pot fi preluate din alte limbi, proces cunoscut ca împrumut extern, iar pe de altă parte, ele se pot forma pe cale internă, prin diverse procedee lingvistice. Aceste procedee includ derivarea, compunerea, conversiunea sau combinarea de cuvinte, toate fiind caracteristice limbii române și contribuind la îmbogățirea vocabularului specializat.

Termenii biblioteconomiци care apar în textele românești editate în a doua parte a secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea se pare că nu au atras suficient atenția cercetărilor. Cum afirmă J. Byck, „în acea perioadă erau descrise terminologia în domeniul științific și tehnologic, precum: filozofie, logică, matematică, geometrie, astronomie, fizică, politică, arhitectură, artă plastică, urbanistică, muzică” [95, p. 31].

În studierea limbajului unui domeniu există două abordări principale: pe plan sincron și pe plan diacronic. Cele două abordări nu trebuie să existe separat una de alta. De fapt, ele sunt

interconectate și, în același timp, interdependente, deoarece au o structură și un sistem lingvistic, o stare de dezvoltare constantă, astfel încât starea sincronică a unui sistem lingvistic este rezultatul unui lung proces de evoluare lingvistică, al dezvoltării sale istorice. Lexicologia istorică este în relație cu lexicologia contrastivă și cu cea comparativă, al căror scop este de a studia corelația dintre două sau mai multe unități lingvistice și de a afla corespondențele existente între unitățile de vocabular ale limbii comparate.

La aceste domenii se adaugă, în opinia lingvistului N.A. Ursu, „terminologia din domeniul științelor naturale, agronomiei, medicină, având limbaje specifice care sunt însoțite de un glosar cuprinzător de cuvinte” [285, p. 25].

Fiecare știință are la dispoziție anumite metode de analiză lingvistică a termenilor. Procesul de cercetare științifică, inclusiv lexicologică, poate fi subîmpărțit în mai multe etape, fiecare având procedeele ei:

- observarea este metoda de bază a tuturor cercetărilor științifice moderne în lingvistică. Rolul-cheie al fazei de deschidere a analizei lingvistice este faptul că declarațiile, de fapt, trebuie să se bazeze pe observație, nu pe autoritate neacceptată, concluzii logice sau preferințe personale de interpretare a unităților lingvistice;
- clasificarea este a doua fază, care vine după observație. Fiecare cercetare lexicologică se bazează pe colectarea de exemple lingvistice din publicații de specialitate. În această etapă a analizei lingvistice se analizează faptele stocate, datele colectate și materialele empirice ale vocabularului din domeniul biblioteconomic;
- generalizarea este a treia etapă a analizei lingvistice, în care colectarea de date și clasificarea acestora trebuie să conducă, în cele din urmă, la formularea de ipoteze, reguli sau legi;
- verificarea este faza de analiză lingvistică ce conduce la analiza rezultatelor cercetării științifice în domeniul biblioteconomiei, care a evoluat în timp și spațiu odată cu dezvoltarea societății și a tehnologiilor informaționale.

În cercetarea termenilor din domeniul biblioteconomiei au fost utilizate diverse metode și procedee, precum analiza contrastivă, analiza statistică, metoda constituenților imediați, analiza distribuțională, analiza de transformare, analiza componentială și metoda diferențierii semantice a unităților lingvistice.

Analiza contrastivă vizează identificarea similitudinilor și diferențelor dintre termeni în limbile asociate și neconexe. Operațiile de echivalență sunt tratate în termenii sensului, formei și metalimbajului. Acest fapt implică în mod natural necesitatea comparației detaliate a structurii

unei limbi materne și a unei limbi străine. Analiza contrastivă poate fi efectuată la trei niveluri lingvistice: fonologie, gramatică și lexic.

1.4. Lexicul biblioteconomic românesc în contextul lexicului general

Limbajele specializate sunt vectori de cunoștințe de specialitate. Această remarcă este evidentă și s-ar putea să avem nevoie, pe de o parte, de răspunsul la întrebările în raport cu ceea ce sunt considerate ca limbaje specializate și, pe de altă parte, suntem conștienți că un limbaj specific este definit în raport cu limbajul comun. Limbajele specializate pot fi subansambluri ale limbajului comun și ale unităților lexicale ale limbajului comun, de asemenea.

Ar trebui să subliniem că înțelegem prin limbaj comun limbajul nemarcat; limbajul nespecializat este diferit de limbajul comun și de limbajul general și desemnează întregul limbii: limbaj comun + limbaj specializat. Acestea pot exista doar împreună. Uneori există mai degrabă o diferență între limbajul comun și cel specializat decât o diferență de natură, particularitatea limbajelor specializate fiind în principal relevantă în utilizare. Prin urmare, unitățile de limbă comună sunt folosite în situații care le pot califica drept nemarcate.

Limbajele specializate sunt legate de limbajul general. Diferențele se manifestă doar prin lexic, în care predomină substantivele, verbele, cuvinte monomembre și polimembre. Fiecare limbaj de specialitate utilizează diverse moduri de exprimare, pe care le împrumută din limbajul comun. Limbajul specializat este influențat, la rândul lui, de vocabularul limbii comune, care utilizează și sintagme împrumutate din diferite domenii specializate. Acest fapt se evidențiază astăzi datorită dezvoltării științei și tehnologiilor de informare și comunicare, care se răspândesc foarte rapid în societatea contemporană. În acest context, subliniem faptul că unitățile lexicale pot trece de la un limbaj la altul sau pot fi găsite în mai multe limbaje specializate în același timp.

Urmează a fi descrise unele aspecte referitoare la terminologia biblioteconomică prin diverse concepte ce vizează extralingvisticul – definirea biblioteconomiei ca știință a informării și delimitarea obiectului său de studiu, a subdomeniilor clasificate pe termeni ce denumesc activitatea organizatorică, managementul colecțiilor, automatizarea bibliotecii, relațiile cu publicul, indicatorii statistici, resursele umane, activitatea de informare și cercetarea științifică, managementul proiectelor, cultura informației, arhitectura bibliotecilor, tehnologii informaționale, instruirea continuă.

Sub acțiunea factorului stilistico-funcțional, totalitatea unităților lexicale din vocabularul biblioteconomic românesc are origini în istoria procesului de producție, atunci când apar idei și se creează obiecte noi, pentru care nu există încă denumiri. În acele condiții, activitatea

profesională biblioteconomică este în permanență însoțită, pe plan lingvistic, de apariția unor elemente lexicale formate prin intervenția conștientă a omului, care face parte din dezvoltarea naturală a limbii.

Dicționarul de biblioteconomie și știința informării englez-român, publicat în 1999 de specialistul în biblioteconomie M. Regneală, este un instrument de lucru util pentru specialiștii din domeniul biblioteconomiei și tehnologiilor informaționale. Cei peste 5.500 de termeni incluși în dicționar sunt aranjați în ordine alfabetică, mulți dintre termeni au unul sau mai multe sinonime. Autorul a grupat sub un singur termen toate corespondențele sale semantice, chiar dacă acestea fac parte din sfere semasiologice foarte îndepărtate. În viziunea lui C. Dima-Drăgan, „bibliologia înglobează un ansamblu de discipline ale cărții – biblioteconomia, bibliografia, tehnica muncii intelectuale și bibliofilia” [150, p. 219].

Autorii subliniază că ulterior, după anii '70 ai secolului trecut, „problematika nu a mai preocupat teoreticienii, definițiile mai vechi rămân un bun dobândit și astfel teoria a devenit istorie”, semnalând doar definiția lui V. Olteanu, urmată de cea a lui D. Simonescu [254, p. 56].

Bibliologul M. Regneală, se referea, în 1995, la *bibliologie* ca la *știința tehnicilor de producție și difuzare a cărții*, iar în 2001 menționa altă definiție: *studiul evoluției, editării și comercializării cărții*. Pentru M. Regneală, sensul tradițional al bibliologiei, cel de știință a cărții, care include biblioteconomia și bibliografia, nu mai este acceptat de majoritatea specialiștilor [247, p. 50].

În 1996, S. Horvat și S. Puiu susțin că bibliologia subsumează biblioteconomia. S. Puiu abordează situația bibliologiei la sfârșit de secol XX: „În plan teoretic, bibliologia își revendică autonomia ca știință, vrea o delimitare a domeniului și chiar o definire... Astăzi problematica ei este clarificată de dezvoltarea științelor informării și comunicațiilor” [180, p. 226].

Pornind de la moștenirea conceptuală lăsată de fondatori, Gh. Buluță, atât teoretician, cât și practician, citat de L. Kulikovski, subliniază necesitatea unor schimbări inevitabile. Acesta afirmă că „principala provocare a civilizației cărții la români în prezent constă în discrepanța dintre aspirații și posibilități, dintre nevoile identificate și mijloacele disponibile pentru a le satisface, alături de efortul de a se adapta la o realitate aflată în continuă schimbare, încă lipsită de o identitate clară” [190].

V. Petrescu, la fel ca primul autor, teoretician și practician, preocupat de viitorul domeniului, este convins că „prezentul, dar mai ales viitorul, creează posibilitatea accesului rapid și nelocalizat la informație, stabilind obiective și perspective pentru biblioteci... Ea trebuie să răspundă prompt unor comandamente ca: saltul de la instrucție la educație, conștientizarea

utilizatorilor despre necesitatea cunoașterii, utilizarea informației cât mai creativ, pentru a face față provocărilor societății, într-o permanentă dezvoltare și schimbare” [88, p. 249].

E. Tîrziman vine să pună punct într-o discuție referitoare la statutul instituțional al bibliologiei. Dacă S. Puiu recunoaște bibliologia ca una dintre științele comunicării și informării, E. Tîrziman afirmă că „știința informației este o știință nouă și primele discipline ale acestei științe sunt: științele biblioteconomice, muzeologia, documentarea, jurnalismul” [272].

Documentarea este adunarea documentelor, sistematizarea și clasarea lor, care operează în ordinea științifică cu reorganizarea, resistemizarea unor discipline speciale, care se ocupă cu studiul și organizarea fiecărui gen de documente în parte. Acest fapt explică de ce vocabularul documentologiei, documentării și documentelor este extrem de variat, însumând termenii din domeniul bibliologiei, care cuprinde biblioteconomia și bibliografia. E. Tîrziman afirmă că „procesele de construcție, prelucrare, comunicare și utilizare a informației au devenit procese esențiale pentru toate domeniile cunoașterii, sunt obiectul de studiu și de cercetare a științei informației” [270].

Mari filologi și bibliotecari de la începutul secolului al XX-lea reușesc să fixeze reperele de bază ale profesiilor biblioteconomice (*bibliotecar, bibliograf, catalogator, indexator, redactor, specialist în carte veche și documente speciale* etc.) și să sincronizeze profesia și pregătirea de specialitate cu realitatea la nivel european. Astfel, I. Bianu a fost cel care s-a preocupat să facă din Biblioteca Academiei Române prima bibliotecă națională care să funcționeze după un regulament ce să-i definească organizatoric, să-i permită să-și constituie, structureze și valorifice colecțiile, să-și elaboreze instrumente bibliografice pornind de la fondul documentar existent [271].

I. Bianu și N. Hodoș au pus bazele bibliografiei românești științifice. Preocupările lor erau față de carte, păstrarea și valorificarea ei, pe care le-au transmis, fără îndoială, studenților de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. A. Sadi-Ionescu a fost cel care a introdus sistemul de Clasificare Zecimală Universală (CZU) pentru structurarea, organizarea și reprezentarea colecțiilor de documente. A elaborat primul cod român de catalogare. Și-a susținut concepția bibliologică la Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie din București și la Biblioteca Academiei Române, elaborând chiar un curs de biblioteconomie [275].

Tratatul a fost conceput în trei volume: vol. I – *Biblioteconomie generală*, coordonat de profesorul universitar dr. M. Regneală, vol. II – *Managementul colecțiilor și serviciilor de bibliotecă*, coordonat de conf. univ. E. Tîrziman și conf. univ. dr. C. Popescu, vol. III – *Abordări moderne în bibliotecă*, coordonat de prof. univ. I. Enache și dr. R. Coravu. Aceste trei volume au

fost gândite unitar, astfel încât parcurgerea lor să permită o înțelegere globală și cât se poate de completă a fenomenului biblioteconomic [275].

Lexicul biblioteconomic românesc, prezintă o gamă largă de termeni și sintagme care acoperă diverse aspecte ale domeniului, cum ar fi:

Clasificarea documentelor. Termeni precum clasificare Dewey sau clasificare UDC (Universal Decimal Classification) sunt adesea întâlniți în lexicul biblioteconomic românesc, referindu-se la sistemele de clasificare a materialelor bibliotecare.

Catalogarea publicațiilor. Acesta este un alt aspect important al biblioteconomiei, iar termeni precum catalogare AACR (*Anglo-American Cataloguing Rules*) sau catalogarea RDA (*Resource Description and Access*) sunt utilizate pentru a descrie regulile și standardele de catalogare a resurselor [308] (*Anexa 14*).

Indexarea și abstractizarea publicațiilor. Aceste activități sunt esențiale în organizarea și accesul la informații în biblioteci. Termeni precum indexare cuvânt-cheie sau indexare subiect sunt relevanți în acest context.

Servicii de referințe. Aceste servicii sunt oferite de biblioteci pentru a ajuta utilizatorii să găsească informații relevante. Termeni precum servicii de referințe sau interogare bibliografică pot fi întâlniți în lexicul biblioteconomic românesc.

Automatizarea bibliotecilor și serviciilor de bibliotecă. Odată cu avansul tehnologic, bibliotecile au adoptat soluții informatice pentru gestionarea colecțiilor și serviciilor. Termeni precum *Sistem Integrat de Gestionare a Bibliotecii (SIGB)*, *ISBD* [333] sau *biblioteca digitală* fac parte din lexicul biblioteconomic.

Conservarea și restaurarea documentelor. Pentru a asigura accesul pe termen lung la materialele bibliotecare, este important să se efectueze activități de conservare și restaurare. Termeni precum conservare documentară sau restaurare carte pot fi întâlniți în acest context.

Managementul bibliotecilor. Acesta implică planificarea, organizarea și coordonarea activităților unei biblioteci. Termeni precum managementul colecțiilor sau managementul resurselor umane sunt relevanți în lexicul biblioteconomic românesc.

Lexicul biblioteconomic românesc, reprezintă ansamblul de termeni și concepte specifici domeniului biblioteconomic, utilizați în limba română contemporană pentru a descrie și a discuta diverse aspecte legate de organizarea, administrarea și funcționarea bibliotecilor. Acest lexicon cuprinde o varietate de termeni și expresii utilizate în practica biblioteconomică, precum și în teoriile și standardele care reglementează acest domeniu. Acești termeni reflectă activitățile și practicile esențiale în gestionarea și furnizarea de servicii bibliotecare. Prezentăm în continuare

sursele din care au fost extrași termenii și sintagmele pentru a cerceta domeniul biblioteconomic românesc integrat în sistemul lexical al limbii române.

Tabelul 1.3. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limbi străine)

Titlul dicționarului	Anul editării	Numărul de termeni
<i>Vocabulaire technique de l'éditeur en sept langues</i> [47].	1913	3.500
<i>Glossary of Library Terms</i> (American Library Association) [11].	1943	2.550
<i>Vocabulaire technique du bibliothécaire</i> (Lemaître) [44].	1949	2.100
<i>Librarian's glossary</i> . First edition [20].	1938	1.500
<i>Librarian's glossary</i> . Second edition [21].	1958	2.700
<i>Vocabularium bibliothecarii</i> . First edition [38].	1953	2.500
<i>Vocabularium bibliothecarii</i> . Second edition [39].	1962	2.800

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul 1.4. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limba rusă)

Autor, titlul dicționarului	Anul editării	Numărul de termeni
<i>Slovar bibliotecinîh terminov. Organizația rabotî biblioteki</i> [297].	1973	208
<i>Slovar bibliotecinîh terminov</i> [298].	1976	500

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul 1.5. Primele dicționare de terminologie în biblioteconomie (în limba română)

Autor, titlul dicționarului	Anul editării	Numărul de termeni
<i>Vocabular de bibliologie</i> [167].	1966	1.674
Olteanu, Virgil. <i>Din istoria și arta cărții. Lexicon</i> [221].	1992	3.000
Regneală, Mircea. <i>Dicționar de biblioteconomie și știința informării român-englez</i> [241].	1999	5.500
Regneală, Mircea. <i>Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării</i> . Ed. a 2-a. Vol. 1. A-L [242].	2001	2.395
Regneală, Mircea. <i>Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării</i> . Ed. a 2-a. Vol. 2. M-Z [243].	2001	2.395
<i>Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării. Ediție enciclopedică</i> [141].	2014	1.978
<i>Biblioteconomia modernă: glosar</i> (L. Kulikovski) [189].	2018	600

Sursa: Elaborat de autoare.

După cum afirmă cercetătorul I. Stoica, în articolul „Proprietate și autoritate în terminologia infodocumentară”, inserat în lucrarea „Numai cercetarea salvează”, „problemele privind terminologia adecvată, construirea logosului determinant al acestei sfere de cunoaștere și

de acțiune umană, conturarea identității sale specifice ar trebui să se afle în zona centrală a programelor de cercetare și de cooperare” [263, p. 12].

Lexicul biblioteconomic românesc este într-o continuă dezvoltare, adaptându-se la schimbările tehnologice, sociale și culturale din domeniu. În plus, împrumuturile din alte limbi și adaptarea lor în limba română sunt frecvente, pentru a reflecta noțiunile și conceptele emergente în biblioteconomie. Utilizarea corectă și precisă a termenilor din lexicul biblioteconomic românesc este esențială pentru comunicarea eficientă în comunitățile bibliotecare și pentru asigurarea unui acces corespunzător la informație pentru utilizatori.

1.5. Concluzii la capitolul 1

Terminologia și limbajul de specialitate sunt esențiale pentru o comunicare eficientă în orice domeniu de activitate, inclusiv în biblioteconomie. Acestea nu numai că facilitează dialogul între specialiști, dar și garantează claritatea, precizia și coeziunea în transmiterea informațiilor și a conceptelor specifice domeniului. Prin utilizarea unui vocabular specific și termeni adecvați, profesioniștii în biblioteconomie pot comunica diverse idei complexe și informații relevante cu acuratețe și înțelegere reciprocă. Astfel, terminologia și limbajul de specialitate devin piloni fundamentali în dezvoltarea și consolidarea cunoștințelor în acest domeniu și în promovarea colaborării și schimbului de idei între profesioniști.

Lexicul biblioteconomic românesc reprezintă o parte importantă a lexicului general al limbii române, adaptându-se în mod constant pentru a reflecta noile realități, tehnologii și practici din domeniul biblioteconomic. Această adaptare implică atât împrumuturi din alte limbi (în special din limba engleză, dat fiind rolul său preponderent în literatura de specialitate), cât și crearea de termeni noi sau extinderea sensului unor termeni deja existenți pentru a acoperi nevoile specifice ale bibliotecilor și ale profesioniștilor din acest domeniu.

Prin utilizarea limbajului de specialitate adecvat, profesioniștii în biblioteconomie pot facilita nu doar comunicarea între ei, ci și accesul utilizatorilor la informații și servicii de calitate. De asemenea, claritatea și precizia limbajului de specialitate sunt esențiale pentru a asigura coeziunea și înțelegerea comună a conceptelor și procedurilor din biblioteci.

Abordările teoretice în acest domeniu subliniază necesitatea unei continue actualizări a lexicului și terminologiei biblioteconomice pentru a ține pasul cu evoluțiile tehnologice și schimbările în practicile de biblioteconomie. Astfel, prin integrarea noilor termeni și concepte și prin adaptarea limbajului la nevoile și cerințele actuale, terminologia și limbajul de specialitate în biblioteconomie rămân instrumente esențiale pentru dezvoltarea și progresul în acest domeniu vital al cunoașterii și informației.

2. EVOLUȚIA TERMINOLOGIEI DIN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIC ROMÂNESC

2.1. Din istoria unor termeni biblioteconomi sau (de la tablete de lut la tabletele lui J. Gutenberg)

Istoria apariției tăblițelor, scrisului, hârtiei și cărții este una fascinantă și cuprinzătoare, întinzându-se pe o lungă perioadă de timp în care tehnologiile și practicile de comunicare s-au dezvoltat treptat. Această evoluție ne oferă o perspectivă amplă asupra modului în care umanitatea a progresat în capturarea, stocarea și transmiterea informațiilor. În mod similar, istoria bibliotecii reprezintă o călătorie fascinantă prin evoluția umanității și a modului în care cunoașterea a fost înregistrată, păstrată și transmisă de-a lungul istoriei. Bibliotecile au fost mereu în centrul acestei evoluții, adaptându-se și transformându-se pentru a răspunde nevoilor schimbătoare ale societății.

În ansamblu, conform opiniei autoarei V. Popa „istoria bibliotecii reflectă evoluția societății umane și a modului în care cunoașterea și cultura au fost conservate și transmise din generație în generație. De la primele tablete de argilă și până la tabletele lui J. Gutenberg, bibliotecile au rămas un pilon al educației și accesului la informație în întreaga lume. Aceste instituții au jucat un rol crucial în democratizarea cunoașterii și în facilitarea progresului și dezvoltării umane” [231].

Primele forme de biblioteci au apărut în antichitate, odată cu dezvoltarea scrisului și a înregistrării informațiilor. Bibliotecile au fost inițial colecții private ale conducătorilor și ale elitei culturale, iar cele mai cunoscute exemple provin din Mesopotamia și Egiptul antic. De exemplu, Biblioteca din Alexandria, fondată în secolul al III-lea î.H., a fost una dintre primele biblioteci publice majore și un centru important al învățaturii în lumea antică.

În perioada antică și medievală, exista un interes pentru studiul și cercetarea documentelor scrise, deși acesta era limitat, în general, la o elită educată, cum ar fi clericii, călugării și savanții. În mănăstiri și universități, s-au organizat colecții de manuscrise pentru studiu și referințe. Bibliotecile și colecțiile de documente au jucat un rol esențial în transmiterea cunoștințelor și a culturii dintr-o generație în alta în perioada dată. Manuscrisele au fost copiate și distribuite în întreaga Europă și în Orientul Mijlociu, contribuind la păstrarea și extinderea cunoașterii umane.

Deși conceptele și practicile biblioteconomice din acea perioadă diferă semnificativ față de cele moderne, ele au reprezentat fundația pentru dezvoltarea ulterioară a domeniului și au avut un impact de durată asupra formării cunoștințelor și culturii în societatea umană de-a lungul secolelor. Aceste prime inițiative în organizarea și păstrarea cunoașterii au fost esențiale în

promovarea învățării, cercetării și schimbului de idei, contribuind astfel la evoluția și progresul umanității.

Date istorice anterioare, prezentate de autorul K. Guinagh, despre evoluția bibliotecilor demonstrează „cărțile erau foarte rare până în secolul al V-lea] î.H., de când au apărut unele indicii că ar fi existat inclusiv comerțul cu carte și că s-au constituit primele biblioteci private. Nu există însă dovezi ale existenței unei biblioteci publice. Se presupune că manuscrisele importante erau depozitate în arhivele statului. Însă din secolul al IV-lea î.H. există dovezi că s-au înființat instituții academice, care aveau biblioteci proprii (Liceul lui Aristotel). Aceste biblioteci academice se pare că au fost modelul după care regele Egiptului, P. Filadelful, pe la 280 î.H., a întemeiat Biblioteca de la Alexandria” [12].

„Acești savanți au avut o contribuție semnificativă la culegerea și catalogarea varietății mari de suluri din colecția bibliotecii. Callimachus a fost cel care a creat ceea ce este considerat a fi primul „catalog de subiecte” al exploatațiilor bibliotecii, numit *pinaks*. Termenul provine din greacă: *πίνακες*, plural *πίναξ*, tradus în engleză *tables*, *pinaks* apare în studiul modern al culturii Greciei Antice și Magna Graecia, înseamnă o „tablă”, tabletă votivă din lemn pictat sau relief din teracotă, marmură sau bronz, care a servit ca obiect votant. Colecția conținea 120 de suluri dispuse în zece clase de subiecte, fiecare clasă fiind ulterior împărțită, iar autorii, prezentați în ordine alfabetică după titluri” [34].

Cercetătoarea C. Drăgulin afirmă că „învățații de la Biblioteca din Alexandria sunt cei care au fundamentat filologia. Ei aveau rolul de a stabili ce era corect și ce era fals în exemplarele diferite ale aceluiași text, căci aveau acces la aceeași scriere a unui autor copiată de mai mulți scribi. Au cercetat moștenirea secolelor anterioare cu trei mijloace – critica, gramatica și hermeneutica. Dificultățile pe care le întâmpinau țineau de specificul manuscriselor din Antichitate: punctuație aproape inexistentă, rudimentară, lipsa separării cuvintelor; multe cuvinte erau prescurtate (mai ales pentru a intra cât mai mult text); sistemul de accentuare nu exista; alternarea interlocutorilor în textele dramatice era indicată rar; numele personajelor erau adesea omise; versurile lirice erau scrise în proză (se spune că Aristofan din Bizanț ar fi inventat *colometria*, unitățile metrice ale poeziei; i se atribuie și îmbunătățirea punctuației, și inventarea sistemului de accentuare (257-180 î.H.) [154].

Bibliotecarii de la Alexandria aveau rolul de reconstituire a „originalului”, a unei variante cât mai apropiate posibil de ceea ce autorul intenționase să scrie, care se făcea în mai multe etape. Etapele reconstituirii textelor în deplinătatea lor formală, semantică și literară erau: prozodia, accentele corecte, pronunția frazei, punctuația; exegeza gramaticală simplă (aspectele morfologice); exegeza gramaticală și stilistică (retorica); explicarea cuvintelor (glose); explicarea

elementelor de *realia*, explicarea obiectivă a ceea ce se indică adesea prin „antichități”; explicarea etimologică a cuvintelor (sensul original, evoluția); cercetarea formelor analogice în morfologie; exegeza estetică a operei literare, inclusiv critica autenticității unei opere literare, iar la poezie – metrica versului etc. [121, p. 45].

Materialele pe care se scria în trecut au constituit multă vreme o problemă. Papirusurile erau puțin rezistente, nu puteau fi scrise pe ambele fețe, erau greu de citit din cauza formei de sul și se uzau relativ repede, mai ales dacă erau folosite frecvent. Pergamentul, fiind mai rezistent, mai ușor de șters și rescris, putând fi prins sub formă de codice, deci mai ușor de manevrat și de citit, a constituit un mijloc important de păstrare a operelor scrise. Chiar și așa, multiplicat în puține exemplare, operele scrise rămâneau inaccesibile pentru cei mai mulți oameni.

„Pergamentul a fost inventat în secolul al II-lea î.H. la Pergam, un oraș cunoscut pentru biblioteca sa faimoasă, a reprezentat o inovație importantă pentru dezvoltarea scrisului. Fabricat din piele fină de vițel, pergamentul oferea o alternativă durabilă la papirus. Biblioteca din Pergam, cu aproximativ 200.000 de volume, a fost ulterior dăruită Cleopatrei de către Marc Antoniu ca dar de nuntă” [30].

Odată cu apariția universităților și a necesității lecturii în Europa, în secolul al XI-lea d.H., producția de carte a cunoscut o expansiune deosebită și lectura a devenit o activitate din ce în ce mai obișnuită în societate. Printre formele de păstrare a documentelor în bibliotecile din trecut se enumeră: *palimpsestele* și *papirusul* [323].

Dacă am crea o scară a evoluției apariției bibliotecilor și a evoluției profesiei de bibliotecar, am clasa-o astfel: preistoria – înainte de Hristos; perioada antică; perioada Renașterii (1300-1600); perioada Iluministă (1715-1789); perioada modernă (1800-1900); perioada contemporană (1900 – până în prezent).

Perioada sumeriană (2800-2400 î.H.) marchează apariția profesiei de bibliotecar, aceștia fiind cunoscuți drept „stăpâni ai cărților” sau „păstrători ai tăblițelor”. Bibliotecarii sumerieni gestionau colecții de tăblițe de lut, care conțineau texte literare, istorice, astronomice și legi. Tăblițele erau catalogate și organizate atent, un sistem care a stat la baza dezvoltării organizării informațiilor și a profesiei de bibliotecar [100].

Autorul A.K. Mukherjee precizează că „prin crearea bibliotecii sale, Ashurbanipal a introdus o nouă dimensiune a rolului bibliotecarului ca profesie. Bibliotecarii desemnați în această instituție au fost responsabili pentru catalogarea, conservarea și furnizarea accesului la colecția vastă de tăblițe de lut și alte materiale scrise adunate în biblioteca regală. Această inițiativă a marcat o schimbare semnificativă în modul în care cunoașterea era gestionată și pusă

la dispoziția celor interesați în acea perioadă, stabilind un precedent important pentru viitorul dezvoltării bibliotecilor și al profesiei de bibliotecar” [26, p. 75].

Aproape de sfârșitul Republicii Romane și începutul Imperiului Roman, era un lucru obișnuit ca aristocrații romani să dețină „*biblioteca private*” în casele lor. Mulți dintre acești aristocrați, cum ar fi Cicero, au păstrat conținutul bibliotecilor lor private, lăudându-se doar cu enormitatea colecției lor. Alții, precum Lucullus, au preluat rolul de a împrumuta bibliotecari prin împărtășirea profesiei și a practicii de a deschide suluri din colecțiile lor.

Biblioteca private erau colecții de cărți și alte materiale bibliografice deținute și administrate de către indivizi sau familii din spațiul privat. Aceste biblioteci erau diverse ca dimensiune, scop și conținut și erau create din pasiune pentru lectură, interes într-un anumit domeniu de studiu sau pentru a servi drept resursă de informare și cultură pentru proprietari și pentru cei invitați să le utilizeze.

Biblioteca puteau varia considerabil în dimensiune, de la câteva sute de cărți până la colecții impresionante cu mii sau chiar zeci de mii de volume. Conținutul acestor biblioteci poate fi extrem de divers, reflectând interesele și pasiunile proprietarilor, care pot cuprinde literatură clasică, non-ficțiune, cărți de artă, cărți rare și ediții de colecție.

Spre deosebire de bibliotecile publice, care sunt accesibile unui public larg, bibliotecile private au, în general, un acces limitat, fiind destinate exclusiv proprietarului, membrilor familiei sau altor persoane invitate. Aceste colecții private erau integrate, de regulă, în spațiul personal al proprietarului și utilizate predominant pentru activități de studiu sau uz personal. Caracterul lor distinctiv consta în adaptarea conținutului la interesele și preferințele individuale ale deținătorului, reflectând adesea pasiunile acestuia. În multe cazuri, proprietarii organizau aceste biblioteci în jurul unor domenii bine definite, cum ar fi istoria, filozofia, literatura sau artele, selecția materialelor fiind în concordanță cu preocupările lor intelectuale. Această personalizare a colecțiilor nu doar că evidențiază interesele lor particulare, dar oferea și o valoare unică bibliotecii, transformând-o într-un spațiu de cunoaștere specializat, adaptat necesităților lor intelectuale și culturale.

Anumite biblioteci private pot avea o valoare culturală și istorică semnificativă, mai ales dacă conțin cărți rare, manuscrise sau alte materiale bibliografice deosebite. Aceste colecții pot fi considerate părți importante ale patrimoniului cultural și pot fi cercetate și studiate de către specialiști. Biblioteca private reprezentau o parte importantă a peisajului cultural și intelectual, oferind oportunități pentru proprietari și pentru cei invitați să exploreze și să se bucure de o varietate de resurse bibliografice personalizate și private.

„Profesia de bibliotecar este una foarte veche, numără peste patru mii de ani și este strâns legată de evoluția și importanța bibliotecilor în societate. Ea s-a născut odată cu apariția primelor depozite de carte și era considerată o profesie exclusiv a sexului masculin.” Este cunoscut faptul, că, din timpuri străvechi, bibliotecarii erau numiți *colecționari* și *custozi* ai valorilor spirituale ale societății, și *experți ai cărții*, venind în ajutor celor care utilizau cărțile [79, p. 3].

Bibliotecarii în Babilon și Egiptul antic erau numiți *scribi* sau *păzitori de cărți* pentru că aveau rolul de a gestiona și întreține colecțiile de tablete de argilă sau papirusuri. Aceștia erau responsabili de catalogarea, păstrarea și accesarea materialelor în bibliotecă.

În Evul Mediu, multe mănăstiri construite în acea perioadă au devenit centre pentru păstrarea și transcrierea manuscriselor, jucând un rol vital în conservarea patrimoniului literar și religios al Europei. Au fost create *biblioteci monastice*, adesea singurele instituții în care cărțile erau păstrate și studiate în acea perioadă. Mănăstirile au jucat un rol crucial în păstrarea și transcrierea manuscriselor. Călugării care trăiau în mănăstiri au îndeplinit rolul de *bibliotecari* și *scriptori*, gestionând colecțiile de manuscrise și având grijă să le copieze și să le îngrijească pentru a asigura accesibilitatea și conservarea acestora.

Odată cu Renașterea, interesul pentru cunoaștere și educație a crescut semnificativ. Bibliotecile au început să se dezvolte în instituții mai diverse și mai accesibile, cum ar fi universitățile, curțile regale și orașele importante. În acest timp, au fost înființate și primele biblioteci publice, care ofereau acces la cărți pentru oamenii obișnuiți.

Se mai știe faptul că în timpul Renașterii și al perioadei baroce, nobilii și curțile regale erau cunoscute pentru colecțiile lor impresionante de cărți și manuscrise. Bibliotecarii erau adesea angajați pentru a gestiona aceste colecții, să ofere consultanță în achiziționarea de cărți și să organizeze bibliotecile pentru a le face accesibile și utile pentru proprietarii lor.

Prin urmare, profesia de bibliotecar este una cu o istorie lungă și bogată, care reflectă evoluția și importanța bibliotecilor în societatea umană. De la vechii scribi din antichitate până la bibliotecarii moderni care navighează în era digitală, rolul acestora în conservarea și oferirea accesului la informație rămâne esențial.

Epoca modernă și revoluția industrială în istoria bibliotecilor este caracterizată prin evoluția industrială, aducând cu sine o creștere masivă a producției de cărți, odată cu invenția preseii tipografice și a mașinilor de tipărire mecanică. Bibliotecile au început să devină mai accesibile și mai democratice, cu extinderea rețelelor de biblioteci publice în întreaga lume.

„Tiparul lui J. Gutenberg a permis o producție mai rapidă și mai eficientă de cărți, comparativ cu procesul laborios al copierii manuale. Această tehnologie a deschis calea pentru o

mai mare accesibilitate la literatură și pentru o mai largă răspândire a ideilor și cunoștințelor în societatea europeană a vremii” [15].

Răspândirea cărților a permis producția rapidă și eficientă a acestora, depășind procesul lent al copiei manuale. Această dezvoltare a dus la o creștere semnificativă a numărului de cărți disponibile și a îmbunătățit accesibilitatea acestora pentru public. Bibliotecile, adesea printre primele care au beneficiat de noile cărți tipărite, au reușit astfel să-și extindă colecțiile și să ofere o varietate mai mare de resurse pentru cititori.

Invenția presei tipografice a dus la o democratizare a cunoașterii, permițând oamenilor de toate clasele sociale să aibă acces la cărți și la informații. Bibliotecile au jucat un rol crucial în acest proces, oferind un loc unde oamenii puteau să acceseze și să studieze aceste noi cărți și informații.

Evoluția practicilor bibliotecare a avut un rol important prin creșterea numărului de cărți și cu diversificarea colecțiilor, bibliotecile au trebuit să-și adapteze practicile pentru a gestiona și organiza aceste resurse într-un mod eficient. S-au dezvoltat sisteme de catalogare și clasificare pentru a ajuta utilizatorii să găsească rapid materialele de care aveau nevoie, iar bibliotecarii au devenit mai importanți ca intermediari între utilizatori și resursele bibliotecii.

În acea perioadă au apărut colecții specializate. Odată cu creșterea numărului de cărți disponibile, au apărut și biblioteci specializate care s-au concentrat pe anumite domenii de interes, cum ar fi religia, știința, istoria sau literatura. Aceste biblioteci specializate au contribuit la dezvoltarea unor domenii specifice de cunoaștere și la promovarea cercetării academice în aceste arii de activitate. Invenția lui J. Gutenberg și tiparul lui au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării biblioteconomiei, contribuind la creșterea accesului la cunoaștere și la evoluția practicilor și instituțiilor bibliotecare în întreaga lume.

2.2. Primele atestări terminologice în domeniul biblioteconomic românesc (secolul al III-lea – al XVII-lea)

Evoluția și dezvoltarea bibliotecilor românești au fost strâns legate de schimbările sociale, politice și culturale din regiune de-a lungul secolelor. Istoria bibliotecilor românești este strâns legată de evoluția culturii și învățământului în regiunea respectivă. Prezentăm în continuare câteva puncte importante despre începuturile istoriei bibliotecilor în această regiune.

În perioada antică, teritoriul României de astăzi a fost locuit de diferite popoare, inclusiv de daci și romani. Bibliotecile nu erau structuri comune în această perioadă, dar existau unele forme de colecții de scrieri, în temple sau în casele aristocraților, care ar fi putut servi ca surse de informații și cunoaștere.

Spre finele secolului al III-lea d. H., odată cu răspândirea creștinismului și înființare episcopiei de la Tomis (azi Constanța), care a fost unul dintre cele mai importante orașe grecești de pe malul Pontului Euxin și ale unor mănăstiri daco-romane (sec. al IV-lea d. H.). În timpul antichității, Tomis a fost un important centru cultural și comercial. Se presupune că ar fi avut și o bibliotecă sau cel puțin un loc unde se păstrau texte și documente importante. În acea perioadă au existat mici biblioteci ale acestora sau ale teologilor din Scythia Minor (azi Dobrogea), Ioan Cassianul (sec. al V-lea d. H.) și Dionisie cel Mic (sec. al V-lea – al VI-lea d. H.), despre care nu există documente.

Cetatea Callatis (azi Mangalia) a fost o altă cetate greacă importantă de pe malul Pontului Euxin. A fost fondată în secolul al VI-lea î.H. de coloniști greci din Milet. În timpul antichității, Callatis a fost un important centru comercial și cultural. Există posibilitatea ca în Callatis să fi existat și o bibliotecă sau locuri de păstrare a documentelor importante.

Se cunosc informații despre biblioteca de la Cetatea Histria, fondată de coloniști greci din Milet în secolul al VII-lea î. H., Histria a fost una dintre primele colonii grecești din zona Pontului Euxin. În această cetate s-au descoperit numeroase artefacte și inscripții, indicând prezența unei comunități culturale dezvoltate.

Perioada medievală este caracterizată de creșterea influenței creștinismului și a monahismului în România, mănăstirile au început să devină centre de învățământ și cultură. Prima bibliotecă atestată a fost cea care a aparținut mănăstirii cisterciene de la Igrăș (la este de Cenad, Timișoara). Biblioteca era bogată în manuscrise și cărți rare, adunate și păstrate de călugării cistercieni [331].

Aceștia au fost renumiți pentru studiile lor și pentru contribuțiile lor la cultura și educația în Transilvania medievală. Biblioteca mănăstirii a fost un centru important de învățământ și spiritualitate, atrăgând studenți și călugări din toată Europa. Astăzi, mănăstirea de la Igrăș continuă să existe ca un loc de pelerinaj și spiritualitate în regiunea Transilvaniei. Deși nu toate detaliile despre biblioteca sa au supraviețuit până în prezent, aceasta rămâne un simbol al bogăției culturale și spirituale a Transilvaniei medievale.

Multe dintre mănăstirile medievale, cum ar fi Putna, Sinaia sau Cozia, au găzduit colecții de manuscrise și cărți, care au devenit nucleul primelor biblioteci din zonă. Influența Bisericii Ortodoxe Române a avut un rol semnificativ în dezvoltarea și conservarea cărților și manuscriselor în perioada medievală și post-medievală. Mănăstirile și catedralele au continuat să fie importante centre de învățământ și cultură, iar bibliotecile lor au fost locuri de conservare a cunoașterii și a tradițiilor [338].

Locul lecturii cu voce tare erau *chiliile* (pentru mănăstiri) sau *reflectoriumul* (pentru biserici), abia în secolul al XIV-lea apar, cum se știe, sălile de lectură. În *Philobiblion transilvan* (1877), Jakó Zsigmond reconstituie și mărește înființarea, în secolele al XI-lea – al XII-lea, a unor biblioteci latine teologice care făceau parte dintr-o veritabilă rețea monastică, existau sintagmele: *mănăstiri dominicane*, *mănăstiri franciscane*. În timp ce în Europa luau ființă *bibliotecile de catedrale*, cu publicații care erau păstrate în *armarium* (secolele al XII-lea – al XIII-lea), în Transilvania, este atestată (secolul al XIII-lea) o bibliotecă pe lângă catedrala din Alba Iulia [357].

Nu există date despre bibliotecile mănăstirești din Moldova și Țara Românească Până în a doua jumătate a secolului al XIV-lea. La mănăstirea Bistrița, în secolul al XV-lea a existat o bibliotecă, iar în 1380, Margareta Mușata a înființat o bibliotecă la mănăstirea dominicană de la Siret. Mănăstirea Putna (1466-1469) a avut o școală de cărturărie și bibliotecă. În secolul al XVI-lea, umanismul a favorizat înființarea de instituții educaționale și biblioteci. Colegiul de la Hârlău și complexul cultural din Scheii Brașovului aveau biblioteci importante, iar Johannes Honterus a fondat prima bibliotecă din Transilvania, în 1547. Biblioteca Universității Iezuite din Cluj (1581) și Școala latină de la Cotnari, fondată de Despot Vodă, au fost și ele centre importante de învățământ și cultură [305].

Una dintre cele mai renumite biblioteci din secolul al XVIII-lea a fost cea personală a lui Antim Ivireanul, mitropolitul Țării Românești, fondată între 1713 și 1715. Este prima bibliotecă cu regulament propriu, dar a avut un sfârșit tragic în 1716, fiind risipită și parțial însușită de Constantin Mavrocordat. Biblioteca mănăstirii Neamț din secolul XV a înflorit în secolul XVIII, dar a fost distrusă în 1862, câteva tipărituri fiind salvate de arhiereul Narcis Crețulescu. De asemenea, biblioteca Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului, fondată în secolul XV, a fost îmbogățită între 1681 și 1685 și a cunoscut înstrăinări repetate. Trei dintre manuscrisele sale sunt acum la Biblioteca Județeană Brașov [315].

Evoluția termenilor biblioteconomici românești oferă o imagine clară a dezvoltării domeniului biblioteconomic în contextul specific al României, reflectând totodată influențele diverselor limbi și culturi. Această terminologie este într-o continuă transformare, adaptându-se constant la inovațiile și schimbările din sfera biblioteconomiei. Bazele terminologiei românești în acest domeniu se regăsesc într-un patrimoniu cultural și istoric valoros. Încă din perioada organizării timpurii a colecțiilor de manuscrise și cărți în spațiul medieval românesc, au fost introduși termeni care descriau aceste activități. De-a lungul secolelor, influențele culturale, inclusiv cele bizantine, slavone, latine și europene, au jucat un rol semnificativ în formarea vocabularului biblioteconomic românesc.

Odată cu creșterea importanței domeniului biblioteconomic românesc, a apărut necesitatea elaborării unei terminologii proprii, adaptate specificului național. În acest context, au fost formulate și standardizate concepte și expresii în limba română pentru a descrie particularitățile legate de biblioteci și biblioteconomie. Terminologia biblioteconomică românească a fost influențată în mod direct de contextul cultural și instituțional al țării. De exemplu, termeni precum *biblioteca națională*, *biblioteca universitară* și *biblioteca publică* evidențiază structurile și rolurile distincte ale diverselor tipuri de biblioteci din România.

Standardele și regulamentele biblioteconomice, precum cele referitoare la catalogare sau clasificare, au contribuit și ele la stabilirea și standardizarea terminologiei biblioteconomice românești. Aceste documente au definit termeni și practici specifice domeniului și au influențat utilizarea și interpretarea lor în cadrul bibliotecilor din România.

Pe măsură ce biblioteconomia românească s-a consolidat ca disciplină, s-au dezvoltat și termeni și concepte specifice, adaptate specificului național. De exemplu, termenul *biblioteca națională*, care descrie o instituție responsabilă pentru colectarea și conservarea patrimoniului cultural al unei țări, reflectă specificul și importanța bibliotecilor naționale în contextul românesc.

Schimbările politice și sociale din istoria României au avut, de asemenea, impact asupra terminologiei biblioteconomice. De exemplu, în perioada comunistă, s-au introdus și promovat termeni precum *biblioteca de stat* sau *biblioteca raională*, care reflectau structurile și politicile administrative specifice acelei perioade.

Terminologia biblioteconomică în contextul istoric al bibliotecilor din România reflectă evoluția și dezvoltarea acestor instituții în raport cu schimbările politice, sociale și culturale, precum și adaptarea la standardele și practicile internaționale în domeniu. Este un aspect esențial al identității și profesionalismului în domeniul biblioteconomiei românești.

Documentele istorice care atestă apariția primelor biblioteci românești sunt adesea fragmentare și dispersate în diverse arhive și colecții. O dovadă au fost documentele păstrate în mănăstiri. În multe mănăstiri românești vechi, au fost descoperite manuscrise și documente care atestă existența unor colecții de cărți. De exemplu, Mănăstirea Curtea de Argeș deține un număr semnificativ de manuscrise vechi, iar documentele interne ale mănăstirii pot oferi informații despre cum au fost adunate și gestionate aceste cărți.

Actele istorice care atestă apariția primelor biblioteci românești datează din secolul al XII-lea. Informațiile despre existența acestora, până atunci aproape inexistente sau incerte, au lăsat loc doar supozițiilor legate de mărturisirile oferite de cercetările arheologice despre episcopi și mănăstiri și de prezența învățaților și teologilor creștini. Astfel, biblioteca Mănăstirii

Cisterciene de la Igrîș, filială a abației burgunde de la Pentigny din Transilvania, a fost prima atestată documentar în Țările Române la sfârșitul secolului al XII-lea. Odată cu constituirea unei rețele monastice pe teritoriul Țării Românești și cu organizarea vieții religioase, s-au dezvoltat și bibliotecile medievale.

Mici colecții de scrieri religioase și istorice, manuscrise au fost aduse din sud-estul ortodox și au servit drept modele pentru copiile produse în scriptoriile mănăstirilor românești din secolele al XIV-lea – al XV-lea, aceste biblioteci fiind locurile unde se păstrau, se copiau și se difuzau aceste texte.

La Brașov, în 1547, umanistul J. Honterus a avut inițiativa înființării unei biblioteci pe lângă gimnaziul luteran, care a fost și prima clădire din Transilvania ridicată anume pentru a activa acolo o bibliotecă. În 1581, la Cluj, au fost puse bazele bibliotecii universitare iezuite, cel mai bine organizată și cea mai mare bibliotecă școlară transilvăneană din secolul al XVI-lea. De atunci datează primele biblioteci domnești și boierești, printre care cea a domnitorului P. Șchiopul, luată cu el în exil, și colecția logofătului L. Stroia, dăruită de acesta mănăstirii Dragomirna.

Cercetătorii cărții au găsit în bibliotecile parohiilor transilvănene sute de cărți. Astfel, „Apostolul”, tipărit la București (1683, 1743, 1774, 1784), Buzău (1704, 1743), Râmnic (1794), se află în comunele Comana de Jos, Mateiaș, Colonia Vulcani, Cuciulata și Sânpetru (Brașov), Galda de Jos (Alba), Dălășeni, Deag și Vânători (Mureș), Gârbova, Ernea (Sibiu). Biblia de la București (1688), cea de la Iași (1867-1868), Buzău (1854) se găsesc, respectiv, la Ampoița (Alba), Hozman și Gârbova (Sibiu). Titlurile cărților erau în ordine alfabetică și apoi cronologică, de la A la V (*Apostolul... Triodul și Viețile sfinților*), lista reconstituie numele comunelor transilvănene, mult peste o sută, în care s-au citit cărți tipărite în Oltenia, Muntenia și Moldova de-a lungul secolelor al XVII-lea – al XIX-lea [116].

Unele documente domnești conțin referiri la colecțiile de cărți ale domnilor sau la deciziile lor de a înființa biblioteci. Corespondența și jurnalele de călătorie ale vizitatorilor străini din perioada medievală și modernă conțin observații despre viața culturală și intelectuală a locuitorilor locali, inclusiv despre biblioteci. De exemplu, Johann Christian Engel, un călător german care a vizitat Țara Românească în secolul al XVIII-lea, a făcut observații despre bibliotecile particulare ale nobililor și ale marilor boieri.

Și cercetătoarea E. Chiaburu remarcă faptul că „legată cu strașnice blesteme era păstrarea cărții în familie. Posesorii particulari de cărți fiind mult mai puțini până spre mijlocul secolului XVIII, și însemnările cu acest subiect sînt mult mai puține în această perioadă, comparativ cu alte categorii de însemnări” [113, p. 148].

Unele familii nobiliare și instituții religioase au păstrat inventare ale colecțiilor lor de cărți, care pot oferi informații detaliate despre titlurile și numărul de volume existente. Aceste inventare pot fi găsite în arhivele familiale sau în arhivele bisericilor și mănăstirilor. Studiul istoriei bibliotecilor în România este în continuă evoluție, iar noi descoperiri și interpretări pot aduce lumină asupra originii și dezvoltării bibliotecilor în spațiul românesc.

Istoricul M. Danilov constată că una dintre cele mai bogate colecții de carte românească din Basarabia a fost biblioteca lui Paul Gore (1875-1927), constituită de câteva generații de cărturari. Catalogul cărților din biblioteca lui Paul Gore (păstrat în arhivele istorice din București) cuprinde 5014 titluri, ceea ce constituie 6456 de volume, dintre care: 2240 sunt cărți cu tematică istorică, ediții moderne în limbile română și franceză; 2123 – volume rusești; 651 – cărți referitoare la istoria Basarabiei în limbile rusă și română; 171 – diverse reviste, ediții în română și rusă. Sursele identificate scot în prim-plan valoarea cărților referitoare la Basarabia (651 de volume), apreciate „ca cele mai importante și mai prețioase” [130, p. 152]. Marea lor majoritate a completat biblioteca lui Paul Gore în perioada de până la anul 1918.

Numeroase scrieri vechi în limbile slavonă și greacă, precum și primele texte manuscrise, ca și primele tipărituri românești, s-au păstrat în bibliotecile de la Voroneț, Putna, Bistrița din Moldova, Bistrița din Oltenia, Cozia, Humor, Sucevița (ultimele două din Bucovina).

Istoria biblioteconomiei internaționale consemnează bibliotecari celebri care s-au format fără nicio școală. Cel mai faimos dintre ei este, fără îndoială, G. Naudé, autorul cunoscutei cărți *Advis pour dresser une bibliothèque* – „Sfaturi pentru a întocmi o bibliotecă” (1627), care, timp de trei secole, a fost lucrarea de căpătâi a multor generații de bibliotecari [45].

Această lucrare oferă sfaturi practice și recomandări pentru organizarea și gestionarea unei biblioteci, fiind considerată una dintre primele tratate moderne despre bibliotecă și biblioteconomie. Influența lui G. Naudé în biblioteconomia românească poate fi observată în modul în care ideile și principiile sale au fost preluate și aplicate în practica bibliotecară din România. Deși nu există informații specifice despre impactul direct al lui G. Naudé în biblioteconomia românească, se poate presupune că lucrarea sa a fost cunoscută și studiată de către bibliotecarii și intelectualii români, mai ales în epoci ulterioare.

Lucrarea lui G. Naudé oferă o serie de principii și recomandări, sintagme, care au rămas relevante și în epoca modernă a biblioteconomiei, cum ar fi: *accesibilitatea și utilizarea colecțiilor; accesul facil la cărți; organizarea sistematică a colecțiilor; promovarea valorii culturale și educative a bibliotecii*. G. Naudé subliniază rolul esențial pe care biblioteca îl joacă în cultivarea cunoștințelor și în promovarea educației și culturii în societate.

O mare parte din terminologia biblioteconomică românească a fost împrumutată din limbi străine, în special din limba franceză, germană, engleză și latină. De exemplu, termeni precum *catalog*, *clasificare*, *bibliografie* au fost preluați din aceste limbi și adaptați în limba română.

În secolele al XV-lea și al XVI-lea, când arta tiparului începea să se răspândească în Europa, apare și o creștere a interesului pentru organizarea și gestionarea colecțiilor de cărți. Cu toate acestea, terminologia specifică din domeniul biblioteconomic nu era încă bine definită sau standardizată, iar conceptele moderne de biblioteconomie erau încă în fază incipientă de dezvoltare. Cu toate acestea, există câțiva termeni și concepte care au apărut în această perioadă și care au contribuit la formarea bazei biblioteconomiei moderne. Prezentăm în continuare unii termeni.

Catalog. În acest timp apare necesitatea de a organiza și de a cataloga colecțiile de cărți într-un mod coerent și sistematic. Bibliotecarii încep să creeze liste sau cataloage manuale pentru a evidenția cărțile disponibile în bibliotecă și pentru a ușura accesul utilizatorilor la acestea.

Clasificare. Odată cu creșterea numărului de cărți, devine evidentă necesitatea unei clasificări eficiente a materialelor bibliografice. Deși sistemele de clasificare formale nu erau încă dezvoltate, bibliotecarii încep să organizeze cărțile pe baza subiectului sau a autorului pentru a facilita căutarea și recuperarea acestora.

Împrumut. În această perioadă se conturează și conceptul de împrumut de cărți. Bibliotecile încep să ofere posibilitatea utilizatorilor de a împrumuta cărți pentru o perioadă limitată de timp, permițându-le să studieze materialele în afara bibliotecii.

Conservare și restaurare. Odată cu trecerea timpului, unele cărți încep să se deterioreze și să necesite întreținere sau reparare. Bibliotecarii încep să acorde atenție conservării și restaurării materialelor bibliografice pentru a le menține în condiții bune și pentru a le proteja de deteriorare.

Colegiul bibliotecarilor. În unele regiuni încep să se formeze grupuri sau asociații de bibliotecari care să colaboreze și să împărtășească resurse și cunoștințe în domeniul biblioteconomiei. Aceste comunități de practică au contribuit la dezvoltarea și îmbunătățirea practicilor bibliotecare în acea perioadă.

Acestea sunt doar câteva dintre conceptele și termenii relevanți din domeniul biblioteconomic din secolele al XV-lea și al XVI-lea. Este important să reținem că biblioteconomia era încă în fază incipientă de dezvoltare în această perioadă, iar multe dintre conceptele și practicile moderne s-au cristalizat ulterior, în secolele care au urmat.

Putem afirma că termenii din domeniul biblioteconomic din secolele al XV-lea și al XVI-lea, extrași din lucrarea *Din istoria și arta cărții: Lexicon*, 1992 (autor Virgil Olteanu) au

tangență cu cei din textele cu caracter religios, întrucât existau biblioteci în cadrul bisericilor și mănăstirilor. Astfel, analizând lucrările vechi, atestăm frecvența termenilor care au fost preluați din colecțiile călugărilor și fețelor bisericești: *isagogie* (3), *iradea* (5), *irmologhion* (2), *ispisoc* (3), *istoriat* (4), *isoglosă* (7), *ison* (5), *iuft* (9), *izvod* (11), *interfoliaj* (3), *interim* (2), *incidit* (12), *incipit* (7) etc., aceștia fiind reluați din alte domenii de activitate, precum activitatea editorială, legatorie, arhivistică. Activitățile specifice ale călugărilor erau de a lua în custodie, a curăța colecțiile pe care le păstrau în biserici, mănăstiri, chilii, de unde provin și noii termeni: *a arhiva*, *a păstra*, *a curăța*, *a copia*, *a închide*, *a ascunde*, *a ornamenta*.

În această perioadă apare și termenul de *codex* – 1. Reunire de tăblițe certe, foi de papirus sau pergament, manuscrise, reprezentând cea mai veche formă de carte; filadă. Termenul provine din lat. „caudex” „trunchi de arbore”. 2. Culegere manuscrise de legi, *cod*, *codice*. 3. Culegere de texte mai vechi manuscrise cu conținut variat, reunite într-un volum; *codice*.

Bazele științifice ale disciplinei biblioteconomiei au fost puse, la nivel internațional, de către filologul și naturalistul C. Gessner prin opera *Bibliotheca Universalis – Biblioteca universală* (Zürich, 1545). Prima bibliografie „universală”, care a fost publicată de la invenția tiparului, *Bibliotheca Universalis* a lui Gessner, a fost o bibliografie internațională a autorilor care au scris în latină, greacă și ebraică, sursele fiind aranjate alfabetic după prenumele lor, în conformitate cu uzul medieval. Scurte date biografice au precedat listele de lucrări, cu indicații de locuri și date de tipărire, tipografi și redactori, acolo unde era cazul. Gessner a enumerat circa 12.000 de titluri în *Bibliotheca universalis*, extinse la aproximativ 15.000 în Anexa sa. Deși a fost numită „universală”, C. Gessner a dorit ca bibliografia sa să fie selectivă [50].

C. Gessner a introdus în lucrarea sa *Pandectarum* „instrucțiuni pentru aranjarea cărților într-o bibliotecă” și a conceput sistemul său de clasificare atât pentru bibliotecă, cât și pentru scopuri bibliografice. El a sugerat chiar ca bibliotecile să folosească copii ale bibliografiilor sale drept cataloage, inserând numere de apel lângă intrările care le reprezentau, oferindu-se astfel atât un catalog de autor, cât și un catalog de subiecte.

Termenul *biblioteconomie* ca atare a fost utilizat prima dată de eruditul L. Jacob în lucrarea *Bibliographia Gallica Universalis* (1644-1654) [14], iar în România de către V. Pop [233] în lucrarea *Disertația despre Tipografiile românești din Transilvania și învecinatele Țări* (Sibiu, 1838).

„Îi urmează C. Clément, L. Jacob [51], membrii familiei Bignon, toți în secolul al XVII-lea, apoi Ch. Nodier, C.A. Saint-Beuve, L. de Lisle, P.G. Brunet, bibliotecari și personalități de litere ilustre de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Toți aceștia au învățat biblioteconomia singuri sau de la predecesorii lor” [244].

La Sibiu, în vechiul burg în care parcelarea loturilor de casă se încheiase încă din 1475, baronul Samuel von Brukenthal a fost un colecționar pasionat de artă și cărți. El a adunat o colecție impresionantă de opere de artă, sculpturi, cărți rare și alte obiecte valoroase. În 1777, în timp ce era guvernator al Transilvaniei, a deschis colecția sa publicului, fondând astfel Muzeul Brukenthal din Sibiu, care este unul dintre cele mai vechi muzee din România. Fiind un om al Luminilor, și-a propus să aleagă un spațiu al propriului palat care să nu fie măsurat ca suprafață, ci cântărit prin bogăție spirituală – Biblioteca Brukenthal. În mijlocul zidurilor aride ori îndărătul acestora, el a „sădit” o grădină a spiritului, a cărții [186, p. 9].

C. Ittu definește „*biblioteca drept o grădină a spiritului* în care înțelepciunea este o taină și ni se arată asemenea unui trandafir căruia trebuie să știi să-i ocolești spinii ca să poți culege nerănit petalele (Sf. Vasile cel Mare)” [187, p. 205].

Ocupând un loc deosebit în istoria civilizației românești, secolul al XVII-lea poate fi considerat cel mai original și mai complex până la marea renaștere a culturii românești din acea perioadă. Prin extinderea, adâncimea și diversificarea preocupărilor, prin remarcabila deschidere spre orizonturi, până atunci neabordate, și prin enciclopedismul unor cărturari, ajutați de o surprinzătoare vocație poliglotă, secolul al XVII-lea a marcat o dezvoltare ulterioară a culturii române. Prin lecturi, prin studii și prin călătorii, începe acum să fie mult mai cunoscută de români cultura universală.

Miron Costin folosește verbul „*a ceti*” în opera sa „*De neamul moldovenilor*”, subliniind importanța lecturii și a culturii scrise. În lucrarea sa, el afirmă: „*Nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă decât cetitul cărților...*”, prin care a evidențiat valoarea spirituală și educativă a lecturii. De asemenea, în același text, face referire la actul ceremonial de citire a unei rugăciuni oficiale, menționând: „*i-au cetit molitva de domnie Ghedeon...*”, ceea ce denotă rolul central al lecturii în viața religioasă și politică a vremii. Aceste exemple ilustrează atât utilizarea termenului, cât și respectul acordat lecturii în contextul cultural moldovenesc al secolului al XVII-lea.

În opera cronicarului apare o formă veche a substantivului „*cetitor*”: „*Puternicul Dumnezeu, cinstite, iubite cetitoriule, să-ți dăruiască după aceste cumplite vremi anilor noștri, cânduva și mai slobode veacuri, întru care, pe lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă, că nu ieste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decâtu cetitul cărților*”. Și în alt paragraf am identificat sintagma: „*iubite cetitoriule*” [122, p. 40].

2.3. Fenomenul biblioteconomic românesc (secolul al XVIII-lea – al XIX-lea)

Odată cu apariția bibliotecilor publice în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, profesia de bibliotecar a devenit mai formalizată și mai profesionalizată. Au fost stabilite școli și programe de formare pentru bibliotecari, iar bibliotecile publice au început să angajeze personal calificat pentru a gestiona și a oferi servicii în biblioteci.

În limba română, terminologia specifică domeniului bibliologic a circulat inițial în contextul interacțiunii cu alte domenii ale cunoașterii umane, reflectând o influență reciprocă între acestea. În paralel cu termenii care descriau diverse aspecte ale relației cu cartea, au fost introduși progresiv termeni cu un sens mai restrâns și specializat. Aceștia au contribuit la conturarea tot mai clară a bibliologiei ca disciplină distinctă, delimitând-o treptat de alte domenii conexe.

Termenul *bibliologie*, care urma să delimiteze o ramură a științei cu implicații multidisciplinare, a pătruns în limba română în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, fiind introdus de B.P. Hasdeu, cu sensul actual de *bibliografie*, folosit fie cu sensul pe care îl cunoaștem astăzi, fie cu acela care delimita domeniul în ansamblul său. A fost utilizat în multe publicații și de mulți autori: Z. Carcalechi, Gh. Asachi, E. Rădulescu, M. Kogălniceanu ș.a.

Termenul este menționat și în unele dicționare, printre care îl amintim pe cel întocmit de J.A. Vaillant, intitulat *Vocabular purtăreț rumânescu-franțuzescu și franțuzescu-rumânescu*, apărut în anul 1839, sau pe cel întocmit de P. Poenaru, intitulat *Vocabular francezo-românesc*, București, 1840: *bibliograf* – „care cunoaște cărțile”; *biblionom* – „cărui îi plac prea mult cărțile”; *bibliofil* – „care iubește cărțile”; *bibliotecar* – „îngrijitor al unei biblioteci”; *bibliotecă* – „loc, dulap unde se țin cărțile” etc.

Ceva mai târziu, I.C. Massim și A.T. Laurian îl introduc cu sensul de azi în primul *Dicționar al limbii române* (Tom. 1-2, București, 1871-1876). Într-o imagine cuprinzătoare asupra terminologiei din domeniul bibliologiei găsim, pentru prima dată, următorii termeni: *bibliofilia*, *bibliofilu*, *bibliographia*, *bibliographicu*, *bibliographu*, *bibliophilia*, *bibliophilia*, *bibliopolu* – *venditoru de cărți*; *bibliotheca*.

Identificăm în dicționar și sintagmele: *bibliografia istorica* – *care se ocupa numai de cărți de istorie*; *bibliografia litteraria sau scientifică*, *bibliografie speciale* – *care se ocupa numai cu carti, ce au de obiectu una ramura de scientia* [281, p. 175].

Bibliologul S. Horvat [181, p. 48] afirmă că în România termenul „*bibliologie*”, așa cum a fost pus în circulație de către B.P. Hasdeu, inițial a avut sensul de „*bibliografie*”. În acest context, Hasdeu l-a utilizat pentru a desemna activitatea de descriere, clasificare și catalogare a cărților și lucrărilor scrise. Această utilizare inițială reflecta preocupările epocii pentru

organizarea și sistematizarea cunoștințelor scrise, într-un moment în care studiul cărții ca obiect cultural și intelectual începea să capete contururi mai clare.

Deși sensul termenului de *bibliologie* atribuit de B.P. Hasdeu era mai restrâns, legat de descrierea cărților, acest termen avea să fie extins ulterior de alți savanți români, precum A. L. Treboniu și C. Massim, care i-au atribuit o accepțiune mai largă. Ei au definit bibliologia ca fiind știința care studiază cartea dintr-o perspectivă multidisciplinară, abordând nu doar aspectele bibliografice, ci și pe cele istorice, materiale, culturale și simbolice. Astfel, contribuția lui B. P. Hasdeu în introducerea termenului „bibliologie” a fost importantă pentru inițierea discuțiilor și dezvoltarea ulterioară a acestui domeniu, chiar dacă sensul său inițial s-a schimbat în timp, devenind mai complex și mai cuprinzător.

Pentru activitățile speciale în bibliotecile publice românești din cele mai vechi timpuri erau cunoscuți termeni precum: *colectare, prelucrare, înmagazinare, regăsire și difuzare a documentelor* – activități diferite de *biblioteconomie* și *bibliologie*. Inițial, în vocabularul biblioteconomic românesc s-a utilizat termenul *documentare*. „Evoluția acestui termen i se atribuie belgianului P. Otlet, care în 1895 l-a utilizat la prima conferință internațională a specialiștilor în domeniul cărții, cu prilejul fondării Institutului Internațional de Bibliografie – IIB, care în 1934 a fost redenumit *Institutul Internațional de Documentare* – IID, iar în 1937 – Federația Internațională de Documentare – FID” [158, p. 51].

Cercetătorul P. Otlet a propus crearea unui Repertoriu bibliografic universal. Specialiștii invitați la eveniment au participat activ, fie individual, fie în numele instituțiilor și organizațiilor, la dezvoltarea repertoriului și la stabilirea principiilor fundamentale. P. Otlet și H. La Fontaine au subliniat opt principii esențiale, dintre care primul stipulează că repertoriul trebuie să cuprindă toate bibliografiile din trecut și să aibă o structură care să permită includerea celor viitoare [49].

Th. Besterman prezintă lucrarea cercetătorului C. Galen cu titlul „*De libris propriis liber*”, despre „cărțile atribuite eronat și organizează lucrările în șaptesprezece capitole, incluzând domenii precum comentarii, anatomie, scrieri hipocratice și filozofie morală. Bibliografia lui C. Galen, însă, nu acoperă complet cele aproximativ cinci sute de lucrări publicate de el (multe dintre ele pierdute), motiv pentru care a adăugat lucrarea *De ordine librorum suorum liber*, din care doar un fragment a supraviețuit” [2].

Începând din anii '50, paralel cu termenul *documentare științifică*, a început să fie utilizat de către specialiști și termenul *informare științifică*, pentru a nu atrage atenția asupra documentului, ci asupra obiectului cercetării, care utilizează informații științifice.

Perfecționarea sistemului de informare, datorită punerii lui în legătură cu alte științe (matematică, logică, lingvistică, psihologie, tehnică de calcul, cercetare operațională, poligrafie,

tehnica transmisiilor, biblioteconomie ș.a.), a dus la apariția unei noi științe – *știința informării*. Atestarea ei datează din anul 1968, data înființării *Societății Americane pentru Știința Informării*, care, la rândul ei, are la bază *Institutul American de Documentare*, fondat în 1937 [29, p. 19].

Documentarea s-a impus ca o disciplină științifică ce vine în sprijinul tuturor celorlalte discipline, de aceea, câteodată, în literatura de specialitate apare sub denumirea de *documentare științifică*, identificată în monografia savanților români A. Avramescu și V. Câdea, intitulată *Introducere în documentarea științifică* [63].

Acest termen este atribuit belgianului P. Otlet, care în 1895, l-a utilizat la prima conferință internațională a specialiștilor în domeniul cărții. „Dacă la început catalogul era o listă de inventariere pentru a indica proprietatea, iar prima aranjare a fost cea cronologică, în continuare s-a adoptat așezarea listelor după criteriul utilizator, apoi aranjarea după subiect; din secolul al XVI-lea catalogul capătă valoare prin includerea funcției de regăsire” [ib., p. 43].

Noțiunea de *biblioteconomie* este de dată relativ recentă, fiind pusă în circuit de către germanul M. Schrettinger, prima personalitate care o utilizează în 1808, în lucrarea *Încercare de manual complet de biblioteconomie*. În 1839, termenul *biblioteconomie* se găsește și în lucrarea lui L. August Constantin, intitulată *Biblioteconomie sau Manual nou și complet pentru organizarea, conservarea și administrarea bibliotecii* [70].

Bibliologia ca disciplină științifică de sine stătătoare s-a desprins relativ recent din contextul larg al științelor socioumane, obiectul de cercetare fiind cartea cu toate implicațiile ei spirituale, sociale și materiale, cu istoria ei milenară. Și este firesc ca în jurul acesteia să se fi format o terminologie bogată și tot atât de veche ca și cartea însăși.

Bibliografia este o ramură a bibliologiei, al cărei obiect de studiu îl formează evidența, descrierea documentelor în scopul valorificării conținutului lor de informații.

Funcțiile bibliografiei sunt: a studia tehnica de identificare, descriere, clasificare, apreciere a documentelor tipărite pentru valorificarea lor; a sistematiza cunoștințele din cărți; a stabili metodele de realizare a cercetărilor și listelor bibliografice.

Bibliotecarii, înclinați să vadă istoria înregistrărilor bibliografice ca unul dintre codurile de catalog în continuă îmbunătățire și progresul inexorabil către controlul bibliografic universal, vor găsi aici multe lucruri care să ne amintească de probleme mai mari, pe cât de evazive, pe atât de importante. Contextele provocatoare, se bănuiește, pot apărea cel mai bine poate numai atunci când sunt privite istoric. D.W. Krummel nu face niciun compliment bibliotecii și științei informației orientate spre funcționalitate, deoarece disprețuiește *polymathia* și *pansophia*, „simpla colecție de fapte și opinii organizate”, cu deferență față de „formularea bine gândită” a savantului, care „continuă problema”. Dar, de asemenea, sună, dacă nu chiar revizionist, cel

puțin optimist, dialectic în recunoașterea nevoii ca „prejudecățile deținute anterior” să fie abandonate „în favoarea unei investigații amănunțite” [16].

Bibliografia este o ramură a bibliologiei sau considerată de cercetătorii în biblioteconomie prin sintagma *repertoriu cronologic* (alfabetic sau pe materii), *listă a lucrărilor utilizate de un autor, titlu al unei rubrici de ziar referitoare la o listă sumară de publicații nou apărute sau la recenziile acestora*.

Termenul *bibliografie* este urmat de o listă de alți termeni specifici, formând, astfel, îmbinări care sunt mai des întâlnite în lucrările de specialitate: *bibliografie adnotată* (indicații privind conținutul și valoarea documentelor înregistrate), *bibliografie alfabetică* (prezentare în ordine alfabetică), *bibliografie analitică* (date descriptive – notițe bibliografice și rezumate), *bibliografie ascunsă* (răspândită în text), *bibliografie cronologică* (prezentare în ordine cronologică), *bibliografie curentă* (semnalare de lucrări recente), *bibliografie de informare* (selecție de semnalare a publicațiilor noi), *bibliografie de perspectivă* (semnalare de viitoare apariții editoriale), *bibliografie de recomandare* (indicare a celor mai importante publicații pe o temă dată), *bibliografie obligatorie* (listă de lucrări esențiale), *bibliografie facultativă* (liberă), *bibliografie descriptivă* (tip catalog sistematic), *bibliografie exhaustivă* (completă), *bibliografie generală* (universală), *bibliografie individuală* (personală, scrierile unui autor), *bibliografie internațională* (transnațională), *bibliografie locală* (regională, semnalarea de publicații tipărite în zona respectivă), *bibliografie națională* (publicații apărute pe teritoriul unei țări), *bibliografie primară* (de gradul I – cercetarea publicațiilor primare), *bibliografie retrospectivă* (publicații apărute într-o anumită perioadă), *bibliografie selectivă* (numai unele lucrări), *bibliografie specială* (publicații dintr-un anumit domeniu, autor etc.), *bibliografie sumară* (redușă), *bibliografie tematică* (pe o anumită temă). Ca document secundar, ea poate fi autonomă (*repertoriu bibliografic*) sau anexă fie a unui document, fie a unui capitol al acestuia (*bibliografie ascunsă*). Urmând modelul de compunere a cuvântului prin utilizarea sufixoidului *grafic*, s-au realizat domenii specifice ca *discografic*, *filmografic*, *mediografic* [303].

În ceea ce privește lista termenilor din domeniul abordat, am constatat nu numai bogăția lor numerică, dar mai ales buna înțelegere și intuire a sensului acestora, în mare parte explicațiile date fiind acceptate și astăzi, cu corecturile de nuanță, desigur.

Astfel, alături de termeni de interes mai larg, precum *abecedar*, *abonament*, *analecte*, *anale*, *anuar*, *antologie*, *articol*, *autor*, *cronică*, *compiler*, *compilare*, *editor*, *ediție*, *indice* (cu sens de „repertoriu de cărți”), *libru*, *librar*, *librărie*, *manuscris*, *manual*, *publicațiune*, *publicist*, *titlu*, *tom*, *tipar*, *volum*, *ziar* [299] etc., dicționarul cuprinde și definirea tuturor genurilor bibliografice, termeni fixați în contextul larg al bibliologiei.

Larga viziune a autorilor dicționarului asupra domeniului abordat și mai ales buna înțelegere a sensului termenilor cuprinși rezultă din exemplele ce urmează:

Bibliografie (din gr. *biblion*) „carte, grafie, scris”.

Definind termenul, dicționarul înregistrează două sensuri:

- a) scriere asupra cărților prin care li se arată cuprinsul și meritele lor;
- b) știința sau arta bibliografului prin care acesta apreciază și judecă valoarea intrinsecă și extrinsecă a cărților, istoria acestor cărți ce nu se poate separa de istoria literaturii și cea civilă (sens acceptat, în esență și astăzi).

În biblioteconomia românească din trecut pentru identificarea informației pe suport tradițional atestăm o serie de sintagme cu termenul *catalog*:

- *Catalog alfabetic* – catalog în care fișele se grupează conform descrierilor bibliografice în ordinea alfabetică generală a numelor autorilor și titlurilor, pentru lucrările anonime sau pentru lucrările cu mai mult de trei autori.
- *Catalog cronologic* – catalog în care informația este organizată după anul de apariție a publicației.
- *Catalog geografic* – catalog în care fișele grupează descrierile bibliografice în ordinea alfabetică a țărilor și a localităților de apariție a publicațiilor.
- *Catalog pe subiecte* – catalog în care fișele grupează descrierile bibliografice în ordinea alfabetică a cuvintelor care exprimă conținutul particular al documentelor.
- *Catalog sistematic* – catalog în care fișele sunt orânduite conform unei scheme de clasificare.
- *Catalog topografic* – catalog în care fișele erau organizate după cotă și reflectă aranjarea fondurilor în arhive (depozite, săli).

După destinație catalogul bibliotecii poate fi clasificat în două categorii principale: *catalogul pentru beneficiari* și *catalogul de serviciu*.

Catalogul pentru beneficiari, cunoscut și sub denumirea de catalog public, este conceput pentru a facilita accesul utilizatorilor la informațiile despre colecțiile bibliotecii. Acesta include descrieri detaliate ale documentelor disponibile, organizate în funcție de criterii precum autorul, titlul sau subiectul, și este pus la dispoziția publicului pentru consultare. Rolul său principal este de a ghida cititorii în identificarea și localizarea materialelor necesare, contribuind astfel la utilizarea eficientă a resurselor bibliotecii.

Catalogul de serviciu este destinat exclusiv personalului bibliotecii, în special bibliotecarilor. Acest tip de catalog conține informații suplimentare, mai detaliate și tehnice, despre documentele din colecție, cum ar fi datele legate de achiziție, condiția fizică a

materialelor sau istoricul utilizării acestora. Catalogul de serviciu joacă un rol esențial în gestionarea resurselor bibliotecii, în procesul de întreținere a colecțiilor și în desfășurarea operațiunilor interne. Această clasificare reflectă diferențierea funcțională dintre nevoile utilizatorilor și cerințele administrative ale instituției, subliniind importanța unei organizări sistematice a informațiilor în biblioteci.

După modul de cuprindere a fondurilor documentare distingem:

1. *Catalog colectiv* (de cărți, respectiv periodice), care oglindește într-un sistem determinat totalitatea fondurilor sau numai o parte a fondurilor a două sau mai multe biblioteci, conținând și indicația bibliotecilor unde se găsesc publicațiile respective [335].

2. *Catalog general* de bibliotecă, ce cuprinde documentele primare și secundare orânduite conform unei scheme de clasificare, punând în evidență, pe măsura acumulării unei colecții, fondul unei biblioteci sau al unui grup de biblioteci.

După categoria de publicații aflate în catalog există:

1. *Catalog de carte;*
2. *Catalog de publicații periodice;*
3. *Catalog de literatură tehnică specială.*

La toate aceste sintagme pentru termenul *catalog* se mai pot adăuga și *catalog special*, ce cuprinde fișele tradiționale ale tezelor de doctorat, *catalog de lucrări de referințe*, *catalog de edituri*, *catalog de redactori*, *catalog de microfilme*, *catalog de stas-uri și brevete de invenții* etc.

De asemenea, pentru bibliotecile românești deținătoare de colecții speciale existau și sintagmele: *catalog de carte veche*, *catalog de documente medievale*, *catalog cronologic* pentru publicațiile din anumite secole, *catalog de documente străine și românești*, *catalog de corespondență (expeditori, destinatari)*, *catalog al centrelor tipografice*, *catalog de tipografii*, *catalog de carte rară*, *catalog de publicații cartografice*, *catalog de incunabule* [309], *catalog al cărților poștale ilustrate*, *catalog de fotografii și fotocopii*, *catalog de albume de artă*, *catalog de stampe*, *catalog de partituri muzicale* etc. [128].

Pentru sintagma *circulația cărților* se utiliza, în secolul al XVIII-lea până în secolul al XIX-lea, termenul *colporteur* sau *colportaj*. În zilele noastre, *circulația și răspândirea cărților* se realizează ușor datorită multiplelor mijloace de comunicare: împrumutul la biblioteci, procurarea prin comerț la librării și anticariate, listele bibliografice care atrag atenția asupra cărților nou apărute, transportul poștal etc. [351].

„*Circulația cărții* românești a fost, însă, marcată de anumite restricții. Până la Unirea din 1918, românii din Transilvania nu aveau acces liber la toate cărțile din România. Un exemplu semnificativ al acestei practici de colportaj este cazul lui Gheorghe Cârțan (1849-1911), cioban

din Cârțișoara Făgărașului, care a transportat în mod clandestin, pe cărările izolate ale Carpaților, 4.858 de lucrări, însumând 76.261 de volume, pentru a le distribui românilor din Transilvania, utilizate în scopul lecturii” [81].

Colportajul unui anumit gen de cărți este cunoscut în istoria mondială a cărților, dar activitatea lui badea Cârțan se singularizează prin marele număr de cărți puse în circulație și prin situarea lui în epoca modernă. Termenul *colportaj* cu sensul „totalitate a mijloacelor de propagandă și distribuire a cărților și a presei” îl găsim în lucrarea *Vocabular de bibliologie*, 1996, (autor N. Georgescu-Tistu) [167, p. 41].

Un alt *colporteur de cărți* a fost E. Micu (1865-1909), de prin părțile Banatului, care a adus cărți românești vechi la Biblioteca „V.A. Urechia” din Galați și la Biblioteca Academiei Române din București și a dus în Transilvania imprimate din România [253, p. 49].

M. Păcurariu și I. Bârlea au fost cei care au dovedit ce înseamnă schimburile culturale între Transilvania, Muntenia și Moldova. Deși foarte utilizat, termenul biblioteconomic poate crea diverse ambiguități, deoarece nu este un termen propriu-zis, ci face parte din terminologia științei informării și este polisemantic, fiind echivalent cu *bilingvism*, *interferență*, *împrumut*.

L. Kulikovski, citează autorii Gh. Buluță și V. Petrescu, care cunosc și încearcă să prognozeze acțiunea lor asupra bibliologiei: „Trăim o perioadă pentru care este caracteristică erodarea valorii cărții și a bibliotecii în scala de valori publice, obiectele științei bibliologice.” Cauzele adevărate ale acestui fenomen sugerează o schimbare semnificativă în percepția publicului asupra cărții și bibliotecii, care sunt descrise ca obiecte fundamentale ale științei bibliologice. Această sintagmă: „erodare a valorii” se referă la faptul că, în contextul actual, importanța bibliotecilor a scăzut în raport cu alte domenii de interes public, probabil din cauza evoluției rapide a tehnologiei și a schimbărilor sociale. Astfel, valoarea cărții și bibliotecii nu mai este percepută la fel de puternic de către societate, într-o eră digitală în care informația este din ce în ce mai accesibilă prin alte medii [191, p. 133].

Un rol esențial în dezvoltarea studiilor bibliologice în România a fost jucat de Societatea Academică Română, înființată în 1867, care ulterior a devenit Academia Română în 1879. Această instituție a fost un punct de reper în consolidarea și promovarea cercetării științifice în domeniul bibliologiei, având un impact semnificativ asupra formării unei tradiții academice naționale în acest domeniu. Prin activitățile sale, Academia Română a sprijinit dezvoltarea bibliografiilor, a cercetării legate de istoria cărții și a bibliotecilor, și a contribuit la crearea unor standarde științifice pentru gestionarea patrimoniului național de carte. De asemenea, mulți dintre membrii săi fondatori și ai primelor generații de academicieni au fost implicați direct în

studii de bibliologie, susținând importanța cărții și a bibliotecilor pentru progresul cultural și educativ al României.

În aceeași perioadă când se puneau bazele acestei discipline în principalele țări europene, în Principatele Române apăreau lucrări sistematizate referitoare la tipografia, cărți, biblioteci, bibliografii. S-au remarcat în domeniul bibliologiei, cu toate subramurile sale, din secolul al XIX-lea și până astăzi: Gheorghe Asachi (1788-1869), Ion Heliade Rădulescu (1802-1872), Timotei Cipariu (1805-1887), George Barițiu (1812-1893), B.P.-Hasdeu (1838-1907), August Treboniu Laurian (1810-1881), Ioan Bianu (1856-1935), Nerva Hodoș (1869-1913), Ilarie Chendi (1838-1913), Mihai Eminescu (1839-1889), Alexandru Sadi-Ionescu (1873-1926), Octavian Schiau, Corneliu Dima-Drăgan (1936-1986), Barbu Teodorescu, Nicolae Georgescu Tistu (1894-1972), Dan Simonescu (1902-1992), Gabriel Strempele (1926-2020) [89, p. 109].

Biblioteca Academiei este spațiul care a atras în jurul său personalități remarcabile ale biblioteconomiei românești, devenind nu doar un „*loc de depozitare a cărților*”, ci și un „*important centru științific*” și „*cultural național*”, rol pe care îl îndeplinește și astăzi. Bibliologia, în calitatea sa de disciplină care cuprinde și organizează toate cunoștințele referitoare la carte, a fost subiectul unor congrese internaționale încă din ultimele decenii ale secolului XIX.

Mulți autori au urmărit și au analizat toate aceste preocupări, încercări, teoretizări de la anul punerii în circulație a termenilor *biblioteconomie* și *bibliologie*, 1862, ale primilor specialiști, G. Bengescu și B.P.-Hasdeu. Cei care au urmat au avut contribuții diferite la constituirea bibliologiei ca știință. Pentru unii, *bibliologie* era un neologism (G. Adamescu, 1928; N. Georgescu-Tistu, 1929); alții nu reușeau să circumscrie cu exactitate obiectul disciplinei (care ar fi cartea în general) și nici să formuleze o definiție. Ca urmare, autorii au elucidat modelele bibliologice existente în acest interval de timp: modelul filologic (susținut de profesorii N. Georgescu-Tistu, D. Simonescu, M. Tomescu); modelul bibliografic (profesorul I. Crăciun); modelul practic (concretizat de secția de bibliotecari din cadrul Universității București); modelul interdisciplinar (C. Dima-Drăgan). În 1936 se mai adaugă la aceste două ramuri și *bibliosofia* (p. 171). N. Georgescu-Tistu considera (1929) termenul *bibliologie* cel mai potrivit să indice sfera sa; I. Crăciun (1932), influențat de italianul A. Sorbelli, ca și N. Georgescu-Tistu, de altfel, identifică patru părți/ramuri ale bibliologiei: *bibliologia propriu-zisă*, *bibliografia*, *biblioteconomia*, *bibliotecografia* [88, p. 177].

În a doua jumătate a secolului al XX-lea, „bibliologia și ramurile ei au înregistrat progrese deosebite odată cu creșterea uriașă a volumului de informație, recurgându-se și în știință la cele mai moderne metode de lucru cu cartea. Ca disciplină de învățământ, bibliologia a

fost introdusă mai întâi la École des Chartes, apoi la Universitatea din Göttingen, preluată ulterior de celelalte mari centre universitare europene” [72].

În România, primul curs de bibliologie s-a predat la Universitatea din Cluj în 1932, care a fost susținut de renumitul bibliolog I. Crăciun [159, p. 17.]

Bibliologia este domeniul de studiu care se ocupă cu cercetarea și analiza cărților, a bibliotecilor și a altor aspecte legate de informația scrisă. Ea acoperă o gamă largă de subiecte, iar ramurile sale pot varia în funcție de obiectivele și interesele cercetătorilor și practicienilor din acest domeniu. Ramurile bibliologiei sunt:

Biblioteconomia. Această ramură se concentrează pe aspectele practice ale administrării bibliotecilor și a serviciilor bibliotecare. Biblioteconomia implică gestionarea colecțiilor de cărți, planificarea și organizarea spațiilor bibliotecilor, dezvoltarea serviciilor pentru utilizatori și alte aspecte legate de funcționarea eficientă a unei biblioteci.

Bibliologia culturală. Ramură care examinează rolul cărții și al lecturii în context cultural și social. Ea explorează modul în care cărțile și bibliotecile au influențat și au fost influențate de societatea și cultura în care au fost create și utilizate.

Bibliologia comparativă. Ramură ce se ocupă cu compararea sistemelor de bibliotecă și de informație din diferite țări și culturi. Ea analizează diferitele modele și practici ale bibliotecilor și ale serviciilor bibliotecare într-un context internațional și multicultural.

Bibliografia este studiul cărților și al altor materiale tipărite, precum și elaborarea și catalogarea listelor de cărți. Aceasta poate include studiul istoriei cărții, a tehnicilor de catalogare și clasificare, precum și a modalităților de identificare a cărților rare și a edițiilor speciale.

Bibliotecografia se ocupă cu descrierea bibliotecilor din punct de vedere istoric, statistic, al construcției, al instalațiilor, al îngrijirii localurilor lor [71].

Primul pas în formarea termenilor este identificarea nevoilor specifice de terminologie în domeniul bibliologic. Acest lucru poate implica analiza practicilor și proceselor din biblioteconomie, identificarea conceptelor-cheie și a relațiilor între acestea, precum și evaluarea terminologiei existente.

În cazul în care există lacune în terminologia existentă sau când apar concepte noi în domeniul bibliologic, se pot crea termeni noi. Acești termeni trebuie să fie clar definiți și să reflecte în mod corespunzător conceptele pe care le reprezintă. Pentru a asigura coerența și claritatea comunicării, este important să se stabilească standarde și reguli pentru utilizarea termenilor. Acest lucru poate include definirea convențiilor de nomenclatură, stabilirea regulilor de formare a termenilor compuși și dezvoltarea de glosare și dicționare terminologice.

Întrucât bibliologia este un domeniu internațional, este adesea necesară traducerea și adaptarea terminologiei în diferite limbi și contexte culturale. Acest lucru poate fi o provocare și necesită atenție sporită pentru a menține acuratețea și coerența terminologică.

Terminologia din domeniul bibliologiei trebuie să fie gestionată și actualizată în mod regulat pentru a reflecta schimbările și evoluțiile în domeniu. Acest lucru poate implica revizuirea și extinderea glosarelor și dicționarelor terminologice, actualizarea standardelor și regulilor terminologice și monitorizarea noilor dezvoltări în domeniu.

Bibliologul C. Agache prezintă o formă veche a profesiei de bibliotecar a fost identificată pe vremea domniei lui Mihail Șuțu – *vivliotecar*, iar despre bibliotecă amintea Constantin Brâncoveanu într-o epistolă trimisă patriarhului Ierusalimului: „numai din cauza ciumei [...] nu am putut începe cu Tipografia și Biblioteca de la Sf. Sava”. Într-o altă scrisoare din 1714, adresată aceluiași patriarh de către dascălul Marcus, sunt menționate câteva dovezi suplimentare referitoare la progresul bibliotecii, precum „vei găsi biblioteca gata...”. De asemenea, un hrisov din 1776, semnat de Alexandru Ipsilanti, face referire la un „*Regulament al bibliotecii*”, indicând preocupările de organizare și administrare ale acestei instituții.

Cu toate acestea, aceste inițiative nu au fost susținute pe termen lung, fiind întrerupte odată cu decăderea Școlii grecești. Revigorarea acestor inițiative a avut loc abia după 1818, când cărturarul și ctitorul de cultură Gheorghe Lazăr a preluat conducerea acestui sediu, aducând o nouă efervescentă în domeniul biblioteconomic. Sub conducerea sa, biblioteca a început să se reorganizeze, punându-se bazele unei activități culturale și educaționale mai solide, care să susțină dezvoltarea științei și culturii românești. Astfel, Gheorghe Lazăr a contribuit semnificativ la renașterea și modernizarea instituțiilor educaționale și biblioteconomice din România, având un impact durabil asupra dezvoltării culturale a epocii [55, p. 51].

Prin formarea termenilor și elaborarea terminologiei corespunzătoare, bibliologii și profesioniștii din domeniul informației pot facilita comunicarea clară și precisă în domeniul lor și pot contribui la dezvoltarea și avansarea practicilor și teoriilor bibliologice.

Pe parcursul ultimelor secole, terminologia biblioteconomică a constituit și constituie un subiect de dezbatere în diverse cercuri de specialiști. În zilele noastre, există mai multe lucrări în domeniul biblioteconomic în care se abordează varii aspecte, inclusiv cel al evoluției termenilor biblioteconomi. Cu toate acestea, cercetările referitoare la evoluția terminologiei în domeniul biblioteconomiei de-a lungul timpului, precum și descrierea lor lexicografică în limba română, sunt insuficiente, fapt ce determină actualitatea subiectului în cauză. Terminologia din domeniul biblioteconomic în evoluția sa nu are un areal original al termenilor sau conceptelor, specialiștii

s-au inspirat în toate perioadele de dezvoltare din alte spații de informare, cum ar fi studii de traducere și traducerea noțiunilor din standarde sau dicționare de limbi străine.

Primul organizator de biblioteci, P. Poenaru (1799-1875), absolvent al Școlii Politehnice din Paris, director al Eforiei Școalelor din Țara Românească, este cel care a introdus în *Regulamentul Școalelor* (1833) primele prevederi legislative privind bibliotecile. Datorită lui, Biblioteca Națională (dezvoltată din Colegiul Național „Sf. Sava” și Biblioteca Școlii Centrale din Craiova) a beneficiat de depozit legal. El a elaborat și primul regulament al unei biblioteci publice (promulgat în 1836) – *Regulamentul Bibliotecii Colegiului Național de la Sf. Sava din București* (al cărei bibliotecar a fost I. Genilie) – și primul catalog general pe domenii (1836), păstrat și astăzi la Biblioteca Academiei Române. Împreună cu N. Kretzulescu, a alcătuit primul *Regulament pentru bibliotecile publice* (1864) [126].

A.T. Laurian (1810-1881) s-a implicat și el în evoluția bibliologiei românești. În calitatea sa de decan al Facultății de Litere și director al Bibliotecii Centrale a Statului, a propus, în 1859, întocmirea unui catalog alfabetic pe fișe mobile și principiul completării *fondului dacoromanica*.

Anul 1838 reprezintă, după I. Crăciun, momentul în care apare prima bibliografie românească, alcătuită de V. Popp – pe care-l numește părintele bibliografiei românești – și intitulată *Disertație despre tipografiile românești în Transilvania și învecinatele țări de la începuturile lor până la vremile noastre*, Sibiu, 1838. Cu toate neajunsurile firești perioadei de început, lucrarea lui V. Popp poate fi considerată prima încercare de studiere sistematizată a cărții românești, de la apariția tiparului și până la mijlocul secolului al XIX-lea [232].

Gh. Asachi este și el autor al primului *Regulament pentru bibliotecile publice* (1864), operă pe care o va desăvârși, mai târziu, S. Haret (1851-1912) prin redactarea *Regulamentului pentru bibliotecile populare* (1898). Acesta a lansat o nouă concepție privind organizarea lecturii publice în mediul rural și a inițiat activitatea de creare a bibliotecilor sătești, a rețelei de biblioteci școlare susținute de Casa Școalelor, precum și a unui Institut Național pentru Educația Permanentă, *biblioteci mănăstirești* [310]. Mergând pe aceeași linie, Al. Odobescu (1834-1895), pasionat colecționar bibliofil, a realizat primul studiu despre cărțile vechi. A descoperit *incunabulele* tipografiei românești: *Liturghierul lui Macarie* (1508); *Tetraevangheliul* (1512), a publicat o foarte importantă bibliografie – *Bibliografia Daciei* (1872), a donat Bibliotecii Academiei și a vândut Școlii Normale Superioare din București valoroasa sa bibliotecă de peste 8.000 de volume, catalogată de el însuși.

Contemporan cu Al. Odobescu și alături de el în preocupările pentru întemeierea unei concepții biblioteconomice și bibliografice modeme se află B.P.-Hasdeu. Spirit de formație

enciclopedică, stăpân prin educație și experiență pe metodologia studiului științific bazat pe consultarea sistematică și ordonată a surselor, el a căutat să impună aplicarea unor concepții noi în problemele de organizare a bibliotecilor: căi de completare și creștere a colecțiilor, organizarea cataloagelor, dezvoltarea diverselor sisteme de clasificare a publicațiilor, alcătuirea de bibliografii pe baza prelucrării bibliografice a fondurilor [268].

B.P.-Hasdeu a fost printre primii care a cerut realizarea unui sistem de cataloage de bibliotecă – „*sistematic, limbistic și alfabetic*”, dând și sugestii în legătură cu modul cel mai eficient de realizare – *catalogul pe fișe*. În acest context, lucrarea sa intitulată *Despre organizarea și completarea Bibliotecii Naționale*, realizată pe vremea când era directorul Bibliotecii Centrale din Iași, reprezintă prima încercare originală de îndreptar de biblioteconomie realizată la nivel național [141, p. 10].

B.P.-Hasdeu și-a donat propria bibliotecă, în 1859, Bibliotecii Școalelor din Iași, al cărei custode a fost, iar, în calitate de director al Arhivelor Statului, s-a ocupat de dezvoltarea bibliotecii documentare și de cea din cadrul Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București. Termenul *bibliologie* a fost utilizat de B.P.-Hasdeu, ortografiat *bibliologiea*, în revista *Din Moldova* (Iași, 1862-1863), însă cu sensul de „bibliografie” [175, p. 20].

B.P.-Hasdeu a condus Biblioteca Universității din Iași în perioada 1859-1863. A cercetat dezvoltarea colecțiilor în bibliotecă și s-a ocupat de buna funcționare a instituției, căreia i-a schimbat numele în Biblioteca Ulpia și i-a proiectat un sigiliu. A urmărit aplicarea cu strictețe a prevederilor depozitului legal, inspectând la sfârșitul fiecărei luni „Condica tipografică a cărților tipărite”, a preluat fondul Bibliotecii Mitropoliei și a inițiat primele contacte de împrumut și schimb internațional cu biblioteci din Moscova și Odesa. Nu a neglijat nici aspectele privind funcționarea instituției, elaborând un regulament de funcționare (al doilea după cel întocmit de Gusti), după ce anterior alcătuisese un document intitulat „Despre organizarea și completarea Bibliotecii Naționale”, adresat Ministerului, dar care a rămas în manuscris [84].

Biblioteca Publică a orașului Chișinău (Кишиневская Общественная Библиотека/ Biblioteca Municipală din Chișinău, în prezent Biblioteca Centrală) a fost inaugurată la 19 octombrie 1877 la inițiativa primarului Carol Schmidt și a funcționat în baza Regulamentului elaborat de Duma orășenească. În 1877 biblioteca deținea o colecție de 8073 de volume: cărți și reviste, cedate orașului după închiderea Bibliotecii Guberniale în 1876. Biblioteca se afla în sediul Upravei orășenești. Între 1884 și 1924, director al bibliotecii a fost Daria P. Harjevschi. În anul 1891 a fost deschisă secția împrumut la domiciliu, apoi, în 1895, biblioteca se afla într-un edificiu privat în partea de sus a orașului [225].

B.P.-Hasdeu a susținut cu tărie, în ședința Academiei din 21 martie 1894, „realizarea unei bibliografii științifice asupra României din toate punctele de vedere” și a propus ca „bibliotecarul Academiei și încă doi din membrii corespondenți ... să fie însărcinați cu executarea unei asemenea lucrări...” [56, p. 199].

Putem concluziona faptul că la Biblioteca Academiei Române, B.P.-Hasdeu a avut responsabilitatea de a gestiona colecțiile bibliotecii și de a oferi acces la resursele disponibile. Este cunoscut faptul că Hasdeu a fost un pasionat colecționar de cărți și manuscrise și această pasiune a influențat probabil modul în care a abordat activitatea sa de bibliotecar. Printre activitățile sale în calitate de bibliotecar s-ar putea număra catalogarea și organizarea cărților și manuscriselor din colecția bibliotecii, pentru a facilita accesul utilizatorilor la aceste resurse. Ca bibliotecar, B.P.-Hasdeu ar fi fost implicat în procesul de achiziționare a noi cărți și publicații, pentru a îmbogăți colecțiile bibliotecii. B.P.-Hasdeu ar fi fost responsabil și pentru furnizarea de servicii bibliotecare utilizatorilor, cum ar fi asistența în găsirea și utilizarea materialelor, precum și răspunsul la întrebări de cercetare. B.P.-Hasdeu a organizat evenimente culturale sau educaționale în biblioteci, cum ar fi: prelegeri, expoziții de carte sau alte activități destinate să promoveze cunoașterea și cultura.

Este important de menționat că activitatea de bibliotecar a lui B.P.-Hasdeu ar fi fost strâns legată de activitatea sa intelectuală mai largă și de preocupările sale pentru promovarea cunoașterii și a culturii românești. Contribuția sa la dezvoltarea bibliotecii poate fi văzută ca parte a eforturilor sale mai largi de a sprijini progresul cultural și educațional al societății românești.

O contribuție substanțială în biblioteconomia românească din secolul al XIX-lea a fost activitatea bibliotecilor românești în perioada lui M. Eminescu (1874). Tatăl lui M. Eminescu, probabil a fost prieten cu A. Pumnul pe care-l cunoștea prin intermediul fiilor lui mai mari care învățau tot aici, îl aduce pe copil în gazdă la profesor. A. Pumnul a pus ochii pe el, văzându-l pasionat de limba română și istorie. Ca elev privatist al liceului, A. Pumnul îi încredințează lui Eminescu Biblioteca gimnaziștilor.

Trebuie să spunem că „Lepturariul” său a apărut ca un moment crucial în viața poetului, pentru formarea personalității literare a lui. „La Cernăuți Mihai trase la început la bunul Aron Pumnul, bolnav pe moarte acum, și se așază acolo ca bibliotecar. Pumnul avea case proprii, mai spre marginea orașului. Într-o curte cu porțiță de lemn înecată în verdeață, se aflau o casă mai mare cu cerdac, pe dreapta, unde locuia Pumnul, și alta mai joasă, unde locuiau școlarii ținuți în gazdă și se adăpostea așa zisa bibliotecă a gimnaziștilor români” [111, p. 445].

„Această bibliotecă, care se întindea pe câteva rafturi și dulapuri, era alcătuită din Letopisețele lui M. Kogălniceanu și alte cărți de beletristică, atât cât putuse să strângă profesorul din leafa sa și din donații. De asemenea, biblioteca era aproape clandestină în casa lui Aron Pumnul, deoarece legile de atunci interziceau elevilor să întrețină biblioteci, astfel că aceasta scăpa de sub controlul autorităților. M. Eminescu cunoștea locul fiecărei cărți și o găsea cu ușurință, după cum se spune, pe „dibuite”. Junele bibliotecar își lua rolul în serios și, din puținul pe care-l avea, a făcut și donații bibliotecii, trei cărți care-i poartă semnătura” [230, p. 91].

Dar cei care au fondat, prin demersurile lor teoretice și practice, biblioteconomia ca știință sunt: I. Bianu, Al. S. Ionescu, N. Georgescu-Tistu, M. Tomescu, D. Simonescu, C. Dima-Drăgan ș.a. – magiștrii care reprezintă pagini de istorie a biblioteconomiei românești.

Filologul I. Bianu (1856-1935), specializat în Italia și în Franța, bibliotecar la Biblioteca Academiei din 1879, este autorul primei concepții biblioteconomice clare, expuse într-un referat din 10 iulie 1903, privind aplicarea unui *catalog-tip* (recomandat de Ministerul Instrucțiunii pentru bibliotecile de liceu și gimnaziu), al constituirii fondului de donații pentru Biblioteca Academiei Române și al realizării *Regulamentului pentru Biblioteca Academiei* (30 martie 1884). El a operat, pentru prima dată, separarea cărților de periodice, a susținut așezarea pe formate (1903) și introducerea sistemului de clasificare al Universității din Halle și, după ezitări, a CZU, apare sintagma *margareta documentarelor* [356].

Mai târziu a fost invocată activitatea bibliografică a Bibliotecii Academiei prin lansarea unui amplu plan al *bibliografiei naționale retrospective* (1895). Și tot I. Bianu a realizat *Bibliografia românească veche* (care începe să apară în fascicule din 1898) și *Catalogul manuscriselor românești din colecțiile Bibliotecii Academiei*. A fost recunoscut ca întemeietor al școlii biblioteconomice românești. A organizat primul Congres Național al Bibliotecarilor (1924), care s-a finalizat cu înființarea Asociației Bibliotecarilor din România. A reprezentat cu strălucire mișcarea biblioteconomică la Congresul Internațional al Bibliotecarilor și Prietenilor Cărții de la Praga (1926) [251].

Bibliografia românească veche (1508-1830) cuprinde patru volume. Primul volum (1903) s-a constituit treptat, prin publicarea în fascicule, începând din anul 1898. Următoarele volume au apărut în anii 1910 (II), 1936 (III), 1944 (IV), toate la aceeași tipografie – Atelierele grafice Socec.

În colecțiile Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți se păstrează vol. III și IV ale acestei lucrări: *Bibliografia românească veche (1508-1830)*, vol. III (1809-1830), semnată de I. Bianu, N. Hodoș și D. Simonescu, București, tipărită la Atelierele grafice Socec & Co., Soc. Anonimă, 1912-1936, 777 p.; *Bibliografia românească veche (1508-1830)*,

vol. IV. Adăugiri și îndreptări, care aparțin bibliologului I. Bianu și lui D. Simonescu, București, imprimată la Atelierele grafice Socec & Co., Soc. Anonimă Română, 1944 [73].

Al doilea volum de *Studii și cercetări de bibliologie* a apărut la sfârșitul anului 1956 și cuprinde o bogată documentare asupra problemelor de specialitate, înțelese însă într-un spirit cuprinzător [87].

Vocabularul domeniului biblioteconomic este incomplet, începând cu cele mai vechi timpuri, ceea ce limitează cercetarea acestuia. Terminologia biblioteconomică trebuie să fie cercetată începând cu geneza biblioteconomiei.

Baza cercetării noastre o constituie evoluția istorică a lexicului biblioteconomic românesc, exemplele fiind selectate din cele mai relevante surse de informare, dicționare etc., care au pus fundamentul terminologiei respective românești.

Termenii din domeniul biblioteconomic care apar în textele românești în a doua parte a secolului al XVII-lea și începutul secolului al XIX-lea nu au atras atenția cercetătorilor. Dovada era lipsa publicațiilor care tratau terminologia biblioteconomică românească. Primele publicații în domeniu au apărut la începutul secolului al XX-lea, cea mai veche lucrare publicată fiind *Biblioteca satului* (în 1936), în care era descrisă activitatea bibliotecilor din sate, unde am identificat sintagma „*biblioteca vie a satului*” [85, p. 6].

Analizând termenii biblioteconomiци în diverse surse, am constatat că aceștia au o origine diversă: latină, greacă, neogreacă, germană, franceză, italiană, spaniolă, engleză, rusă. Astfel, în limbajul biblioteconomic românesc vechi existau diferiți **termeni și sintagme latinești**, precum: *indecimo, in aedibus, incizare, incunabul, infix, in extenso*. Alte formule, care desemnează reproducerea unui text în întregime: *in folio, in memoriam, in octavo, in plano, inquatro, in trigesimo, secundo, incidit; permissu* – formulă care figurează pe foaia de titlu a cărților vechi și rare, certificând aprobarea dată de o autoritate laică sau bisericească pentru imprimarea lucrării respective; *es-dono - ex-libris* – identifică o carte provenită din donație etc.

Termeni care au origini în limba greacă: *bibliotheke* „a capsă”, *filada* – echivalent cu termenul ce provine din limba latină *codex*, care semnifică reunirea de tăblițe cerate, foi de papyrus sau de pergament, reprezentând cea mai veche formă de carte identificată în *Din istoria și arta cărții: Lexicon*, 1992, (autor Virgil Olteanu).

Termeni care au origini în limba neogreacă: *hartofilax* „bibliotecar sau arhivar al unei mănăstiri, în Evul Mediu”.

Termeni care au origini în limba germană: *getrukt bei* – formulă care însoțește numele tipografului pe foaia de titlu a vechilor tipărituri; *in verlag bei; in der buchahandlung* – de vânzare la; *in komission* – de vânzare etc.

Termeni care au origini în limba franceză: *accès* „acces”; *bibliothéconomie* „biblioteconomie”; *catalogue* „catalog”; *classement* „clasament”; *périodique* „periodic” etc.

Termeni italienesti: *con licenza*, *con permiso*, *con privilegio* etc.

Termeni spanioli: *con licencia*; *en la imprenta del* – formulă care însoțește numele tipografului pe foaia de titlu a cărților vechi (*Anexa 3*)

Termeni englezești: *bookseller* „librar”; *bookstore* „librărie”; *bookshop* „magazin de cărți”; *copyright* „drept de autor”; *library* „bibliotecă”; *printed* „printat”; *software* „soft” etc. Remarcăm că în etapa actuală de dezvoltare a vocabularului terminologic, inclusiv biblioteconomic, se observă o pondere excesivă a anglicismelor, precum: *advocacy*, *blog*, *blogger*, *blogging*, *blogosferă*, *brainstorming*, *design*, *ebook reader*, *flipchart*, *gmail*, *google*, *hardware*, *hyperlink*, *lego*, *link*, *login*, *webex*, *webliografie*, *webologie* (*webology*), *wikipedia*, *wiktionary*, *zip* (*arhivă*) etc.

Termeni care au origini în limba rusă, mai bine-zis, calcuri după rusă: *библиотечная операция* (технологическая) „operație bibliotecară tehnologică”; *глубина фонда* (хронологическая) „profunzimea fondului (cronologică)”; *группа библиотеки* (организационная) „grup al bibliotecii (organizațional)”; *alfavitnye разделители* (на полке) „separatoare alfabetice (la raft)” etc. [293].

Formarea termenilor este procesul de creare și definire a termenilor specifici pentru a descrie conceptele, practicile și procesele din domeniul bibliologiei. Acest proces implică adesea o analiză riguroasă a necesităților de comunicare și a structurii domeniului pentru a dezvolta un set corespunzător și coerent de termeni. Cercetătoarea E. Mincu afirmă că „în limba română este dificil de delimitat noile creații realizate pe teren românesc de neologismele împrumutate, luând în considerare aspectul translingvistic al cultismelor. Formarea termenilor ține, de fapt, și de anumite modele (sintetice sau analitice) ale limbii. Limba română, împreună cu alte limbi romanice, este o limbă analitică, care preferă termeni-îmbinări (determinat + determinant). Cu toate acestea, în ultimul timp, în masa vocabularului se observă un aflus de cuvinte compuse – termeni formați prin joncțiune. Economia de limbă stimulează modificări esențiale în modul de formare a cuvintelor” [211, p. 10].

Astfel, terminologia biblioteconomică, ca disciplină, cuprinde un sistem de unități lexicale organizat tematic. Toate schimbările care au survenit pe parcursul anilor în acest domeniu se datorează, întâi și întâi, progresului tehnico-științific din cadrul societății.

Bibliologul M. Regneală în monografia „Noi studii de biblioteconomie”, citându-l pe L. Crozet, în lucrarea „Manualul practic al bibliotecarului”, apărută la Paris în 1932, definește termenul *bibliothéconomie* astfel: „Biblioteconomia face parte din *bibliologie* (ca ansamblul

disciplinelor cărții) împreună cu *bibliografia* (știința organizării și comunicării informațiilor înmagazinate în cărți și alte tipuri de documente), tehnica muncii intelectuale (ansamblul de reguli și metode care organizează studiul, cercetarea și creația spirituală) și *bibliofilia* (cercetarea cărții și a bibliotecii în evoluția lor istorică).” A fost primul dintr-o serie de manuale de formare profesională pentru bibliotecari. Scris în timp ce Association des Bibliothécaires Français (ABF) pregătea congresul de la Alger din 1931 [246].

În România, termenul *biblioteconomie* apare în 1862, menționat într-o lucrare de-a lui G. Bengescu, alături de *arhivistică, paleografie, diplomatică. Biblioteconomia* a fost înțeleasă ca un domeniu care se ocupă cu organizarea activității dintr-o bibliotecă [214].

Această definiție este întâlnită mai târziu și la primii specialiști români din domeniul biblioteconomic. În 1953, profesorul I. Kirchner, în cartea „Biblioteconomie: istoria cărții și a bibliotecilor”, în spiritul gândirii germane, scrie: „Biblioteconomia cuprinde toate noțiunile referitoare atât la bibliotecă, privită ca instituție organizatorică, cât și la conținutul bibliotecii, adică la cărți” [69].

Profesorul N. Georgescu-Tistu este considerat întemeietorul învățământului biblioteconomic românesc, care coordonează și editează, în 1966, lucrarea „Vocabular de bibliologie”, în care apare o amplă definiție a termenului biblioteconomie: „Biblioteconomia este acea disciplină care sistematizează, ca ramură a bibliologiei, toate preocupările teoretice și practice având ca obiect bibliotecă: organizarea ei ca unitate de sine stătătoare și ca verigă a unei rețele, strângerea fondurilor de cărți, depozitarea ordonată și prezentarea clară a lor în cataloage, servirea promptă a cititorului și servirea lor în lectură, propaganda cărții, în care intră, de asemenea, localul și mobilierul adecvat al bibliotecii” [167, p. 22].

Vocabularul bibliologiei era știința documentării și a documentelor, care avea cei mai frecvenți termeni: *bibliologie* (cu *biblioteconomia, bibliografia, catalografia*), *papyrologie, epigrafie, paleografie, numismatică, muzeografie*.

Termenii enumerați puteau fi identificați într-un vocabular tehnic al documentalistului, care avea de organizat documente de variate genuri. În acea perioadă termenii erau organizați în două mari categorii:

1) Termenii privind structura documentelor, înregistrarea și organizarea lor, instrumentele documentării, mijloacele sale materiale, organizarea documentării și organismele de documentare.

2) Termenii proprii genurilor de documente de care se servește în mod curent, cum ar fi: manuscrise, cărți, patente, piese de muzeu etc.

În ultimul standard al Organizației Naționale de Standardizare, „*biblioteconomia este știința care se ocupă cu organizarea, gestionarea și legislația bibliotecii*”. Prin termenii „*organizare*”, „*gestionare*” și „*legislație*” se acoperă întreaga arie de cuprindere a noțiunii de biblioteconomie.

În ultimele decenii, bibliologia nu e considerată știință-mamă a biblioteconomiei, a bibliofiliei și a bibliografiei. Bibliologia este apreciată astăzi de către cercetători ca un domeniu care se ocupă cu studiul tehnicilor de producție și difuzare a cărților. Actualmente, termenul *biblioteconomie* este înțeles de societățile de bibliotecari din lume prin sintagma „știință a bibliotecii” sau „știința informării”. În unele dicționare nu se mai înregistrează termenul *biblioteconomie* = *librarianship*, însă apare termenul *library science*. Biblioteconomia este o disciplină teoretică și practică, care se ocupă de organizarea, gestionarea și legislația de bibliotecă.

Termenul *documentare*, cu câteva decenii înainte, se utiliza cu același înțeles, de *documentație*, înlocuit mai ales din cauza confuziei create cu *documentație*, *documentare* care avea alt sens, în limbajul tehnicienilor, însemna document de bază pentru execuție, derivând din *document*, care are la origine verbul latin *doceo* „învăț pe cineva” și pătrunde în limbile europene în prima jumătate a secolului al XVII-lea.

În 1921, termenul *bibliografie* era definit: „știința cărților care se raporta la exteriorul lor sau la cuprins. Ea va putea da indicațiile privitoare la imprimarea cărților, la cunoașterea edițiilor, la păstrarea și catalogarea lor, fiind cel mai prețios auxiliar al bibliotecarilor profesioniști și *bibliofililor*, servind, fără îndoială, și *bibliomanilor*” [54].

Termenul *bibliografie*, în secolul al XIX-lea era confundat de către specialiștii din domeniul biblioteconomic cu termenii *documentație* sau *documentare*, care, prin definiție, au sensuri diferite. *Documentație* este totalitatea literaturii de specialitate despre un subiect, *documentare* este știința păstrării și utilizării informației acumulată în lumea întreagă și înregistrată sub tipar, o tehnică și specialitate în biblioteci. Până la sfârșitul secolului trecut, *documentarea* era definită drept acțiunea de a proba afirmațiile pe bază de documente (obiecte, acte, probe, titluri) sau totalitatea acestor documente, precum și tehnica ce urmează a fi aplicată în acest scop, termenul fiind utilizat la început în domeniile istoriei și dreptului.

2.4. Biblioteconomia românească (secolul al XX-lea – al XXI-lea)

În secolul al XX-lea – al XXI-lea, cercetătorii din domeniul biblioteconomic românesc disting patru perioade: 1918-1990, 1991-2000, 2001-2010, 2011-2024, considerate cele mai

reprezentative pentru transformările prin care au trecut societatea biblioteconomică românească și sistemul biblioteconomic.

Informația este o cerință obiectivă. Se știe că un sistem de informare este un complex de metode și tehnici de lucru prin care se colectează, se depozitează și se prelucrează informațiile conținute în documente în scopul regăsirii ulterioare a acestora. Printre metodele moderne se află și indexarea coordonată – o metodă de indexare în care conținutul unui document este redat prin termeni (*cuvinte-cheie, descriptori*), reprezentând concepte unice, în așa fel încât regăsirea informațiilor să se poată realiza prin recombinarea (*coordonarea*) termenilor prin care au fost descrise în etapa de prelucrare .

Sensul existenței unui index de cuvinte-cheie este acela de a face posibilă regăsirea informației celei mai relevante, cu cât mai puține pierderi și în cât mai scurt timp de la formularea cererii. Pentru aceasta, condiția necesară este ca indexul să fie construit conform unor principii simple, dar care, fiind respectate, asigură utilitatea și eficacitatea sa ca instrument de lucru pentru bibliotecar și mijloc de regăsire a informației pentru utilizatorul bibliotecii. Unul dintre principiile stabilite pentru construirea indexului este folosirea indexării coordonate pornind de la indicii CZU. Aceasta înseamnă că fiecărui element al unui indice complex de clasificare i se acordă un cuvânt-cheie. Dacă dorim să semnalăm însemnătatea clasificării zecimale universale în alcătuirea indexului de cuvinte-cheie, trebuie să se țină cont, ca și în cazul clasificării zecimale, la fel ca în alcătuirea cuvintelor-cheie, că, de fapt, consecvența și unitatea în utilizare sunt condiții absolut necesare pentru obținerea rezultatului scontat. Procesul de indexare pe materii cu ajutorul *cuvintelor-cheie* cuprinde trei nivele: un nivel conceptual, care constă în analiza documentului, un nivel ce ține de limbajul natural (obișnuit), care exprimă această analiză într-o manieră provizorie și, în sfârșit, un nivel al limbajului documentar, care reglementează, organizează și controlează coerența în ansamblul fișierului [313].

Demersul analitic pe care îl realizăm în ce privește analiza conținutului este echivalent cu cel realizat în momentul indexării sistematice cu indicii CZU. Dar, spre deosebire de indexarea sistematică, indexarea pe materii, cu cuvinte-cheie, descrie subiectul precis al documentului fără să-l reazeze într-un sistem prestabilit de organizare a noțiunilor, pornind de la general la particular.

În anul 1990 apare un dicționar în domeniul biblioteconomic care a avut la bază termeni din limba rusă, editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Acest dicționar a fost introdus în activitatea bibliotecarului odată cu utilizarea limbii române ca limbă de stat în instituțiile de educație și cultură, informare științifică de pe teritoriul Republicii Moldova.

Dicționarul a fost alcătuit de bibliologul I. Madan în colaborare cu specialiștii în domeniu de la Biblioteca Națională și conține termeni de profil și sintagme. Toate articolele lexicologice sunt aranjate în ordinea alfabetică a primului cuvânt, fără a aplica inversiunea sau gruparea cuvintelor cu aceeași rădăcină.

Exemple preluate din dicționar: *авторский знак* – semn de autor; *авторский каталог* – catalog de autori; *авторский коллектив* – colectiv de autori; *авторский лист* – coală de autor; *библиография как область деятельности* – bibliografia ca domeniu de activitate; *библиография как система деятельности* – bibliografia ca sistem de activitate; *книга для слепых* – carte pentru orbi; *книга для чтения* – carte de citire etc. [201].

În anul 1994, revista *Magazin bibliologic* inițiază rubrica *Mic dicționar* și începe publicarea unui Lexic de informatică documentară, reprodus din cartea cu același titlu, autori D. Banciu și P. Larsen, editată în 1993 de revista *Biblioteca* (București).

Prezentăm diverse publicații care apar în biblioteconomie în perioada 1990-2014.

Tot la rubrica *Mic dicționar* a fost publicată lucrarea lui I. Ciotloș *Biblioteconomie. Vocabular profesional* (București, 1992), rubrică menținută până pe parcursul anului 1996 [115].

Mulți termeni care au fost analizați erau publicați în reviste de specialitate, fiind un suport informațional pentru specialiștii din domeniul biblioteconomic: *Vocabular. Termeni de bază din domeniul micrografiei* (1987), *Biblioteca*, nr. 1, p. 26 [287]; *Instrumente. (Dicționar de biblioteconomie: Litera A)* (1993), *Biblioteca*, IV, nr. 7-8, p. 38 [183]; *Dicționar de biblioteconomie (B)* (1994), *Biblioteca*, V, nr. 2-3-4, p. 51 [135]; *Dicționar de biblioteconomie (C1)* (1994), *Biblioteca*, V, 5-6-7, p. 27 [136]; *Dicționar de biblioteconomie (C2)* (1994), *Biblioteca*, V, nr. 8-9-10, p. 42 [137]; *Dicționar de biblioteconomie (D1)* (1994), *Biblioteca*, V, nr. 11, p. 26 [138]; *Dicționar de biblioteconomie (D2)* (1994), *Biblioteca*, V, nr. 12, p. 12 [139]; *Dicționar de biblioteconomie (D3)* (1995), *Biblioteca*, VI, nr. 1, p. 16 [140]; *Legislația românească de bibliotecă în perioada 1948-1989, Studii de bibliologie și știința informării*, III, (1997), p. 116 [193]; *Legislație românească actuală de bibliotecă, Studii de bibliologie și știința informării*, IV-V, 2000-2001, p. 56 [194]; *Legea bibliotecilor: proiect* (2000), *Biblioteca*, XI, nr. 11-12, p. 334 [192]; *Proiectul Legii bibliotecilor revine în atenție* (2001), *Biblioteca*, XII, nr. 2, p. 34 [237]; *Legislație românească de bibliotecă (I)* (2001), *Biblioteca*, XII, nr. 3, p. 86 [195]; *Legislație românească de bibliotecă (II)* (2001), *Biblioteca*, XII, nr. 4, p. 111 [196].

Specialistul în biblioteconomie V. Osoianu afirmă că *Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării*, elaborat în 2014, vine să contribuie la diminuarea unui gol specific acestui domeniu de activitate, dar și să amintească faptul că sunt încă foarte multe lucruri de rezolvat.

Dicționarul cuprinde 1.978 de termeni, prezentați în ordine alfabetică, care actualizează cadrul terminologic, reflectând în mare parte consecințele modernizării domeniului [223].

Magazin bibliologic este o revistă în domeniul biblioteconomic editată în Republica Moldova, care promovează valori biblioteconomice și culturale, idei contemporane și colaborarea profesională. Știința biblioteconomică românească nu ar fi cunoscută o evoluție deosebită fără existența și contribuțiile savante ale poetului, publicistului, bibliotecarului, biblioteconomistului de forță, teoreticianului cu tentă filosofică A. Rău.

Preocupările sale permanente de a elabora documente strategice care să orienteze activitatea de bibliotecă și consultanța metodologică de specialitate au fost publicate în *Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare*, în 3 volume, care include documente legislative și instrucțiuni de reglementare [265, p. 71].

A. Rău, în revista *Magazin bibliologic*, la rubrica „Bibliosofie”, prezintă definiția *bibliosofiei* ca abordare din interiorul uman a problemelor cărții, lecturii și bibliotecii. Un alt termen, *bibliofuturologie*, este definit ca produs al erei informaționale: ontologie, metodologie, tendințe [238, p. 75]

Standardele reprezintă elemente esențiale în domeniul biblioteconomic, asigurând transmiterea informațiilor clare și inteligibile, ceea ce sporește încrederea utilizatorilor în serviciile care respectă aceste norme, dezvoltate pe baza unui consens internațional. Ele constituie instrumente fundamentale integrate în activitățile cotidiene, devenind indispensabile în procesele profesionale. Implementarea standardelor joacă un rol crucial, mai ales în contextul adoptării noilor tehnologii în serviciile de informare, contribuind la uniformitatea și eficiența acestora.

În anul 2001, în România, au fost editate volumele 1 și 2 ale *Dicționarului explicativ de biblioteconomie și știința informării*, autor M. Regneală. În spațiul nostru a avut însă o circulație mai restrânsă. Doar bibliotecile mari au putut să-l achiziționeze prin diverse mijloace.

Un set de termeni specifici domeniului cercetat conține *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova*, Capitolul II. Noțiuni și definiții, respectiv articolele 4-54. Acestea au fost preluate și de BNRM în Capitolul 6. Noțiuni și definiții referitoare la câmpul de cercetare și dezvoltare al Repertoriului de lucrări, publicații și activități științifice pe anii 2014-2015. Cercetare și dezvoltare în cadrul sistemului național de biblioteci (SNB). Un set mai larg de termeni găsim în *Cadrul metodologic pentru evaluarea proiectelor și programelor de cercetare-dezvoltare în Republica Moldova*, elaborat de Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale și publicat în anul 2013 [169].

Glosarul de termeni aferenți procesului de evaluare a proiectelor de CDI conține 171 de termeni. Fiecare termen este însoțit și de echivalentul lui în limba engleză. O mare parte de termeni au fost preluați din surse de limbă engleză divizate pe domenii, precum: *Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management Guide to Cost-enefit Analysis of Investment Projects Structural Funds, Cohesion Fund and Instrument for Pre-Accession*; *Online Dictionary for Library and Information Science*; *OECD Guidelines for managing conflict of interest in the public service*. Varianta electronică a glosarului poate fi accesată fără restricții [170].

Termeni specifici domeniului de cercetare cuprinde și *Dicționarul online de terminologie standardizată în domeniul informațional, biblioteconomic și editorial*, elaborat și actualizat de Serviciul dezvoltare în biblioteconomie, BNRM, de către specialistul principal A. Andrieș. Dicționarul conține peste 500 de termeni și sintagme care figurează în standardele actualmente în vigoare [182].

Un set de definiții reprezentative pentru domeniul biblioteconomiei din care s-au inspirat specialiștii din bibliotecile românești poate fi accesat pe site-ul Asociației Bibliotecarilor din America – ALA [32]. Selecții de termeni reprezentativi pot fi accesați pe site-urile universităților americane: *Glossary of Library Terms* [11] și *Common Library Terms & Acronyms* [1].

Majoritatea termenilor utilizați în publicații, comunicări etc. sunt traduși din engleză, franceză sau, în spațiul nostru, și din rusă. De cele mai multe ori, traducerea și utilizarea acestora este arbitrară. În unele cazuri prin unul și același cuvânt pot fi subînțelese lucruri diferite. Nu sunt rare cazurile când același proces este redat prin varii termeni. Cel mai elocvent exemplu îl reprezintă în acest sens procesul de digitalizare, *digitization* în spațiul de limbă engleză. În traducere din franceză se folosește și *numerizare*.

De regulă, termenii sunt preluați din standardele internaționale în domeniu, care, în varianta originală, apar în principalele limbi de circulație internațională: engleză sau franceză. Toate celelalte țări le traduc în limba de circulație internă. Calitatea traducerilor depinde, în mare măsură, de cât de bine cunoaște traducătorul specificul domeniului și de faptul dacă se face din varianta originală sau dintr-o altă traducere. Cei care au prilejul să contrapună varianta tradusă a originalului au observat că în unele cazuri discrepanțele sunt enorme.

I. Stoica, în articolul „Proprietate și autoritate în terminologia infodocumentară”, inserat în lucrarea „Numai cercetarea salvează”, menționa că „problemele privind terminologia adecvată, construirea logosului determinant al acestei sfere de cunoaștere și de acțiune umană, conturarea identității sale specifice ar trebui să se afle în zona centrală a programelor de cercetare și de cooperare” [261, p. 18].

Convingerea cercetătorului I. Stoica este că „în spațiul terminologic infodocumentar e nevoie de ordine, de multă ordine” și că „nicio profesie nu-și poate contura cu autoritate perimetrul specific înainte de a-și defini identitatea și profilele terminologice” [262, p. 65].

În ultimii ani, se observă o evoluție în domeniul biblioteconomic românesc, marcată de influența covârșitoare a tehnologiei informaționale, ale cărei efecte sunt riguros analizate în literatura internațională și românească de specialitate. Globalizarea societății contemporane a condus, la nivelul pieței muncii, la apariția unor noi profesii, determinând atât reconfigurări ale specializărilor din cadrul bibliotecilor, cât și transformări ale funcțiilor clasice ale structurilor infodocumentare în servicii integrate, care să acopere nevoile de instruire și de cercetare. În sfera lingvistică a acestora au intrat sintagme ce țin de produsele electronice de tipul: *e-articole*, *e-biblioteca*, *e-books*, *e-informare*, *e-informații*, *e-journals*, *e-publicații*, *e-referințe* etc.

Existența unor servicii electronice alături de cele tradiționale constituie valoarea adăugată a structurilor infodocumentare românești, care le orientează către public. „Hibridizarea structurilor, în numele complementarității funcționale și documentare, nu este nici ea practică fără blocaje. Caracteristicile fizice și modalitățile de utilizare a diverselor tipuri de documente sunt legate de ritmuri diferite, deprinderi diferite, consumuri diferite de resurse”. Activitatea bibliotecarilor în acest context se extinde spre implicarea în clasificări elaborate, structurări coerente, sinteză și difuzare a informațiilor către public [264, p. 116].

În perioada contemporană, informațiile științifice sunt puse la dispoziția cercetătorilor sub forma unor resurse dinamice, logic organizate și interconectate, care permit logări individuale, căutări după criterii complexe, selecții, salvări și exporturi în varii formate. Odată cu diversificarea suporturilor de stocare și a modalităților de furnizare, politica managerială de achiziție a documentelor într-o bibliotecă de nivel universitar, se pune un accent sporit pe tipul de document (carte – periodic), forma de prezentare (*print – electronic*), componenta legislativă care privește drepturile de autor, tipul de acces (*off – online*, *on-campus* și *off-campus*), costurile și modalitățile de disponibilizare.

Achiziționarea documentelor electronice de tipul *e-books*, *e-journals*, dar și a bazelor de date, este extrem de costisitoare și exploatarea la maximum a acestora în sprijinul procesului de învățământ și de cercetare este tocmai justificarea acestor mari investiții. „Revistele din domeniile științifice sunt de șapte ori mai scumpe decât cele din zona științelor sociale. Oricum ar fi abordate aceste realități, ele sunt producătoare de mari dezechilibre în mișcarea informației și în alocarea resurselor” [354].

Am pornit de la ipoteza că analizarea opiniilor utilizatorilor cu privire la facilitățile oferite de serviciile electronice ale bibliotecii universitare poate conduce la dezvoltarea unei

politici de marketing a colecțiilor electronice optimizate și poate aduce mai aproape percepția utilizatorilor asupra dinamicii informației digitale.

Sintagma *carte electronică* este, în accepția academicianului M. Drăgănescu, „principalul vector al produselor informaționale pentru cunoaștere, dar nu numai pentru cunoaștere”, permițând utilizatorilor operarea rapidă cu noțiunile fundamentale în procesul de învățare sau cercetare [153, p. 32].

În opinia cercetătoarei V. Frâncu, utilizatorul bibliotecii este „cel mai credibil barometru în privința eficienței Web OPAC-ului” [165].

Bazele de date internaționale Proquest, Ebsco și Springerlink, furnizori mondiali de materiale online, sunt cel mai des accesate de către utilizatorii de servicii electronice ai bibliotecilor românești. Trebuie să menționăm că accesările nu au fost direcționate strict pe un singur serviciu, ci au fost extinse de la OPAC la referințe sau direct la interogarea mai multor baze de date. Bibliotecile cu servicii tradiționale se adaptează la serviciile moderne din perioada contemporană, având drept obiectiv important extinderea necesităților de informare digitală, oferind mai mult ajutor educațional unui public mai larg. De exemplu, bibliotecile din întreaga țară oferă mai multă asistență individuală celor care utilizează pentru prima dată anumite tehnologii și nu cunosc cum să le acceseze. De aceea, bibliotecile moderne trebuie să fie la curent cu cele mai recente tehnologii informaționale din întreaga lume, instruind în acest sens publicul larg.

2.5. Aspecte de formare a termenilor biblioteconomici moderni

Bibliotecile de astăzi se confruntă cu mai multe probleme. Avansarea tehnologiilor informaționale are un rol însemnat în schimbarea obiectivelor activității biblioteconomice moderne. Activitatea bibliotecilor de azi se axează pe alte principii: extinderea proiectelor internaționale, crearea de baze de date, digitalizarea de conținuturi, crearea unei biblioteci electronice etc. Bibliotecarul are rolul de mediator și formator, cu acces la internet, ceea ce îi oferă informații instantanee. Din acest motiv, elementul de bază care trebuie abordat în sistemul biblioteconomiei moderne este capacitatea acestuia de a ține pasul cu tehnologiile moderne pentru a face cât mai eficientă și mai accesibilă informația digitală pentru utilizatorii de diverse categorii.

O bibliotecă modernă este o instituție care funcționează în calitate de conector în comunitatea sa, descoperind necesitățile specifice ale comunității, oferind atât servicii tradiționale, cât și inovatoare și adaptându-se în pas cu schimbările ce au loc în comunitate. O bibliotecă modernă servește drept centru comunitar, ascultă vocea comunității și abordează

necesitățile acesteia. O bibliotecă modernă, de asemenea, servește drept punct central de conectare a cetățenilor la informații valoroase, inițiative guvernamentale, servicii și activități ale ONG-urilor locale și internaționale și la mediul de afaceri prin intermediul unui spațiu comunitar vibrant, activ, în cadrul căruia beneficiarii pot dobândi cunoștințe și abilități, pot învăța lucruri noi și pot petrece timpul liber cu suportul unui bibliotecar instruit [76].

Mai mult decât oricând, bibliotecile moderne iau în considerare necesitățile publicului și fac tot ce pot pentru a găzdui cele mai utile servicii. De la înființarea laboratoarelor digitale până la crearea spațiilor de producție și a locurilor de întâlnire, bibliotecile lucrează din greu pentru a rămâne relevante într-o societate digitală. Cu ajutorul acestor elemente noi, bibliotecile moderne se pot dezvolta alături de tehnologiile moderne și pot ajuta la educarea publicului în diverse moduri.

Biblioteca modernă este un termen utilizat tot mai frecvent începând cu mijlocul secolului al XX-lea. Astăzi, crearea de rețele a condus la transformarea modului în care bibliotecile furnizează – iar utilizatorii caută – informații, chiar dacă internetul este mediul natural pentru bibliotecar, care se confruntă cu probleme de cenzură și standarde.

L. Dediu definește *biblioteca modernă* ca o instituție recunoscută, un loc în care te poți împlini ca persoană. Este un loc unde venim pentru a deveni înțelepți, pentru a experimenta și a obține informații, dar este și un loc unde învățăm să transformăm informația în cunoaștere. De asemenea, este un loc de întâlnire și este recunoscut de către comunitate ca fiind instituția deschisă mereu. Acest lucru se întâmplă de mulți ani și cea mai mare parte a bibliotecarilor știu aceasta. Ceea ce ei nu cunosc este că biblioteca modernă oferă mai mult decât cărți! [131, p. 13].

Noțiunea *serviciu modern de bibliotecă*, identificată în glosarul *Biblioteca modernă*, 2018, (autor L. Kulikovski), înseamnă un sistem legal de activități prestate cetățenilor la solicitarea acestora (sau la solicitarea unor instituții interesate), ce are drept scop satisfacerea unor necesități formativ-informaționale ale cetățenilor/instituțiilor.

Bibliotecarul modern trebuie să fie abil nu atât în utilizarea internetului, cât mai ales trebuie să se familiarizeze cu informația digitală în toate formele sale – imagini, text integral și bănci de date factuale. Mai important, pentru a rămâne modern, bibliotecarul de astăzi trebuie să se angajeze într-un program de învățare pe tot parcursul vieții, care să-i permită să utilizeze în mod optim avantajele oferite de tehnologia modernă. Biblioteca și bibliotecarul modern oferă servicii moderne.

Importanța managementului în bibliotecile din perioada contemporană este pusă în valoare de numărul cursurilor de perfecționare și de teme conferințelor și seminarelor care au loc peste tot în lume. Asociațiile profesionale au susținut și susțin permanent demersul orientat

spre adoptarea principiilor managementului performant și aplicarea noilor tehnici manageriale. Schimbarea mentalității managerilor actuali se face în mod diferențiat, în funcție de specificul cultural al țărilor, aceste modificări se produc mai mult sau mai puțin rapid. Acest lucru contribuie la accentuarea crizei pe care o traversează biblioteconomia mondială [245].

Evoluția spectaculoasă a activității biblioteconomice moderne a determinat și evoluția substanțială a limbajului biblioteconomic. În continuare vom prezenta o serie de **termeni biblioteconomi moderni**:

– *acces deschis* [326], *alfabetizare digitală*, *ambianța bibliotecii*, *andosament*, *antivirus*, *aplicație*, *enciclopedia*, *filtru*, *formabil*, *formator*, *gestiune*, *hipermedia*, *hiperspațiu*, *hipertext*, *impact*, *incluziune*, *indicator*, *infografic*, *inovație*, *integrare*, *interactivitate*, *internet*, *interviu*, *intranet*, *mediatecă*, *mentenanță*, *monitorizare*, *novateca*, *piraterie*, *arhitectura serviciilor*, *automatizare*, *biblioteca-platfomă*, *bibliotecar animator*, *bibliotecar formator*, *bibliotecar ludotecar*, *bibliotecar mediator*, *bibliotecar modern*, *biblioteca digitală*, *biblioteca electronică*, *biblioteca modernă*, *biblioteca hibrid*, *biblioteca hub*, *biblioteca incubator*, *colecție digitizată*, *colecție electronică*, *colecție locală*, *descărcare electronică*, *document multimedia*, *document vizual*, *educația adulților*, *educație nonformală*, *etalonul serviciilor*, *pașaportizarea serviciilor*.

– **termeni formați prin compunere**: *public-țintă*, *tramvai-biblioteca*, *biblioteca-centru comunitar*, *biblioteca-centru multimedia*, *zonă-studiu individuală* etc.

– **termeni biblioteconomi formați din abrevieri și termeni-simboluri**. Din această categorie fac parte doar acei termeni exprimați prin simboluri ce denumesc noțiuni din domeniul biblioteconomic: *MT* (muzică tipărită), *Vcs* (casetă video), *DOI* (Digital Object Identification – Identificare digitală a obiectului), *PC* (Personal Computer), *DVD* (Digital Video Disc – Disc Video Digital), *PDF* (Portable Document Format – document portabil în format PDF), *RAM* (Random Access Memory – memorie ram de acces), *ROI* (Return of Investment – returnarea investiției), *CD-ROM* (Compact Disc Read-Only Memory – disc cu memorie de citire), *CD-I* (Compact-Disc Interactive – disc compact interactiv), *Photo-CD* (Photo Compact-Disc – compact-disc foto), *WORM* (Write Once Read Many), *HTML* (Hyper Text Markup Language – limbaj de marcare hipertext), *HTTP* (Hypertext Transsmision Protocol – Protocol de transmitere hipertext) (*Anexa 12*);

În biblioteconomia modernă sunt atestate și o serie de anglicisme: *advocacy*, *blog*, *blogger*, *blogging*, *blogosferă*, *brainstorming*, *brainwriting*, *design*, *ebook reader*, *facebook*, *feedback*, *firewall*, *flickr*, *flipchart*, *flyer*, *forward*, *fullscreen*, *gadget*, *gigabyte*, *gmail*, *google*, *grant*, *hacker*, *hackerspace*, *hardware*, *hyperlink*, *hub*, *ignite*, *joystick*, *kilobyte*, *kit*, *know-how*, *lego*, *link*, *login*, *makerspace*, *management*, *marketing*, *mouse*, *networking*, *offline*, *online*,

outreach, pixel, powerpoint, powtoon, prezii, puzzle, router, software, tag, trainer, training, voxel, web 2.0, webex, webliografie, webologie (webology), widget, wikipedia, wiktioary, wireless, word, y modem, zip (arhivă), zoom (lupă); aplicație web, design thinking, touchscreen, google chrome, google drive, google translate, help desk, help library (bibliotecă on-line) [210].

Bibliotecile moderne îndepărtează rafturile de biblioteci vechi, care nu sunt necesare, pentru a face loc spațiilor de producție nouă, crearea de conținuturi digitale, crearea spațiilor de informare culturală și media. Spațiile de creație sunt concepute să fie un loc în care sunt afișate tehnologiile vechi, alături de cele noi. Scopul acestei strategii de dezvoltare este ca managerii instituțiilor infodocumentare să poată dezvolta noi competențe bibliotecarilor și, respectiv, să împărtășească abilitățile pe care le au deja cu ceilalți. Acest lucru permite publicului să acceseze noi informații prin interacțiunea socială. Se pare că bibliotecile de astăzi se străduiesc să rămână adevărate spații moderne cu deschideri spre viitor [106].

Constituirea sistemului terminologic din biblioteconomia modernă este un proces în care se produc schimbări permanente la nivel național și internațional. Completarea cu termeni și sintagme noi este posibilă datorită procedurilor de îmbogățire a vocabularului specifice limbii române: extern, intern și mixt.

2.6. Termeni biblioteconomi formați prin metafora conceptuală

În decursul secolelor s-au adunat materiale valabile din diverse limbi despre metafora conceptuală, s-au elaborat comentarii privind definiția concretă a metaforei în lingvistică. A vorbi înseamnă a da nume la ceea ce percepem sau construim, iar a da nume înseamnă a crea o individualitate autonomă a limbajului, scoțând-o din pasta fluidă a formelor nenăscute și aducând-o pe terenul mental ferm, al prezenței lumii în subiect, în cel care o poate numi și recrea în propria realitate.

Limbajul contemporan învăluie și izolează părțile spațio-temporalului, le trasează frontiere statice și dinamice și le montează în infinite combinații în realitatea mentală, iar metafora este efectul înfinității intersecțiilor sensurilor cuvintelor.

Metafora lingvistică este acea măsură calitativă a realității din limbaj și a realității umane, care captează în miezul ei semantic diversitatea conținuturilor senzației, le amalgamează, le reordonează și le restituie realității, amplificându-i desfășurarea cu roadele imaginației noastre. Urmează a fi descrise metodele și premisele teoretice, istorice și contemporane, despre metafora conceptuală, analiza ideilor și compararea prin exemple adecvate preluate din studii și monografii în domeniul lingvisticii și prezentarea exemplelor extrase din lucrările de specialitate din domeniul biblioteconomic.

Definiția metaforei datează din cele mai vechi timpuri. În concepția lui Aristotel, „orice metaforă este obscură. Cine întrebuințează metafora poate fi șicanat sofistic, ca și cum ar vorbi în sens propriu.” O anume devalorizare a metaforei fusese imputată Stagiritului; aceasta după ce magistrul său, Platon, o exploatare copios. Aristotel, în *Topica*, dar și în *Poetica*, asociase metafora obscurității și ambiguității. El îi recunoaște totuși, în practica învățării, un rol mai eficient decât lungă și obositoare parafrază. Secolele următoare i-au adus un plus de notorietate între figurile de limbaj, recunoscându-i-se aportul stilistic remarcabil în construcția discursului.

Stabilirea corectă a etimologiei este ajutată de faptul că modificările produse în latura sonoră a limbii au caracter regulat și pot fi formulate ca legi fonetice. Acest principiu al metodei poate fi enunțat astfel: „datorită regularităților schimbărilor fonetice, într-un grup de limbi înrudite cuvintele provenite din același etimon (cuvântul din limba-bază) prezintă corespondențe fonetice care se repetă la sunete identice” [59, p. 139].

În cazul cercetării termenilor din domeniul biblioteconomic formați prin intermediul metaforei conceptuale, în mod inevitabil se recurge la descrierea lor prin metoda comparativ-istorică. Metoda comparativ-istorică a rămas până astăzi principalul procedeu de studiere a istoriei limbilor și a terminologiilor specializate, constituind un ansamblu de procedee care permit ca, prin compararea evoluției unor limbi înrudite, concepte, să fie scoase în relief concluzii privitoare la perioadele pentru care nu există texte. Cu ajutorul acestei metode se poate reconstitui limba-bază (limba care stă la baza unui grup de limbi înrudite), în cazul în care ea nu a fost atestată (de exemplu, germana comună, slava comună sau indo-europeana) sau se pot reconstitui unele unități ale ei care nu s-au păstrat în texte.

Metoda comparativ-istorică de cercetare a termenilor metaforizați din limbaj oferă datele necesare realizării unei clasificări genealogice. Această metodă are drept material limbile înrudite, pentru că numai în cazul limbilor provenind din același izvor formele sunt comparabile în detaliile lor, iar asemănările au valoare istorică. Forma materială de manifestare a înrudirii este asemănarea, cu atât mai mare, cu cât limbile s-au desprins de mai puțină vreme din limba-bază. Nu este vorba de o asemănare generală, ci de asemănări de detaliu, în forma sonoră și în sensul rădăcinilor și al afixelor. Pornind de la o idee anterioară, metafora este un tip de icon care funcționează plecând de la un *paralelism calitativ* între semnificant și referent. Metafora este o figură a retoricii care în vremurile mai vechi era considerată o tratare particulară a limbii. Astăzi se consideră că retorica nu aparține numai limbajului verbal, ci este generală și se referă la toate tipurile de limbaj [226].

Exprimă măsurarea timpului: *mă întorc cât ai zice pește*. Autoritate și sistem de organizare: *peștele de la cap se strică*. Deseori am auzit printre rândul specialiștilor din cadrul

bibliotecilor rostind această sintagmă, relevând o ierarhie – *conducătorul*, cel mai mare în rang, poartă vina pentru declinul structurii respective. Tăcerea, discreția: *mut ca peștele*. Este prezentă sugestiv o comparație.

Incapacitatea sau, altfel spus, lipsa de efecte produse de o cauză (legea cauzei și a efectului fiind o altă lege universală) descrie situația cuiva care *se zbate ca peștele pe uscat*. Despre cineva familiarizat cu un domeniu de activitate se spune că, în aria respectivă, *înoată ca peștele în apă*, o sintagmă metaforică deseori auzită în libajul bibliotecarilor.

Metaforele conceptuale sunt utilizate de foarte multe ori pentru a înțelege teorii și modele. De exemplu, metafora conceptuală de vizualizare și comunicare este un canal, explicat prin metaforă. Deci nu numai că este comunicarea noastră de zi cu zi în formă de limbaj metaforic conceptual, dar și modul în care pot fi înțelese teoriile științifice. Aceste metafore predomină în comunicare și în limbaj, în activitatea umană și se observă în discursuri sau când sunt explicate diverse noțiuni [103].

În lingvistica cognitivă, metafora conceptuală sau metafora cognitivă se referă la înțelegerea unei idei sau a unui domeniu conceptual, în ceea ce privește un alt sens, înțelegerea prin cantitate și direcție, de exemplu, *prețurile sunt în creștere*. Un domeniu conceptual poate fi orice activitate coerentă a experienței umane. Regularitatea cu care diverse limbi utilizează aceleași metafore pare de multe ori a fi bazată pe concept. Această idee, precum și o examinare detaliată a proceselor care stau la bază, au fost explorate pentru prima dată pe scară largă de către George Lakoff și Mark Johnson în lucrarea comună *Metafora prin care trăim* [118].

Teoria metaforei, în perspectiva propusă de G. Lackoff și M. Johnson în monografia *Metaphors We Live By*, permite o extindere a utilizării conceptului de metaforă în afara domeniului literar. Cei doi autori avansează ideea că, departe de a fi doar o figură de stil menită să redea imagini poetice inedite, ceea ce reprezintă doar un aspect al acestui concept, dimensiunea metaforei este cu totul alta. Argumentarea acestei afirmații se face prin exemplificarea cu expresii curente, cert metaforice, dar care, prin utilizare continuă, au devenit rutină și și-au pierdut acel inedit ce caracterizează metaforele în context literar, acestea nu mai sunt percepute de către vorbitor ca atare. Pe baza acestor exemple se reconstruiește un „tipar” de gândire, aflat la originea expresiilor date, totul integrându-se într-o structură coerentă. Autorii menționează faptul că metaforele „nu sunt simple cuvinte, ci o problemă a limbii” [17].

Exemplul analizat de G. Lackoff și M. Johnson este: *Viața este o călătorie*. Analiza propusă de cercetători presupune că metafora este conceptuală, axată pe imagini mentale. Se creează similitudini care pornesc din mesaje ontologice și orientaționale prin procedeul de a accentua anumite experiențe printr-un joc al scoaterii în evidență sau al ascunderii. Expresiile

uzuale utilizate despre conceptul *viață* sunt: *Am început să aleg un anume drum în viață; Drumul pe care îl urmează nu este bun; El s-a abătut de la ceea ce-și dorea; Am ajuns unde am dorit.*

Coerența internă a metaforei *Viața este o călătorie* se bazează pe următoarele inferențe metaforice: *Viața este o călătorie; O călătorie definește un traseu; Deci viața definește un traseu.* În acest enunț, sintagma *o călătorie* are ca suprafață definitorie de conținut suprafața creată de traseu, iar suprafața definitorie de adâncime este suprafața ascunsă: *Viața este mai complicată. Trebuie să vorbești mai mult cu el.* [208, p. 210].

Identificarea metaforică presupune o secvență de două operații: se elimină mai întâi trăsăturile prea asemănătoare ale celor doi termeni, apoi trăsăturile prea deosebite, care ar putea împiedica unificarea/echivalarea metaforică. Impresia de deosebire dintre termenul propriu și metaforă nu trebuie să fie ștearsă printr-o prea mare asemănare, căci metafora nu rezultă niciodată dintr-o unificare totală de sens a unui cuvânt.

V. Bahnaru demonstrează că „dacă formarea cuvintelor noi și împrumutul de cuvinte străine au ca rezultat îmbogățirea cantitativă a vocabularului, mutațiile semantice conduc la îmbogățirea calitativă a lexicului. Mutația semantică, ca procedeu intern de îmbogățire a lexicului, ocupă o poziție aparte în sistemul vocabularului. Creșterea ponderii acestui procedeu a fost semnalată și investigată într-o serie de studii consacrate evoluțiilor semantice a unităților lexicale utilizate, mai ales, în mass-media. În mod tradițional, lingvistica interpretează mutațiile semantice în calitate de metafore, metonimii, antonomaze și modificări de conotații. Metafora este considerată principala modalitate prin care apar în vorbire sensuri noi. Inițial, sensurile noi fac parte din categoria metaforelor ornamentale sau stilistice, având drept finalitate precizarea ideii” [67].

Studiile recente asupra figurii de stil tind din ce în ce mai mult către accentuarea acestui aspect – distanța semantică dintre termenii metaforici: în limbajul poetic modern, legătura semantică nu mai este puternică și nu se mai poate vorbi de identitate a semnelor la termenul metaforic și la cel metaforizat. Unii autori nu mai văd în metaforă o substituție de sens, ci o modificare a conținutului semantic al unui termen, rezultată din conjuncția a două operații succesive (adăugare și suprimare de seme); metafora ar fi, astfel, produsul a două sinecdoce succesive și s-ar realiza prin intersectarea sferelor semantice ale celor doi termeni.

E. Mincu precizează că „necesitatea metaforei terminologice (= limbajelor specializate) survine din cerințele sociale de a cunoaște, de a recunoaște și de a manipula „lucrurile” specializate. Regula enunțată poate fi raportată la practica limbajului, care este valabilă pentru toate domeniile de activitate socială; fiecare dintre aceștia cuprind o multitudine de lucruri proprii, a căror cunoaștere metaforică formează limbajul specializat” [213, p. 6].

În altă formulare, se revine la o concepție apropiată de cea tradițională, căci metafora este considerată un fenomen de anomalie, a cărui decodare rămâne echivocă, chiar dacă există seme contextuale clarificatoare, care unifică metafora într-un nou semem, diferit constituit față de termenul inițial, de la care s-a pornit. Specificul cuvântului metaforic îl constituie, astfel, virtuțile sale lecturi multiple. Echivalarea metaforică nu este în mod obligatoriu urmată de o substituție în enunț. În funcție de conservarea/eliminarea termenului metaforizat, există două realizări sintactice de bază ale figurii.

Metafora conceptuală este o îmbinare între perspectiva lingvistică și cognitivă. Această latură cognitivă este o parte foarte importantă a metaforei conceptuale, pentru că metafora însăși este o categorie cognitivă complexă, care poartă un caracter ontologic și are legătură cu organizarea cunoștințelor și o cunoaștere enciclopedică [218].

După nivelul de generalitate al metaforei științifice, există metafore generale (care aparțin discursului științific de orice natură, precum *rădăcină, izvor, sferă, drum, cerc* etc.), metafore standard (care țin de o anumită ramură a științei, precum *groapă de potențial, efect tunel* în fizica nucleară) și metafore individuale (care sunt analogii de moment, efectul opțiunii stilistice a autorului într-un context dat). Extinderea cognitivă pe care o implică enunțarea metaforică este elementul preponderent în discursul științific, acționând prin transfer semantic, prezența imaginii și analogia relațională [152].

Metafora științifică joacă un rol semnificativ în formarea termenilor biblioteconomici, contribuind la crearea și înțelegerea unor concepte complexe în domeniul biblioteconomiei și științelor informației. Iată cum metafora științifică poate influența formarea termenilor biblioteconomici. Pot fi folosite pentru a ilustra concepte abstracte prin asocierea acestora cu concepte mai concrete și familiare. În biblioteconomie, unde unele concepte pot fi dificil de înțeles sau de explicat, metaforele pot fi folosite pentru le face mai accesibile și mai ușor de înțeles pentru publicul larg.

În monografia „Hermeneutica metaforei în limbajele specializate”, cercetătoarea D. Butiurca clasifică metaforele conceptuale în terminologie: 1. metafore speculativ-teoretice; 2. metafore-titlu. Sunt atribuite următoarele clase de metafore terminologice: 1. metafore formate „prin interacțiune”; 2. metafore „călătoare”; 3. metafore terminologice categoriale; 4. metafore polilexicale de identificare; 5. metafore terminologice în limbajul de internet etc. [90, p. 94].

Reflecția asupra semnelor și asupra proceselor de semnificare are o istorie îndelungată, care se confunda până de curând cu aceea a filosofiei și a lingvisticii. Această conexiune se explică prin faptul că analiza mecanismelor limbajului și ale cunoașterii abordează inevitabil aspecte esențiale ale teoriei semnului. Acest lucru se explica prin faptul că investigarea

mecanismelor limbajului și ale cunoașterii abordează inevitabil aspecte fundamentale legate de teoria semnului. De aproximativ un secol semiotica s-a constituit ca disciplină autonomă, sub influența mai ales a contribuțiilor lui Ch. Peirce și F. de Saussure. Autonomizarea acestei discipline și interesul crescând cu care e privită n-au presupus însă și o delimitare fermă față de alte discipline ale căror preocupări se suprapun prin forța împrejurărilor [257, p. 163].

Utilizarea metaforelor poate inspira creativitatea în formarea termenilor și expresiilor în biblioteconomie. Acestea pot stimula dezvoltarea de termeni noi și neconvenționali care să descrie concepte sau procese complexe în mod clar și eficient. Transferul de cunoștințe și înțelegere prin metaforele conceptuale pot facilita transferul de cunoștințe și înțelegere între domenii diferite sau între persoane cu niveluri diferite de expertiză. Prin asocierea unui concept biblioteconomic cu ceva mai familiar sau mai tangibil, metaforele pot ajuta la comunicarea acestuia într-un mod mai accesibil și mai relevant pentru diverse audiențe.

Cercetătoarea M.A. Tomoiagă clasifică metaforele conceptuale din limba contemporană în: 1. metafore conceptuale de ființare; 2. metafore conceptuale de concretizare și 3. metafore conceptuale de resistemizare. Fără a separa conceptualul de lingvistic, cercetătoare consideră, în manieră integralistă, că metaforele conceptuale iau naștere în spațiul semnificațional al limbajului, surprinzând fenomenul creativității lingvistice, în general, și metaforice, în particular, ca proces sau energia, nu doar ca produs fixat [273].

În *Cursul de lingvistică generală*, F. de Saussure propune definiția semioticii: „știința care studiază viața semnelor în centrul vieții sociale”, sugerând că regulile descoperite de aceasta sunt cele care guvernează totalitatea fenomenelor umane. Definiția rămâne la fel de vagă (cu termeni imprecisi ca *viața semnelor*, *viața socială*), singura certitudine fiind importanța alocată acestei discipline, rolul ei central în studiul tuturor fenomenelor sociale. Și această certitudine este încă risipită de o altă afirmație, în care semiotica este subordonată psihologiei [249, p. 35].

În opinia cercetătoarei V. Nistor „totalitatea unităților lexicale din vocabular” pot fi grupate în două mari compartimente: cel al limbii comune și cel al limbajelor specializate sub acțiunea factorului stilistico-funcțional al termenilor cuprinși într-un domeniu de activitate. Între aceste compartimente există raporturi permanente, granițele dintre ele fiind ușor penetrabile.

Analizele lingvistice și lexicografice realizate de lingviști și lexicografi pot oferi o înțelegere detaliată a întregului ansamblu de unități lexicale dintr-un vocabular. Aceste studii pot include cercetări despre formarea cuvintelor, etimologia lor, schimbările semantice și sintactice, precum și alte aspecte importante ale structurii și evoluției lexicale. De asemenea, corpusurile lingvistice reprezintă colecții mari și organizate de texte autentice într-o limbă, care pot fi folosite pentru analiza și înțelegerea utilizării reale a cuvintelor și expresiilor în diverse contexte.

Prin intermediul corpusurilor, se pot identifica și examina unitățile lexicale dintr-un vocabular în funcție de frecvența lor, distribuția lor în diferite contexte și alte aspecte lingvistice semnificative.

„Limbajul profesional are o sferă de utilizare limitată” și, ca urmare, este „înțeles doar de un grup social strict determinat”. Se consideră că „lexicul de specialitate își are originea în istoria procesului de producție”, fiind asociat cu apariția unor idei și crearea de obiecte noi, pentru care „nu există încă denumiri”. În astfel de contexte, „activitatea profesională este în permanență însoțită, în plan lingvistic, de apariția unor elemente lexicale” dezvoltate prin intervenția conștientă a omului în dinamica naturală a limbii [219, p. 5].

Metaforele permit construirea de analogii și comparații între concepte din domeniul biblioteconomic și alte domenii sau fenomene. Aceste analogii pot ajuta la ilustrarea similarităților și diferențelor între concepte și la evidențierea unor aspecte importante ale acestora. Utilizarea metaforelor poate încuraja gândirea critică și inovatoare în biblioteconomie, punând în discuție modul tradițional de înțelegere și de descriere a anumitor concepte și provocând cercetătorii și profesioniștii din domeniu să exploreze noi perspective și abordări.

Metafora științifică poate avea un impact semnificativ în formarea termenilor biblioteconomi, contribuind la clarificarea conceptelor, stimularea creativității lingvistice, transferul de cunoștințe și înțelegere, construirea de analogii și comparații, precum și încurajarea gândirii critice și inovatoare în domeniul biblioteconomiei și al științelor informației.

Un rol deosebit în crearea termenilor și sintagmelor metaforice din domeniul biblioteconomic îl au pictogramele, care sunt foarte multe și se extind odată cu dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare. Un exemplu este descrierea conceptului PRIMO; un sistem integrat de bibliotecă Aleph ce furnizează bibliotecilor academice, de cercetare și naționale unelte eficiente, ușor de utilizat și proceduri ce vin în întâmpinarea cerințelor tot mai mari din domeniu, din prezent și viitor. În continuare, prezentăm unele pictograme despre principiile de activitate a sistemului PRIMO. O pictogramă poate să exprime mai multe cuvinte și sintagme:

Fig. 2.6.1. Acces rapid, intuitiv și personalizat la o multitudine de informații științifice

Fig. 2.6.2. Integrat de la începutul până la sfârșitul fluxului de lucru care simplifică accesul la conținut, indiferent de sursă

Fig. 2.6.3. Îmbunătățirea continuă a posibilităților de căutare pentru utilizator și completarea permanentă a colecțiilor de Bibliotecă [176].

Imaginația omului odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale și apariția calculatoarelor performante a început să creeze un alt tip de metafore conceptuale, și anume pictogramele. Pictogramele, numite metaforic și iconițe, sunt mici imagini grafice utilizate pentru identificarea fișierelor, directoarelor (foldere), aplicațiilor (programe) de calculator, imprimantelor, discurilor de stocare a datelor etc. Apăsând dublu click stânga pe o pictogramă, se deschide obiectul pe care îl reprezintă. Pictogramele sunt parte componentă a interfeței grafice cu utilizatorul ce contribuie la o experiență de lucru intuitivă, facilă și eficientă. Trecem în revistă câteva pictograme esențiale în activitatea bibliotecarului cu calculatorul.

Fig. 2.6.4 Pictograme ce identifică fișiere [227].

Indiferent din ce unghi este privită, metafora se impune ca unul dintre procesele fundamentale ale gândirii umane, prezență percutantă nu doar în literatură și artă, ci și în știință și tehnică (și în general în toate domeniile), cu rolul de a asimila ceea ce este necunoscut cu conceptele mai bine cunoscute, fără a neglija însă și aspectul pur estetic.

Din punctul de vedere al elementelor metaforei există o terminologie variată pentru desemnarea celor doi termeni, cel implicit și cel explicit; în ceea ce privește termenul mediu (care de altfel nici nu apare în toate teoriile), acesta are drept denumiri consacrate latinescul *tertium comparationis* sau englezescul *ground*.

Un exemplu de termen format prin procesul de metaforă conceptuală din domeniul biblioteconomic este sintagma *autostradă informațională* (rețea de comunicare rapidă) – termen utilizat în domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii [61].

Prezentăm câțiva termeni formați prin metafora conceptuală extrași din *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*, ed. a 2-a, vol. 1. A-L, 1999 (autor M. Regneală): *bară luminoasă* – sintagmă utilizată în domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii; *bombe mail* – un număr mare de mesaje expediate la o persoană; *barieră de limbă* – sintagmă utilizată în relațiile cu publicul, reprezintă situația în care informația solicitată nu este în limba cunoscută de către utilizator; *buză cărții* – *buză*, termen din anatomie, parte a corpului uman, care este utilizat drept cant, margine a copertei depășind cu câțiva milimetri laturile exterioare ale blocului de carte; *buzunarul cărții* – sintagmă utilizată în procesul de organizare a colecțiilor din bibliotecă, pentru a plasa fișa cărții;

Alte concepte metaforice au fost selectate din lexiconul *Din istoria și arta cărții* (autor V. Olteanu): *cal troian* – sintagmă utilizată în domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii, program de calculator; *călăreț* – clamă de forme și culori diferite, care se prinde la partea superioară a fișelor pentru a servi la divizarea sau la sublinierea lor din anumite puncte de vedere; *cap de citire*; *cap de scriere* – dispozitiv electromagnetic care transferă datele pe sau de pe o bandă magnetică sau disc; *capul cărții* – tranșa superioară; *capul ziarului*; *capul revistei*; *capişon* – termen vechi, utilizat în conservarea colecțiilor în serviciul de carte rară cu înțelesul de „pliu făcut spre interior al pieii cotorului cărții, la capul și piciorul cărții”; *capitol* – termen utilizat în activitatea editorială, „diviziunea unui document scris”, iar în biblioteconomie, *capitol-band* este „fâșia cu rol funcțional și/sau ornamental din bumbac, cusut de mână”; *caracter* – termen utilizat în psihologie; *caracter* – termen utilizat în lingvistică, fiind cea mai mică unitate care poate fi izolată într-un limbaj dat și semn de punctuație; *caracter* – termen utilizat în matematică – *cifre*; *caracter* – termen utilizat în domeniul artei – *simbol*; *caracter* – termen utilizat în activitatea editorială – *tipar*; *caracter* – biblioteconomie – *caracter de control*, *caracter interzis*; *cearcăn de apă* – sintagmă utilizată în activitatea editorială a bibliotecii, pete sau dăre formate de reziduurile solubile în apă conținute pe hârtie; *ceas de timp real* – sintagmă utilizată în domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii, ceas care contorizează timpul chiar și atunci când calculatorul este oprit; *câmp* – întindere de pământ cultivată, concept utilizat în agricultură.

În continuare vom prezenta o listă de termeni monomembri metaforizați care apar foarte rar în publicațiile de specialitate: *buchinist* – vânător de cărți vechi; *capitalband* – șiret lat, colorat, de bumbac sau de mătase; *cartuș*; *impermeabil*; *implantare*; *îmbătrânire*, termen întâlnit în sintagma *îmbătrânirea informației*; *înlănțui* – cărți înlănțuite; *manșetă*; *marochin*; *matrice*; *mărime*; *melanj*; *memorie*; *meniu*; *trunchia*, *trunchiere*; *vergea* – bară subțire de metal și rotundă, introdusă în cutia de fișe pe o șină sau tijă; *vârsta periodicului* – timpul trecut socotit în ani, de la

înființarea publicației periodice până la un moment dat, prezentăm un model de fișă tradițională pentru publicații în bibliotecile românești (*Anexa 15*).

Au fost selectate și sintagme care sunt formate din doi și mai mulți termeni: *ciocul fișei*; *floarea literei*; *foaie de gardă*; *foaie de informare*; *graf de informare*; *igiена cărții*; *informație parazită*; *îmbătrânirea informațiilor*; *îmbătrânirea fondurilor*; *încuietoare de cărți*; *înlănțuirea cărților*; *lanț alfabetic* – documente aranjate în lanț alfabetic, *lanț documentar*; *manșetă* a unui ziar, termen împrumutat din domeniul vestimentației; *marcă comercială*; *mărimea fondului*; *memorie electronică*; *memorie centrală*; *oglindea paginii*; *publicație-mamă*; *scoarța cărții*; *timp de înregistrare*, *timp de așteptare*, *timp de comutare*; *trunchierea indicelor CZU*; *trunchiere automatizată*; *toaleta cărții*; *timbru de bibliotecă* etc.

În perioada contemporană, în publicațiile de specialitate metafora conceptuală a devenit un instrument logic care restructurează modul nostru de gândire și interpretare a lumii. Metaforizarea în limbajul științific este un proces semantic de alegere a unei denumiri conform asemănării de obiecte, de trăsături sau de funcții între două obiecte eterogene. De menționat că noțiunile *metaforizare științifică* și *caracterul metaforic al termenului științific* nu sunt totalmente identice. Noțiunea de metaforizare științifică este mai amplă, mai generalizată decât cea terminologică, deoarece ea cuprinde în sine atât metaforizarea terminologică, cât și alt tip de metaforizare, legat de metaforizarea conceptuală și de cea teoretică, dar care, la rândul său, nu întotdeauna se limitează la metaforizarea terminologică [260].

Cercetătoarea D. Butiurca susține că mecanismul de conceptualizare a termenilor fundamentali ai existenței, care sunt, de cele mai multe ori, complecși, abstracți, insuficient clarificați, se realizează, de obicei, prin echivalarea lor cu elemente ale universului familiar, de regulă, concrete. Modelele cognitive la care se ajunge se sprijină pe experiențe umane fundamentale [91, p. 516].

Din sursele studiate recent au fost selectați următorii termeni și sintagme, care sunt formați prin metafore conceptuale științifice: *agregator* – tip de furnizor care acumulează conținutul digital al publicațiilor de la editori multipli; *amprentă* – seria de caractere derivate dintr-o resursă cu scopul de a identifica ediția unică; *ancoră* – tag într-un document HTML care definește o secțiune de text, un icon sau un alt element de hiperlegătură către o altă parte a documentului ori către un alt document sau fișier; *arborescență* – structură ierarhică ramificată, după modelul arborelui (trunchi, ramuri, frunze), utilizate pentru organizarea stocurilor de informație (bănci de date), fie a instrumentelor de ajutor în căutarea informației (limbaje documentare); *atom* – utilizat în cazul unei abrevieri: ATOM Syndication Format – scris în limbaj XML și utilizat pentru a transfera date de pe Internet și ATOM Publishing protocol

(AtomPub sau APP) – simplu protocol de bază HTTP, pentru crearea și actualizarea resurselor web.

Progresul științific este însoțit, în mod inevitabil, de apariția cuvintelor speciale pentru a marca obiectele studiate. Dezvoltarea tehnicii, culturii, artei dă naștere cuvintelor speciale proprii domeniilor lor. Acest fenomen are loc în timp diferit, în diverse colțuri ale lumii și sub forma materială a unor varii limbi. Metafora conceptuală este un fenomen universal în studierea terminologiilor de specialitate.

Metafora conceptuală are un impact semnificativ în formarea terminologiilor de specialitate, deoarece influențează modul în care sunt creați și înțeleși termenii specializați în diverse domenii. Metaforele pot fi utilizate pentru a ilustra concepte complexe și abstracte prin asocierea acestora cu concepte mai familiare și mai accesibile, facilitând astfel comunicarea și înțelegerea în comunitățile de specialiști.

Literatura de specialitate mai prezintă și alți termeni utilizați de către specialiștii în domeniu: *bobină* – carcasă cilindrică cu flășe și gaură străpunsă, pe care se înfășoară pelicula cinematografică sau banda magnetică și care se utilizează pentru înregistrarea microreproducțiilor de text și/sau imaginilor etc.; *compiler* – persoană care selectează și adună materiale din lucrări scrise de diverse persoane sau colectivități într-un ansamblu ordonat, fără modificarea redacțională a textului original; *container* – orice material pentru o resursă, un grup de resurse sau o parte a unei resurse, care este separat fizic de materialul conținutului; defilare – acțiune de deplasare într-o fereastră, stânga-dreapta, utilizat în contextul: *defilare pe orizontală* și sus-jos *defilare pe verticală*, care îi permite utilizatorului să vadă conținuturi aflate, la un moment dat, dincolo de marginile ferestrei folosite de un program; deformare; defragmentare; *digest* – rezumat al unei cărți, articol; publicație care conține rezumate.

Diverse sintagme formate prin metafore conceptuale sunt utilizate pentru crearea bibliotecii electronice: *director* – catalog de fișiere și de alte directoare stocate pe un disc ca modalitate de organizare și grupare a fișierelor astfel încât utilizatorul să nu fie copleșit de o listă lungă de fișiere, de la care apar sintagmele *director-rădăcină*; *director curent*; *director de bază*; *director web*; *subdirector* etc.; *cale virtuală* – utilizată în domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii, un program de calculator și bază de date pe o pagină de internet; *echinocțiu* – utilizat pentru atribuirea logică pentru lucrările cartografice, sin.: *echinox*; *agent utilizator* – orice software care regăsește și reprezintă conținutul web pentru utilizatori; arhitectura informației; arhitectura calculatorului; *bancă de date* – mulțime organizată de informații de orice natură, stocate pe o unitate de memorie informatică; *căsuță editorială*; *căutare booleană*; *cheie de căutare* – câmp special al înregistrărilor pentru căutarea în baza de date; *clasificare colon* –

clasificare cu două puncte, ce utilizează 42 de clase principale, care în combinație cu alte litere, cifre și semne, folosește cinci categorii primare sau fațete pentru a specifica mai exact trierea unei publicații, sin.: *clasificare fațetată*; *cuplaj bibliografic* – metodă de indexare sau clasificare, bazată pe legătura formată din două documente prin citarea lor comună, a unui sau mai multor documente etc.; *data expresiei* – atribut logic al unei expresii, care poate fi o singură dată calendaristică sau o însușire de date calendaristice; *degradarea documentelor*; *director partajat* – sintagmă utilizată într-o rețea locală, director sau dosar (folder) accesibil mai multor utilizatori etc. Pentru prezenta cercetare au fost selectați doar câțiva termeni formați prin metaforizare, urmând a fi analizați conform categoriilor gramaticale.

Flexiunea joacă un rol fundamental în structura limbajului biblioteconomic românesc, având o contribuție esențială la claritatea și precizia comunicării profesionale. Acest proces lingvistic presupune modificarea formei cuvintelor pentru a exprima diverse relații gramaticale, cum ar fi numărul (singular/plural), genul (masculin, feminin, neutru) și cazul (nominativ, genitiv, dativ etc.), determinând astfel funcția specifică a fiecărui termen într-o propoziție sau frază. Prin intermediul flexiunii, se realizează nu doar o adaptare la contextul gramatical, ci și o clarificare a relațiilor semantice între termeni, facilitând înțelegerea și utilizarea precisă a vocabularului specializat. De exemplu, în domeniul biblioteconomic, termeni precum *catalog*, *index* sau *bibliografie* pot suferi modificări de formă în funcție de structura frazei, ceea ce permite utilizatorilor să distingă între funcții diferite, cum ar fi subiectul, complementul sau atributul.

Flexiunea contribuie la sistematizarea și standardizarea terminologiei, un aspect crucial pentru domenii în care precizia terminologică este indispensabilă. În lipsa unui sistem flexionar bine definit, pot apărea ambiguități care afectează calitatea comunicării și a înțelegerii informației. De aceea, analiza fenomenelor de flexiune în limbajul biblioteconomic reprezintă nu doar o preocupare lingvistică, ci și un demers practic, având aplicații în redactarea documentelor oficiale, crearea bazelor terminologice și elaborarea ghidurilor de utilizare terminologică [105].

Unele dintre cele mai importante concluzii care pot fi trase în legătură cu modalitățile de formare a termenilor biblioteconomiци pot fi rezumate astfel:

- terminologia constituie nu doar o parte integrantă a lexicului specific limbajului biblioteconomic, ci și o trăsătură definitorie a acestuia, care, alături de alte mijloace de limbă, îi atribuie statut de limbaj specializat;

- constituirea sistemului terminologic biblioteconomic este un proces complex și sunt înregistrate permanent schimbări noi în domeniu. Completarea continuă a acestuia se face

recurgându-se, practic, la toate procedeele (externe, interne și mixte) de îmbogățire a vocabularului specifice limbii române;

- cunoașterea și explicarea termenilor biblioteconomici și sub aspectul evoluției lor constituie, deseori, o etapă importantă în asimilarea lor mai eficientă;

- examinarea terminologiei de specialitate în sistem și dintr-o perspectivă etimologică devine o oportunitate în demersul instruirii permanente a bibliotecarilor.

Cercetătorii din domeniul terminologiilor de specialitate utilizează adesea analiza metaforelor pentru a examina și a înțelege modul în care sunt creați și utilizați termenii specializați în diferite domenii. Această analiză poate dezvălui structurile conceptuale subiacente și poate oferi insighturi importante în modul în care sunt percepute și comunicate conceptele ce fac parte din comunitățile de specialitate.

Literatura biblioteconomică pune un accent important asupra managementului personalului în structurile infodocumentare, proces în care bibliotecarul are o misiune extrem de importantă în modul de transmitere a informațiilor și motivarea utilizatorilor de a reveni în spațiile bibliotecii. Terminologia, care reprezintă vocabularul strict specializat în domeniul biblioteconomic românesc, este integrată în întregime structurii lingvistice și caută să creeze corespondențe perfecte între conceptualizare și sistemul limbii, presupuse de actul de comunicare.

2.7. Fenomenul biblioteconomic românesc în contextul epocii contemporane

Biblioteca, din cele mai vechi timpuri, a fost un bun ce a aparținut și aparține comunității, intrând de-a lungul timpului în tradiția culturală a popoarelor, jucând un rol fundamental în societate. Drumul cărții a fost strâns legat de cel al bibliotecii, anume această instituție culturală prezervă cunoștințele din trecut și prezent pentru a le transmite în viitor. Ea reprezintă administratori, organizatori ai moștenirii noastre culturale, de cunoștințe din cărțile pe care le mănuiesc, adăugându-le valoare prin catalogare, clasificare și descrierea acestora.

Bibliotecarul contemporan, asemenea predecesorului său din trecut, este cu siguranță un profesionist dedicat, un custode al cunoașterii scrise. Continuând analiza profesiei de bibliotecar și trecerea la înțelegerea specificului profesiei de catalogator, putem afirma cu certitudine că este una grea, dar îi revine un rol aparte de a fi în spatele tuturor, în același timp, având o responsabilitate maximă. În cazul prelucrării documentelor, catalogatorul are de determinat și puterea de aplicare a metodelor, măsurilor și tehnicilor referitoare la ordonarea, protejarea, conservarea, restaurarea și informarea publicului referitor la suporturi, indiferent de natura lor.

Termenul *biblioteconomie*, neavând o vechime prea mare, începe să circule la începutul secolului al XIX-lea. Aceasta se explică prin faptul că, în mare parte, multe enciclopedii nu îl înregistrează (*La grande encyclopédie*, *Enciclopedia Americana*, *Enciclopedia Britannica*, *Chambers' Encyclopaedia*), în timp ce altele dau date sumare sau inexacte. Spre exemplu, *Enciclopedia Universal Ilustrada Europeo-Americana*, 1970, în volumul 9, definește termenul *biblioteconomie* prin „arta de a conserva, a ordona și a administra o bibliotecă”, iar *Enciclopedia italiana di science, lettere ed arti* notează definiția: „biblioteca – același domeniu precum bibliografia, bibliologia, biblioteca” [43].

Cercetătorul în domeniul biblioteconomic românesc, I. Stoica [263] afirmă: „Terminologia unui spațiu de cunoaștere este o componentă esențială, indispensabilă și profund revelatoare care reflectă nivelul și calitatea cunoașterii în acel domeniu. Abordarea terminologică intensivă și extensivă nu este doar un exercițiu, lingvistic circumscris, ci reprezintă un spectru mai larg de analiză și de evaluare a câmpului respectiv, o modalitate de a pune în lumină și de a funcționaliza istoria, dinamica, relațiile și perspectivele mișcării într-un perimetru conceptual.”

Un anumit stadiu terminologic este o oglindă a conștientizărilor lexicologice, exprimă rigoarea și autoritatea discursului științific, face dovada capacităților de esențializare, de determinare și de relaționare a unor constelații de factori generativi. Nu întâmplător, terminologia științifică a devenit un teritoriu competițional, care își caută permanent rădăcini în trecut și conexiuni în viitor. Fără izvoare consolidate istoric și fără descinderi legate de ritmurile dezvoltării cunoașterii, etalonările lingvistice, toate standardizările conceptuale nu se condensează sistemic, nu capătă forță și rezistență operațională în timp.

În perioada contemporană, biblioteca nu se constituie doar ca un înmagazinător de date, scopul ei fiind astăzi, mai mult ca oricând, acela de a valorifica și a transmite informația; are rolul de a furniza utilizatorilor date precise, pertinente, într-un timp cât mai scurt. Acest lucru a fost posibil odată cu apariția calculatorului în bibliotecă. Datorită capacității imense de depozitare a datelor într-un spațiu restrâns și vitezei superioare în regăsirea informației, utilizarea calculatorului are ca rezultate imediate economisirea timpului destinat investigării și spațiului de lectură care pot fi vizualizate pe monitor. Informațiile pot fi puse oriunde și oricând, simultan, la dispoziția utilizatorilor, care se află în spații și țări diferite, se pot lectura în același timp romane, articole.

Catalogarea este o parte a serviciilor tehnice care este considerată un proces vital în activitatea bibliotecii. Scopul principal al catalogării este de a descrie materialele de care dispune biblioteca pentru a le pune la dispoziția utilizatorilor.

Potrivit definiției dicționarului online în limba engleză ODLIS, *catalogarea* este procesul de creare a intrărilor pentru un catalog în biblioteci, care include, de obicei, „descrierea bibliografică, analiza subiectului, atribuirea notației de clasificare și activitățile implicate în pregătirea fizică a articolului pentru a fi distribuit pe domenii la raft, sarcinile îndeplinite de obicei sub supravegherea unui bibliotecar instruit, care era numit *catalogator*” [28, p. 116].

Catalogul electronic este o sintagmă cu o frecvență foarte mare în perioada contemporană, ce permite descrierea cărților, periodicelor, hărților și a altor materiale dintr-un anumit document, colecție aranjată în ordine sistematică, pentru a facilita recuperarea (de obicei, alfabetică, după autor, titlu și/sau subiect). În majoritatea bibliotecilor moderne, este utilizat catalogul de carduri, au fost convertite înregistrările bibliografice citibile de mașini și disponibile online. Scopul unui *catalog de bibliotecă*, așa cum a declarat Ch. Cutter în *Rules for a Dictionary Catalog* (1904) [8], modificat ulterior de Bohdan S. Wynar în *Introducere în catalogare și clasificare* (ediția a șaptea, 1985) [40], este de a oferi utilizatorului o varietate de abordări sau puncte de acces la informațiile conținute în colecțiile unei biblioteci.

În terminologia biblioteconomică un rol însemnat au numeralele cardinale, prin intermediul lor se descrie Clasificarea Zecimală Universală a publicațiilor. Punctuația ISBD este obligatorie pentru zonele 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 8. În zona 7, zona notelor, când acestea sunt redactate pe paragrafe, catalogatorul are libertatea de a da informației propria formulare, cu recomandarea de a respecta punctuația zonei la care se referă. Când nu este folosită punctuația convențională, devine obligatorie respectarea punctuației uzuale, stabilite prin documentele normative în vigoare [291].

N. Goian susține că „importanța descrierii bibliografice este incontestabilă. După cum este argumentat în Ediția unificată, aprobată de Comitetul Permanent al Secțiunii de Catalogare al IFLA, Descrierea Bibliografică Internațională Standardizată (ISBD) este destinată să servească drept standard principal pentru promovarea controlului bibliografic universal, adică să facă disponibile în mod universal și rapid, într-o formă acceptabilă pe plan internațional, date bibliografice de bază pentru toate resursele publicate în toate țările [172].

V. Curcăneanu afirmă că prin descrierea unei monografii, prin care, în terminologia de specialitate, se înțelege „o lucrare formând un tot în unul sau mai multe volume, fie că apare odată toată, fie că publicarea sa se etalează pe o durată limitată, după un plan stabilit înainte” se identifică doar șapte dintre cele opt zone enunțate mai sus (lipsește zona 3, zona datelor specifice anumitor categorii de documente, vezi publicațiile seriale).

Pentru a realiza o descriere completă a unei monografii, catalogatorul utilizează, în ordinea priorităților, următoarele sintagme: *pagina de titlu sau substituentul ei* (sursa principală);

alte pagini de titlu; versoul fiecărei pagini de titlu; coperta; foile liminare; căsuța tipografică etc. (surse complementare); restul publicației: *prefața; cuvântul-înainte; postfața; cotorul publicației; textul propriu-zis; anexele* etc., precum și lucrări de referință: *dicționare; bibliografii; enciclopedii* etc. (surse exterioare) [127, p. 405].

Unele aspecte ce țin de influența catalogării în secolul al XX-lea în bibliotecile românești au amprente în utilizarea terminologiei acestui domeniu de activitate din împrumuturile limbii engleze, în special fiind utilizate baze de date la nivel internațional.

În activitatea de utilizare a calculatorului, în crearea catalogului online se utilizează sintagmele: *evidența fondurilor, prelucrarea automată a solicitărilor, întocmirea solicitărilor* de care are nevoie biblioteca respectivă, *urmărirea circulației cărții, situația achizițiilor, situația multiplicărilor, situația casărilor, tipăriri de bibliografii* etc.

Din punct de vedere teoretic, această activitate presupune o serie întreagă de metodologii, tehnici de programe administrative, care au tangență cu utilizarea terminologiei din domeniul informaticii: *câmpuri de căutare (după autor, titlu sau subiect), browser, search, navigare, parolă* etc. Prezentăm o listă de termeni și sintagme specifice activității de catalogare și organizare a informațiilor în bibliotecile românești (*Anexa 8*).

Autorii G. Liddell și A. Henry prezintă etimologia termenului *catalog*: termen împrumutat din limba latină, *catalogus*; în greaca veche apare termenul *κατάλογος (katálogos)*, care reprezenta o listă; o înregistrare; un catalog); provine de la *καταλέγω – katalégō*, a povesti, a povesti pe larg sau în ordine, a face o listă, care se formează de la *κατα (kata* „în jos”; „spre”) + *λέγω (légō* „a aduna, a ridica, a alege pentru sine, a alege, a număra”) [22].

Pentru toate tipurile de biblioteci românești este foarte importantă aplicarea sistemelor informatice, care sunt extrem de valoroase în epoca contemporană în regăsirea informațiilor în timp rapid de către bibliotecari. Instrumentele noi pentru crearea catalogului electronic partajat al bibliotecilor sunt instrumente puternice pentru specialiști, deoarece permit instituțiilor să rămână în competiție, ele se mai numesc *sisteme informatice strategice* de regăsire a informațiilor.

Cataloagele electronice, prin scopul constituirii lor, prin faptul că ele conțin și oferă cunoștințe susceptibile de a fi transmise, înregistrate, stocate și conservate grație unui suport de fișiere electronice, pot fi și tipărite pe hârtie, suport magnetic, optic sau electronic și dispun de un cod de identificare, sunt supuse unor fenomene, pot fi obiectul unor activități, pot fi utilizate de specialiști bine instruiți. Catalogul electronic este un instrument eficient pentru a stabili dacă biblioteca deține o anumită carte, specificată prin autorul și titlul ei sau doar titlul ei, dacă autorul nu este nominalizat sau există un substitut convenabil pentru titlu, dacă autorul și titlul sunt

inadecvate sau insuficiente pentru a stabili ce lucrări ale unui autor și care ediții ale unei lucrări se află în bibliotecă.

Bibliotecile românești se conduc în activitatea de catalogare a colecțiilor și de surse preluate din bibliotecile europene care erau bine organizate, precum: „*Principiile de la Frankfurt*”, adică o nouă generație de principii de catalogare, la peste 40 de ani după „*Principiile de la Paris*”, din 1961, precum și de reuniunea experților din cadrul organizației internaționale IFLA pentru elaborarea unui cod internațional de catalogare a publicațiilor.

Încercările de catalogare automată au debutat în anul 1952 la Biblioteca Publică din Los Angeles (catalogoagele obținute prezentând unele neajunsuri) și la Conferința Internațională asupra Principiilor de Catalogare (Paris, octombrie 1961). Cea dintâi bibliografie națională curentă din România a fost întocmită cu ajutorul calculatorului în 1966. După aceea, timp de câteva decenii, calculatorul s-a introdus treptat, bibliotecarii au dobândit abilitățile respective datorită schimbului de experiență. În deceniile șapte și opt numărul bibliotecilor din spațiul românesc care au preluat calculatorul a crescut simțitor, iar la ora actuală aproximativ toate țările din lume îl utilizează în scopul regăsirii informațiilor și nu numai [234].

Principiile de Catalogare stabilite la Conferința de la Paris din octombrie 1961 reprezintă un eveniment semnificativ în istoria biblioteconomiei și au avut un impact major asupra practicii catalogării și organizării informațiilor în biblioteci. Aceste principii au fost elaborate în cadrul celei de-a doua Conferințe Internaționale a Experților în Bibliotecă, care a avut loc la Paris, la sediul UNESCO, în perioada 9-18 octombrie 1961. Principiile au fost fundamentale pentru dezvoltarea standardelor de catalogare și pentru promovarea unei abordări globale și coerente în organizarea informațiilor în biblioteci din întreaga lume. Ele au avut un impact semnificativ asupra practicii de catalogare și sunt încă relevante în domeniul biblioteconomiei și al științelor informației în prezent.

Între 28 și 30 iulie 2003, a avut loc la Frankfurt, sub egida Secțiunii de Catalogare a IFLA și a președintei acestei secțiuni, B. Tillett, prima reuniune a experților în catalogare din Europa, pentru elaborarea Codului Internațional de Catalogare. Această conferință, găzduită de Die Deutsche Bibliothek, a elaborat ceea ce se numește acum „*Principiile de la Frankfurt*”. Aceste principii sunt adecvate unui scop bine determinat și sunt caracteristice epocii informaticii, formulând liniile directe ale unui cod de catalogare universal. Ele urmăresc să sporească posibilitățile de partajare a informației catalografice la nivel global, prin promovarea unor standarde (adecvate epocii) de elaborare a metadatelor catalografice, a înregistrărilor bibliografice și a celor de autoritate [235].

Un rol deosebit în activitatea bibliotecilor românești și serviciilor de informare a avut-o Organizația Internațională IFLA, care susținea responsabilitățile bibliotecii de a facilita și a promova accesul public la informații de calitate și la un proces de comunicare corespunzător. Organizația Internațională IFLA, internetul, bibliotecile și serviciile de informare sunt instituțiile chemate să conecteze oamenii la resursele globale de informare, la ideile și operele de creație pe care le caută. IFLA afirmă că libertatea accesului la informație, fără nicio îngrădire legată de suport sau frontiere, este responsabilitatea esențială a profesiei de bibliotecar și de specialist în informare. În susținerea acestei idei, IFLA declară: „Internetul oferă individului și comunităților din întreaga lume, atât celor din cele mai mici și mai îndepărtate sate, cât și celor din marile orașe, posibilitatea de a avea acces egal la informare, pentru dezvoltarea personalității proprii, acces la educație, stimulare creativă, îmbogățire culturală, activitate economică și o participare conștientă la democrație” [202].

Este cert faptul că globalizarea și schimbările în paradigma informațională au influențat și terminologia utilizată în domeniul biblioteconomic românesc. Standardele internaționale, precum cele stabilite de către IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci), au jucat un rol important în armonizarea terminologiei la nivel mondial.

Monografia *Managementul informațional în instituțiile infodocumentare* prezintă investigarea întregului cadru managerial al structurilor de informare și documentare, precum și realizarea unei analize complexe a principalelor probleme care pun în lumină acest sector de activitate în perioada contemporană. Publicația are un conținut științific, care oferă informații necesare comunității bibliotecare pentru adoptarea strategiilor de dezvoltare a managementului informațional. Totodată, reprezintă o bază documentară pentru învățământul de specialitate și perfecționarea continuă a bibliotecarilor.

Bibliologul S. Ghinculov, în monografia *Managementul informațional în instituțiile infodocumentare*, la rubrica „Dicționar explicativ al termenilor în domeniul managementului informațional”, prezintă o serie de sintagme din domeniul biblioteconomic ce au evoluat odată cu apariția noilor tehnologii informaționale. Termenii descriși sunt o parte a neologismelor din domeniul biblioteconomic, direcția de activitate a managementului instituției infodocumentare. Dintre aceștia menționăm: (*Anexa 13*)

În dicționarul explicativ mai sunt descriși termeni care țin și de alte domenii:

- **tehnologii informaționale:** *adresă de e-mail, acces direct, bancă de date, bază de date, bibliotecă electronică, calculator, cod de bare, digitizare, distorsiune, domeniu, hard-disk, hardware, infrastructură informațională, internet, intranet, limbaj de programare, login,*

memorie, meniu, mesaj, multimedia, protocol, rețea informatică, selecție, sistem informațional, site, telnet, web, world wide web etc.;

- **managementul colecțiilor:** *achiziția documentelor, achiziții, dezvoltarea colecțiilor, furnizor de informații* [168].

Specialistul în catalogarea publicațiilor în bibliotecă, T. Aculovala, prezintă în lucrarea *Indexarea pe subiecte: ghid metodic pentru bibliotecari* o listă de termeni specializați în domeniul catalogării, utilizați în descrierea și regăsirea documentelor în bibliotecă prin intermediul catalogului electronic.

Vedetă de subiect simplă este exprimată printr-un singur cuvânt sau printr-o expresie *Intrarea-vedetă* – primul element al vedetei de subiect care exprimă esențialul subiectului. *Intrarea-vedetă* se aplică la indexarea documentelor al căror conținut poartă un caracter general și complex [53, p. 37].

Organizarea catalogului electronic a colecțiilor determină forma de punere la dispoziție a documentelor și poate fi utilizată în biblioteci și muzee. Catalogul electronic pune la dispoziția bibliotecarilor și muzeografilor modalitatea de intrare și selectare a datelor înregistrate pe un suport de memorie electronică a documentelor.

În *Tratatul de biblioteconomie*, vol. 1 găsim și termeni noi în domeniul biblioteconomic românesc: abrevierea COM (*Computer Output Microform*), microfișa COM [276, p. 92].

În *Tratatul de biblioteconomie*, vol. 2 identificăm sintagmele: *cărți electronice, reviste electronice, jurnale electronice* [277, p. 487].

Termenii *biblioteca 1.0, biblioteca 2.0 și biblioteca 3.0* sunt utilizați de către specialiștii din domeniul biblioteconomic pentru a descrie evoluția bibliotecilor și serviciilor bibliotecare în contextul schimbărilor tehnologice și sociale.

Biblioteca 1.0. Acest termen reprezintă o abordare tradițională a bibliotecilor, care se concentrează în principal pe colecționarea și furnizarea de resurse tipărite, cum ar fi cărți, reviste și jurnale. Serviciile sunt în mare parte orientate către facilitarea accesului fizic la resursele materiale: catalogarea, împrumutul de cărți și referințele bibliografice [278, p. 521].

Biblioteca 2.0 este o evoluție a conceptului de bibliotecă, ce se concentrează pe utilizarea tehnologiei și pe interacțiunea cu utilizatorii. Acest termen a devenit popular odată cu ascensiunea internetului și a rețelelor sociale. Bibliotecile 2.0 se angajează în colaborare și participare activă a comunității, oferind următoarele servicii digitale: accesul la baze de date online, catalogare îmbunătățită și platforme de comunicare și colaborare online [279, p. 511].

Biblioteca 3.0 se referă la o abordare evoluată a bibliotecilor, care integrează în continuare tehnologia, dar pune mai mult accent pe personalizare și adaptabilitate. Această etapă

implică utilizarea inteligenței artificiale, analize de date și alte tehnologii emergente pentru a oferi servicii și resurse adaptate nevoilor și preferințelor individuale ale utilizatorilor. Biblioteca 3.0 se concentrează, de asemenea, pe inovare în ceea ce privește spațiul fizic al bibliotecii, creând medii interactive și atrăgătoare pentru comunitate.

Aceste categorii sunt, desigur, concepte și evoluția bibliotecilor poate varia în funcție de țară, instituție și alți factori specifici. Cu toate acestea, etichetele oferă o modalitate convenabilă de a înțelege schimbările și tendințele în domeniul biblioteconomiei.

Pentru a măsura producția științifică în biblioteconomie apar termenii *bibliometrie* și *scientometrie* care sunt strâns legați. Prezentăm definiții pentru fiecare termen.

Bibliometria este o ramură a biblioteconomiei și științei informării care utilizează metode statistice și matematice pentru a analiza și cuantifica publicațiile științifice. Aceasta implică evaluarea cantitativă a producției științifice, cum ar fi numărul de articole publicate, distribuția subiectelor de cercetare, citările bibliografice și alți indicatori relevanți. Bibliometria este adesea utilizată pentru a evalua impactul și vizibilitatea unui autor, revistă, instituție sau domeniu de cercetare.

Scientometria este o disciplină similară cu bibliometria, dar se concentrează mai mult pe analiza și evaluarea activității științifice în ansamblu, inclusiv a factorilor care influențează progresul științific și dezvoltarea domeniilor de cercetare. Scientometria utilizează, de asemenea, metode cantitative pentru a examina rețelele de colaborare între cercetători, evoluția domeniilor științifice, distribuția resurselor și alte aspecte legate de producția științifică și impactul acesteia asupra societății și a progresului științific [362].

În esență, *bibliometria* și *scientometria* sunt instrumente importante în analiza și înțelegerea activității științifice a bibliotecilor, ajutând la evaluarea și monitorizarea evoluției domeniilor de cercetare și a contribuțiilor individuale [280, p. 442].

Începând cu anul 2019 apar noi termeni care sunt preluați din domeniul informaticii. *Tutorialele* reprezintă un mod de a explica un lucru spre realizarea lui pas cu pas în ajutorul bibliotecarilor, pot exista atât în format tradițional, cât și online, dar și prin materiale video, adică *videotutoriale*.

Podcastul reprezintă o formă de instruire/recomandare metodologică înregistrată timp de o oră și se realizează atât online, cât și offline.

Prezentări în diferite formate (Power Point, Prezi etc.) din cadrul reuniunilor profesionale sunt postate pe platforma online www.slideshare.net.

Marcaje online oferă posibilitatea stocării unor linkuri în domeniul biblioteconomiei în format online.

Monitoringul metodologic reprezintă un sistem de observare, măsurare, evaluare și prognozare care asigură dinamica indicatorilor privind activitatea bibliotecilor, depistarea, evaluarea, testarea și promovarea inovațiilor. Monitoringul metodologic oferă posibilitatea evaluării activității bibliotecare și, în baza acesteia, elaborarea recomandărilor privind îmbunătățirea situației [151].

În perioada pandemiei de COVID-19, bibliotecile au fost afectate semnificativ, iar modul în care aceste instituții au răspuns la noile provocări s-a schimbat în mod considerabil. Prezentăm în continuare câteva aspecte relevante referitoare la biblioteci în această perioadă. Multe dintre ele au fost nevoite să-și închidă temporar ușile pentru a contribui la eforturile de control al răspândirii virusului. Această măsură a avut impact asupra utilizatorilor care obișnuiau să viziteze bibliotecile pentru a împrumuta cărți, a accesa resurse sau a participa la evenimente. Bibliotecile au accelerat și au extins procesul de digitalizare pentru a oferi acces online la resursele lor. Acest lucru a inclus extinderea colecțiilor digitale, oferirea de servicii de împrumut online și acces la resurse electronice. Bibliotecile publice au migrat evenimentele, prelegerile și programele educaționale în mediul online. Aceste inițiative au avut scopul de a menține legătura cu comunitatea și de a oferi resurse educaționale în ciuda închiderii fizice.

O parte din eforturile bibliotecarilor s-au concentrat pe sprijinirea educației online și a învățării la distanță. Bibliotecile au încercat să ofere resurse digitale, tutoriale și asistență pentru cei care se adaptau la noile modalități de învățare. Odată cu redeschiderea parțială a bibliotecilor, s-au implementat măsuri de siguranță, cum ar fi distanțarea socială, purtarea măștilor și igiena riguroasă pentru a proteja personalul și utilizatorii. Bibliotecile au căutat să stabilească parteneriate cu alte instituții și organizații pentru a împărtăși resurse și pentru a răspunde mai eficient nevoilor comunităților lor în timpul pandemiei.

Pandemia de COVID-19 a avut un impact semnificativ asupra modului în care bibliotecile își desfășoară activitățile și își servesc comunitățile. Iată câteva sintagme-cheie utilizate de bibliotecari.

Servicii online extinse. Bibliotecile au extins serviciile lor online pentru a răspunde nevoilor utilizatorilor aflați în izolare sau distanțare socială. Aceste servicii includ accesul la resurse digitale, cum ar fi e-books, reviste și baze de date online, precum și servicii de referință și asistență online.

Platforme de învățare la distanță. Odată cu închiderea școlilor și universităților, multe biblioteci au devenit resurse importante pentru învățarea la distanță, oferind acces la materiale educaționale online, sesiuni de instruire virtuală și suport pentru profesori, elevi și studenți.

Evenimente și programe online. Bibliotecile au organizat evenimente și programe online pentru a menține angajamentul comunității și pentru a oferi oportunități de învățare și divertisment în timpul izolării. Acestea includ cluburi de carte virtuale, ateliere de scriere, prelegeri și alte activități culturale și educative.

Servicii de livrare la domiciliu. Pentru cei care nu aveau acces la internet sau nu puteau accesa resursele online, unele biblioteci au oferit servicii de livrare la domiciliu pentru cărți, reviste și alte materiale.

Adaptarea spațiilor fizice. Bibliotecile care au rămas deschise au trebuit să facă modificări semnificative în spațiile lor fizice pentru a respecta măsurile de distanțare socială și pentru a asigura protecția personalului și a utilizatorilor. Aceste modificări includ reorganizarea mobilierului, limitarea capacității și implementarea protocoalelor de curățenie și dezinfectare.

Promovarea alfabetizării digitale. Pandemia a evidențiat nevoia crescută de alfabetizare digitală, iar bibliotecile au jucat un rol important în promovarea acesteia, oferind resurse, cursuri și asistență pentru cei care au avut nevoie de îndrumare în utilizarea tehnologiei și a resurselor online.

Bibliotecile și bibliotecarii au răspuns prompt și creativ la provocările prezentate de pandemie, adaptându-și serviciile și activitățile pentru a continua să servească și să susțină comunitățile lor în acele timpuri dificile.

Cercetătoarea în domeniul bibliologiei V. Osoianu afirmă faptul că „pandemia și condițiile de distanțiere fizică și socială au făcut praf din toate conceptele importante la afirmarea cărora comunitatea bibliotecară a muncit decenii la rând: *biblioteca – centru de socializare, biblioteca „a treia casă”, biblioteca – centru tehnologic* etc. Odată cu închiderea bibliotecilor ca spații fizice, bibliotecarii din diverse țări au investit mai mult în dezvoltarea profesională, în special în însușirea aplicațiilor noi, recomandate pentru instruirea online” [222].

Bibliotecarii au trebuit să coopereze cu alte aspecte terminologice în perioada pandemiei. Prezentăm în continuare termenii și sintagmele utilizate în perioada pandemiei în biblioteconomia românească:

Termeni care reprezintă igienizarea colecțiilor: *cărțile în carantină, igienizarea cărților, igienizarea rafturilor, mănuși de protecție, mănuși sterile, măști de protecție; soluție de formidron, stare de urgență, sterilizarea cărților* etc.

Unele biblioteci au implementat servicii de livrare la domiciliu pentru a permite utilizatorilor să primească cărți și alte materiale direct la ușă, facilitând astfel accesul la resurse în condiții de distanțare socială. O altă inițiativă de adaptare la criza bibliotecilor din perioada pandemiei era legată de dezinfectarea cărților. Încă din prima zi după anunțarea stării de urgență,

Bookster a luat măsurile necesare de siguranță: toate cărțile din bibliotecă au fost dezinfectate, iar cărțile care se întorc de la cititori sunt ținute în carantină câteva zile în plus față de traseul lor obișnuit de o săptămână între doi cititori diferiți. Acestor măsuri li se adaugă reguli suplimentare de igienă a angajaților – aceștia se spală pe mâini, se dezinfectează frecvent și poartă mănuși și măști de protecție [74].

Termeni care sunt preluați din informatică și biblioteca electronică: *access, banner, blog, blog hit counter, booktube, browse, browser, chat, copyright, counter, cybermetrie, delete, design, doodles, e-biblioteca, e-book, e-conținut, e-learning, e-printes, facebook, feedback, flash, flicker, flipchart, fullscreen, fulltext, google, google academic, google carp, google meet, google scholar, google search, home, iflanet, insert, iprezentare, issuu, linkedin, live, mobile telework, nickname, office, online, outlook, pagedown, picasa, podcast, powerpoint, publisher, qseries, router, scanner, screenshot, search, server, slideshare, software, spam, spider, tab, tag, telehomework, telework centres, teleworking, tumblr, tutorial, twitter, user, videochat, web, webinar, webliografie, webmaster, webology, webometrie, webportofoliu, wikipedia, windows, wordpress, worldcat, youtube, zoom, zoopim etc.*

Termeni ce reprezintă serviciile de bibliotecă în pandemie: *accesul la cataloagele online; accesul online la resursele științifice electronice licențiate; accesul online la resursele științifice electronice; baze de date gratuite online; consultarea online a bibliotecilor digitale; crearea portofoliilor digitale; livrarea de documente online; furnizarea de bibliografii online la cerere; împrumut la domiciliu; împrumut online; înscrierea noilor cititori online; permis la bibliotecă online; resurse științifice românești disponibile online; training la resursele științifice online; tranzacții de referințe bibliografice și diferite informații online; vizarea permiselor existente și lichidări etc. [119].*

Bibliotecarii în această perioadă au extins serviciile bibliotecilor de la distanță și, după cum afirmă specialistul L. Canțîr, „pandemia obligă bibliotecile să limiteze accesul fizic la fondul de carte. Unele biblioteci oferă, în anumite cazuri, acces la rafturi, dar cu respectarea strictă a măsurilor sanitare (mască de protecție, mănuși, dezinfectant și igienizarea sălilor la fiecare două ore etc.). Serviciile de recomandare, de exemplu, sunt menținute prin paginile de YouTube, Facebook, ZOOM, prin e-mail, telefon sau întâlnire online cu un bibliotecar. În ceea ce privește Biblioteca Municipală „B.P.-Hasdeu”, aici împrumuturile digitale au continuat să se dezvolte, în special pe timp de pandemie. Biblioteca oferă acces la mai multe resurse online: cărți audio, ebook-uri, recomandări de lectură, lecturi de vară, resurse electronice, baze de date (EBSCO), publicații electronice etc.” [97].

O sintagmă identificată de bibliologul L. Butuc este *toaletizarea cărților*, un termen utilizat pentru a descrie procesul de gestionare a cărților și a altor materiale de lectură într-o bibliotecă sau în altă instituție care le furnizează publicului. Această activitate poate include o varietate de sarcini, precum etichetarea, catalogarea, împrumutul, înapoierea, sortarea și organizarea cărților în diverse colecții ale bibliotecii. Mai specific, *toaletizarea cărților* include mai multe aspecte.

Catalogare. Procesul de atribuire a unor identificatori unici cărților și introducerea acestora în sistemul de catalog al bibliotecii, astfel încât utilizatorii să poată căuta și identifica resursele dorite.

Etichetare și marcarea. Aplicarea etichetelor și a mărcilor pe cărți pentru a identifica proprietatea bibliotecii, a indica locul corect de depozitare și a furniza alte informații relevante, cum ar fi codul de clasificare sau numărul de inventar.

Împrumut și returnare. Gestionarea procesului de împrumut și returnare a cărților către și de la utilizatori. Aceasta poate implica înregistrarea împrumuturilor, verificarea statusului cărților și actualizarea informațiilor despre disponibilitatea acestora.

Organizarea pe rafturi. Aranjarea cărților în mod corespunzător pe rafturi conform unui sistem de clasificare sau a altor criterii de organizare, cum ar fi autorul sau subiectul.

Conservare și întreținere. Asigurarea bunei stări a cărților prin implementarea măsurilor de conservare adecvate, cum ar fi protejarea împotriva deteriorării, repararea paginilor deteriorate și aplicarea altor tratamente de întreținere.

Evaluarea și actualizarea colecției. Revizuirea și evaluarea regulată a colecției de cărți pentru a determina relevanța și adecvarea resurselor, precum și pentru a identifica nevoile de achiziție sau de eliminare a cărților [339].

Sintagma *toaletizarea cărților*, mai este cunoscută și sub numele de *reabilitarea cărților* sau *restaurarea cărților*, este procesul de îngrijire și reparare a cărților deteriorate pentru a le restabili aspectul și funcționalitatea. Aceasta poate include diferite etape, precum curățarea, repararea paginilor rupte sau deteriorate, refacerea copertilor sau legăturilor, tratarea petelor, mirosurilor neplăcute etc. Toaletizarea cărților include și câteva procese tehnologice, cu terminologie specifică.

Curățarea cărților: îndepărtarea prafului și a murdăriei de pe pagini și coperti este un pas esențial. Acest lucru se poate realiza cu atenție, utilizând instrumente speciale precum perii moi sau cârpe de microfibră.

Consolidarea paginilor și a copertilor: paginile rupte, slabe sau desprinse pot fi consolidate sau lipite pentru a le restabili integritatea. Copertile deteriorate pot fi întărite sau înlocuite, în funcție de gravitatea deteriorării.

Repararea legăturilor: proces realizat dacă legăturile sunt slabe sau rupte, ele pot fi consolidate sau refăcute pentru a asigura stabilitatea cărții.

Tratarea petelor și mirosurilor: petele de mucegai sau alte defecțiuni pot fi tratate pentru a restabili aspectul estetic al cărții. De asemenea, mirosurile neplăcute pot fi eliminate prin metode de deodorizare adecvate.

Conservarea și protecția: după toaletizare, cărțile pot fi tratate cu substanțe speciale de conservare pentru a prelungi durata de viață și pentru a le proteja împotriva deteriorării viitoare. Este important să se realizeze toaletizarea cărților cu atenție și în mod corespunzător, deoarece aceasta poate varia în funcție de tipul de carte și de gradul de deteriorare. De multe ori, pentru cărțile de valoare sau de colecție, este recomandabil să se solicite serviciile unui restaurator profesionist pentru a asigura conservarea lor corectă și respectarea standardelor etice.

Bibliologul L. Butuc, prezintă definiția sintagmei *toaletizarea cărților* prin altă esență, „ca un proces esențial pentru buna funcționare a unei biblioteci și pentru asigurarea accesului eficient și eficace al utilizatorilor la resursele disponibile” [92, p. 65].

2.8. Concluzii la capitolul 2

Considerațiile metodologice cu privire la formarea termenilor în contextul publicațiilor de specialitate sunt expuse din perspectiva particularităților specifice formării profesionale ale bibliotecarilor pe parcursul perioadelor de dezvoltare a domeniului.

Terminologia biblioteconomică românească are, în fond, la bază terminologia latină, germană, italiană, engleză, franceză, rusă. Putem conchide, de asemenea, că dicționarele de specialitate actuale nu țin pasul cu dinamica domeniului, întrucât apar unități terminologice și sensuri noi, curente, care sunt omise în lucrările lexicografice de referință.

Terminologia biblioteconomică evoluează în funcție de schimbările din domeniul biblioteconomic și din societate, în ansamblu. Cu trecerea timpului, noțiuni precum *catalogare*, *indexare*, *clasificare* și *gestionarea informațiilor* au suferit schimbări semnificative în contextul avansării tehnologiilor și transformărilor sociale. Un aspect important al evoluției terminologiei biblioteconomice este adaptarea la noile tehnologii informaționale. Odată cu digitalizarea și accesul la informații prin internet, terminologia a trebuit să se adapteze pentru a acoperi concepte noi, precum catalogarea digitală, gestionarea bazelor de date și păstrarea informațiilor digitale.

Dinamica termenilor biblioteconomi este susținută de tendințele de achiziționare a noilor termeni din limbile de utilizare internațională, datorită noutăților în domeniu, obiectivului specialiștilor de a comunica într-o manieră exactă, în concordanță cu evoluția limbii române literare și a limbajului științific din secolul al XXI-lea. Domeniul biblioteconomic este unul interdisciplinar și are o natură internațională, este influențat și de alte limbi, în special de limba engleză, care este limba dominantă în literatura de specialitate și în cadrul organizațiilor internaționale și a rețelelor de biblioteci.

Analiza pe care am efectuat-o pe parcursul cercetării vine în sprijinul ideii că terminologia biblioteconomică românească a evoluat, fiind o îmbinare de vechi și nou, între tradiție și inovație.

Rezultatele cercetării noastre referitoare la evoluția terminologiei biblioteconomiei românești pot fi utilizate în scopul inițierii activității de completare a dicționarelor speciale și de elaborare a unor lucrări terminografice.

De-a lungul perioadelor au loc transformări esențiale în terminologia biblioteconomică românească care a fost supusă permanent înnoirilor terminologice, din dorința unificării și normării corecte a limbii. De aceea considerăm că studiul termenilor ce fac parte din acest domeniu ar trebui reluat, periodic, de specialiști, în vederea selectării, în lucrări de specialitate, a celor mai potriviți termeni care să reflecte realitatea lingvistică, tributară uzului științific, dar și normelor fonetice, structurale, lexicale, morfosintactice, ortografice, ortoepice și de punctuație.

Terminologia biblioteconomică a evoluat de la începuturi cu tăblițele de lut pe care se scria apoi se ștergea. Aceste tăblițe erau realizate prin modelare și uscare a lutului și apoi înscrise cu ajutorul unor unelte în formă de pătrat sau prisme, evoluând de la pictogramele din antichitate la pictogramele secolului al XXI-lea care reprezintă fraze și texte. În timp, materialele pentru înregistrare au evoluat, trecând de la tăblițele de lut la papirus, pergament, hârtie și, în cele din urmă, la tehnologii digitale moderne, cum ar fi tabletele electronice și smartphone-urile. Această evoluție a adus cu sine o transformare semnificativă în modalitățile de stocare și accesare a informațiilor.

3. PARTICULARITĂȚI LEXICALE ȘI SEMANTICO-STRUCTURALE ALE TERMENILOR DIN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIC

3.1. Sistemul unităților lexicale în terminologia biblioteconomică

Sistemul unităților lexicale în terminologia biblioteconomică se referă la modul în care termenii sunt structurați și organizați în acest domeniu specializat. În biblioteconomie, există o gamă largă de termeni care descriu concepte, procese, tehnologii și practici specifice utilizate în biblioteci și în managementul informației. Aceste unități lexicale sunt organizate și interconectate într-un sistem complex, care reflectă natura interdisciplinară și evoluția domeniului.

Sistemul lexical al biblioteconomiei cuprinde o varietate de categorii lexicale: substantive, adjective, verbe și adverbe, care descriu diverse aspecte ale activității bibliotecare, cum ar fi catalogarea, clasificarea, indexarea, împrumutul și conservarea.

Termenii din biblioteconomie pot fi clasificați în funcție de domeniul lor de aplicare: termeni referitori la catalogare și indexare, termeni legați de servicii de referință și împrumut, termeni tehnici legați de gestionarea colecțiilor etc.

În sistemul lexical al biblioteconomiei, termenii sunt interconectați prin diverse relații semantice: sinonime, antonime, hiponime și hiperonime. De exemplu, termenii *catalog* și *index* sunt sinonime, în timp ce *cărți* poate fi un hiponim pentru *publicații*.

Sistemul unităților lexicale în terminologia biblioteconomică evoluează în timp odată cu schimbările în practicile și tehnologiile bibliotecare. Noi termeni sunt introduși pentru a descrie inovațiile și schimbările în domeniu, în timp ce alții se învechesc și sunt înlocuiți cu termeni mai actuali. Pentru a asigura claritate și coerență în comunicare în domeniul biblioteconomic, există eforturi de standardizare și normalizare a terminologiei, prin stabilirea de definiții clare și utilizarea unor standarde și ghiduri de terminologie.

Sistemul unităților lexicale în terminologia biblioteconomică reflectă complexitatea și evoluția acestui domeniu specializat, oferind o structură pentru descrierea și comunicarea conceptelor și practicilor din lumea bibliotecilor și a managementului informației.

Conceptele din domeniul biblioteconomic care au existat în perioada antică și medievală au fost: *valoare*, *judecată de valoare*, *imuabil*, documentele se păstrau din întâmplare, acumulând structuri documentare necontrolate. În secolul al XIX-lea, sistemele de clasificare din știința informării au devenit *sisteme codificate* – fiecărui subiect îi corespunde un cod format din litere și cifre sau numai litere ori numai cifre și *sistematice*, cunoașterea fiind clasificată după o anumită ordine, care se vrea logică. De asemenea, sistematizarea cunoașterii informației oferă

capacitatea de practică de învățare a regulilor de clasificare. Operația de descriere a unui document după un sistem de clasificare sistematic și atribuirea unui cod (sau mai multe) poartă numele de *clasificare* sau *indexare* [58, p. 56].

Odată cu apariția lor, sistemele de clasificare sistematică au determinat o revoluție în organizarea și regăsirea informației. Acum există un instrument cu ajutorul căruia, într-un timp scurt și relativ simplu, reușim să caracterizăm conținutul unui document în mod satisfăcător.

Informație și *cunoaștere* sunt termeni care au un rol deosebit în terminologia biblioteconomică românească din secolul al XIX-lea. Vom prezenta în continuare mai multe teorii despre informație, reliefând termenii extrași din monografia *Introducere în știința informării* 2007 (autor Simona Antonescu): *baze de date factuale, bibliografii analitice, documentare tehnico-științifică, dosare documentare, indexuri de citate, informatică documentară, limbaj controlat, limbaj natural, reviste de abstracte, tezaur* [58] (Anexa 9).

Originea sintagmei *acces deschis* poate fi urmărită în anii 1960 odată cu lansarea „Proiectului Guttenburg”, fondat în 1971 de M. Hart [236]. Acesta este considerat primul principal punct de reper al mișcării și de creare a celei mai mari biblioteci digitale din lume la care poate avea acces oricine din orice colț al lumii.

Conceptul de *autoarhivare* a fost unul dintre pilonii mișcării pentru acces deschis, oferind o soluție practică și realizabilă pentru a asigura accesul liber la literatura academică. Autoarhivarea a fost văzută ca o modalitate de a contracara costurile ridicate ale abonamentelor la publicațiile academice și de a promova o mai mare transparență și accesibilitate în cercetare. Pe baza ideilor lui S. Harnad, au fost create numeroase inițiative și platforme de autoarhivare, inclusiv repozitoare instituționale ale unor universități și instituții de cercetare, precum și repozitoare tematice și repozitoare agregate. Aceste platforme au jucat un rol crucial în promovarea autoarhivării și în facilitarea accesului deschis la literatura academică.

Termenul *autoarhivare*, sugerat inițial de S. Harnad, a fost un concept-cheie în mișcarea pentru acces deschis, oferind cercetătorilor și autorilor o modalitate practică și eficientă de a contribui la promovarea unei culturi a cunoașterii deschise și a accesului liber la literatura academică.

Apariția în mod oficial a revistelor OA este atribuită la sfârșitul anilor 1980, cu publicarea revistei online „Psychology”, de S. Harnad în 1989. În același an, un alt jurnal „Computer Systems Review” a fost publicat online gratuit. OA este direct legat de progresele înregistrate în Internet. În noiembrie 1991, Tim Bernes Lee a publicat World Wide Web la care a fost revoluționat modul în care sunt găzduite și accesate informațiile [274].

Cercetătoarea N. Țurcanu afirmă că „modelele alternative de publicare și de acces deschis contribuie la furnizarea rezultatelor cercetărilor științifice și fac posibilă unificarea textului integral, într-un singur spațiu informațional, care este accesibil publicului larg. Accesul Deschis este o cale inovațională de difuzare și utilizare a informației științifice, ce este promovat pentru a oferi acces gratuit la informație utilizatorilor. Accesul Deschis este o alternativă pentru modelul tradițional de comunicare științifică, realizată pe baza tehnologiilor digitale în rețea” [283, p. 5].

Repozitoriu cu Access Deschis apare în 1991, când P. Ginsparg a dezvoltat ArXiv1 (Repozitoriu cu Access Deschis în fizică), ulterior extins pentru a include altele cum ar fi astronomie, informatică și matematică, biologie etc. Un Repozițoriu cu Acces Deschis (Open Access Repository) este o platformă digitală care găzduiește și oferă acces liber și gratuit la rezultatele cercetării și la alte materiale științifice, educaționale sau culturale. Acest tip de repozițoriu permite cercetătorilor, studenților și publicului larg să citească, să descarce și, în unele cazuri, să utilizeze materialele fără a plăti taxe de acces sau a întâmpina alte restricții legate de drepturile de autor. Repozițoriile cu acces deschis pot conține o gamă largă de materiale, inclusiv articole științifice, preprinturi, teze de doctorat, rapoarte de cercetare, lucrări din cadrul conferințelor, cărți, manuale, seturi de date, materiale educaționale și altele. Aceste materiale pot proveni din diverse domenii științifice și culturale [209].

Principala misiune a repozițoriilor cu acces deschis este de a promova transparența și accesibilitatea rezultatelor cercetării și a altor materiale științifice și educaționale. Aceste platforme încurajează distribuirea și partajarea deschisă a cunoștințelor, facilitând astfel colaborarea și avansarea descoperirilor în diverse domenii. Repozițoriile cu acces deschis pot utiliza diferite modele de afișare a materialelor, inclusiv depozite instituționale ale unor universități și instituții de cercetare, repozițorii tematice care se concentrează pe anumite domenii sau subiecte, și repozițorii agregați care adună materiale din mai multe surse.

Repozițoriile permit managementul drepturilor de autor. Deși materialele din repozițoriile cu acces deschis sunt, în general, disponibile gratuit, ele pot fi supuse anumitor licențe sau politici de drepturi de autor care să reglementeze modul în care pot fi utilizate și distribuite. Cele mai multe repozițorii utilizează licențe Creative Commons pentru a stabili condițiile de utilizare a materialelor.

Repozițoriile cu acces deschis joacă un rol central în mișcarea științei deschise, promovând principiile de transparență, accesibilitate și colaborare în cercetare. Ele facilitează distribuirea rezultatelor cercetării și promovează o mai mare vizibilitate și impact pentru munca cercetătorilor. Repozițoriile cu acces deschis reprezintă un element esențial al infrastructurii de

cercetare și educație, contribuind la promovarea unei culturi a cunoașterii deschise și la avansarea științei și educației în întreaga lume.

Repozitoriile permit crearea instrumentelor de identificare a resurselor informaționale acreditate. **Instrumentul Bibliometric Național (IBN)** este cea mai mare bibliotecă electronică cu Acces Deschis la articole publicate în revistele științifice, în culegerile manifestărilor științifice, în revistele de popularizare a științei și în revistele socioculturale din Republica Moldova în perioada 1993 – prezent [184].

Enumerăm unele biblioteci care au Repoziții cu Acces Deschis: Depozitul digital al Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca conține cărți, manuscrise, periodice și materiale iconografice din colecțiile bibliotecii. Căutarea se face în metadate și în textul integral al documentelor tipărite. Rezultatele se pot sorta după relevanță, titlu sau data publicării. Interfața este disponibilă în română, engleză, germană și maghiară [133]; Biblioteca Digitală a Bibliotecii Județene ASTRA SIBIU [75]; National Thematic Repository Moldova – NTR Mold-LIS [27]; Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți [78]; Current Research Information System (CRIS) of the Technical University of Moldova – Sistem informational recent a Universității Tehnice din Moldova [7].

Bibliotecile academice, universitare, publice și cele naționale preiau din ce în ce mai mult experiența internațională în gestionarea resurselor digitale prin utilizarea repozițiilor instituționale. Aceste repoziții sunt esențiale pentru stocarea, organizarea și diseminarea materialelor academice, culturale și de cercetare. Un exemplu remarcabil în acest sens este DSpace, o platformă software open-source, care oferă soluții accesibile și eficiente pentru gestionarea arhivelor digitale.

DSpace permite bibliotecilor să creeze colecții organizate, să le indexeze, să le facă accesibile online și să le protejeze pentru viitor. Fiind gratuit, acest instrument este utilizat pe scară largă, mai ales în instituțiile care doresc să promoveze accesul deschis la cunoaștere. Platforma suportă diverse formate de fișiere, de la documente text la imagini, fișiere audio sau video, asigurând astfel o versatilitate ridicată.

În plus, platforma DSpace include funcții avansate precum: gestionarea metadatelor, opțiuni de căutare sofisticate, integrarea cu alte sisteme de bibliotecă și posibilitatea de a crea fluxuri de lucru personalizate pentru adăugarea de noi resurse. Acest lucru facilitează nu doar organizarea informației, ci și accesul utilizatorilor, fie că este vorba de studenți, cercetători sau publicul larg. Astfel, adoptarea DSpace de către biblioteci contribuie la modernizarea serviciilor acestora, promovând transparența, accesul deschis și conservarea patrimoniului informațional pentru generațiile viitoare.

Publicarea științifică deschisă este una dintre cele mai importante componente ale accesului deschis în biblioteci, promovând publicarea deschisă a lucrărilor științifice și academice. Acest lucru înseamnă că cercetările sunt disponibile online, gratuit sau cu costuri minime, pentru cititori. Astfel, bibliotecile pot susține și promova editarea în reviste de acces deschis, sprijinind cercetătorii în publicarea rezultatelor lor fără restricții financiare sau de acces.

Bibliotecile își extind din ce în ce mai mult colecțiile pentru a include resurse electronice și digitale – reviste, cărți electronice și alte materiale accesibile online. Aceste resurse sunt adesea disponibile pentru utilizatori prin intermediul abonamentelor la baze de date sau prin intermediul platformelor de acces deschis.

Specialistul în biblioteconomie, M. Staver afirmă că „un depozit digital instituțional oferă oportunitatea de a crea un loc virtual central unde membrii universității să poată arhiva lucrările academice și administrative digitale” [258].

Multe instituții academice și de cercetare își găzduiesc propriile lor repositorii instituționale, care oferă acces liber la lucrările științifice și academice produse de membrii comunității lor. Bibliotecile pot juca un rol important în gestionarea și promovarea acestor repositorii pentru a asigura accesul larg la rezultatele cercetării. Accesul deschis în biblioteci implică adesea promovarea practicilor de utilizare corectă a informației, privind citarea și referențierea corectă a surselor. Bibliotecarii oferă adesea instruire și sprijin utilizatorilor pentru a-i ajuta să înțeleagă și să aplice aceste practici în cercetările lor.

Prin promovarea accesului deschis în biblioteci, comunitățile academice și de cercetare pot beneficia de o mai mare accesibilitate la informație și de o circulație mai liberă a cunoștințelor, contribuind la accelerarea progresului științific și la îmbunătățirea calității cercetării.

Sintagme ce fac parte din știința informării și accesul deschis: *barieră informațională, barieră fizică, barieră lingvistică, barieră geografică, barieră economică, barieră socială, calificarea documentelor, calitatea informației, câmp informațional, circuit informațional, distorsiune informațională, informații filtrate, mezinformare, neutralitatea structurilor documentare, tratamentul egal al informației, receptarea documentului, receptarea informației, parainformare, pseudoinformație, public specializat, structuri infodocumentare.*

Știința informării este un domeniu interdisciplinar care se ocupă cu studiul proceselor și practicilor de colectare, gestionare, stocare, recuperare și diseminare a informațiilor. Această disciplină acoperă diverse aspecte legate de informație, de la tehnologii informaționale și sisteme informatice până la comportamentul informațional al oamenilor și impactul social al informației. Prezentăm unele sintagme și concepte comune în acest domeniu.

Managementul informației prezintă practicile și procesele utilizate pentru a gestiona informația într-o organizație sau sistem, inclusiv colectarea, stocarea, prelucrarea și diseminarea informațiilor pentru a susține obiectivele organizaționale.

Cercetarea informațională este procesul de căutare, identificare, selectare și evaluare a informațiilor relevante pentru o anumită nevoie sau problemă. Cercetarea informațională implică adesea utilizarea bazelor de date, a bibliotecilor digitale și a altor resurse pentru a obține informații de calitate.

Sistemele de informații sunt sistemele tehnologice și organizaționale utilizate pentru a colecta, stoca, procesa și disemina informații într-o organizație sau într-un context dat. Ele pot include sisteme informatice, baze de date, sisteme de management al cunoștințelor etc.

Sintagma etică informațională se referă la principiile și standardele morale care guvernează utilizarea și accesul la informații. Etica informațională abordează probleme precum: confidențialitatea datelor, securitatea informațiilor, drepturile de autor și accesul echitabil la informații.

Aceasta este practica structurării și categorizării informațiilor pentru a facilita accesul, căutarea și recuperarea lor ulterioară. Organizarea informațiilor poate include utilizarea de scheme de clasificare, sisteme de indexare și metadate. Comportamentul informațional studiază modul în care oamenii caută, utilizează și interacționează cu informațiile. Aceasta include aspecte ce vizează procesele cognitive implicate în căutarea și evaluarea informațiilor, precum și factorii sociali și culturali care influențează comportamentul informațional.

Aceste sintagme reprezintă doar o mică parte din domeniul vast al științei informării și sunt utilizate în diferite contexte pentru a descrie și a analiza aspectele legate de informație și informatică.

3.2. Particularități lexico-semantice ale termenilor din domeniul biblioteconomic

Particularitățile lexico-semantice în terminologia de specialitate reflectă specificul și complexitatea limbajului utilizat în diverse domenii și activități specializate. Cunoașterea lor este esențială pentru comunicarea eficientă și pentru înțelegerea corectă a conceptelor și informațiilor. Particularitățile date se referă la caracteristicile distinctive ale vocabularului utilizat într-un anumit domeniu sau specialitate, fiind rezultatul procesului de specializare a limbajului în funcție de nevoile și cerințele unei anumite discipline sau activități.

Terminologia de specialitate implică utilizarea unui vocabular specific și precis, care include termeni tehnici, de jargon și neologisme adaptate la domeniul respectiv. Acești termeni sunt adesea folosiți pentru a descrie concepte, procese sau obiecte specifice domeniului dat.

Totodată, fiind în continuă evoluție, terminologia specializată poate suferi modificări semantice în timp. Astfel, termenii noi sunt adaptați pentru a reflecta schimbările și inovațiile într-un anumit domeniu sau pentru a descrie concepte și tehnologii actuale.

Unii termeni din terminologia de specialitate pot avea sensuri specifice și precise (monosemie), în timp ce alții pot avea sensuri multiple, în funcție de contextul în care sunt utilizați (polisemie). În orice caz, claritatea și consistența în utilizarea termenilor sunt esențiale, întrucât termenii pot avea atât un sens denotativ (literal), cât și un sens conotativ (asociativ sau simbolic). Înțelegerea acestor sensuri, precum și a conotațiilor și a subtilităților semantice ale termenilor, este importantă pentru comunicarea eficientă în domeniul respectiv.

Majoritatea dicționarelor organizează cuvintele în ordine alfabetică pentru a facilita căutarea și găsirea lor. Această metodă de organizare este eficientă și ușor de înțeles pentru utilizatori, deoarece permite localizarea rapidă a unui cuvânt dat folosind ordinea literelor din alfabet. Totuși, dicționarele pot avea și alte metode de organizare, cum ar fi divizarea cuvintelor pe categorii gramaticale sau pe baza sensurilor lor.

Particularitățile lexico-semantice în terminologia de specialitate reflectă specificul și complexitatea limbajului utilizat în diverse domenii și activități specializate. Înțelegerea acestor particularități este esențială pentru comunicarea eficientă și pentru înțelegerea corectă a conceptelor și informațiilor, ceea ce contribuie la elaborarea dicționarelor de specialitate.

Lingvista A. Vulpe susține faptul că „dicționarele ideografice reflectă conținutul semantic al elementelor lexicale, dar în realizarea acestei sarcini nu se pornește de la cuvânt în parte, ci de la noțiunea exprimată de acest cuvânt. Scopul primordial al acestui tip de dicționare constă în a descrie totalitatea de cuvinte unite în baza unei noțiuni” [289, p. 364].

Terminologia de specialitate este în continuă evoluție, iar termenii pot suferi modificări semantice în timp sau pot fi adaptați pentru a reflecta schimbările și inovațiile în domeniul respectiv. De asemenea, noii termeni pot fi introduși pentru a descrie concepte sau tehnologii noi. În biblioteconomia românească există eforturi de standardizare a terminologiei pentru a asigura coerența și claritatea în utilizarea termenilor. Aceasta poate implica dezvoltarea de glosare, dicționare sau ghiduri terminologice care să ofere definiții și recomandări pentru utilizarea termenilor în mod corespunzător.

Reputatul filolog I. Manoli afirmă că „fiecare cititor are în minte un virtual „dicționar egoist” construit din termeni și pseudo-termeni, care reflectă actul scrisului și al cititului. Nu e doar o carte despre decodarea literaturii ori a textului poetic, este mai degrabă produsul livresc al unei „noi lexicografii” [203, p. 34].

În lingvistică, stilistica se ocupă cu studiul diferitelor stiluri și registre lingvistice folosite în comunicare. Aceasta include analiza modului în care sunt folosite figuri de stil, expresii idiomatice, structuri sintactice și alte caracteristici lingvistice pentru a crea efecte specifice, precum persuasiunea, emoția sau impactul. În diverse domenii, evaluarea stilistică poate fi utilizată pentru a aprecia calitatea sau valoarea unei opere în funcție de modul în care este exprimat sau organizat conținutul său.

În dicționarele de specialitate în biblioteconomie și științe informaționale *biblioteconomia* este definită ca fiind știința care studiază principiile, practicile și teoriile legate de organizarea, administrarea și gestionarea colecțiilor de informații și documente. Definițiile pot include detalii despre *catalogarea*, *clasificarea*, *indexarea*, *gestionarea cunoștințelor* și alte aspecte ale domeniului [99].

În dicționarele lingvistice generale destinate publicului larg, termenul *biblioteconomie* este definit ca fiind domeniul de studiu și practică ce se ocupă cu administrarea și organizarea bibliotecilor și a resurselor lor. Se pot oferi explicații suplimentare despre rolul bibliotecarilor, serviciile oferite de biblioteci și importanța acestora în societate. Dicționarele de sinonime și antonime prezintă *biblioteconomia* ca un sinonim pentru *științele informației* sau *gestiunea informațiilor*, indicând similarități în domeniul de studiu și practică.

Dicționarele enciclopedice explică termenul de *biblioteconomie* într-un contextul mai larg al științelor informației și al gestionării informațiilor, evidențiind importanța acestuia în societate și evoluția lui în timp.

În dicționarele online și alte resurse digitale, *biblioteconomia* este definită în mod similar ca în dicționarele de specialitate, dar include și referințe la resurse online și la noile tehnologii și practici care influențează domeniul.

Termenul *biblioteconomie* nu apare în dicționarele de neologisme, este înlocuit cu sintagma „știința cărții”. Prezentăm în continuare apariția termenului biblioteconomie în diverse dicționare.

biblioteconomie s.f. ramură a bibliologiei care se ocupă cu organizarea și conducerea bibliotecilor, în *Dicționarul limbii române literare contemporane*, 1955 [149].

biblioteconomie s.f. ramură a bibliologiei care studiază organizarea și conducerea bibliotecilor, fr. ***Bibliothéconomie*** în *Dicționarul limbii române moderne*, 1958 [148].

biblioteconomie s.f. ramură a bibliologiei care studiază organizarea și conducerea bibliotecilor. [fr. ***bibliothéconomie***], prezentat în *Dicționarul de neologisme*, 1986 (autor F. Marcu), definiție preluată exact ca în anul 1958 [204, p. 27].

biblioteconomie – ramură a bibliologiei care studiază formarea, administrarea și organizarea bibliotecilor, provine din fr. **Bibliothéconomie**, identificat în *Dicționarul explicativ al limbii române*, 1998, Ed. a II-a [147, p. 97].

Biblioteconomie s.f. ramură a bibliologiei care studiază organizarea și conducerea bibliotecilor (fr. **bibliothéconomie**), F. Marcu, în *Marele Dicționar de neologisme*, 2000 [205].

biblioteconomie, s.f. ramură a bibliologiei care se ocupă cu formarea, administrarea și organizarea bibliotecilor. Din fr. **bibliothéconomie**, *Dicționarul explicativ al limbii române*, 2009 [134, p. 98].

biblioteconomie s.f. ramură a bibliografiei care studiază modul de organizare și de administrare a bibliotecilor, provine din fr. **bibliothéconomie**, *Noul dicționar explicativ al limbii române* [220].

Dicționarul explicativ al limbii române actuale: cu sinonime antonime, paronime și exemple prezintă termenii: *biblioteconomic*, *biblioteconómică*, *biblioteconómici*, *biblioteconómice*, adj. [Sil.: -bli-o-; < fr. Bibliothéconomique]. Care aparține biblioteconomiei, care se referă la biblioteconomie.

Biblioteconomie, s.f. [Sil.: -bli-o-; art.: biblioteconomia; G.-D.: biblioteconomiei; < fr. Bibliothéconomie.] Ramură a bibliologiei care se ocupă cu studiul formării, organizării și administrării bibliotecilor [143, p. 216].

Unele enciclopedii și manuale dedicate domeniului biblioteconomiei includ, de asemenea, definiții și explicații despre termenul *biblioteconomie*. Aceste resurse pot oferi o viziune cuprinzătoare asupra domeniului, inclusiv istoria, teoriile și practicile sale. Dicționarele de specialitate în biblioteconomie și științele informației sunt surse esențiale pentru înțelegerea și definirea termenului *biblioteconomie*, oferind detalii despre concepte, teorii și practici specifice din acest domeniu. Să urmărim explicarea termenului *biblioteconomie* în literatura de specialitate.

În lucrările de specialitate mai întâlnim definițiile: V. Olteanu, 1992: „*Biblioteconomia*, disciplină a bibliologiei care studiază tehnica de organizare și funcționare a bibliotecilor, *bibliotecologie*. Biblioteconomia sistematizează ansamblul activităților teoretice și practice desfășurate într-o bibliotecă: evidența, depozitarea și conservarea fondurilor, creșterea colecțiilor, servirea cititorilor, administrarea localului și a mobilierului etc.” [221, p. 22].

S. Craia prezintă termenul *biblioteconomie* ca disciplină cu caracter teoretic și practic, având ca obiect organizarea și funcționarea unei biblioteci. Stabilește principii și reguli care privesc constituirea, dezvoltarea, clasificarea, catalogarea, conservarea și

comunicarea colecțiilor de toate tipurile (carte, periodice, manuscrise, desen-grafică, fotografii, suporturi pentru documente electronice și multimedia), regulamentul de funcționare, administrația, personalul, utilizatorii (întâmpinare, îndrumare, formare, informare etc.) [125].

Revista *Magazin bibliologic*, care a fost înființată în anul 1991 și este editată în prezent de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova, este destinată bibliotecarilor, bibliologilor, studenților, precum și publicului larg ce se interesează de problemele biblioteconomiei, bibliografiei, istoriei cărții etc.

Biblioteconomie comparată – studiul bibliotecilor și al sistemelor de biblioteci în două sau mai multe țări sau medii culturale prin compararea caracteristicilor lor.

Un rol deosebit de important în crearea terminologiei în domeniul biblioteconomic i se atribuie publicațiilor elaborate în cadrul Direcției cercetare și dezvoltare în biblioteconomie și științe ale informării a Bibliotecii Naționale a Moldovei, care au scopul informării și perfecționării tuturor specialiștilor în domeniul biblioteconomic românesc. Dintre publicațiile tradiționale menționăm: *Biblioteconomia Moldovei. Cadru de reglementare* [80], începând cu anul 2017 și fiind redenumită în *Biblioteconomie și științe ale informării în Republica Moldova*. Culegere de acte, menite să reglementeze activitatea bibliotecilor din Republica Moldova (acte legislative, ordine ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, regulamente etc.), *Buletinul bibliologic* înregistrează noile intrări în domeniul bibliologiei în colecțiile Bibliotecii Naționale și ale altor centre biblioteconomice. Începând cu anul 2019, această publicație apare trimestrial, în format online, care include liste bibliografice ale articolelor de specialitate, ce se regăsesc și în catalogul electronic al BNRM [86].

Biblioteconomia ca disciplină se ocupă de sistemul organizat tematic al unităților lexicale ale științei informării. Toate schimbările din ultimii ani în acest domeniu se datorează dezvoltării tehnologiilor informaționale pe plan internațional și progresului tehnico-științific. Sistemul denumirilor, conceptelor, noțiunilor și rolul terminologiei biblioteconomice se caracterizează prin apariția neologismelor și a sintagmelor noi create de specialiștii în domeniu.

La începutul secolului al XIX-lea are loc sistematizarea domeniului biblioteconomic, care s-a transformat dintr-o disciplină preponderent practică într-una teoretică. Începutul secolului al XX-lea este marcat de afirmarea *documentării* ca disciplină dominantă în domeniul științelor informării.

Sintagme din secolul al XIX-lea și al XXI-lea prezentate de bibliologul S. Antonescu, 2007: *clasificarea informației, conservarea informației, regăsirea informației, diseminarea*

informației, deselecția informației, producții documentare, documente publice, explozie informațională, societate informațională, miza politică a informației, lumea a treia a informației.

În articolele de specialitate din domeniul biblioteconomic se utilizează termenii *biblioteca modernă* sau *modernizată*, pentru a specifica acel tip de bibliotecă ce cuprinde o diversitate de documente pe diverse suporturi (hârtie, bandă magnetică, suport electronic etc.), automatizată parțial sau integral, orientată spre necesitățile utilizatorilor, în opoziție cu biblioteca tradițională, o structură documentară orientată spre activitatea cu documentele de tip carte, care nu ofereau decât servicii tradiționale: accesul la documente prin sala de lectură sau împrumutul documentelor.

În secolul al XIX-lea funcția bibliotecii era de „intermediere”. Bibliotecarul epocii antice și până în prezent nu se simțea un intermediar între public și documentele deținute în colecții. Termenii *intermediari, public, document* erau percepuți într-un mod diferit față de cei de astăzi. Biblioteca avea rolul de cercetare a manuscriselor, legarea într-un singur întreg a unor scrieri care erau din diverse domenii. Activitatea bibliotecarilor era de a copia textul presupus de bază.

Inventarea tiparului și îmbunătățirea tehnicilor de reproducere și multiplicare a documentelor au făcut ca tehnica răzuirii unui manuscris pentru a putea reutiliza suportul pentru o altă înregistrare să pară barbară, această practică fiind singura modalitate de a putea înregistra noi cunoștințe. Fenomenul documentelor în era pretiparului și pentru primele secole de scrieri tipărite este conceput ca obiect ce aparține unui autor sau conținut fix.

Exista o comunitate care avea oportunitatea de a utiliza serviciile și documentele unei biblioteci. Însă calea spre document în trecut era foarte lungă. Intermediarii așteptau până la un an, întrucât mijloacele de comunicare erau rudimentare. Pentru a obține documentul era necesar să se deplaseze personal sau se trimiteau scrisori. Trebuia ca structura sau persoana responsabilă să fie dispusă să ofere intermediarilor accesul, iar cei care ajungeau la sursă aveau ocazia să citească pe loc. O practică obișnuită era copierea manuscriselor, pentru a putea fi apoi păstrate.

În secolul al XIX-lea apare *depozitul legal* ca instituție, biblioteca depozita și înregistra toată producția documentară realizată pe un anumit teritoriu. Toți producătorii de documente erau obligați să prezinte un număr de exemplare către structurile documentare din acele timpuri.

Depozit legal național – exemplar național obligatoriu al producătorilor de documente.

Depozit legal regional – exemplar regional obligatoriu al producătorilor de documente.

Zone „gri” – părți ale colecției insuficient cercetate sau descrise din lipsa personalului de specialitate sau a timpului.

Biblioteca – „memoria umanității”. Biblioteca avea funcția de „păstrătoare a valorilor”.

Foamete informațională – lipsă a surselor de informare.

Regim de viață – regim de activitate a bibliotecilor.

Structuri destinate *consumului*.

Dinamizarea colecțiilor – pentru a oferi utilizatorilor posibilitatea de a avea acces la colecțiile care erau ascunse în trecut.

Meseria de bibliotecar în trecut nu a existat, erau anumiți oameni care aveau acces la colecțiile renumitelor personalități, cărți religioase, colecții personale, care trebuiau să cunoască foarte bine ce se ascundea în acele pagini și le citeau, le cercetau.

În secolul al XX-lea apare sintagma *acces la cunoaștere* [345].

Leibniz, savant, în secolul al XVII-lea, onorat cu funcția de bibliotecar la o curte princiară, folosește sintagma *poluare informațională*, care era provocată de raportul dintre documentele valoroase tipărite și cele inutile, efemere, de proastă calitate intelectuală sau morală și referitor la efectul pe care îl aveau asupra cititorului. Tot Leibniz a fost cel care a optat pentru reorganizarea bibliotecilor științifice, insistând asupra necesității ca acestea să se axeze pe achiziția documentelor ce înregistrează o cunoaștere actualizată a bibliotecarului din acea perioadă care avea funcția principală de a selecta documentele.

În secolul al XIX-lea bibliotecarii nu erau doar organizatori ai informațiilor, dar și cercetători ai colecțiilor din bibliotecile existente în acele timpuri. Prezentăm câteva exemple de sintagme utilizate pentru termenul *biblioteca*, care nu se întâlnesc acum în publicațiile de specialitate: *biblioteci populare*, *biblioteci publice*, *biblioteci școlare*, *biblioteci ale cercurilor de lectură*, *biblioteci muncitorești*, *biblioteci sătești*, *biblioteci parohiale*, *biblioteca – instrument al autorităților*, *biblioteca – structură deschisă*, *utilizator exterior*.

„Din trecut până în prezent, biblioteca tradițională a fost, la rândul ei, considerată modernă în perioada în care a apărut, la fel cum biblioteca secolului al XIX-lea era privită în comparație cu cea din Evul Mediu. Se poate afirma că dezvoltarea bibliotecilor a fost strâns legată de apariția tiparului și de noile forme de scris. În mod similar, bibliotecile din zilele noastre se adaptează și evoluează în funcție de condițiile moderne, având rădăcini adânci în trecut” [166, p. 11].

Evoluția termenilor din câmpul lexical al organizării colecțiilor. Colecțiile erau ordonate conform „intrărilor”, documentul cel mai recent se afla cel mai la „suprafață”. Încă din Antichitate se opta pentru criteriile de organizare care vizau deja conținutul sau forma, sistem care s-a generalizat în Evul Mediu.

- Documentele erau organizate în așa fel încât cele cu o caracteristică comună, care aparțineau toate literaturii, sau fiind scrise toate în greacă, să fie aranjate în același loc.

- Mai era utilizată și organizarea care ținea cont de comoditate, documentele cele mai utilizate fiind cele mai accesibile, din motiv că bibliotecarul trebuia să învețe pe de rost unde se află fiecare document.

- Organizarea pe tipuri de documente.
- Organizarea pe formate, de la I până la IV, de la cea mai mică formă a cărții până la cea mai mare.

- Organizarea documentelor după un „cod”, numit „cotă”, domeniu de cunoaștere, care stabilește locul în colecție, în ce încăpere se află, pe ce raft, un mod logic de aranjare din secolul al XIX-lea și al XX-lea utilizat de diverse biblioteci.

- Cel mai popular mod de organizare fizică a documentelor este Clasificarea Dewey, în funcție de conținutul lor, cu un sistem de organizare mnemonică a documentelor (fiecare document primește centralizat un cod, format din trei litere și cifre în funcție de primele litere ale numelui autorilor). Acest mod de organizare este utilizat în bibliotecile în care utilizatorul are acces direct la colecțiile din bibliotecă, aranjate de la 0 la 9.

- În zilele noastre se optează și pentru domenii specializate diverse, conform intereselor utilizatorilor. Multe biblioteci au *săli de lectură* distincte pentru documentele periodice și cele de tip carte, audiovizuale, muzică tipărită, microformate.

- *Săli de lectură a documentelor tradiționale.*
- *Săli de lectură a documentelor pe suport electronic, cu acces la baza de date.*

Câmpuri semantico-lexicale pentru conceptul *catalogare*. În literatura biblioteconomică întâlnim următoarele tipuri de catalogare: *catalogare originară* – procesul de creare a înregistrării bibliografice pentru prima dată; *catalogare prin copiere* (partajată) – permite adaptarea descrierilor sau înregistrărilor bibliografice create prin catalogarea originară; *catalogare descriptivă* – parte a procesului de catalogare care se ocupă cu descrierea și identificarea documentelor, a înregistrării informațiilor, selecția punctelor de acces; *catalogare pe subiecte* – repartizarea indicilor de clasificare atribuiți documentelor aparținând unei biblioteci; *catalogare în publicare* – procesul de descriere a publicațiilor în timpul editării; *catalogare centralizată* – proces de prelucrare ca urmare a centralizării unuia sau a mai multor procese tehnice, implicate în regăsirea rapidă și utilizarea informației dintr-un document; *înregistrarea bibliografică*, formatele de înregistrare, zona titlului și a mențiunii de responsabilitate, zona ediției, zona datelor de publicare, zona colațiunii, zona colecției, zona notelor, zona numărului standard și a posibilităților de procurare, elemente bibliografice.

Studiul statistic al vocabularului unui bibliotecar contemporan poate să-și propună stabilirea cuvintelor cel mai des utilizate de el, așa-zisele cuvinte-temă, care formează câmpuri

lexicale. Dar statistica vocabularelor bibliotecare poate să urmărească și stabilirea așa-numitelor cuvinte-cheie, adică acelea care reprezintă pentru fiecare bibliotecar o abatere de la rangul frecvenței lor în limba epocii contemporane. Presentăm în continuare termeni întâlniți în vocabularul de comunicare și cercetare al bibliotecarilor.

Termenii constituind câmpul lexical *bibliotecă* sunt foarte numeroși și au o frecvență ridicată: *catalog, cuvinte, literatură, cărți, comunicare, liniște, spațiu, bibliotecă-centru comunitar, bibliotecă-centru multimedia, bibliotecă digitală, bibliotecă electronică, biblioteca experienței, bibliotecă hibrid, bibliotecă-hub, bibliotecă-incubator, bibliotecă maker space, bibliotecă modernă, bibliotecă-platformă, bibliotecă publică, bibliotecă vie, bibliotecă virtuală, ludotecă, novateca, tramvai-bibliotecă* etc.

Termeni constituind câmpul lexical *bibliotecar*: *adaptabilitate, altruism, animator, animatoare, aptitudine, aptitudine de utilizare, atitudine, bibliotecar animator, bibliotecar animator socioeducativ, bibliotecar facilitator, bibliotecar formator, bibliotecar ludotecar, bibliotecar mediator, bibliotecar modern, competență, competență de specialitate, competență metodică, competență socială, competențe ale bibliotecarului modern, competențe generale, competențe personale, competențe profesionale [365], credibilitate, cultura bibliotecarului modern, cultura informației, cultura inovației, cultura media, cultura serviciilor, cultura tehnologică, disponibilitate, factori de experiență, integrare, intuiție, personal de bibliotecă, profesionalitate, reziliență* etc.

Termeni constituind câmpul lexical *colecție*: *achiziție, accesibilitate, accesibilitate intelectuală, accesibilitate vizuală, adresabilitate, carte, carte electronică, carte cu tipar mărit, carte senzorială, carte vie (din biblioteca vie), colecție, colecție audio, colecție braille, colecție de benzi desenate, colecție de bibliotecă, colecție de carte cu tipar mărit, colecție de jocuri de societate, colecție de jucării, colecție de instrumente agricole, colecție de instrumente de gospodărie, colecție de instrumente muzicale, colecție de opere de artă (pinacotecă), colecție digitizată, colecție electronică, colecție filatelică, colecție lego, colecție locală, colecție tactilă, colecție video, comunicarea colecțiilor, continuitate, dezvoltarea colecțiilor, document, document audiovizual, document digital, document grafic, document multimedia, document vizual, donație, enciclopedism, expoziție, expoziție vie, expoziție virtuală, politica de achiziții.*

Termeni constituind câmpul lexical *inovație*: *abordare inovativă, absorbție a inovației, adaptabilitate, atitudine de inovator, bibliotecă modernă, bibliotecă-hub, bibliotecă-incubator, bibliotecă maker space, bibliotecă-platformă, brevet, creativitate, creativitate artistică, creativitate conceptuală, ciclul de viață al inovației, e-servicii, fundraising, gândire creativă, gândire convergentă, gândire divergentă, gândire design, gândire laterală, gândire vizuală,*

harta serviciilor, incubator de inovare, ideeție, inspirație, intuiție, inițierea inovației, inovare de marketing, inovație, inovație de produs, inovație de proces, inovație incrementală, inovație organizațională, inovație radicală, inovație socială, makerspace, modernizare, novateca, outreach, reziliență, schimbare, sustenabilitate, viziune, vocea utilizatorului, zâmbet (strategie), zona de studiu individual, zonă de confort, zonă media, zonă maker.

Termeni constituind câmpul lexical *instruire*: *abilitate, abilitate analitică, abilitate informațională, abilitate practică, abilitate sintetică (creativă), acreditare, activități de învățare, agenda formatorului, agenda participantului, alfabetizare digitală, analiza nevoilor de formare, atelier de lucru, autodezvoltare, brainstorming, breaking the ice, cafea publică, cartea minții, ciclul instruirii, competență, competență de specialitate, competență metodică, competență socială, competențe ale bibliotecarului modern, competențe generale, competențe personale, competențe profesionale, conversație, cunoștințe etc.*

La constituirea câmpului lexical al termenului *serviciu contribuie*: *accesibilitate, accesibilitate fizică, accesibilitate intelectuală, accesibilitate vizuală, accesibilitatea unui serviciu, acord, acord bilateral, adecvare la scop, andosament, aplicarea serviciilor, aspirații, arhitectura serviciilor, atitudine în servicii, beneficiar, beneficii, bugetul serviciului, bune practici, calitatea serviciilor, cartografiere, cartografierea punctelor de percepție, cartografierea serviciilor, cele mai bune practici, cerere (și ofertă), ciclul de viață al serviciului, ciclul îmbunătățirii serviciilor, codul de bune practici, codul serviciilor, comunicarea în servicii, continuitatea unui serviciu, convenție, credibilitate, cultura serviciilor, diferențiere, diseminare, disponibilitate, diversificare, durabilitate, educație în servicii, segmentarea pieței, servicii de excelență, servicii profesionale, servicii publice, servicii publice electronice, serviciu, serviciu modern de bibliotecă, sisteme de livrare a serviciilor, standard de servicii, sustenabilitate, tranzacție aferentă serviciilor, utilizatorul serviciilor, viziunea asupra serviciilor [318] etc.*

La constituirea câmpului lexical al termenului *spațiu contribuie*: *ambianța bibliotecii, ambianță, amenajarea spațiilor, biblioteca ca spațiu, comunalitatea spațiului public, conflictualitatea spațiului, design, design ambiental, design de bibliotecă, design interior, estetică, laborator, managementul spațiilor, mediatecă, pictogramă, proiector, raționalitatea spațiului (bibliotecii), sensibilitatea spațiului (bibliotecii), spațiu public, spațiul bibliotecii, temporalitatea spațiului (bibliotecii), vizibilitatea spațiului (bibliotecii), zonă, zonă de confort, zonă pentru tineri, zonă pentru copii, zonă pentru adulți, zonă media, zonă maker, zonă-studiu individual etc.*

Termeni constituind câmpul lexical *utilizator*: *așteptările utilizatorului, chestionar, experiența utilizatorului, facilități, fidelitate, grup-țintă, identificarea necesităților, interviu,*

încântare, loializare, percepția asupra performanței, punct de percepție, public, satisfacția utilizatorului, utilizatorul serviciilor, vocea utilizatorului.

Asocierea bibliografică a fost introdusă de către M.M. Kessler (1962) în societatea științifică printr-un număr de rapoarte și articole de cercetare în anii 1960 în contextul furnizării informației științifice și al regăsirii documentelor. Definiția asocierii bibliografice a fost formulată astfel: „un singur element de referință partajat de două documente este definit ca o unitate de asociere între ele” [188].

Pe parcursul evoluției vocabularului, unii termeni au suferit modificări lexico-semantice, după care nu au mai apărut în publicații editate după anul 2010. Urmărim fenomenul în tabelul de mai jos.

Tabelul 3.1. Evoluția termenilor și sintagmelor în domeniul biblioteconomic

Nr.	1980-1990	1991-2010	2011-2023
1.	<i>a folosi</i>	<i>a utiliza</i>	<i>a utiliza</i>
2.	<i>a frecventa</i>	<i>a vizita</i>	<i>a vizita</i>
3.	<i>activitate de culturalizare</i>	<i>activitate de informare</i>	<i>activitate de informare</i>
4.	<i>alfabetizarea bibliotecarilor</i>	<i>inițierea bibliotecarilor instruirea bibliotecarilor</i>	<i>inițierea bibliotecarilor instruirea bibliotecarilor</i>
5.	<i>apariții editoriale</i>	<i>noutăți editoriale</i>	<i>achiziții noi</i>
6.	<i>aranjamentul cărților</i>	<i>aranjarea cărților</i>	<i>aranjarea cărților</i>
7.	<i>armarium (fr. armoire; engl. closed book)</i>	<i>dulap închis</i>	<i>dulap închis</i>
8.	<i>autoinstruire</i>	<i>autoinstruire</i>	<i>autoinstruire</i>
9.	<i>beneficiari</i>	<i>cititori</i>	<i>utilizatori</i>
10.	<i>cabinet de lectură</i>	<i>sală de lectură</i>	<i>sală de lectură</i>
11.	<i>cadre de bibliotecari</i>	<i>resurse umane</i>	<i>resurse umane</i>
12.	<i>caiet de lucru</i>	<i>caiet de sarcini</i>	<i>caiet de sarcini</i>
13.	<i>clase dominante</i>	<i>utilizatori activi</i>	<i>utilizatori activi</i>
14.	<i>colectura bibliotecilor</i>	<i>serviciul achiziții și completarea colecțiilor</i>	<i>serviciul achiziții și completarea colecțiilor</i>
15.	<i>consfătuire</i>	<i>discuții, dezbateri</i>	<i>discuții, dezbateri</i>
16.	<i>consumator de informație</i>	<i>cititor</i>	<i>utilizator</i>
17.	<i>controlarea informației</i>	<i>verificarea colecțiilor</i>	<i>verificarea colecțiilor</i>
18.	<i>cooperare internațională</i>	<i>colaborare internațională</i>	<i>colaborare internațională</i>
19.	<i>cooperație</i>	<i>colaborare</i>	<i>colaborare</i>

20.	<i>culturalizarea poporului</i>	<i>instruirea utilizatorilor</i>	<i>instruirea utilizatorilor</i>
21.	<i>cunoaștere</i>	<i>informare</i>	<i>informare</i>
22.	<i>custode</i>	<i>bibliotecar de serviciu</i>	<i>bibliotecar de referințe</i>
23.	<i>deservirea bibliotecară a comunității</i>	<i>deservirea comunității</i>	<i>deservirea comunității</i>
24.	<i>desiderată</i>	<i>cereri neonorate</i>	<i>cereri neonorate</i>
25.	<i>efort în caz de eșec</i>	<i>cereri neonorate</i>	<i>cereri neonorate</i>
26.	<i>emblemă</i>	<i>logo</i>	<i>logo</i>
27.	<i>epurarea documentelor</i>	<i>selecția documentelor</i>	<i>selecția documentelor</i>
28.	<i>expertiza documentelor</i>	<i>evaluarea documentelor</i>	<i>evaluarea documentelor</i>
29.	<i>expoziție de carte</i>	<i>expoziție de carte</i>	<i>expoziție de carte</i>
30.	<i>fațetă</i>	<i>indicator</i>	<i>indicator</i>
31.	<i>fond special</i>	<i>colecție specială</i>	<i>colecție specială</i>
32.	<i>fonduri de bibliotecă</i>	<i>colecții de bibliotecă</i>	<i>colecții de bibliotecă</i>
33.	<i>fonduri financiare</i>	<i>colectare de fonduri</i>	<i>fundraising (engl.)</i>
34.	<i>fonduri vechi de carte</i>	<i>carte veche și rară</i>	<i>carte veche și rară</i>
35.	<i>formare profesională</i>	<i>instruire profesională</i>	<i>instruire profesională</i>
36.	<i>frecventarea bibliotecii</i>	<i>vizitarea bibliotecii</i>	<i>vizitarea bibliotecii</i>
37.	<i>gazetă</i>	<i>ziar</i>	<i>publicație serială</i>
38.	<i>gratuitatea bibliotecilor</i>	<i>servicii gratuite</i>	<i>servicii gratuite</i>
39.	<i>instituții de culturalizare</i>	<i>instituții de informatizare instituții de informare</i>	<i>instituții de informatizare instituții de informare</i>
40.	<i>intermediar</i>	<i>utilizator</i>	<i>utilizator</i>
41.	<i>înregistrarea informației</i>	<i>evidența colecțiilor, arhitectura informației</i>	<i>evidența colecțiilor, arhitectura informației</i>
42.	<i>liste de titluri</i>	<i>achiziții</i>	<i>achiziții</i>
43.	<i>manipularea documentelor</i>	<i>organizarea documentelor coordonarea documentelor managementul documentelor</i>	<i>organizarea documentelor coordonarea documentelor managementul documentelor managementul colecțiilor</i>
44.	<i>materii</i>	<i>domenii</i>	<i>domenii de cunoaștere</i>
45.	<i>mijloace audio</i>	<i>materiale audio</i>	<i>documente audio</i>
46.	<i>munca de referință</i>	<i>serviciul de referință</i>	<i>info-chioșc</i>
47.	<i>oamenii muncii</i>	<i>membrii comunității</i>	<i>membrii comunității</i>
48.	<i>operație</i>	<i>proces de activitate</i>	<i>proces de activitate</i>
49.	<i>periodice</i>	<i>publicații seriale</i>	<i>publicații seriale</i>

50.	<i>plan de lucru</i>	<i>plan de activitate</i>	<i>plan de activitate</i>
51.	<i>popularizarea colecțiilor</i>	<i>promovarea colecțiilor</i>	<i>promovarea colecțiilor</i>
52.	<i>popularizarea fondurilor de carte</i>	<i>promovarea colecțiilor</i>	<i>promovarea colecțiilor</i>
53.	<i>pregătire profesională perfecționare</i>	<i>orientare profesională</i>	<i>instruire continuă</i>
54.	<i>propagare</i>	<i>promovare</i>	<i>promovare</i>
55.	<i>propagatori ai cărții</i>	<i>promotori ai cărții</i>	<i>promotori ai cărții</i>
56.	<i>protocol de colaborare</i>	<i>acord de colaborare</i>	<i>acord de colaborare</i>
57.	<i>publicații seriale</i>	<i>publicații seriale</i>	<i>publicații seriale</i>
58.	<i>pupitru</i>	<i>catedră</i>	<i>info-chioșc</i>
59.	<i>refuz</i>	<i>cerere neonorată</i>	<i>cerere neonorată</i>
60.	<i>resurse de memorizare</i>	<i>resurse informaționale</i>	<i>resurse informaționale</i>
61.	<i>Registrul de Mișcare a Fondurilor</i>	<i>Registrul de Mișcare a Fondurilor</i>	<i>Registrul de Mișcare a Colecțiilor</i>
62.	<i>schimb de cărți</i>	<i>schimb de publicații</i>	<i>schimb de publicații</i>
63.	<i>schimb de publicații cu parteneri străini</i>	<i>schimb internațional de publicații</i>	<i>schimb internațional de publicații</i>
64.	<i>servicii comunitare</i>	<i>servicii pentru comunitate</i>	<i>servicii pentru comunitate</i>
65.	<i>serviciu de colectură</i>	<i>achiziții</i>	<i>dezvoltarea colecțiilor</i>
66.	<i>societatea informatizată</i>	<i>societatea informațională</i>	<i>societatea cunoașterii</i>
67.	<i>statistică de bibliotecă</i>	<i>indicatori de performanță</i>	<i>indicatori de performanță</i>
68.	<i>strădaniile bibliotecarilor</i>	<i>încercările bibliotecarilor</i>	<i>încercările bibliotecarilor</i>
69.	<i>structuri documentare</i>	<i>centre de informare</i>	<i>centre de informare</i>
70.	<i>școlarizarea bibliotecarilor</i>	<i>instruirea bibliotecarilor</i>	<i>instruirea bibliotecarilor</i>
71.	<i>vizitatori virtuali</i>	<i>vizitatori online</i>	<i>vizitatori online</i>

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate

3.3. Particularități semantico-structurale ale termenilor din domeniul biblioteconomic

Activitatea biblioteconomică pe plan internațional, în evoluția ei, este martoră a nenumărate schimbări ce au loc pe plan istoric și cultural, fapt ce determină schimbări și de ordin terminologic, în special în terminologia biblioteconomică. Aceste transformări nu apar brusc sau radical; formele noi de exprimare lingvistică coexistă cu cele tradiționale pentru o anumită

perioadă, asigurând astfel comunicarea între generațiile de specialiști de-a lungul diferitelor etape

Influența limbii engleze nu este doar un fenomen european, ci și global. Această influență este alimentată de progresul în anumite domenii ale tehnologiei. Datorită progresului anumitor domenii ale tehnicii, răspândirii industriei cinematografice americane, procesul de invazie a anglicismelor a luat amploare în perioada contemporană. Fenomenul este specific și limbii române, iar acest lucru nu este o trăsătură a unei perioade de tranziție, ci reprezintă manifestarea unui fenomen lingvistic internațional [217].

Stilul lingvistic al termenilor din domeniul biblioteconomic este influențat, în primul rând, de dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicare pe plan mondial. Pentru a fi un specialist bine informat în acest domeniu, bibliotecarul trebuie să cunoască un set de termeni specificați pe diverse ramuri ale biblioteconomiei. Crearea de *conținuturi digitalizate* și de *e-texte*, actualizarea noilor *rețele de socializare*, *promovarea online* a serviciilor de bibliotecă sunt cele mai importante sintagme utilizate în limbajul specialiștilor din perioada contemporană.

Anglicismele (inclusiv americanismele) în calitate de împrumuturi lingvistice prezintă cuvinte sau expresii împrumutate din limba engleză (varianta britanică sau americană), adaptate parțial sau deloc la regulile limbii care le împrumută [259].

Englezismele sunt termeni sau expresii împrumutate din limba engleză și adoptate într-o altă limbă, în acest caz, în terminologia biblioteconomică. În contextul biblioteconomiei, englezismele sunt adesea utilizate pentru a denumi concepte, tehnologii sau practici noi care provin din țările anglofone sau care au fost influențate de dezvoltările în domeniul biblioteconomiei în limba engleză.

Fenomenul de internaționalizare terminologică este un proces în care termeni sau expresii dintr-o anumită limbă sau cultură sunt adoptați și utilizați în alte limbi sau culturi, în special în contexte tehnice, științifice sau profesionale. Acest proces este adesea rezultatul globalizării și al schimburilor culturale, economice și tehnologice între diferite țări și comunități lingvistice. Iată câteva aspecte-cheie ale fenomenului de internaționalizare terminologică.

Într-o lume globalizată, comunicarea între diferite limbi și culturi este tot mai frecventă, în special în domenii precum știința, tehnologia, afacerile și diplomația. Pentru a facilita comunicarea eficientă și precisă în aceste domenii, este necesară adoptarea unor termeni sau expresii standard care să fie înțelese de toți participanții. Limba engleză este adesea considerată limba internațională a afacerilor, științei și tehnologiei, iar acest lucru se reflectă în adoptarea unor termeni englezești în terminologia altor limbi. Dominanța culturală și economică a unei

anumite țări sau regiuni poate influența adoptarea termenilor din limba respectivă în alte limbi și culturi.

Lingvистa română M. Avram afirmă că „anglicismul este un tip de străinism sau xenism care nu se restrânge la împrumuturile neadaptate și/sau inutile și este definit ca unitate lingvistică (nu numai cuvânt, ci și formant, expresie frazeologică, sens sau construcție gramaticală) și chiar tip de pronunțare sau/și de scriere (inclusiv de punctuație) de origine engleză, indiferent de varietatea teritorială a englezei” [62].

Contribuția la comunicarea eficientă și adoptarea unor termeni standardizați la nivel internațional poate facilita comunicarea între profesioniști din diferite țări și culturi, reducând riscul de ambiguitate sau de interpretare greșită a informațiilor. Acest lucru este deosebit de important în domenii precum medicina, aviația, tehnologia informației și alte domenii în care precizia și claritatea terminologică sunt vitale.

Internaționalizarea terminologică poate contribui la promovarea schimbului de cunoștințe și expertiză între diferite culturi și comunități lingvistice, facilitând colaborarea și cooperarea în domenii de interes comun. Cu toate acestea, adoptarea excesivă a termenilor străini în terminologia biblioteconomică românească poate ridica îngrijorări cu privire la pierderea identității lingvistice și culturale a unei comunități. Prin urmare, este important să se găsească un echilibru între utilizarea termenilor internaționali și promovarea termenilor nativi sau autohtoni.

Fenomenul de internaționalizare terminologică este un proces complex și dinamic care reflectă schimbările în comunicare și în interacțiunile dintre diferite limbi și culturi într-o lume globalizată. Este important să se recunoască atât avantajele, cât și provocările asociate cu acest proces pentru a promova o comunicare eficientă și respectuoasă între diferite comunități lingvistice.

În secolul al XX-lea, pentru terminologia biblioteconomică românească, o lucrare importantă de prezentare a termenilor împrumutați din limba engleză este *Dicționar de biblioteconomie și știința informării englez-român*, elaborat de cercetătorul M. Regneală. Inserăm mai jos câțiva termeni cuprinși în această publicație, care pot fi divizați în monomembri, bimembri și polimembri.

Dintre termenii monomembri atestăm: *abbreviation – prescurtare, siglă, abstract – rezumat, rezumat analitic, rezumat de semnalare, rezumat signalitic, abstracting – analiză documentară, abstractor – analist, referent, access – acces, accession – completarea fondului, accessioning – înregistrare, acquisition – achiziție, completarea fondului, acronym – siglă, acts – acte, administration – administrație, direcție, gestiune, admittance – acces, drept de intrare, advanced – avansat, agreement – acord, contract, convenție, tratat* [104].

Dicționarul înregistrează și termeni bimembri, care au o pondere mai accentuată: *abbreviated entry* – descriere bibliografică, *abbreviated term* – termen abreviat, *abbreviated title* – titlu abreviat, *abridged edition* – ediție prescurtată, *abridged translation* – traducere prescurtată, *abridged version* – versiune abreviată, *versiune prescurtată*, *abstract card* – fișă documentară, *abstract concept* – noțiune abstractă, *abstract information* – informare referativă, *abstract page* – sumar analitic, *abstract publication* – publicație de referate, *abstracted document* – document analizat, *abstracting journal* – buletin analitic, *revistă de rezumate*, *abstracting service* – serviciu de analiză, *serviciu de rezumate analitice*, *abstracts file* – catalog de referate, *catalog documentar pe fișe*, *access control* – control de acces, *access key* – cheie de acces, *cheie de căutare*, *access method* – metodă de acces, *access point* – punct de acces [107].

Respectiv, termeni trimembri și polimembri, care sunt mai puțini la număr: *a priori method* – metodă globală, *abridged UDC edition* – tabele CZU prescurtate, *abridged UDC schedules* – tabele CZU prescurtate, *accessibility of documents* – acces la documente, *accessibility of information* – acces la informații, *addition of codes* – legarea indicilor, *advances in librarianship* – progrese în biblioteconomie, *ageing of information* – îmbătrânirea informației, *addition of UDC numbers* – alcătuirea indicilor compuși cu semnul plus în CZU, *abstract model of an object* – model abstract [360] etc.

Termenii au fost selectați și traduși din engleză în română de către specialiști atât din domeniul lingvistic, cât și din cel biblioteconomic. Cunoașterea termenilor monomembri, polimembri, a simbolurilor și a abrevierilor din domeniul biblioteconomic este sarcina importantă a bibliotecarilor care activează în bibliotecile moderne și prestează servicii moderne. În continuare vor fi prezentați o serie de termeni biblioteconomi ce provin din limba engleză.

Cercetătorul M. Regneală prezintă și termeni precum *explozie informațională vs criza informării*, *biblioteca electronică vs bibliotecă clasică*, *acces la informație vs obstacole legislative și administrative*, *acces deschis vs acces închis* [240, p. 5].

O bună parte din acești termeni țin de domeniul informaticii, având următoarele caracteristici lexico-gramaticale: *site* s. n. pl. *site-uri* „spațiu pe internet, spațiu în care sunt situate informații pe o rețea de internet”, *mouse* s. n. pl. *mouse-uri*, articulat *mouse-ul* „dispozitiv la computer, calculator, periferic cu care se poate deplasa cursorul pe ecranul unui computer”, *chat* s. n. „discuție amicală, o discuție care se face prin schimbarea mesajelor electronice”, *desktop* s. n. pl. *desktopuri* „ecran”, *display* s. n. pl. *display-uri*, articulat *display-ul* „dispozitiv de vizualizare folosit ca periferic la calculatoare”, *hard-disk* s. n. „disc magnetic de mare capacitate, pentru stocarea datelor la computer”, *software* s. n. „ansamblu de activități (codificare, organizare, analiză, programare) pentru calculatoarele electronice, soft”, *joystick* s. n.

„manetă care controlează mișcarea imaginilor pe un ecran electronic sau la jocurile mecanice”, *e-mail* s. n. pl. *e-mailuri* „scrisoare în format electronic, mesaj”, *online* loc. adj., loc. adv. „echipament, dispozitiv sau mod de prelucrare a datelor conectate direct la calculator”, *offline* loc. adj., loc. adv. „echipament, dispozitiv sau mod de prelucrare a datelor neconectat direct la calculator” etc. [282].

În studiile de specialitate apar anglicisme ce fac parte din domeniul managementului instituției infodocumentare: *staff* s. m. pl. *staffuri* „grup de persoane cu o anumită misiune de conducere sub direcția unui șef, stat-major”, *management* s. n. „arta de a conduce, știința organizării instituțiilor, a valorificării eficiente a resurselor umane, financiare și materiale ale unei organizații”, *manager superior* – sintagmă utilizată pentru termenul *director*, iar *manager funcțional* se utilizează pentru sintagma *șef de serviciu* sau *șef de secție*. Alte substantive de acest gen pot fi și *summit*, *trend*, *advocacy* etc.

O altă serie de termeni de origine engleză din domeniul biblioteconomic, excerptați din publicațiile de specialitate, au în componența lor elementul lexical *text*: *blogtext* – blog „jurnal”, *chatext* – chat „sporovăială, taifas, discuție”, *copytext* – *copy* „a copia”, *cybertext* – *ciber* „conducere, legare”, *digitext* – *digi[t]* „digital, online, virtual”, sin.: *e-text*, *hypertext*, *webtext*, *e-text-electronic*, sin.: *hypertext*, *digitext*, *electro-text*, *euromtext*, *exitext*, *full-text*, *gendertext*, *gigatext*, *hipertext* – *hyper* „peste, excesiv de..., deasupra”, sin.: *intertext*, *hypertext*, *marketext*, *mastertext*, *mediatext*, *multitext* – redactor *multitext*, *nametext*, *navigatext*, *numbertext*, *phototext*, *printext*, *scantext*, *smiley-text*, *sms-text* – *sms* „forma scurtă a short message service”, *usertext*, *videotext* – *video* „image”, sin.: *teletext*, *webtext* – *web* „pânză de păianjen”, forma prescurată de la World Wide Web, *wikitext* – de la Wikipedia „enciclopedie liberă”, *wordtext* – *word* „cuvânt, vorbă, termen, mesaj, limbă” etc. [284, p. 32].

Din punct de vedere lingvistic, termenii din domeniul biblioteconomic românesc, ce provin din limba engleză, pot fi clasificați astfel:

a) prima categorie cuprinde **termenii ce nu au corespondent în limba română**, de exemplu: *advocacy*, *blog*, *click*, *link*, *lobby*, *management* [346], *marketing*, *soft*, *stick* (de memorie) etc. Din această categorie mai fac parte și termenii care descriu rețelele de socializare la care sunt abonate bibliotecile: *Yahoo messenger*, *Skype*, *Flickr*, *Google docs*, *Google drive*, *Google maps*, *pinteres*, *YouTube*, *Wikipedia*, *Wikisource*, *RSS-feed*, *Zoom* [324] etc.;

b) a doua categorie cuprinde **termenii care au corespondent în limba română**: *activity* – *activitate*, *innovation* – *inovație*, *journal* – *jurnal*, *librarian* – *bibliotecar*, *active file* – *fișier curent*, *active record* – *dosar activ*, *active stock* – *fond activ*, *added copy* – *exemplar*

suplimentar, duplicat, added entry – descriere complementară, intrare secundară, vedetă secundară, addition – adaos etc. ;

c) a treia categorie de termeni o reprezintă **sintagmele formate prin traducere** de către specialiștii din domeniu: *information literacy – cultura informației, open access – acces deschis, library 2.0 – bibliotecă 2.0, automation – automatizare, library system – sistem de bibliotecă, OPAC, web 2.0, new generation OPAC, modern web interface, enriched content – conținut îmbogățit, faceted navigation – navigare fațetată, relevance in key words research – relevanța în cercetarea cuvintelor-cheie, retrieval suggestions – sugestii de recuperare, recommendations to users – recomandări pentru utilizatori, reviews – comentarii, ranking – clasament, integration with the social networks – integrarea cu rețelele sociale, popular choices – cele mai solicitate, new titles – titluri noi, titles top – titluri de top, the most requested – cele mai solicitate titluri, borrowed – împrumutate, reserved – rezervate, the best reviewed titles – cele mai bune titluri revizuite, images – imagini, collections of images – colecții de imagini, print – a printa, collections of audio materials – colecție de materiale audio, collections of video materials – colecții de materiale video [132].*

C. Vlad consideră că influența anglicismelor în vocabularul unui domeniu de activitate sunt „cele mai recente împrumuturi, care se disting prin slaba adaptare la sistemul morfologic și fonologic al limbii române și care prezintă fluctuații în grafie și pronunție” [286, p. 34].

Termeni cu elementul lexical google: *Google academic, Google drive, Google meet, Google search, Google scholar, Google carp etc.*

Termeni cu elementul lexical e: *e-bibliotecă, e-book, e-prezentare, e-print, e-text, e-carte, e-comunicare, e-comunitate, e-learning, e-lectură etc.*

Termeni cu elementul lexical web: *webportofoliu, webliografie, webometrie, webspațiu, website, webinar, webology etc.*

Termeni cu elementul lexical i: *i-prezentare, i-text, i-comunicare etc.*

Termeni cu elementul lexical cyber: *cybrarian [9], cybrid, cyberspațiu, cybermetrie, cybernate, cybernation, cybernetic, cybernetical, cybernetics etc.*

Termeni cu elementul lexical duraspace [10]: *duracloud, duraspace foundation, fedora commons, dspace, duraspace community, duraspace registry, duraspace roadmap etc.*

În continuare prezentăm o serie de termeni împrumutați din engleză, indicând frecvența acestora stabilită în urma atestării lor în diverse publicații de specialitate (Anexa 8).

Tabelul 3.2. Termeni englezești adaptați, cu forme de plural

Nr.	Singular	Frecvența	Plural	Frecvența
1.	<i>click</i>	261	<i>clickuri</i>	317
2.	<i>mouse</i>	137	<i>mouse-uri</i>	215
3.	<i>blog</i>	394	<i>bloguri</i>	456
4.	<i>driver</i>	207	<i>drivere</i>	118
5.	<i>link</i>	315	<i>linkuri</i>	423
6.	<i>server</i>	117	<i>servere</i>	135
7.	<i>videotext</i>	98	<i>videotexte</i>	75

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul 3.3. Termeni biblioteconomici englezești compuși

Nr.	Singular	Frecvența	Plural	Frecvența
1.	<i>chat-box</i>	204	<i>chat-boxuri</i>	235
2.	<i>e-mail</i>	117	<i>e-mailuri</i>	209
3.	<i>follow-up</i>	94	<i>follow-upuri</i>	115

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul 3.4. Termeni biblioteconomici englezești ce au aceeași formă pentru singular și plural

Nr.	Singular	Frecvența
1.	<i>home-page</i>	223
2.	<i>start-up</i>	52
3.	<i>framework</i>	45
4.	<i>slideshare</i>	334
5.	<i>coming-out</i>	61

Sursa: Elaborat de autoare.

Tabelul 3.5. Termeni biblioteconomici accidentali

Nr.	Singular	Frecvența	Formă de verb	Frecvența
1.	<i>to click</i>	56	<i>a clickui</i>	63

2.	<i>to download</i>	61	<i>a daunloada</i>	75
3.	<i>blog</i>	152	<i>a blogui</i>	117
4.	<i>to share</i>	81	<i>a sharui</i>	95
5.	<i>loser</i>	23	<i>luzer</i>	22

Sursa: Elaborat de autoare.

Remarcăm că în *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, ediția a III-a*, Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic, 2021 au fost incluse o serie de astfel de anglicisme:

click (engl.) [ck pron. k] s. n., pl. *clickuri* (și: *a da/face click*),

blog s.n., pl. *bloguri* [146].

Reformarea vocabularului cu termeni specifici biblioteconomi este un proces esențial și inevitabil, în condițiile schimbărilor care au loc permanent în societatea umană, odată cu dezvoltarea noilor tehnologii informaționale. Astfel, în domeniul biblioteconomiei, se atestă un număr al termenilor împrumutați din limba engleză cu tangențe din informatică, managementul proiectelor naționale și internaționale, arhitectura informației, care sunt integrați în vocabularul specialiștilor (*Anexa 10*).

Abuzul de anglicisme nu este, în multe cazuri, justificat și, de asemenea, nu este legiferat. Unii termeni și sintagme englezești, care țin uneori mai mult de limbajul cotidian, sunt dați ca făcând parte din limbajul de specialitate, dar nu este clar al cui este acest limbaj. În plus, echivalentele lor naționale sunt mult mai potrivite și mai comprehensibile [101].

Terminologia biblioteconomică, ca disciplină, cuprinde un sistem organizat tematic al unităților lexicale ale științei informării împrumutate din limba engleză. Toate schimbările din ultimii ani în acest domeniu se datorează dezvoltării tehnologiilor informaționale pe plan internațional și progresului tehnico-științific. Sistemul denumirilor și rolul terminologiei biblioteconomice se caracterizează prin apariția neologismelor și a sintagmelor noi create de specialiștii în domeniu în etapa actuală.

3.4. Fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomică românească

Neologismele joacă un rol important în dezvoltarea limbajului de specialitate, deoarece permit comunicarea eficientă și precisă a ideilor și conceptelor noi ce fac parte din domenii specifice. În cadrul domeniilor de specialitate, există adesea eforturi de standardizare și gestionare a neologismelor pentru a asigura coerența și claritatea limbajului utilizat. Aceste

eforturi pot include stabilirea de reguli pentru formarea și utilizarea neologismelor, precum și actualizarea constantă a glosarelor și dicționarelor specializate.

Neologismele în terminologia de specialitate reprezintă termeni noi sau expresii care sunt introduse în limbaj pentru a descrie concepte, tehnologii, fenomene sau descoperiri noi care apar într-un anumit domeniu de specialitate. Acestea sunt create pentru a acoperi nevoi lingvistice care apar odată cu dezvoltarea rapidă a științei, tehnologiei sau altor domenii de cercetare.

Unitățile lexicale noi pot fi formate din cuvinte existente în limbajul curent, dar care sunt adaptate sau utilizate într-un sens nou în domeniul de specialitate. De asemenea, pot fi create prin combinarea elementelor lingvistice sau prin împrumuturi din alte limbi. Neologismele sunt adesea create prin compunere, derivare sau prin alte procese lingvistice pentru a forma termeni care să reflecte noile concepte sau tehnologii. Procesul de adoptare și acceptare a neologismelor în terminologia de specialitate poate varia în funcție de domeniu și de comunitatea științifică sau tehnică care le utilizează. Unele neologisme pot deveni rapid standard în limbajul de specialitate, în timp ce altele pot fi contestate sau utilizate doar în anumite cercuri.

În ultimul timp, terminologia impune un interes sporit din partea lingviștilor și specialiștilor din diferite ramuri ale științei și alte domenii profesionale. Și terminologia din domeniul biblioteconomic este în vizorul cercetătorilor, care încearcă să o sistematizeze, să o unifice și să o standardizeze. Terminologia biblioteconomică românească se caracterizează prin dinamicitate și mobilitate sporită, în special în ultimele decenii, datorită progresului tehnico-științific și schimbărilor cotidiene ce au loc în societatea informațională [145] (*Anexa II*).

Este foarte necesară cercetarea lingvistică a acestui domeniu, care are tangențe și cu noțiuni și lexeme din științele informării, ca bibliologia, bibliografia, activitatea editorială, în vederea evidențierii unor tendințe structurale și semantice. În cercetarea terminologiei biblioteconomice pot fi aplicate atât metode lingvistice tradiționale, cât și metode împrumutate din diverse științe conexe: metoda distributivă, metoda analizei derivaționale, metoda analizei componentiale, metoda grafică, metoda statistică, metoda de sinteză.

În cele ce urmează, supunem analizei fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomică românească și căile de îmbogățire a vocabularului în știința informării. În general, vocabularul specializat din domeniul respectiv se îmbogățește urmând tiparele general valabile la nivelul lexicului comun, derivarea în acest caz fiind destul de productivă.

Fenomenul derivării lexico-gramaticale se manifestă nu doar în limba literară, privită ca un sistem, ci și în diferitele subsisteme terminologice, cunoscute și sub denumirea de limbaje de specialitate sau profesionale, care evoluează conform aceleași reguli ca și limba de zi cu zi.

Procesul de derivare, după cum s-a mai menționat, exprimă un proces de îmbogățire a vocabularului prin adăugarea unor sufixe sau prefixe.

Derivarea cuvintelor cu prefixe și sufixe. Cercetând termenii mai vechi din domeniul biblioteconomiei, observăm formarea acestora cu prefixele: **în-** – *încadra, înregistra*, **îm-** – *îmbogățirea fondurilor, îmbătrânirea informațiilor*, **des-** – *descentralizare, descriere, desprăfui*, **ne-** – *neabreviat, neutilizat, nepaginat*, cu prefixe neologice: **ante-** – *antememorie, antetitlu*, **anti-** – *antivirus*, **inter-** – *intertext, interfață* [347] (Anexa 2).

Dintre sufixele cu ajutorul cărora se formează termeni biblioteconomi, remarcăm sufixe ce denumesc *agentul (-tor, -ar, -ist): indexator, catalogator, bibliotecar, intermediar, documentarist; instrumentul (-ar, -tor): alfabetar, fondator; noțiuni abstracte (-ință, -anță): cerință, siguranță.*

Un loc aparte ocupă în formarea cuvintelor din vocabularul biblioteconomic sufixele verbale: **a** – *a argumenta, a barcoda, a cataloga, a digitaliza, a inventaria, a păstra, a utiliza*, **i** – *a citi, a opri*, **ui** – *a desprăfui, a înlocui*

Există termeni din domeniul biblioteconomic formați cu ajutorul prefixoidelor, de exemplu, **biblio-**: *bibliobuz, biblioclast, biblioclastie, bibliofag, bibliofil, bibliofilie, bibliofilm, bibliofilistic, bibliofob, bibliofobie, bibliograf, bibliografie, bibliografiere, bibliolog, bibliologie* etc. [102].

În terminologia biblioteconomică este dominant și prefixoidul **info-**, care are o recunoaștere internațională incontestabilă: *infodocumentare, infologie* [357]. În literatura de specialitate, termenul *infologie* este funcțional cu înțelesul de „sferă a prestărilor de servicii și de consultanță informatică”; „domeniu care se ocupă de managementul informațional, baze de date, probleme de hardware și de software etc.”. De asemenea, un alt termen esențial al spațiului infodocumentar este *infografia*, care reflectă toate modalitățile de simbolizare infodocumentară, nu doar o noțiune care definește aplicarea informaticii la reprezentările grafice și la tratarea imaginilor, așa cum este vehiculat în prezent.

În acest moment, pentru o prelucrare adecvată a sistemelor multimedia este necesar a integra în activități și limbajul iconic, care reprezintă concepte integrate, proprietăți, caracteristici de interactivitate, ramificații, transparență și navigare, care sunt legate direct de utilizator și sistem.

În acest context, subliniem faptul că cele descrise mai sus constituie doar o analiză superficială a fenomenului. Urmează să cercetăm mai aprofundat procedeele de îmbogățire a terminologiei biblioteconomice și să le expunem într-un studiu mai amplu. Fiind greu definibil, insuficient studiat și cu unele aspecte destul de controversate, fenomenul derivării în formarea

termenilor ocupă un loc cu totul special în sistemul vocabularului terminologiei biblioteconomice.

3.5. Caracteristica lexico-gramaticală a termenilor din domeniul biblioteconomic

Caracteristica lexico-gramaticală a termenilor din domeniul biblioteconomic se manifestă printr-o diversitate morfologică și sintactică semnificativă, care reflectă complexitatea activităților și conceptelor din acest domeniu. În primul rând, termenii biblioteconomiци pot fi atât monomembri, cât și expresii sintagmatice formate din două sau mai multe cuvinte. Termenii monomembri sunt adesea concepte fundamentale, precum „bibliotecă”, „catalog”, „index”, care reprezintă unități lexicale ce descriu elemente esențiale ale activității biblioteconomice. Aceste unități de vocabular se caracterizează printr-o mare frecvență de utilizare, fiind interdependente în sistemul biblioteconomic, iar semantic, ele sunt de obicei precise și neechivoce, având un sens determinat în contextul specific al domeniului.

Pe de altă parte, termenii biblioteconomiци care sunt formați prin sintagme sau expresii bimembre, trimembre sau polimembre joacă un rol esențial în descrierea mai detaliată a proceselor și structurilor biblioteconomice. De exemplu, expresii precum „sistem de gestionare a documentelor”, „servicii de împrumut interbibliotecar” sau „catalog online” reflectă practici sau tehnologii specifice ce depășesc limitele unui termen simplu, având rolul de a descrie procese complexe sau tehnologii avansate. Aceste combinații sunt utilizate pentru a descrie fenomene biblioteconomice moderne, iar caracteristica lor principală este flexibilitatea, permitând adaptarea la schimbările rapide ale domeniului.

Termenii biblioteconomiци prezintă, de asemenea, o diversitate morfologică. Mulți dintre aceștia sunt constituiți prin procese de derivare, în care sufixele, prefixele și compunerea cu alte cuvinte contribuie la formarea unor noi termeni. De exemplu, termeni precum „digitalizare” sau „automatizare” sunt formați prin adăugarea unui sufix la un cuvânt de bază, iar aceasta creează termeni noi care descriu acțiuni sau procese specifice ce fac parte din practici moderne de biblioteconomie. Această caracteristică de derivare este esențială pentru crearea unui vocabular actualizat, care să răspundă nevoilor emergente ale domeniului.

Din punct de vedere sintactic, termenii biblioteconomiци pot fi și acronime sau abrevieri, care joacă un rol important în eficientizarea limbajului de specialitate. De exemplu, acronimele precum „OPAC” (Online Public Access Catalog) [52] sau „ISBN” (International Standard Book Number) sunt larg utilizate în practica biblioteconomică pentru a desemna concepte complexe într-o formă mai accesibilă și mai ușor de utilizat. Aceste structuri sintactice sunt esențiale pentru

facilitarea comunicării rapide și precise în spațiul profesional și reflectă tendințele moderne de standardizare și simplificare a limbajului în contextul biblioteconomic.

3.5.1. Termeni biblioteconomici monomembri

Un demers în terminologia bibliologică, în general, și în cea românească, în special, nu poate și nu are dreptul să-i ignore pe cei fără de care bibliotecile nu ar fi existat – mai întâi călugării, numiți în trecut *copiști modești*, fără de care bibliotecile din mănăstiri nu și-ar fi avut justificarea, mai apoi *bibliotecarii savanți* din bibliotecile umaniste, *custodele*, acel păstrător și păzitor al integrității unor colecții și alți modești *slujbași* fără de care cartea și biblioteca nu ar fi cunoscut evoluția și dezvoltarea actuală. Sintagma bibliologului Gh. Buluță „biblioteca – memoria culturală a omenirii” [301] ar fi fost lipsită de conținut. Bibliotecile nu înseamnă deci numai cărți și clădiri, ci și oameni care le „construiesc”, le conferă ordinea și funcționalitatea lor în societatea contemporană.

Metoda de constituire imediată determină modul în care sunt unitățile lexicale relevante legate una de cealaltă. Prin intermediul acestei metode de cercetare a fost descoperit și ilustrat faptul că unitățile lingvistice au o organizare ierarhică a construcțiilor binare. Sarcina fundamentală a metodei este de a segmenta un set de unități lexicale în două secvențe semnificative independente, numite componente imediate. Segmentarea suplimentară a elementelor constitutive imediate are ca rezultat componentele finale, ceea ce înseamnă că nici o segmentare semantică nu este posibilă, pentru că niciun sens nu poate fi găsit. Această metodă este extrem de fructuoasă în descoperirea structurii derivate a cuvintelor.

Din termenii biblioteconomici românești studiați am analizat modele structurale monomembre, bimembre, trimembre, tetramembre, polimembre ale îmbinărilor terminologice.

Termeni monomembri formați din substantive

În domeniul biblioteconomic românesc am depistat termeni simpli ce desemnează activitatea de bază a biblioteconomiei: *abonament*, *achiziție*, *borderou*, *colecție*, *document*, *utilizator*, *publicație*, *ziar*; sintagme: *bibliografie analitică*, *clasificare analitică*, *descriere analitică*, *documente esențiale*, *fișă de înregistrare*, *fișă de înscriere*, *indice auxiliar*, *indici statistici*, *tehnologie de bibliotecă*, *tehnologie bibliotecară* [353].

Termeni biblioteconomici monomembri exprimați prin substantive: *abilitate*, *abonament*, *abonat*, *achiziție*, *acord*, *acreditare*, *acronim*, *activitate*, *actualizare*, *adaptabilitate*, *adresă*, *adnotare*, *adresabilitate*, *agendă*, *altruism*, *ambianță*, *analiză*, *andosament*, *antetitlu*, *antroponim*, *artotecă*, *atlas*, *audiovizual*, *avantitlu*, *autentificare*, *autodezvoltare*, *avatar*, *beneficiar*, *beneficiu*, *bibliotecă*, *brevet*, *buget*, *bandotecă*, *bibliatrie*, *bibliobuz*, *bibliofil*,

bibliofilie, bibliofilm, bibliofobie, bibliofon, bibliograf, bibliografie, biblioman, bibliomanie, bibliometrică, bibliometru, bibliotecar, bibliotecă, biblioteconomie, biblioteconomist, bibliotehnică, biobibliografie, carte, catalog, catalografie clasare, clasificare, clasificator, colecție, colecționar, copie, cotare, cotă, cutterizar, cartografiere, căutare, cerere, chestionar, competență, convenție, date, descriere, diafilm, disc, discografie, donație, dublet, diferențiere, diseminare, disponibilitate, diversificare, donație, durabilitate, etichetă, exemplar, exliristică, extras, echitate, fișă, fișier, fond, fondare, fonotecă, format, fotodocument, fototec, facilitator, facilități, formator, gazetă, gestiune, hiperlegătură, hipermedia, hiperspațiu, hipertext, hartă, impact, incluziune, indicator, infografic, inovație, integrare, interactivitate, internet, interviu, intranet, identificare, ilustrată, imprimate, index, indexare, indexator, indice, înregistrare, jurnal, laborator, logistică, loialitate, ludotecă, microbibliografie, microcopie, microcopiere, microfilm, microfilmare, microfilmotecă, microforma, microimagine, mijloace, monitor, monitorizare, monografie, mediatecă, mentenanță, mentor, mesaj, metodologie, modernizare, monitoring [216], monitorizare, motivare, multimedia, negociere, nonformal, notificare, novatecă, ofertă, organigramă, nomonograf, notă, nume, numerotare, patronim, periodic, poligrafie, pseudonim, publicitate, pupitru, pagină, parolă, performanță, pictogramă, piramidă, piraterie, plan, port, prezentare, problematizare, procedeu, proiector, promovare, protocol, prototip, publicraft, recenzie, recenzor, registru, regulament, repertoriu, reproducere, revistă, rezervă, reclamație, reflecție, reglementare, regulament, relații, relevanță, replicare, repozitoriu, rețea, reziliență, risc, semn, serial, serie, subtitlu, supranume, supratitlu, schimbare, serviciu, sinectică, solicitant, sponsorizare, standard, statistică, strategie, sustenabilitate, ședință, triplet, volum, zonă [355].

În scopul identificării termenilor am consultat și manualul *Euroreferențialul I&D*, editat în 2005, dar și alte surse, care sunt instrumente utile pentru uniformizarea profesiei, cunoașterea evoluției posturilor, actualizarea programelor universitare și a modulelor de formare.

Euroreferențialul I&D descrie termenii specifici competențelor bibliotecarilor care activează în domeniu, sistematizați astfel: *Grupul I – Informare, Grupul T – Tehnologii, Grupul C – Comunicare, Grupul M – Management, Grupul S – Alte cunoștințe*. Fiecare domeniu de competență este analizat din viziunea a 4 nivele de calificare: Nivelul 1 – Asistent în informare-documentare, Nivelul 2 – Tehnician în informare-documentare, Nivelul 3 – Manager în informare-documentare, Nivelul 4 – Expert în informare-documentare. Astfel, la nivelul 1 – Asistent în informare – este necesară cunoașterea disciplinei, la nivelul 2 – Tehnician – cunoașterea practicilor, la nivelul 3 – Manager – cunoașterea instrumentelor, la nivelul 4 – Expert – cunoașterea metodologică.

În cele ce urmează, prezentăm o listă de termeni din domeniul biblioteconomic selectați din manualul *Euroreferențialul I&D* (2005): *abonament, achiziție, analiză, animație, anuar, anticipare, arhivare, atestare, autobilanț, autonomie, balizaj, bibliografie, catalog, catalogare, colecție, completare, echipă, contract, clasificare, copyleft, copyright, depozit, deontologie, descriere, descriptor, dezbatere, digitizare, directivă, discreție, disponibilitate, documentare, dosar, editare, editor, e-învățare, empatie, ergonomie, evaluare, fișe, fișier, formare, documentar, frecventare, hipertext, index, indexare, indicator, inițiativă, interfață, limbaj, lipire, metadata, monitorizare, necesitate, normare, oferte, operator, organizație, organizare, parteneriat, pedagogie, perseverență, personalizat, personalizată, portal, prearhivare, producător, programare, proiect, reacție, redactare, repertoriu, rigoare, rubrică, specializat, standard, statut, sursă, tematic, tezaur, transliterare, unimarc, utilizator* etc. [285]

3.5.2. Termeni biblioteconomici-sintagme

Pe parcursul evoluției termenilor biblioteconomici se observă o permanentă constituire a unui proces complex în formarea unui vocabular variat în acest domeniu.

Terminologia biblioteconomică, ca disciplină, se ocupă de sistemul organizat tematic al unităților lexicale ale științei informării. Toate schimbările din ultimii ani în acest domeniu se datorează dezvoltării tehnologiilor informaționale pe plan internațional și progresului tehnico-științific. Sistemul denumirilor și rolul terminologiei biblioteconomice se caracterizează prin apariția neologismelor și a sintagmelor noi create de specialiștii în domeniu.

Analizată din punctul de vedere al structurii, terminologia biblioteconomică românească reprezintă sinteza pe care bibliotecarii români au realizat-o de-a lungul secolelor între stilul funcțional și stilul științific, într-o manieră care se diferențiază de alte țări cu o bună dezvoltare a tehnologiilor de informare și comunicare în domeniul respectiv, deși se observă și influențe.

1. Termenii bimembri sunt foarte frecvenți în limbajul specialiștilor, denumind diverse noțiuni: *abilitate analitică, abilitate informațională, abilitate practică, abilitate sintetică (creativă), abordare inovativă, acces deschis, acord bilateral, agenda formatorului, agenda participantului, alfabetizare digitală, ambianța bibliotecii, amenajarea spațiilor, arhitectura serviciilor, automatizarea bibliotecilor, biblioteca experienței, biblioteca-platformă, bibliotecar animator, bibliotecar facilitator, bibliotecar formator, bibliotecar ludotecar, bibliotecar mediator, bibliotecar modern, bibliotecă digitală, bibliotecă electronică, bibliotecă modernă, bibliotecă hibrid, bibliotecă-hub, bibliotecă-incubator, bibliotecă publică, bibliotecă vie, bibliotecă virtuală, bugetul bibliotecii, bugetul proiectelor, bune practici, calitatea serviciilor,*

carte electronică, cartografierea serviciilor, ciclul instruirii, codul serviciilor, colecție audio, colecție Braille, colecție digitizată, colecție electronică, colecție locală, colecție tactilă, focus grup, formarea adulților, formare profesională, fereastră activă, garantarea serviciilor, gândire convergentă, gândire creativă, gândire design, hard-disk, hartă mentală, harta serviciilor, imaginea instituției, inițierea inovației, inovație organizațională, inovație socială, îmbunătățire continuă, îmbunătățirea serviciilor, învățare mixtă, linii directoare, livrare servicii, managementul produselor, managementul proiectelor, managementul schimbării, managementul serviciilor, managementul spațiilor, marketing interactiv, marketing intern, marketing relațional, marketingul serviciilor, materiale didactice, metoda puzzle, nomenclatorul serviciilor, partener media, pașaportizarea serviciilor, pașaportul serviciilor, percepția serviciilor, periferice media, periodic electronic, planificare strategică, portal web, portofoliul serviciilor, poștă electronică, prelegere interactivă, prestare servicii, produs formativ, regăsirea informației, redresarea serviciilor, rețea locală, rețea socială, ședință metodologică, tehnologii informaționale, temporalitatea spațiului (bibliotecii), turul galeriei, utilizatorul serviciilor, valori instituționale, zona maker, zona media etc. [248]

Formula S1 (N.) + S2 (propriu, N.)

Termeni-sintagme formați din două elemente ce poartă numele personalităților care au inventat procesul biblioteconomic: *catalogarea Cutter, clasificarea Bliss, clasificarea Dewey, clasificarea Kyle, clasificarea S.R. Ranganathan, clasificarea Șarton, descriptor Mooers, legea Bradford, metoda Delphi, metoda Frisco, metoda Jigsaw, metoda Phillips, planul Farmington, prelucrarea Diazo, sistemul Newark, sistemul Browne etc.*

Formula S + S: sintagme formate din substantive compuse: *barcode-reader, bibliotecă-depozit, bibliotecar-consultant, bibliotecar-documentarist, bibliotecar-expert, bibliotecar-șef, carte-casetă, carte-manuscris, carte-pilot, catalog-dicționar, cercetare-dezvoltare, cod-obiect, cod-sursă, contract-achiziție, contract-prestare, copie-soft, cuvânt-cheie, cuvânt-subiect, cuvânt-vedetă, descriptor-document, document-achiziție, document-anexă, document-gazdă, document-martor, document-sursă, fișă-document, fișier-sursă, fișier-text, fișier-tip, grafic-coloană, indice-glosar, info-birou, interfață-utilizator, limbaj-mașină, limbaj-sursă, listă-borderou, masă-pupitru, plic-colțar, registru-inventar, rețea-arbore, sistem-expert, sistem-pilot, sistem-text, sistem-uniterm, termen-document, tezaur-satelit, tezaur-țintă, tezaur-sursă, titlu-cheie, tramvai-bibliotecă, utilizator-expert etc.*

Formula S1 (N.) + S2 (G.): *alegerea termenului, amenajarea bibliotecilor, arhitectura bibliotecilor, arta managementului, automatizarea bibliotecii, cardul utilizatorului, catalogarea colecțiilor, catalogarea discurilor, catalogul bibliotecii, catalogul personalului, comunicarea*

discurilor, conservarea colecțiilor, conservarea discurilor, descrierea documentelor, descriptorii documentului, desemnarea materialului, desemnarea subcolecției, desemnarea titlului, digitizarea colecțiilor, eliminarea colecțiilor, indexarea documentelor, indexarea periodicelor, indexarea publicațiilor, informarea utilizatorilor, înnoirea colecțiilor, înregistrarea utilizatorului, instruirea bibliotecarilor, introducerea datelor, managementul colecțiilor, managementul instituției, numărul paginii, organizarea posturilor, prezentarea colecțiilor, principiile biblioteconomiei, promovarea colaborării, regăsirea datelor, regăsirea documentelor, regăsirea informației, scadența abonamentului, spațiul bibliotecii, strângerea informațiilor, topografierea documentelor etc.

Sintagme formate din prepoziție și substantiv. Formula prep. + S (Ac.): *în colaborare, în depozit, în locație, în scris, în stoc, în timp, la aprobat, la comandă, la distanță, la lectură, la termen [306] etc.*

O mare pondere în terminologia biblioteconomică românească o au sintagmele formate din substantiv + adjectiv.

Termeni bimembri. Sintagme formate după formula: S (N.) + Adj:

- **sintagme bimembre care denumesc serviciile bibliotecii:** *acces deschis, acces general, acces liber, expoziție audiovizuală, expoziție itinerată, expoziție multimedia, expoziție permanentă, expoziție temporară, fișă preliminară, formular tipizat, public cunoscut, referință bibliografică, referință electronică, referință ghidată, referință încrucișată, referință rapidă, serviciu bibliografic, serviciu consultativ, serviciu electronic, serviciu indirect, serviciu informatizat, serviciu online, serviciu public, serviciu voluntar etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc organizarea colecțiilor în bibliotecă:** *așezare alfabetică, așezare clasificată, așezare cronologică, așezare fixă, așezare sistemică etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc tipologia bibliotecilor:** *biblioteca academică, biblioteca digitală, biblioteca centrală, biblioteca comunală, biblioteca enciclopedică, bibliotecă-filială, bibliotecă electronică, bibliotecă națională, bibliotecă itinerantă, bibliotecă județeană, bibliotecă juridică, bibliotecă medicală, bibliotecă mobilă, bibliotecă municipală, bibliotecă orășenească, bibliotecă raională, bibliotecă principală, bibliotecă publică, bibliotecă regională, bibliotecă sătească, bibliotecă specializată, bibliotecă școlară, bibliotecă științifică, bibliotecă tehnică, bibliotecă universitară, bibliotecă virtuală etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc tipologia bibliografiilor elaborate de bibliotecari:** *bibliografie analitică, bibliografie ascunsă, bibliografie comercială, bibliografie completă, bibliografie curentă, bibliografie generală, bibliografie națională, bibliografie*

adnotată, bibliografie prospectivă, bibliografie regională, bibliografie retrospectivă, bibliografie secundară, bibliografie selectivă, bibliografie specializată etc.

- **sintagme bimembre care denumesc tipologia catalogului:** *catalog alfabetic, catalog auxiliar, catalog alfanumeric, catalog bibliografic, catalog central, catalog colectiv, catalog cronologic, catalog cumulativ, catalog descriptiv, catalog editorial, catalog electronic, catalog factografic, catalog general, catalog geografic, catalog industrial, catalog informatizat, catalog intern, catalog inversat, catalog onomastic, catalog partajat, catalog principal, catalog public, catalog rotativ, catalog sistematic, catalog special, catalog tipărit, catalog topografic etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc catalogarea publicațiilor:** *adnotare editorială, adnotare informativă, aranjare automată, aranjare liniară, aranjare verticală, arhitectură paralelă, catalogare automatizată, catalogare centralizată, catalogare numerologică, catalogare partajată, cod aditiv, cod alfabetic, cod alfanumeric, cod deontologic, codificare alfabetică, codificare alfanumerică, colectiv editorial, colectiv științific, colectivitate publică, descriere bibliografică, descriere complementară, descriere completă, descriere cronologică, descriere definitivă, descriere deschisă, descriere multinivel, descrierea cărții, descriptor calificator, descriptor candidat, descriptor generic, descriptor modifier, descriptor specific, index alfabetic, index analitic, index anual, index auxiliar, index bibliografic, index cumulativ, index geografic, index lunar, index numeric, index permutabil, index sistematic, indexare analitică, indexare automatizată, indexare combinatorie, indexare coordonată, indexare ierarhică, indexare liberă, indexare mixtă, indexare multidimensională, indexare omogenă, indexare postcoordonată, indexare precoordonată, indexare relațională, indexare unidimensională, indice alfabetic, indice alfanumeric, indice analitic, indice auxiliar, indice compus, indice eliberat, indice încrucișat, indice numeric, indice onomastic, indice principal, indice recapitulativ, indice restabilit, indice simplu, indice tematic, indice zecimal etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc înregistrarea documentelor în bibliotecă:** *înregistrare bibliografică, înregistrare catalografică, înregistrare descărcată, înregistrare deschisă, înregistrare descriptivă, înregistrarea documentelor, înregistrare electronică, înregistrare grafică, înregistrare logică, înregistrarea periodicelor, înregistrare sonoră, înregistrarea sunetului, înregistrare video, înregistrare videomagnetică, înregistrarea volumelor etc.*

- **sintagme bimembre care denumesc tipologia publicațiilor în biblioteconomie:** *publicație serială, publicație anuală, publicație bibliografică, publicație bilunară, publicație bimensuală, publicație bimestrială, publicație cartografică, publicație datată, publicație internă, publicație jubiliară, publicație lunară, publicație mensuală, publicație monografică, publicație*

multilingvă, publicație nedată, publicație numerotată, publicație oficială, publicație periodică, publicație preliminară, publicație principală, publicație săptămânală, publicație serială, publicație științifică, publicație trimestrială, publicație comercială, publicație electronică, publicație monografică, publicație non-comercială, publicație oficială, publicație periodică etc.

- sintagme bimembre care denumesc titlurile publicațiilor în biblioteconomie: *titlu academic, titlu alternativ, titlu ambiguu, titlu anterior, titlu-cheie, titlu colectiv, titlu complet, titlu comun, titlu convențional, titlu corectat, titlu curent, titlu dependent, titlu distinctiv, titlu fals, titlu independent, titlu inversat, titlu încadrat, titlu lipsă, titlu modificat, titlu oficial, titlu original, titlu paralel, titlu prescurtat, titlu principal, titlu propriu, titlu standard, titlu uniform, titlul documentului, titlul publicației etc.*

- sintagme bimembre care denumesc tipologia căutării informațiilor: *căutarea referințelor, căutare asistată, căutare bibliografică, căutare binară, căutare interactivă, căutare iterativă, căutare online, căutare retrospectivă, căutare subvențională, căutare trunchiată, sistem deschis, sistem dinamic, sistem documentar, sistem informatic, sistem integrat, sistem interactiv, sistem intern, sistem închis, sistem offline, sistem online, sistem semiotic, sistematizare cronologică, vedetă alternativă, vedetă intrată, vedetă inversă, vedetă multiplă, vedetă preferată, vedetă secundară, vedetă specifică, vedetă suprimată, vedetă-model etc.*

- sintagme bimembre care denumesc tipologia fișierului existent în bibliotecă: *fișa cărții, fișa cititorului, fișă bibliografică, fișă divizionară, fișă principală, fișă provizorie, fișă suplimentară, fișă tehnică, fișă tipărită, fișier activ, fișier bibliografic, fișier cronologic, fișier curent, fișier direct, fișier informatizat, fișier principal, fișier rotativ, etc.*

Sintagme bimembre care denumesc tipologia clasificării publicațiilor în bibliotecă: *clasificare analitică, clasificare artificială, clasificare automatizată, clasificare binară, clasificare detaliată, clasificare enciclopedică, clasificare enumerativă, clasificare eterogenă, clasificare fațetată, clasificare ierarhică, clasificare inversă, clasificare lineară, clasificare manuală, clasificare metodică, clasificare monoierarhică, clasificare multidimensională, clasificare multidisciplinară, clasificare naturală, clasificare orizontală, clasificare sintetică, clasificare sistematică, clasificare specializată, clasificare universală, clasificare zecimală, clasificarea brevetelor, clasificarea documentelor etc.*

Sintagme bimembre care denumesc tipologia de documente existente în bibliotecă: *document electronic, document intelectual, document manuscris, document numismatic, document adnotat, document analizat, document anonim, document arhivat, document audiovizual, document cartografic, document codificat, document confidențial, document dactilografiat, document datat, document derivat, document digital, document foliolat, document*

grafic, document iconografic, document ilustrat, document indexat, document juridic, document monografic, document multimedia, document nedatat, document neoficial, document nepublicat, document oficial, document original, document paginat, document preliminar, document primar, document recenzat, document reprodus, document scris, document secret, document secundar, document terțiar, document științific, document tipărit, document vizual, document parlamentar, ediție preliminară, exemplar legal etc.

Sintagme bimembre care denumesc tipuri de cărți din bibliotecă: *carte audio, carte broșată, carte cartonată, carte electronică, carte legată, carte mediocră, carte poștală, carte rară, carte rătăcită, carte religioasă, carte rezervată, carte sonoră, carte tipărită, carte școlară, carte vorbită, ediție academică, ediție actualizată, ediție adăugită, ediție bibliofilă, ediție broșată, ediție cenzurată, ediție clandestină, ediție clasică, ediție școlară, ediție comandată, ediție completă, ediție corectată, ediție critică, ediție curentă, ediție definitivă, ediție integrală, ediție neautorizată, ediție nouă, ediție online, ediție originală, ediție preliminară, ediție prescurtată, ediție revăzută, ediție științifică, ediție unică, editare electronică, editor ocazional, ediție originală, ediție princeps etc.*

Sintagme bimembre care denumesc tipuri de colecții din bibliotecă: *colecție anuală, colecție completă, colecție editorială, colecție electronică, colecție digitizată, colecție fundamentală, colecție incompletă, colecție națională, colecție nenumerotată, colecție particulară, colecție principală, colecție publică, colecție specială etc.*

Sintagme bimembre care denumesc procesul de catalogare și indexare a publicațiilor în bibliotecă: *caracter binar, caracter grafic, caracter ignorat, caracter numeric, caracter univoc, colectivitate locală, descriere principală, fișă descriptivă, fișă preliminară, formular tipizat, funcție documentară, imagine digitală, indexare coordonată, indexare postcoordonată, indexare sumară, legături orizontale, legături verticale, limbaj analitic, limbaj auxiliar, limbaj documentar, limbaj formalizat, limbaj natural, limbaj simbolic, limbaj specializat, limbaj științific, limbaj tehnic, limbaj terminal, lucrare științifică, lucrare audiovizuală, lucrare curentă, lucrare muzicală, lucrare fonografică, lucrare multimedia, managementul cunoștințelor, managementul calității, management informațional, mecanisme web, organizare procesuală, periodice curente, periodice vechi, periodice rare, preindexare coordonată, problemă tehnică, procedură informațională, procese tehnologice, produse informaționale, publicație oficială, reglementare anterioară, schimb direct, schimb oficial, sistem tehnologic, structură analitică, termen generic, termen specific etc.*

Din punctul de vedere al numărului de elemente incluse în sintagmele din domeniul biblioteconomic, distingem **termeni trimembri:** *absorbție a inovației, accesibilitatea unui*

serviciu, activități de învățare, adecvare la scop, adresă de internet, aptitudine de utilizare, atelier de lucru, atitudine în servicii, bibliotecă ca spațiu, capacitate de răspuns, ciclul îmbunătățirii serviciilor, colecție de bibliotecă, colecție de jucării, competență de specialitate, comunalitatea spațiului public, comunicare în servicii, cultura bibliotecarului modern, design de bibliotecă, editor de imagini, editor de text, educație în servicii, experiența utilizării serviciilor, furnizor de servicii, incubator de inovare, inovare de marketing, inovație de produs, inovație de proces, integrarea unui serviciu, îndrumare în servicii, învățare din servicii, joc de rol, logistica unui serviciu, memorie de date, periferice de ieșire, periferice de intrare, personal de bibliotecă, plan de acțiuni, programe de calculator, propunere de proiect, puncte de percepție, recrutarea în servicii, recunoașterea în servicii, revizuire a activității, servicii publice electronice, standard de servicii, stick de memorie, studiu de caz, tranzacție aferentă serviciilor, vizibilitatea spațiului bibliotecii, viziunea asupra serviciilor, zonă de confort, zonă pentru tineri etc.

2. Termeni-sintagme formați din trei membri. Formula: S1. (N) + prep. (de, la) + S2 (Ac.): *acces la informație, achiziție de date, achiziție de documente, adresă de internet, adunare de informații, agent de căutare, agent de supraveghere, arhitectură de portal, audit de conformitate, bancă de date, bază de cunoștințe, bază de date, bibliotecă de conservare, bibliotecă de mănăstire, bibliotecă de referință, broșură de prezentare, bibliografie de informare, bibliotecă de mănăstire, bibliotecă de referință, bibliografie de manuscrise, bibliografie de periodice, bibliografie de traduceri, caiet de sarcini, cartă de arhivare, categorii de documente, căutarea de informație, centru de documentare, cerere de căutare, cod de identificare, colecție de documente, contract de vânzare, criteriu de selecție, criteriu de căutare, depozit de fonduri, dicționar de date, difuzare de informații, dispozitiv de informare, drept de copiere, drept de împrumut, drept de informație, drept la imagine, drept de proprietate, echipament de lectură, ecuație de cercetare, elemente de date, evidență de bibliotecă, „excavare” de informații, fișă de cititor, fișă de evidență, fișă de modificare, fișier de autoritate, fișier de informatică, foaie de stil, fonduri de arhivă, formulă de indexare, funcția de personal, funcția de producție, mănunchiuri de descriptori, manuscris de autor, matrice de similitudine, metode de evaluare, mulțimi de identificatori, mulțimi de documente, nivel de tehnologizare, organ de informare, responsabil de elaborare, selector de regăsire, servicii de informare, serviciu de bibliotecă, sistem de aranjare, sistem de biblioteconomie, sistem de cotare, sistem de informație, sistem de management, spațiu de depozitare, spirit de analiză, strategie de căutare, surse de informare, tabel de autori, tip de document, tip de manager, tipuri de chestionare, zi de împrumut etc.*

Termeni-sintagme formați din trei membri. Formula: S1 (N.) + S2 (G.) + Adj.: *cultura conducătorilor moderni, evaluarea performanțelor profesionale, infrastructură informațională națională, managementul resurselor umane etc.*

Termeni-sintagme formați din trei membri. Formula: S1 + Adj.1 + Adj.2: *activitate practică managerială, patrimoniu cultural comun, patrimoniu cultural național.*

Prezentăm mai jos structura sintagmelor polimembre:

3. Îmbinări terminologice polimembre din patru unități constitutive

Formula S1 + prep. + S2 (Ac.) + S3 (G.): *achiziție la cererea utilizatorilor, sisteme de livrare a serviciilor, regulament pentru utilizarea internetului, declarație de pierdere a publicațiilor, restricții de utilizare a expresiei, sistem de marcarea resurselor, software de gestiune a referințelor, zona de control a descrierii, locul de origine a lucrării, sisteme de regăsire a informației, centru de analiză a informației, centru de diseminare a informației, declarație de pierdere a publicațiilor, foaie de control al împrumuturilor, pagină de titlu a seriei, practici de colectare a informațiilor, program de control al rețelei, program de validare a datelor, program de verificare a erorilor, rata de transfer a datelor, registru de înscriere a cititorilor, sistem de gestiune a documentelor, sistem de gestiune a fișierelor, sistem de management al comunicării, sistem de management al textelor, sistem de operare al rețelei, sistem de procesare a datelor, sistem de procesare a textelor, sistem de regăsire a datelor, sistem de regăsire a documentelor, sistem de regăsire a informațiilor, sistem de regăsire a referințelor, sistem de regăsire a textului, sistem de selectare a informațiilor, sistem de sprijinire a deciziilor [341] etc.*

Formula S1 + S2 (G.) + prep. + S3 (Ac.): *deschiderea sesiunii de lucru, analiza nevoilor de învățare, cartografierea punctelor de percepție etc.*

Formula S1 + prep. + S2 (Ac.) + Adj.: *bază de date bibliografice, bază de date relațională, căutare după cuvinte-cheie, date cu caracter personal, colecție cu tipar mărit, colecție de instrumente agricole, colecție de instrumente muzicale, lucru în grup mic, căutare după text complet, câmp de lungime fixă, câmp de lungime variabilă, căutare în limbaj natural, colecție de cărți rare, document de muzică tipărită, document cu circulație restrânsă, ediție în tiraj restrâns, ediție cu texte paralele, factor de impact agregat, fișă de trimitere încrucișată, format de fișier grafic, furnizare de documente electronice, informații de identificare personală, inventarierea surselor de informare, mențiune de material însoțitor, pagină de titlu analitică, punct de acces controlat, punct de acces necontrolat, punct de acces principal, punct de acces suplimentar, punct de servire extern, punct de acces autorizat, revistă cu acces deschis [342] etc.*

Formula S1 (sing.) + Adj. + prep. + S2 (sing.) (G.): *bibliografia națională a Moldovei, caracteristică distinctivă a lucrării, caracterizare cantitativă a expresiei, caracterizare cantitativă a manifestării, clasificarea internațională a brevetelor etc.*

Formula S1 (N.) + Adj. + prep. + S2 (sing.) (Ac.): *date lizibile de mașină, indice auxiliar de formă, indice auxiliar de timp, periferice auxiliare de stocare, serviciu modern de bibliotecă etc.*

Formula S1 (N.) + S2 (G.) + prep. + S3 (Ac.): *atribuirea descriptorilor pentru documente, diviziunea muncii de achiziție etc.*

Formula S1 (N.) + Adj. + Adj. + S2 (N.): *descriere bibliografică internațională standard [343].*

4. Termeni biblioteconomici polimembri, sintagme formate din cinci și mai mulți termeni, având structuri variate:

• **Îmbinări terminologice polimembre din cinci unități constitutive**

Formula S1 (N.) + prep. + S2 (Ac.) + prep. + S3 (Ac.): *bază de date de surse, baze de date de imagini, centru de schimb de informații, control de autoritate pe subiecte, extensie de nume de fișier, listă de vedete de subiect, fișă de termen de restituire, fișier de autoritate pe subiect, fișă de înscriere la bibliotecă, instrumente de acces la subiect, protocol de transfer de fișiere, restricții de acces la exemplar, restricții de acces la manifestare, post de lucru în acces public, zona de structură și conținut [336] etc.*

Formula S1 (N.) + prep. + numeral + adj. + S2: *descriere pe un singur nivel.*

Formula S1 (N.) + S2 (G.) + S3 (G.) + prep. + S4 (Ac.) *exhaustivitatea cuprinderii surselor de informare.*

Formula S1 (N.) + Adj. + prep. + S2 (Ac.) + S3 (G.): *caiet sinoptic pentru activitatea bibliotecii.*

Formula S1 (N.) + prep. + S2 (Ac.) + prep. + S3 (Ac.): *centru de resurse de învățare, centru de informare și documentare, fișă de catalogare la sursă, fișă de înscriere la bibliotecă, fișă de termene de restituire, plan de achiziții în cooperare, furnizor de acces la internet, masă cu lumină pentru restaurare, schemă de clasificare cu fațete, server de baze de date, sistem de bază de cunoștințe, sistem de clasificare cu fațete, sistem de clasificare în adâncime, sistem de management de bibliotecă [337] etc.*

• **Îmbinări terminologice polimembre din șase unități constitutive:** *activitate de informare în domeniul brevetelor, bază de date cu texte integrale, comandă de carte în regim automatizat, domeniu de aplicare a unui tezaur, drepturi de publicare în arhive deschise, fișă de catalog de format internațional, proiecte din sfera științei și inovării, sursă a punctului de acces*

controlat, utilizare desemnată a punctului de acces controlat, zona titlului și a mențiunii de responsabilizare, zona specifică a materialului sau a tipului resursei etc.

- **Îmbinări terminologice polimembre din șapte unități constitutive:** zona condițiilor de acces și de utilizare, zona identificatorului resursei și termenilor de disponibilitate, index de cuvinte-cheie în afara textului, zona formei conținutului și a tipului de suport etc.

- **Îmbinări terminologice polimembre din opt unități constitutive:** repertoriul de autoritate pe subiecte enciclopedic alfabetic unificat etc.

- **Îmbinări terminologice polimembre care conțin mai multe unități constitutive lexicale:** furnizarea documentelor de către un prestator de servicii de informare etc.

A fost analizată structura termenilor monomembri și polimembri selectați din diverse publicații de specialitate.

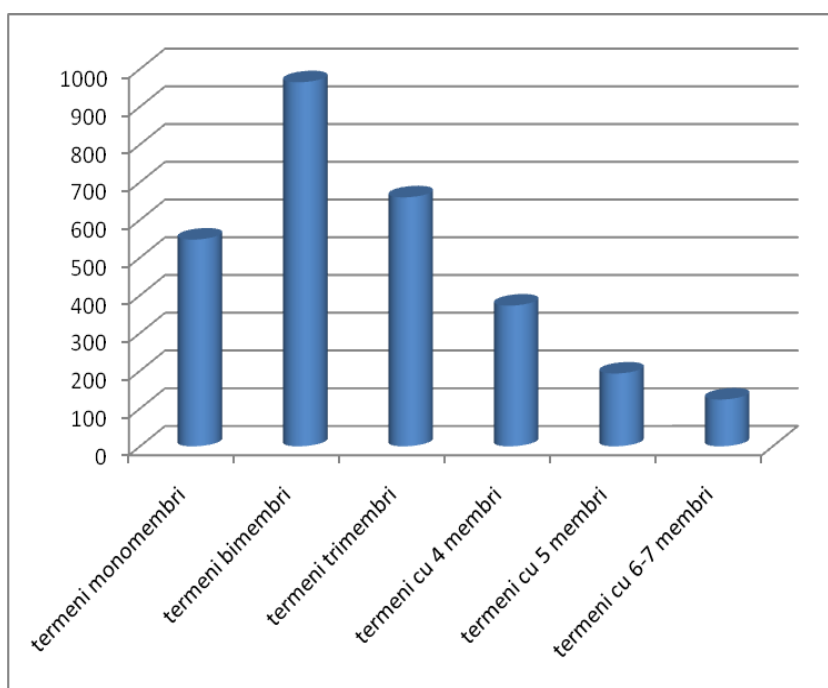

Fig. 3.5.2.1. Termeni studiați din publicații din perioada 1990-2000

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate.

5. Termeni biblioteconomici formați din abrevieri și termeni-simboluri: *MT* (muzică tipărită), *Vcs* (casetă video), *DOI* (Digital Object Identification), *PC* (Personal Computer), *DVD* (disc digital polivalent), *PDF* (Portable Document Format), *RAM* (random access memory), *ROI* (Return Of Investment), *CD-ROM* (Compact Disc Read-Only Memory), *CD-I* (Compact-Disc

Interactive), *Photo-CD* (Photo Compact-Disc), *WORM* (Write Once Read Many), *HTML* (Hyper Text Markup Language), *HTTP* (Hypertext Transsmision Protocol) etc. [286]

6. Influența anglicismelor în biblioteconomia modernă are un rol de distribuire a noilor sarcini și, respectiv, a noilor direcții de activitate a bibliotecilor. În terminologia biblioteconomică, mai ales în cea actuală, se atestă și o serie de anglicisme, cu structură diferită: *advocacy*, *blog*, *blogger*, *blogging*, *blogosferă*, *brainstorming*, *design*, *design thinking*, *ebook reader*, *Facebook*, *feedback*, *firewall*, *flickr*, *flipchart*, *flyer*, *forward*, *fullscreen*, *gadget*, *gigabyte*, *Gmail*, *Google*, *Google Chrome*, *Google drive*, *Google translate*, *grant*, *hacker*, *hackerspace*, *hardware*, *help desk*, *help library*, *help line*, *help services*, *home page*, *hyperlink*, *hub*, *ignite*, *joystick*, *kilobyte*, *kit*, *know-how*, *lego*, *lifelong learning*, *link*, *login*, *makerspace*, *management*, *marketing*, *marketing one-to-one*, *metoda 6/3/5 (brainwriting)*, *modem*, *mouse*, *networking*, *offline*, *online*, *outdoor service*, *outreach*, *pixel*, *PowerPoint*, *powtoon*, *Prezi*, *puzzle*, *router*, *software*, *tag*, *trainer*, *training*, *voxel*, *touchscreen*, *breaking the ice*, *web 2.0*, *webex*, *webliografie*, *webology*, *widget*, *Wikipedia*, *Wiktionary*, *wireless*, *word*, *zip*, *zoom (lupă)*.

Sunt și o serie de termeni englezești formați din abrevieri și termeni-simboluri: *MT* (muzică tipărită), *Vcs* (casetă video), *DOI* (Digital Object Identification), *PC* (Personal Computer), *DVD* (disc digital polivalent), *PDF* (Portable Document Format), *RAM* (random access memory), *ROI* (Return Of Investment), *CD-ROM* (Compact Disc Read-Only Memory), *CD-I* (Compact-Disc Interactive), *Photo-CD* (Photo Compact-Disc), *WORM* (Write Once Read Many), *HTML* (Hyper Text Markup Language), *HTTP* (Hypertext Transmission Protocol) [34].

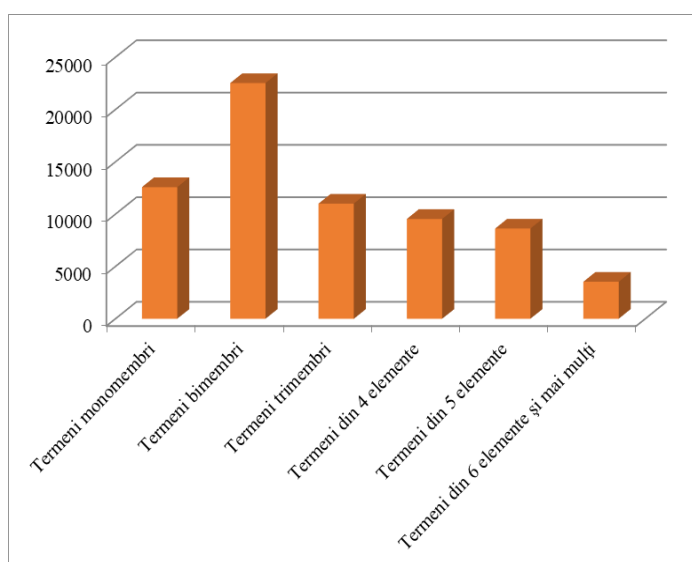

Fig. 3.5.2.2. Termeni studiați din publicații din perioada 2000-2024

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate.

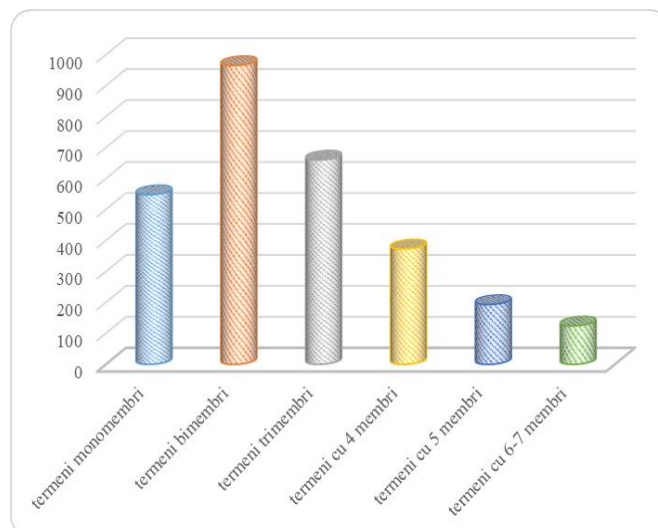

Fig. 3.5.2.3. Structura termenilor biblioteconomici

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate.

Pentru a realiza o cercetare mai amplă a termenilor din domeniul biblioteconomic, a fost necesară cercetarea sistemului terminologic biblioteconomic englez, care are o influență mai largă asupra termenilor înregistrați atât în dicționarele terminologice de specialitate, cât și în publicațiile științifice biblioteconomice, acte de reglementare, legi, standarde etc.

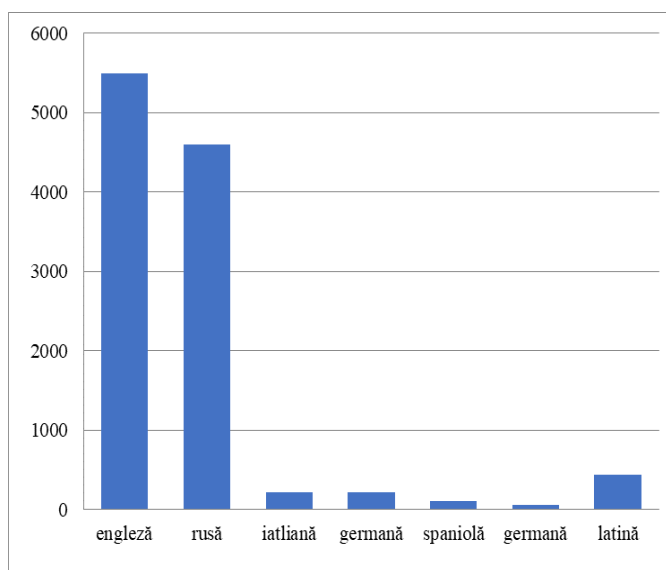

Fig. 3.5.2.4. Împrumuturile din alte limbi în terminologia biblioteconomică

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate.

Datele grafice prezintă o analiză în urma cercetării termenilor excerptați din publicații și se observă că în limbajul biblioteconomic românesc 5.500 de termeni sunt de origine engleză, adică circa 50%, 4.600 de termeni sunt de origine rusă, adică 42%. Din limbile greacă, germană,

franceză, spaniolă sunt atestați în publicațiile de specialitate mai puțini termeni, care apar cu o frecvență redusă.

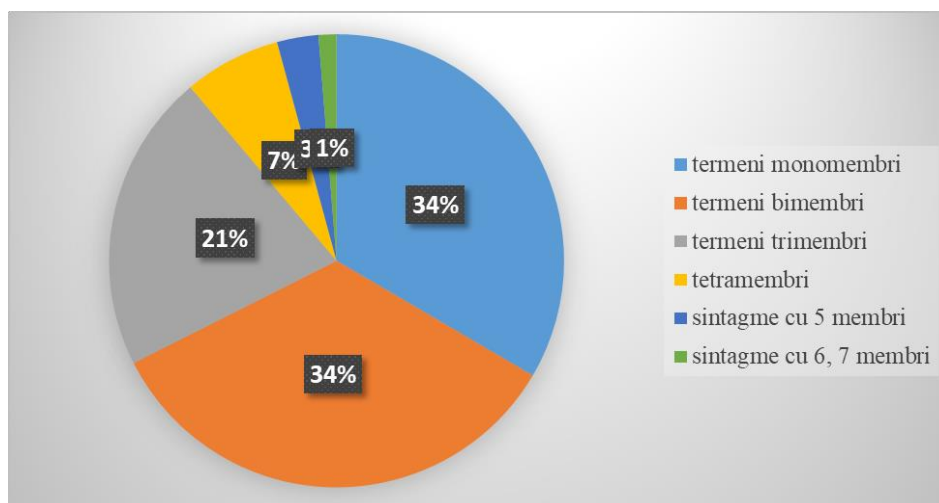

Fig. 3.5.2.5. Frecvența termenilor biblioteconomi din publicații de specialitate

Sursa: Elaborată de autoare în baza datelor colectate.

Menționăm totodată că o serie de termeni care defăneau în trecut domeniile de activitate a bibliotecarului astăzi nu se mai utilizează în vocabularul biblioteconomic. Prezentăm în continuare câteva publicații de specialitate din care au fost excerptați termenii respectivi și frecvența utilizării lor:

Vocabular de bibliologie (1966) – 1674 de termeni, V. Olteanu, *Din istoria și arta cărții*. *Lexicon* (1992) – 3000 de termeni, M. Regneală. *Dicționar de biblioteconomie și știința informării român-englez* (1999) – 5.500 de termeni, M. Regneală. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Ed. a 2-a. Vol. 1. A-L (2001) – 2.395 de termeni, M. Regneală. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Ed. a 2-a. Vol. 2. M-Z (2001) – 2.395 de termeni: *accidențar* (4), *accidență* (4), *aristonim* (2), *armarium* (1), *bibliotecă* (1), *bandotecă* (2), *bibliopepsie* (2), *bibliotehnie* (4), *cabinet de lectură* (2), *calcografie* (1), *carte acefală* (11), *carte circulară* (24), *carte dohtoricească* (1), *carte epurată* (2), *carte expurgată* (1), *cartea orelor* (1), *carte prohibită* (17), *carte țircularnică* (4), *carte xilografiată* (8), *ceaslov* (1), *cartotecă* (4), *catalogografie* (2), *ciclu* (3), *clasor* (2), *clește pentru nervuri* (1), *colaționare* (2), *colațiune* (6), *coliziune* (7), *coligat* (2), *colofon* (1), *colon* (13), *coloncifră* (5), *coloncifru* (3), *colontitlu*, (3) *colportaj* (4), *colportor de cărți* (1), *compiler* (2), *compilație* (3), *compresie de date* (4), *compresor* (15), *criptografie* (10), *cromolitografie* (2), *daghereotipie* (5), *dare de samă* (3), *depozitar* (5), *despuiere* (5), *doască* (3), *efemeride* (2), *efigie* (2), *egiptiană* (14), *erotocritul* (3), *escatologie* (2), *excerpt* (4), *falț* (1), *fanion* (1), *fasonare* (1), *fălțuire* (1), *ferecătură* (8), *filigran* (8), *filadă* (15), *fișare* (4), *fișă cu apertură* (3), *fișă perforată* (3), *galvanoplastie* (1),

gherghef (1), *gotice* (1), *gren din pastă* (16), *hartofilax* (14), *hebdomadar* (2), *hemerotecă* (5), *holograf* (3), *holografie* (7), *incipit* (1), *încapsulare* (3), *îndosariere* (6), *lăsătură* (56), *lectrium* (12), *lectura șpaltului* (21), *legătură cauciucată* (11), *legătură în pieptene* (15), *legea lotka* (8), *leucografie* (5), *ligator* (4), *ligatură* (4), *liminară* (4), *linogravură* (7), *linotipist* (8), *litograf* (25), *litografie* (43), *manifestare de masă* (6), *manșetă* (5), *marjă* (18), *marginie franjurate* (18), *matriță* (4), *mânuiitor de cărți* (102), *mensual* (5), *meșină* (12), *metacronism* (1), *metalogravură* (1), *metoda monte carlo* (4), *migrație acidă* (1), *monocromie* (2), *monotip* (1), *montură* (4), *mucava* (3), *muselină* (5), *năblâc* (2), *necrolog* (9), *neotomism* (13), *nervură* (9), *oblong* (5), *obsolescența colecțiilor* (3), *obsolescență digitală* (5), *octoih* (6), *ocurență* (2), *opis* (35), *opisul fișelor de gestiune* (1), *ornament prin ștanțare* (23), *paenula* (2), *palimpsest* (31), *pașșer* (5), *pasarelă* (2), *paspartu* (76), *patrologie* (1), *pegamoid* (2), *pelur* (11), *pieloplastie* (23), *plan de lucru* (2), *poanșer* (2), *plug* (3), *presă pentru strângerea cotorului* (17), *proces de referare* (11), *propaganda cărții* (52), *putregai roșu* (12), *rafistolaj* (24), *răboj* (3), *rășcoacere* (25), *rânduială* (6), *recto* (2), *reperare* (2), *referare selectivă* (3), *rototecă* (3), *saf* (1), *satinare* (3), *sbornic* (4), *scoarță* (2), *scolie* (11), *scriitură* (2), *semn lapidar* (4), *serviciu de referare* (2), *sigiliu de text* (1), *siglă* (3), *signatură* (98), *silențiu* (8), *sinoipa* (13), *stationaria* (19), *stelaj* (15), *sul* (4), *șablon* (97), *șagrin* (15), *șanț* (24), *șapirograf* (3), *șerfuire* (6), *șnit* (11), *șnuruire* (31), *șpalt* (43), *șpaltul autorului* (1), *ștanțare* (57), *știmă* (3), *ștraif* (1), *tablă cerată* (25), *tablă de argilă* (16), *tabulatură* (21), *tăietură de aur* (1), *teletecă* (1), *termografie* (16), *text acefal* (12), *tetrad* (51), *teoreticon* (2), *tiporadiografie* (1), *tonetă* (1), *torsadă* (1), *tranșe* (1), *tremă* (1), *triere* (2), *trilogie* (2), *ultrafișă* (2), *uric* (7), *uricar* (1), *utrenier* (1), *vărgături* (6), *văl de mătase* (15), *velografie* (31), *velogravură* (15), *vertatur* (1), *versală* (1), *vinietă* (25), *xerografie* (38), *xilograf* (1), *zapis* (1), *zaț tipografic* (17), *zbornic* (1), *zețar* (1), *zețărie* (1), *zincografie* (21), *zincogravură* (32) etc.

Primele documente apărute erau numite *incunabile*, tipărite înainte de anul 1500. Acest tip de document a apărut în faza de început a tiparului, perioadă în care forma cărții a evoluat de la manuscris la tipăritură, mai apoi au fost introduse foaia de titlu și ornamentele tipografice. Călugării din perioada medievală care se îndeletniceau cu legarea de manuscrise erau numiți *ligatori*.

Termenii selectați anterior din publicații redau stilul colecțiilor achiziționate de bibliotecile din acele timpuri, spre exemplu, la mănăstiri, se păstrau cărți religioase, respectiv, terminologia avea tangențe cu lexicul bisericesc: *acatist*, *acatistier*, *carte duhovnicească*, *ceaslov*, *liturghier*, *miniat*, *minei*, *molitvelnic*, *testament olograf* etc. *Hartofilax* era numit bibliotecarul care activa pe lângă mănăstire în Evul Mediu.

Sintagmă utilizate în terminologia biblioteconomică din secolul al XIX-lea erau: *înmagazinarea informațiilor* [287, p. 52], *organizarea informațiilor* [328], *prelucrarea informațiilor* [329].

Specialist în documentare se numea profesia de bibliotecar în anii 1950-1990, în perioada când sintagma *documentare științifică* se răspândește în Biblioteca Academiei RPR și odată cu apariția bibliotecilor de tip universitar, crearea Bibliotecii Centrale de Stat a RPR, extinderea bibliotecilor tehnice, științifice și documentare în diverse sectoare de activitate. Activitatea bibliotecilor era bazată pe construirea socialismului din perioada leninistă „că știința să intre cu adevărat în sânge, să devină pe deplin și într-adevăr un element component al vieții noastre de toate zilele” [288, p. 158].

În perioada socialistă se depunea un efort deosebit de informare continuă asupra realizărilor științifice, tehnice și culturale ale oamenilor de pretutindeni și din toate epocile. Activitatea bibliotecilor în această perioadă se orienta spre formarea comunismului, terminologia era bazată pe termeni traduși din limba rusă.

Primul dicționar în domeniul biblioteconomic românesc a fost cel de termeni în limba rusă și română de bibliologie și biblioteconomie, autor fiind bibliologul prof. univ. I. Madan. Dicționarul a apărut în anul 1990, editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Acesta a fost introdus în activitatea bibliotecarului odată cu utilizarea limbii române ca limbă de stat în instituțiile de educație, cultură, informare științifică de pe teritoriul Republicii Moldova.

La elaborarea dicționarului au fost utilizate standardele de stat în vigoare ce țin de informația științifică, activitatea de bibliotecă și activitatea editorială, enciclopedii și alte lucrări de referință, publicații științifice, didactice și periodice de biblioteconomie, bibliografologie, bibliologie și informatică.

În continuare, prezentăm structura termenilor și sintagmelor din domeniul biblioteconomic excerptate din dicționarul respectiv: *авторский знак* – *semn de autor*, *авторский каталог* – *catalog de autori*, *авторский коллектив* – *colectiv de autori*, *авторский лист* – *coală de autor*, *библиография как область деятельности* – *bibliografia ca domeniu de activitate*, *библиография как система деятельности* – *bibliografia ca sistem de activitate*, *книга для слепых* – *carte pentru orbi*, *книга для чтения* – *carte de citire*.

3.6. Caracteristica lexico-gramaticală a acronimelor în terminologia domeniului biblioteconomic

În perioada contemporană, terminologia trezește un interes mare din partea lingviștilor și specialiștilor din diferite ramuri ale științei și ale domeniului profesional. Cercetătorii încearcă

încontinuu să organizeze, să unifice și să standardizeze lexemele speciale – termenii, ce desemnează noțiuni terminologice noi. De aceea, terminologiei îi este caracteristică dinamica și mobilitatea, fiindcă termenii noi apar datorită progresului tehnico-științific și schimbărilor cotidiene ce au loc în societate.

În secolul al XIX-lea, termenul *acronim* nu este atestat în dicționarele explicative ale limbii române. În *Dicționarul universal al limbii române*, editat în 1998, L. Șăineanu [267] definește acronim: „cuvântul format din prima sau primele litere ale cuvintelor dintr-o sintagmă, expresie, dintr-un titlu”.

„*Abrevierea standard*” a unei expresii verbale mai lungi se face de cele mai multe ori prin utilizarea strictă a primelor litere din fiecare cuvânt al expresiei și „combinarea” lor prin alăturare ordonată într-un nou „cuvânt” [290].

O abreviere este o prescurtare, o reducere în lungime sau în conținut a unui cuvânt sau a unei expresii comune, des folosite. Abrevierea este apropiată de conceptul acronimului, dar nu este identică cu acesta, deși face parte din aceeași familie largă a prescurtărilor.

În timp ce acronimul este întotdeauna un cuvânt, monosilabic sau bisilabic, „inventat” prin folosirea literelor inițiale ale unei expresii, cu foarte rare excepții notabile, abrevierea poate folosi orice semne grafice sau sonore, din orice parte a unui cuvânt, a unei expresii, idei, a unui titlu, sunet, onomatopee etc.

• Exemple de abrevieri: *pron.* – pentru pronume, *adj.* – pentru adjectiv. Acronime: *DVD* (*Digital Versatil Disc/Disc digital universal*), *EAN* (*European Article Number/Număr european de articol*).

Acronimele sunt mici trucuri, care ne fac să credem că am mai adăugat câteva secunde în plus la prețiosul nostru timp. Drept urmare, oamenii tind să utilizeze din ce în ce mai multe abrevieri și acronime din domeniile lor de activitate, majoritatea dintre ele fiind comune în diverse limbi internaționale. Mai mult, uităm uneori că destinatarul lor poate nu este familiarizat cu aceste acronime și nu poate decodifica mesajul transmis și este benefic faptul de a fi explicate și traduse într-un dicționar aparte pentru a putea fi cunoscute de mai mulți utilizatori.

Acest fenomen se regăsește nu doar în domeniul științei informării, ci și în domeniile adiacente, unde specialiștii nici măcar nu iau în considerare posibilitatea ca cineva să nu înțeleagă semnificația celor două litere „SI”, care pot reprezenta fie „societatea informației”, fie „sistem informațional”. Situația devine mai complexă atunci când ne referim la sectoare de nișă, cum ar fi știința informării, unde numărul acronimelor crește, iar cei care le pot înțelege sunt tot mai puțini.

În continuare va fi prezentată o listă de acronime pe care le putem întâlni în texte și informații din sfera tehnologiilor informaționale, biblioteconomiei și științei informării: *ABRM* – *Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova*, *BD* – *bază de date*, *BM „B.P.-Hasdeu”* – *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* [302], Chișinău, *BNRM* – *Biblioteca Națională a Republicii Moldova*, *BNC „Ion Creangă”* – *Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*, *BPT* – *biblioteci publice teritoriale*, *BRTȘ* – *Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică*, *CBN* – *Consiliul Biblioteconomic Național*, *CENL* – *Conferința Bibliotecilor Naționale Europene*, *CNCRM* – *Camera Națională a Cărții din Republica Moldova*, *CT* – *comitet tehnic*, *CZU* – *Clasificarea Zecimală Universală*, *DL* – *depozitul legal*, *IBN* – *Instrumentul Bibliometric Național*, *IFLA (FIAB)* – *Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari și Biblioteci*, *ISBD* – *International Standard Bibliographic Description (Standard internațional de descriere bibliografică)*, *ISM* – *Institutul de Standardizare din Moldova*, *ISO* – *Organizația Internațională pentru Standardizare*, *LIBER* – *Liga Bibliotecilor Europene de Cercetare*, *LBRM „Alexe Rău”* – *Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”*, *ONS* – *organism național de standardizare*, *RMC* – *Registrul de mișcare a colecțiilor*, *SM* – *standard moldovenesc*, *SM ISO* – *standard moldovenesc identic/adoptat prin traducerea unui standard internațional*, *SNB* – *sistemul național de biblioteci etc.*

Exemple de acronime comune utilizate în știința informării care au aceeași structură și o semnificație deosebită pot fi întâlnite în mai multe limbi cu utilizare internațională, precum în franceză și engleză.

Tabelul 3.6. Acronime comune utilizate în biblioteconomie

Nr.	Acronimul	Limba franceză	Limba engleză
1.	OPAC	Online public catalogue Catalogue de bibliothèque accessible en ligne	Online Public Acces Catalog
2.	CAP	Catalogue d'accès public	Common Alert Protocol Common Agricultural Policy
3.	WebOPAC	Online Public Access Catalog Web	Online Public Access Catalog Web

Sursa: Elaborat de autoare.

Privind din retrospectiva anilor 1980-1990, aceste acronime erau definite astfel: *CIEL* = *Catalogue Informatisé En Ligne*, *CAP* = *Catalogue d'accès Public* – în traducere este utilizat *Catalog cu acces public*, *WebPAC* = *Public Access Catalog Web* – în traducere este utilizat *Web Catalog cu acces public*.

SECAM [36] este acronim pentru *Séquentiel Couleur À Mémoire*, forma *Séquentiel couleur avec mémoire* este greșită – este o normă de codare a semnalului video color, inventat de francezul Henri de France (1911-1986) și aplicat în emisiuni de televiziune din 1967. Sistemul *SECAM* a fost utilizat în Franța, țările socialiste din estul Europei, fosta URSS și în Orientul Mijlociu. Există și norme de difuzare specifice, notate cu literele L/L', B/G și D/K sau K', prezentate în lista de mai jos: *SECAM L/L'* – Franța, *SECAM B/G* – Grecia, Iran, Egipt, Arabia Saudită, Libia, Maroc, *SECAM D/K* – Bulgaria, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, fosta URSS, CSI [291].

Există în știința informării acronime care provin din limba engleză, având aceeași structură, însă conținut diferit. Pentru utilizarea eficientă a acronimelor în domeniul științei informării este necesară crearea unei baze de date online, unde să fie inserate acestea cu ajutorul lupei de căutare conform alfabetului și țării respective de unde provin [292].

Știința informării reprezintă o ramură esențială a cunoașterii moderne, având un rol semnificativ în dezvoltarea societății cunoașterii, datorită impactului său asupra modului în care informația este gestionată, procesată și distribuită. Această disciplină se caracterizează prin utilizarea constantă a unor tehnologii de ultimă oră, care aduc cu sine noi termeni și acronime, uneori dificil de înțeles pentru cei neinițiați. Într-o lume în continuă schimbare, multe dintre aceste acronime sunt atât de recente, încât abia dacă reușim să le înțelegem în forma lor completă și detaliată. Cu toate acestea, în știința informării, aceste prescurtări devin o parte integrală a limbajului specializat, facilitând comunicarea rapidă și eficientă între experți din domeniu.

Un aspect remarcabil al acestora este faptul că majoritatea acronimelor utilizate în prezent în acest domeniu sunt de origine engleză. În ciuda faptului că termenii pot fi adaptați în diverse limbi, forma lor originală englezească este adesea preferată, având un statut internațional. Aceste acronime sunt folosite cu regularitate în multe țări, fiind esențiale în procesul de standardizare a terminologiei și al colaborării între profesioniștii din diverse colțuri ale lumii. În acest context, știința informării este un exemplu clar al modului în care globalizarea și interconectivitatea tehnologică influențează limba și modul în care cunoștințele sunt diseminate. Totodată, acest fenomen subliniază importanța continuării educației și formării profesionale pentru a răspunde la cerințele unui domeniu aflat în continuă expansiune și schimbare.

Aceste prescurtări din alte limbi de circulație internațională pot fi adoptate și de limba română. Adoptarea unui cuvânt într-o limbă-țintă este procedeul prin care noțiunea din textul-sursă este folosită de limba-țintă.

Tabelul 3.7. Acronime împrumutate din limba engleză

Nr.	Acronimul	Limba engleză
1.	<i>ACL</i>	<i>Acces Control List</i>
2.	<i>CD</i>	<i>Compact Disc</i>
3.	<i>DCIM</i>	<i>Digital Camera IMages</i>
4.	<i>DV</i>	<i>Digital Video</i>
5.	<i>HDD</i>	<i>Hard Disk Drive</i>
6.	<i>ISO</i>	<i>International Standardizing Organisation</i>
7.	<i>TTC</i>	<i>Translation and Terminology Center</i>

Sursa: Elaborat de autoare.

Aceste acronime depind de diverse procese istorice care s-au desfășurat în epoca informațională și în societatea cunoașterii, urmând a fi selectate și comasate în ordine cronologică și terminologică, ca fiecare să le cunoască. Prezentarea abrevierilor a fost relevată în articolul *Different Abbreviations Formed by Years in the Information Science Vocabulary*. Acronimele permit accesul la cunoștințe în domeniul informării categoriilor de utilizatori și specialiști din diverse sfere ale științei și inovării [293].

Astfel, se impune atât elaborarea unui dicționar de acronime comune în știința informării, fiind necesar cercetătorilor ce fac parte din domeniul biblioteconomiei și tehnologiilor informaționale, cât și crearea unei baze de date cu posibilitatea de traducere în diverse limbi de circulație internațională.

3.7. Concluzii la capitolul 3

Capitolul 3, subliniază faptul că terminologia biblioteconomică românească este caracterizată printr-o diversitate morfologică și semantică semnificativă, reflectând complexitatea domeniului și adaptabilitatea acestuia la schimbările tehnologice și sociale. Termenii biblioteconomiци sunt structurați pe mai multe nivele, incluzând unități lexicale monomembri, combinații terminologice complexe și termeni formați prin procese de derivare și compunere, care îmbogățesc și diversifică vocabularul. Aceste particularități morfologice sunt esențiale pentru descrierea exactă a conceptelor și activităților din domeniul biblioteconomic.

Pe plan semantic, termenii din domeniul biblioteconomic reflectă nu doar realitățile profesionale și științifice ale domeniului, ci și dinamica acestuia în fața noilor tehnologii și

practici. Relațiile semantice dintre termeni sunt determinate de interdependența lor în sistemul biblioteconomic și de influențele externe, cum ar fi progresul tehnologic și cerințele utilizatorilor. În ansamblu, procesul de constituire a terminologiei biblioteconomice românești evidențiază un proces continuu de adaptare și standardizare, care urmărește să răspundă complexității domeniului și nevoilor sale în perpetuă schimbare.

Studiul realizat în acest capitol evidențiază concluzii generale fundamentate pe obiectivele propuse, subliniind faptul că procesul de formare a termenilor din domeniul biblioteconomic include atât adaptarea, cât și împrumutul lexical din alte discipline conexe, precum tehnologia informației, educația sau managementul informației. Această interdisciplinaritate favorizează diversificarea și extinderea vocabularului specific biblioteconomiei.

Analiza terminologiei biblioteconomice a permis identificarea mai multor etape distincte în evoluția acesteia, fiecare reflectând transformările istorice și culturale ale domeniului în România. Dintr-o perspectivă evolutivă, terminologia biblioteconomică românească își are originea în epoca apariției cărții, dezvoltându-se odată cu bibliotecile ca depozitare ale cunoștințelor umane. Aceste instituții funcționează ca un nucleu de interconectare a cărților, contribuind la formarea unui univers cultural stabil, atât individual, cât și colectiv.

Din punct de vedere lexico-gramatical, termenii biblioteconomiци pot fi clasificați structural în termeni monomembri, dar și în combinații terminologice mai complexe, cum ar fi cele bimembre, trimembre sau polimembre. Termenii biblioteconomiци, analizați semantic, desemnează entități diverse, precum persoane, discipline științifice, acțiuni și procese, toate având legătură cu activitatea specifică biblioteconomiei. Din punct de vedere morfologic, terminologia biblioteconomică se caracterizează printr-o diversitate substanțială, incluzând substantive, adjective și verbe. Majoritatea termenilor sunt adjective asociate substantivelor, ceea ce permite o descriere detaliată a conceptelor, însă sunt utilizați și termeni verbali pentru a desemna acțiuni specifice domeniului. În plus, termenii numerali contribuie la exprimarea cantităților sau altor dimensiuni numerice relevante în activitatea biblioteconomică.

Lexicul biblioteconomic cuprinde, de asemenea, termeni formați prin compunere, rezultând din unirea mai multor cuvinte pentru a crea noi concepte. Acest mecanism lexical facilitează îmbogățirea și adaptarea vocabularului la nevoile domeniului.

Diversitatea morfologică a terminologiei reflectă complexitatea domeniului biblioteconomic, furnizând un set de instrumente lingvistice care permit descrierea și analiza activităților și proceselor din biblioteci, precum și gestionarea informației. Evoluția termenilor biblioteconomiци indică un proces dinamic de construire a vocabularului specific domeniului.

Acesta este influențat de schimbările tehnologice, sociale și culturale, dar și de cerințele în continuă schimbare ale utilizatorilor de informație.

Inițial, termenii biblioteconomici aveau o formă simplă și se refereau în principal la aspectele de bază ale organizării bibliotecilor. Cu progresul tehnologic și al societății, vocabularul s-a diversificat, incluzând termeni mai specializați pentru a descrie inovații precum catalogarea digitală, gestionarea bazelor de date, digitalizarea colecțiilor sau serviciile online. De-a lungul timpului, terminologia biblioteconomică a devenit un amalgam complex de concepte și expresii, reflectând dinamica evoluției biblioteconomiei și a gestionării informației într-un context global în continuă schimbare.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Lexicul biblioteconomic românesc reprezintă o componentă vitală a lexicului general al limbii române, adaptându-se constant la schimbările și evoluțiile din domeniul biblioteconomic. Această adaptare este necesară pentru a asigura claritatea și precizia comunicării între profesioniștii din domeniu și pentru a facilita accesul utilizatorilor la informațiile și serviciile oferite de biblioteci. De asemenea, este important de menționat că dezvoltarea și îmbogățirea lexicului biblioteconomic românesc sunt strâns legate de inovațiile tehnologice și de schimbările în practicile de biblioteconomie.

Specialiștii trebuie să acorde atenție continuă dezvoltării lexicului biblioteconomic românesc prin identificarea și integrarea adecvată a termenilor noi și a conceptelor emergente care sunt identificate pe parcurs, astfel încât să se asigure relevanța și utilitatea acestuia în contextul actual. Prin urmare, gestionarea și îmbunătățirea lexicului biblioteconomic românesc reprezintă un aspect important în eforturile de promovare a comunicării eficiente și a progresului în domeniul biblioteconomic.

Lexicul biblioteconomic se dezvoltă și se adaptează continuu în concordanță cu evoluțiile din domeniul biblioteconomic și cu nevoile comunicative ale comunității de specialitate. Abordările teoretice din acest domeniu evidențiază importanța adaptării și specializării termenilor și a conceptelor generale în contextul specific al bibliotecilor și al practicilor biblioteconomice.

Un aspect definitoriu al terminologiei și limbajului de specialitate în biblioteconomia românească constă în adaptarea și specializarea termenilor și conceptelor generale din limbajul natural în contextul specific al bibliotecilor și al serviciilor lor. Acest proces implică adesea crearea de termeni noi sau adaptarea celor existenți pentru a reflecta evoluția tehnologică, schimbările în practica biblioteconomică și noile nevoi ale utilizatorilor.

Prin prezentul studiu am încercat să contribuim la cercetarea terminologiei din domeniul biblioteconomic românesc, punând accentul în special pe cercetarea relațiilor semantice stabilite pentru termenii împrumutați din limba engleză, din care face parte terminologia bibliotecii moderne, termenii interdisciplinari, precum și pe analiza structurală a termenilor ce fac parte din acest domeniu de cercetare. În final, ținem să formulăm unele concluzii și recomandări a căror misiune este de a sistematiza, a sintetiza și a constata sau a reafirma unele reflecții expuse în acest studiu. Astfel, din cele prezentate anterior, putem deduce următoarele concluzii:

1. Terminologia biblioteconomică românească constituie un domeniu terminologic care se află într-o continuă dezvoltare și care prezintă un interes sporit pentru cercetători grație unor factori atât lingvistici, cât și extralingvistici. Numeroasele studii și alegații invocate în această lucrare reflectă problematica specificării și definirii termenului, terminologiei și a caracteristicilor sale fundamentale, demonstrând în continuare actualitatea domeniului și a temei cercetate.

2. Prin intermediul sintezei și analizei teoriilor și abordărilor interdisciplinare, au fost reevaluate anumite afirmații relevante. Rezultatele cercetării au evidențiat faptul că terminologia specifică domeniului biblioteconomic este constituită predominant din termeni de specialitate, a căror utilizare este relativ restrânsă, aceștia fiind înțeleși și folosiți preponderent de către experți din domeniu. De asemenea, s-a constatat existența unor termeni accidentali, frecvent utilizați în comunicare, prezentări și articole, în special cei de origine engleză.

3. În baza studiului efectuat și conform estimărilor noastre, majoritatea termenilor din biblioteconomia românească provin din limba engleză și au fost formați de la rădăcini și baze derivative latine, italiene, germane, denotând o evidentă transparență a formei primare. Termenii biblioteconomici de origine franceză, rusă, mulți dintre ei formați prin derivare, cu prefixe, sufixe și rădăcini latine, s-au adaptat cu succes la lexicul biblioteconomic românesc.

4. Din anii 1950, cercetătorii în domeniul biblioteconomic românesc au remarcat, din ce în ce mai mult, limitele abordării terminologice clasice și au început să favorizeze viziunile descriptive, care se concentrează mai mult pe utilizarea termenilor în diferite contexte de comunicare. Aceste noi abordări în terminologia biblioteconomice consideră contextul de utilizare a termenului ca fundamental, cu mult dincolo de triada tradițională concept - termen - obiect.

5. Limbajul din domeniul biblioteconomic este, din perspectivă lingvistică, un limbaj specializat care are anumite caracteristici distincte: utilizarea unei terminologii speciale și a unor structuri gramaticale specifice și evidențierea, la nivel textual, a relațiilor semantice dintre termeni. Cercetările efectuate până în prezent despre formarea termenilor biblioteconomici sunt foarte puține, iar polemicele pe marginea acestor abordări demonstrează lipsa unei unanimități de opinie referitoare la statutul termenilor.

6. În analiza formării structurilor sintagmatice au fost identificate diverse categorii de unități terminologice complexe. Din perspectivă statistică, s-a observat că majoritatea unităților sintagmatice din corpusul examinat sunt bimembre, adică sunt alcătuite în principal din două componente. Aceste structuri predominante se încadrează în modele precum S. + S., S. + Adj., sau S. + prep. + S. Din punct de vedere morfologic, substantivul este elementul formativ

dominant în unitățile sintagmatice bimebre, întrucât domeniul cercetat cuprinde un sistem complex de noțiuni, denumiri de instituții, procedee și persoane implicate în biblioteconomie. Substantivul reprezintă cea mai frecventă parte de vorbire în sistemul terminologic analizat, datorită funcției sale esențiale de a denumi obiecte, concepte, fenomene și procese specifice domeniului biblioteconomic.

7. Unul dintre cele mai importante rezultate ale cercetării este crearea unui glosar terminologic complet, care reflectă evoluția terminologiei biblioteconomice românești de la primele atestări până în prezent. Glosarul oferă o resursă utilă pentru bibliotecari, lingviști și cercetători, oferind definiții clare și exemple de utilizare pentru o gamă largă de termeni biblioteconomi. Acesta poate fi folosit nu doar ca un ghid practic, dar și ca un instrument pentru studii mai aprofundate privind istoria și evoluția domeniului biblioteconomic. Glosarul terminologic contribuie la standardizarea limbajului de specialitate, facilitând comunicarea între profesioniștii din domeniu și integrarea bibliotecilor românești în rețelele internaționale. De asemenea, reprezintă o sursă în dezvoltarea unor materiale educaționale în formarea continuă a profesioniștilor din biblioteconomie.

Cercetarea noastră s-a conturat progresiv pornind de la considerente preliminare elucidate în capitolele întâi și doi. Elementul comun al temei lucrării a fost realizat prin cercetarea structurii gramaticale a termenilor prezentați în corpul tezei. Perspectiva de cercetare a terminologiei biblioteconomice a pornit de la contextul determinat de utilizarea în practică a conceptelor.

Tema cercetării noastre face parte din preocupările internaționale de cercetare, deoarece organizarea termenilor din domeniul biblioteconomic este mai mult decât necesară, fiind de o importanță covârșitoare reactualizarea acestora cu elementele de noutate pe care evoluțiile culturală, tehnologică și, implicit, terminologică o impun în societatea cunoașterii.

Termenii care fac parte din biblioteconomia modernă dispun de oportunități mari de a fi utilizați prin intermediul tehnologiilor informaționale și de comunicare, oferă numeroase posibilități de ameliorare a serviciilor de bibliotecă prin îmbunătățirea accesului la informație, cunoștințe și cultură.

Ca urmare a delimitării prezentului studiu, formulăm următoarele recomandări privind cercetările de perspectivă:

1. Aprofundarea cercetărilor privind evoluția terminologiei biblioteconomice românești, în special în contextul influențelor externe și a interacțiunilor cu diverse tradiții biblioteconomice internaționale. O astfel de abordare ar putea include analiza mai detaliată a primelor atestări terminologice și identificarea influențelor specifice fiecărei perioade istorice,

având în vedere faptul că transformările sociale, politice și culturale au contribuit semnificativ la modelarea vocabularului specializat.

2. Extinderea cercetării asupra modului în care procesul de împrumut terminologic continuă să evolueze, în special în contextul globalizării și al digitalizării. Studiul impactului internațional ar putea beneficia de o analiză mai detaliată a fluxurilor de termeni din limbi precum engleza, franceza și germana, cu scopul de a înțelege mai bine mecanismele de adaptare a acestora în limba română, inclusiv prin prisma nevoilor și caracteristicilor culturale locale.

3. Continuarea cercetării asupra modificărilor semantice, în special printr-o abordare longitudinală, care să includă nu doar analiza termenilor existenți, ci și explorarea noilor concepte introduse în biblioteconomie. Acest lucru ar permite o înțelegere mai profundă a modului în care evoluțiile tehnologice și schimbările în paradigma cercetării informaționale influențează în mod continuu sensul termenilor.

4. Elaborarea unei metode extinse de cercetare, care să integreze noi instrumente și tehnici de analiză lingvistică și informatică. Implementarea unor metode digitale avansate, cum ar fi analiza lingvistică automată a corpusurilor terminologice, ar putea facilita studiul dinamicii terminologice și ar contribui la crearea unor baze de date relevante, accesibile cercetătorilor din domeniu.

5. Explorarea impactului noilor tehnologii emergente, precum inteligența artificială și analiza big data, asupra limbajului biblioteconomic. Investigarea modului în care aceste tehnologii influențează terminologia ar putea aduce perspective noi asupra transformării limbajului și practicilor din domeniul biblioteconomiei.

6. Rezultatele obținute în lucrarea „Evoluția terminologiei biblioteconomice românești” pot fi ulterior valorificate în alte studii științifice atât din domeniul terminologiei, cât și din alte domenii interdisciplinare.

7. Extinderea glosarului terminologic existent, incluzând termenii noi adăugați pe măsură ce domeniul biblioteconomiei se transformă rapid. Un glosar actualizat ar putea deveni un instrument esențial nu doar pentru profesioniști, dar și pentru studenți și cercetători, oferind o resursă cuprinzătoare pentru înțelegerea profundă a terminologiei biblioteconomice românești. Glosarul de termeni biblioteconomiци elaborat poate servi drept punct de pornire pentru crearea unui dicționar, care ar putea fi utilizat atât de către receptorii specialiști din domeniul biblioteconomic, cât și de către receptorii nespecialiști, de către toți cei ce sunt interesați de acest domeniu.

Materialul faptic al studiului reprezintă o resursă valoroasă ce poate fi utilizată în elaborarea unor cicluri de lecții la discipline precum ABC-ul biblioteconomiei, Introducere în

terminologie, Lingvistica biblioteconomică, Cultura informației și altele similare. Informațiile și constatările obținute din cercetare pot fi integrate în programele de învățământ pentru a oferi studenților o înțelegere clară și aplicată a conceptelor, metodologiilor și practicilor specifice domeniului biblioteconomic. Această utilizare a materialului studiului nu doar că îmbogățește procesul educațional, ci contribuie și la formarea viitorilor specialiști în domeniu, pregătindu-i să facă față provocărilor și cerințelor pieței muncii în biblioteconomie și domenii conexe. Astfel, integrarea cercetării în procesul educativ este esențială pentru a asigura o educație de calitate și pentru a forma profesioniști competenți, capabili să răspundă cerințelor actuale ale domeniului.

Integrarea rezultatelor cercetării în studierea și dezvoltarea terminologiei biblioteconomice românești reprezintă un pas esențial pentru a menține relevanța și utilitatea terminologică într-un domeniu în continuă schimbare și evoluție. Rezultatele obținute în urma cercetării pot facilita utilizarea și gestionarea vocabularului specializat, construirea și completarea bazelor terminologice ce țin de domeniul biblioteconomic românesc, acestea constituind un sprijin în procesul de inovare și integrare tehnologică, semnificativ în perioada contemporană.

Rezultatele științifice prezentate în cercetare vin să oglindească atingerea obiectivelor stabilite de studiul curent, precum și soluționarea problemei științifice, ce constă în abordarea analitică a terminologiei din domeniul biblioteconomic românesc, ceea ce a contribuit la relevarea specificului de manifestare a particularităților structural-semantică, în vederea aplicării acestora în studierea ulterioară, utilizarea și gestionarea vocabularului specializat.

Analiza structurală a termenilor permite să afirmăm, cu titlu de sinteză, că structurile sintagmatice, prin varietatea și adaptabilitatea lor, reprezintă cel mai productiv procedeu de formare din terminologia biblioteconomică românească. Această constatare subliniază faptul că limbajul specific al biblioteconomiei își construiește în mod predominant noțiunile și conceptele prin intermediul unor structuri sintactice complexe, care permit o exprimare detaliată și precisă a informațiilor. Utilizarea acestor structuri sintagmatice facilitează comunicarea internă și înțelegerea clară, corectă a termenilor de către cei din afara acestuia.

Biblioteconomia este o disciplină științifică care are la bază studiul organizării, administrării și gestionării colecțiilor de informații în biblioteci și alte instituții de informare și documentare. Această disciplină a fost dezvoltată și consolidată de specialiști în jurul unor baze științifice solide, care includ diferite elemente.

Înțelegerea evoluției și contextului istoric al bibliotecilor reprezintă o bază esențială pentru disciplina biblioteconomică. Studiul acestor aspecte oferă o perspectivă amplă și adâncă asupra rolului și importanței bibliotecilor în societatea românească de-a lungul timpului.

Cunoașterea istoriei bibliotecilor din România permite contextualizarea și înțelegerea modului în care aceste instituții au evoluat și s-au adaptat la schimbările sociale, culturale și tehnologice. Acest studiu asupra istoriei bibliotecilor va influența dezvoltarea teoriilor și practicilor biblioteconomice în țară, contribuind la formularea unor abordări și strategii adecvate pentru gestionarea și promovarea patrimoniului cultural și informațional al națiunii. Recunoașterea importanței istoriei bibliotecilor în contextul biblioteconomiei românești este esențială pentru fundamentarea și îmbogățirea disciplinei și pentru asigurarea unei gestionări eficiente și relevante a resurselor bibliotecare în prezent și în viitor.

Cercetarea efectuată în domeniul biblioteconomiei va contribui semnificativ la dezvoltarea și consolidarea cunoștințelor în acest domeniu vast și dinamic. În cercetare au fost abordate diverse aspecte ale biblioteconomiei, care includ, printre altele, catalogarea, clasificarea, serviciile de referințe, managementul colecțiilor și multe altele. Prin studiul și analiza detaliată a acestor aspecte, cercetătorii și profesioniștii din domeniu pot aduce noi perspective, soluții inovatoare și îmbunătățiri practice în activitatea bibliotecilor și în prestarea serviciilor acestora către comunitate. Cercetarea continuă în biblioteconomie este esențială pentru adaptarea la schimbările din mediul informațional și pentru menținerea relevanței și eficienței instituțiilor bibliotecare într-o societate tot mai digitalizată și dinamică.

BIBLIOGRAFIE

Publicații în limba engleză:

1. *Acronyme Finder* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: <http://www.acronymfinder.com>.
2. BESTERMAN, Theodore. *The Beginnings of Systematic Bibliography 2nd ed.* 1940, nr. 1 & 2 [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: *Claudius Galen Writes the First Auto-Bibliography: History of Information*.
3. CABRÉ, Maria Teresa. *Terminology Today* [online]. In: *Terminology, LSP and Translation* editat de Harold Somers, John Benjamins Publishing, Amsterdam/Philadelphia [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: <https://doi.org/10.1075/btl.18.04cab>.
4. CABRÉ, Maria Teresa. *Terminology Today*. Amsterdam: Philadelphia „John Benjamins” Publishing Company. 1996. 248 p. ISBN: 978-9027-21-633-5.
5. **CATEREV, Cristina.** Different Abbreviations formed by Years in the Information Science Vocabulary. In: *Intertext*, 2019, nr. 1-2(49-50), pp. 293-298. ISSN 1857-3711. Categoria B+. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/84245.
6. *Copyright* [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: *Copyright Timeline: A History of Copyright in the United States — Association of Research Libraries*.
7. *Current Research Information System (CRIS) of the Technical University of Moldova* [online]. [citată 24.02.2024]. Disponibil: <http://cris.utm.md/>.
8. CUTTER, Charles. *Rules for a Dictionary Catalog* [online]. [citată 12.09.2017]. Disponibil: <http://www.gutenberg.org/files/59215/59215-h/59215-h.htm>.
9. *Cybrarian* [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: www.educalingo.com/ro/dic-en/abc/cyb.
10. *DuraSpace* [online]. [citată 24.02.2024]. Disponibil: <https://www.lyrasis.org/DuraSpace/Pages/default.aspx>.
11. *Glossary of Library Terms* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: <http://www.library.illinois.edu/learn/intro/glossary.html>.
12. GUINAGH, Kevin. *The President, the Professor and the College Library. The Librarian's Role in Society*. New York, 1963 [online] [citată 18.02.2024]. Disponibil: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015008996749&seq=12>.
13. *International Standard ISO 4: 1997 (E)* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: [7bd1682c-6789-46cc-b40c-a38024682306.pdf](https://nsl.gov.cn/7bd1682c-6789-46cc-b40c-a38024682306.pdf) (nsl.gov.cn).
14. JACOB, Ludovici. *Bibliographia Gallica Universalis*. 1644-1654 [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil:

https://search.library.ucdavis.edu/discovery/fulldisplay/alma9916992045506531/01UCD_I NST:UCD.

15. *Johannes Gutenberg – german printer* [online]. [citat 24.02.2024]. Disponibil: <https://www.britannica.com/biography/Johannes-Gutenberg>.
16. KRUMMEL, D.W. *Bibliography: History of a Tradition*. In: *The Library Quarterly*. Chicago: The University of Chicago Press, 1991. Vol. 61. Nr. 2. ISSN 00242519. pp. 227-228. *Bibliography: History of a Tradition*. Luigi Balsamo , William A. Pettas | *The Library Quarterly*: Vol 61, No 2 (uchicago.edu).
17. LAKOFF, George, JOHNSON, Mark. *Metaphors We Live By* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: <http://anth170blackboard.files.wordpress.com/2013/01/lakoff-g-and-johnson-m-1980-metaphors-we-live-by.pdf>.
18. LEITCHIK, V.M., SHELOV Serghei D. *Terminology Science in Russia: Social Needs and Subject Contents* [online]. In: *The 15th European Symposium on Languages for Special Purposes: New Trends in Specialized Discourse*. Italy, Bergamo: University of Bergamo, 2005. [citat 21.06.2018]. Disponibil: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=e7432bd2239e890212e9a9c1d30236a41764dccb>.
19. LEITCHIK, Vladimir, SHELOV Serghei D. *Terminology: Where is Russian Science today?* [online]. In: *Russian Terminology Science 1992-2002*. Vienna: Termnet Publisher, 2004. [citat 12.08.2019]. ISBN 3-901010-34-3. Disponibil: https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/1557/file/Leitchik_Tendencies_of_Intellectualisation_and_D%a9mocratisation_2005.pdf.
20. *Librarian's glossary*. First edition. 1938. Sursă limba engleză: ISBN 978-0-7546-4038-7 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: [Harrod's Librarians' Glossary and Reference Book \(weebly.com\)](http://www.harrodslibrarians.com)
21. *Librarian's glossary*. Second edition. 1958 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: [Harrod's librarians' glossary of terms used in librarianship, documentation, and the book crafts, and reference book: Prytherch, Raymond John: Free Download, Borrow, and Streaming: Internet Archive](http://www.harrodslibrarians.com).
22. LIDDELL, George. HENRY, A. *Greek-English Lexicon*. Oxford University Press, 1843. ISBN 978-0-19-864226-8 [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: [internet-manifesto-ro.pdf \(ifla.org\)](http://www.ifla.org).
23. MANERKO, Larissa. *The development of Terminology Science in the last decades* [online]. In: *Papers of Moscow Pedagogical State University*. Humanitarian studies:

- Collection of articles. Moscow, 2006, pp. 442-446. [citat 21.06.2018]. Disponibil: http://nats-www.informatik.uni-hamburg.de/pub/LSP07/ColloquiaFriday7/Koll_Manerko.pdf.
24. *Marketing* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: Oxford Languages and Google - English | Oxford Languages (oup.com).
 25. *Monitoring* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://www.vocabulary.com/dictionary/monitoring>.
 26. MUKHERJEE, A.K. *Librarianship: Its Philosophy and History*. Asia Publishing House, 1966 [online] [citat 18.05.2018]. Disponibil: <https://archive.org/details/librarianshipits00akmu>.
 27. *National Thematic Repository Moldova – NTR Mold-LIS* [online]. [citat 12.06.2023]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md>.
 28. *ODLIS, 2004* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: <http://vlado.fmf.uni-lj.si/pub/networks/data/dic/odlis/odlis.pdf>.
 29. PEARCE-MOSES, Richard. *A Glossary of Archival and Records Terminology*. 463 p. ISBN 1-931666-14-8 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://files.archivists.org/pubs/free/SAA-Glossary-2005.pdf>.
 30. *Pergam* [online] [citat 18.05.2018]. Disponibil: history of parchment manufacturing - PERGAMENTUM-PERGAMENT (pergament-donath.de).
 31. *Podcast* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/podcast>.
 32. REITZ, Joan M. *Online Dictionary for Library and Information Science* [online]. [citat 28.07.2023]. Disponibil: ODLIS About (abc-clio.com).
 33. REY, Alain. *Essay on terminology*. Amsterdam: Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 1995. ISBN: 978-9027-21-607-6. 223 p.
 34. RUBIN, Richard E. *Foundations of Library and Information Science*. Neal-Schuman Publishers, 2010 [online]. [citat 18.02.2024]. Disponibil: https://alastore.ala.org/sites/default/files/book_samples/9780838913703_sample.pdf.
 35. SAGER, Juan. *A practical Course in Terminology*. Amsterdam: Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 1990. 254 p. ISBN: 978-9027-22-076-9.
 36. *SECAM* [online]. [citat 02.08.2023]. Disponibil: What does SECAM mean? – SECAM Definitions | Abbreviation Finder.
 37. *The Department of Information & Library Science* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: Department of Information & Library Science: Indiana University Bloomington

38. *Vocabularium bibliothecarii*: English/French/German. First edition. 1953 [online]. [citât 24.02.2024]. Disponibil: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000020137>.
39. *Vocabularium bibliothecarii*: English/French/German. Second edition. 1962 [online]. [citât 24.02.2024]. Disponibil: <https://scalar.usc.edu/works/slavic-collection/media/Vocabularium%20bibliothecari.pdf>.
40. WYNAR, Bohdan, S. *Introduction to cataloging and classification*. 1980 [online]. [citât 12.09.2017]. Disponibil: <https://archive.org/details/introductiontoca00wyna>.

Publicații în limba franceză:

41. CONSTANTIN, L.A. *Bibliothéconomie: instructions sur l'arrangement, la conservation et l'administration des bibliothèques*. 1839. [online]. [citât 23.06.2023]. Disponibil: <https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/48784-bibliotheconomie-ou-nouveau-manuel-complet-pour-l-amenagement-la-conservation-et-l-administration-des-bibliotheques.pdf>.
42. KOCOUREK, R. *Terminologie et linguistique de spécialité, vol. 7/8, Halifax* [online]. [citât 23.06.2023]. Disponibil: <http://www.sciencedirect.com/science/journals>.
43. *La grande encyclopédie, Enciclopedia Americana, Enciclopedia Britannica, Chambers' Encyclopaedia* [online]. [citât 12.07.2023]. Disponibil: The Encyclopedia Americana (wikimedia.org)
44. LEMAITRE, Henry. *Vocabulaire technique du bibliothécaire*. Paris: 1995. 175 p. [online]. [citât 24.06.2023]. Disponibil: <https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/48763-henri-lemaitre-1881-1946-de-la-lecture-publique-a-la-documentation.pdf>.
45. NAUDÉ, Gabriel. *Advis pour dresser une bibliothèque* [online]. [citât 24.06.2023]. Disponibil: <http://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/48749-advis-pour-dresser-une-bibliotheque-par-gabriel-naude.pdf>.
46. PAUL, Robert. *Le nouveau petit Robert dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*. Dictionnaires Le Robert, 2000 [online]. [citât 02.08.2019]. Disponibil: <https://archive.org/details/lenouveaupetitro0000robe>.
47. *Vocabulaire technique de l'éditeur en sept langues*. 1913 [online]. [citât 24.06.2023]. Disponibil: <https://archive.org/details/VocabulaireTechniqueDeLditeurEnSeptLangues>.

Publicații în limba germană:

48. WÜSTER, E. *Die internationale Sprachnormung in der technik, besonders in der elektronik* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://www.proquest.com/openview/816c6bcf992ccdda9c413400209e4e67/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1818029>.

Publicații în limba italiană:

49. CAPACCIONI, Andrea. *Alle origini del controllo bibliografico universale: il contributo di Paul Otlet e Henri La Fontaine*. 1895 [online]. Guarda Alle origini del controllo bibliografico universale: il contributo di Paul Otlet e Henri La Fontaine (1895) | AIB studi.

Publicații în limba latină:

50. GESSNER, Conrad, *Bibliotheca Universalis*. Zürich, 1545 [online]. [citat 24.02.2024]. Disponibil: <https://transkribus.eu/r/noscemus/#/documents/704336>.
51. JACOB, Ludovici. *Bibliographia Gallica Universalis*. 1644-1654 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: https://search.library.ucdavis.edu/discovery/fulldisplay/alma9916992045506531/01UCD_INST:UCD.

Publicații în limba română:

52. *Acronim* [online]. [citat 02.08.2023]. Disponibil: ACRONIM - Definiția din dicționar - Resurse lingvistice (archeus.ro).
53. ACULOVA, Taisia. *Indexarea pe subiecte: Ghid metodic pentru bibliotecari*. Bălți: Biblioteca Științifică, 2010. 58 p. ISBN 978-9975-50-205-4.
54. ADAMESCU, Gheorghe. *Contribuții la bibliografia românească: Fascicula I-a. Istoria literaturii române. Texte și autori de literatură 1500-1920*. București: Cartea Românească S.A., 1921. 190 p. [online]. [citat 02.08.2023]. Disponibil: https://bcub.ro/lib2life/Contributiune%20la%20bibliografia%20romaneasca_fasc%201_Adamescu%20Gheorghe_Bucuresti_1921.pdf.
55. AGACHE, Catinca. *Biblioteconomia valori tradiționale și moderne*. Vol. 1. Vasiliana, 2007. 268 p. [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/document/386063844/biblioteconomie>.

56. *Analele Academiei Române*. București, 1894 [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/234324395/Analele-Academiei-Romane-Memoriile-Sec%C5%A3iunii-Istorice-Seria-2-Tomul-19-1896-1897>.
57. *Analiza semică sau componentială* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: http://limba-romana.ucoz.ro/index/analiza_semica/0-760.
58. ANTONESCU, Simona. *Introducere în știința informării*. București: Ars Docendi, 2007. 224 p. ISBN 978-973-558-321-7.
59. Aristotel. *Topica*, VI, 2, 139 b; *Poetica*, XXII. P. 1458 a 20-25 [online]. [citată 18.05.2018]. Disponibil: https://www.academia.edu/26872271/Metafora_%C8%99tiin%C8%9Bific%C4%83_%C3%AEn_concep%C8%9Bia_lui_Aristotel.
60. ATHU, Cristina. *Delimitarea terminologiilor de specialitate* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: Microsoft Word – DELIMITAREA TERMINOLOGIIOR DE SPECIALITATE.doc (ucdc.ro)].
61. *Autostradă informațională* [online]. [citată 12.07.2023]. Disponibil: <https://www.preferatele.com/docs/economie/3/autostrada-informati13.php>.
62. AVRAM, Mioara. *Anglicismele în limba română actuală*. București: Editura Academiei Române, 1997. 31 p. ISBN 973-2706-0-23.
63. AVRAMESCU, Aurel, CÂNDEA, Virgil. *Introducere în documentarea științifică*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1960. 517 p.
64. Ib. p. 63.
65. BAGHICI, Nicoleta. Eficiența comunicării sau competență terminologică. In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Umanistice)*. 2012, nr. 4(54). pp. 99-102. ISSN ISSN 1811-2668.
66. BAGHICI, Nicoleta. Terminologizarea lexicului comun. In: *Philologica Jassyensia* [online]. 2014, nr. 1 (19) supl. [citată 20.04.2016]. e-ISSN 2247-8353. Disponibil: https://www.philologica-jassyensia.ro/upload/X_1supl_BAGHICI.pdf.
67. BAHNARU, Vasile. *Elemente de semasiologie română*. Chișinău: Știința, 2009. 286 p. 978-9975-67-641-0.
68. BAHNARU, Vasile. *Lexicologia practică a limbii române*. Chișinău: Profesional Studio, 2013. 490 p. ISBN 978-9975-4460-4-4.
69. *Bazele biblioteconomiei* [online]. [citată 16.03.2020]. Disponibil: <https://administrare.info/domenii/management/2175-bazele-biblioteconomiei>

70. *Bazele informaticii documentare* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/document/481389854/M-Vlada-Istoria-informaticii-romane%C8%99ti-vol-IV>.
71. BĂRBULESCU, Consuela. *Biblioteconomie: curs* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: https://www.academia.edu/36001797/BIBLIOTECONOMIE_Curs.
72. BERCIU-DRĂGHICESCU, Adina. *Bibliologia. Arhivistică și documentaristică* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/istorie/arhivistica/5cap3.htm>.
73. *Bibliografia românească veche (1809-1830)* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: *Bibliografia românească veche: 1508-1830: Tomul III: Bibliografia românească veche: 1809-1830* (bcu-iasi.ro).
74. *Biblioteca Bookster livrează cărțile acasă pe perioada stării de urgență* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://www.forbes.ro/biblioteca-bookster-livreaza-cartile-acasa-pe-perioada-starii-de-urgenta-161229>.
75. *Biblioteca Digitală a Bibliotecii Județene Astra Sibiu* [online]. [citat 12.06.2023]. Disponibil: <http://www.dspace.bjastrasibiu.ro>.
76. *Biblioteca modernă* [online] [citat 18.05.2018]. Disponibil: <http://novateca.md/ro/for-public-libraries/biblioteca-moderna>.
77. *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://www.hasdeu.md/ro/istoric>.
78. *Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți* [online]. [citat 24.02.2024]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md/>
79. *Bibliotecarii renumiți din istoria culturii mondiale*. Chișinău: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2017 [online]. [citat 18.05.2018]. Disponibil: *Bibliotecarii-renumiti-istoria-culturii-mondiale.pdf* (bnrm.md).
80. *Biblioteconomia Moldovei: Cadru de reglementare (2012-2015)*. Chișinău: BNRM, 2016. Vol. 6. 240 p. ISBN 978-9975-9696-4-2.
81. BICA, Viorica. *Colportajul, cale de difuzare a cărților* [online]. [citat 28.07.2023]. Disponibil: <https://fagarasultau.ro/2019/01/23/in-memori-am-badea-cartan-24-ianuarie-1849-cartisoara-d-7-august-1911>.
82. BIDU-VRĂNCEANU, Angela. *Lexic comun, lexic specializat* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/vranceanu/part13.htm>.
83. BIDU-VRĂNCEANU, Angela. *Diacronia în terminologie*. In: *Analele Universității Dunărea de Jos Din Galați*. Fascicula XXIV. 2011, anul IV, nr. 1 (5), p. 11.

84. *Bogdan Petriceicu-Hasdeu* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: B.P. Hasdeu (bcu-iasi.ro).
85. BUCUȚA, Emanuil. *Biblioteca satului*, 1936 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: BCUIASI_CARTE_IIB-3.831_1936.pdf (bcu-iasi.ro).
86. *Buletinul bibliologic* [online]. [citat 12.06.2023]. Disponibil: Buletin bibliologic (bnrm.md).
87. BULGĂR, Gheorghe. *Studii și cercetări despre bibliologie*. Vol. 2. 1957 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: „Studii și cercetări de bibliologie”, II/1957 (bcu-iasi.ro).
88. BULUȚĂ, Gheorghe, PETRESCU, Victor. *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse*. Târgoviște: Bibliotheca, 2008. 284 p. ISBN 978-973-712-383-1.
89. BULUȚĂ, Gheorghe. *Civilizația bibliotecilor*. București: Editura Enciclopedică, 1998. 164 p.
90. BUTIURCĂ, Doina. *Lingvistică și terminologie: Hermeneutica metaforei în limbajele specializate*. Iași: Institutul European, 2015. 236 p. ISBN 978-606-24-0133-7.
91. BUTIURCĂ, Doina. *Metafora „mâinii” în expresiile idiomatice* [online]. [citat 12.07.2023]. Disponibil: http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/engllist4.html.
92. BUTUC, Liviu. *Compendiu de biblioteconomie*. Buzău: Aldin, 2011. 465 p. Bibliogr. ISBN: 978-606-92961-0-3.
93. BUTUC, Marin. Interacțiunea lexicului comun cu terminologia militară. In: *Limba Română*. 2009, nr. 5-6(167-168), pp. 199-201. ISSN 0235-9111.
94. BUTUC, Marin. *Terminologia militară românească (studiu retrospectiv: al sec. al XIII-lea - începutul secolului al XIX-lea): teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2011, 178 p.
95. BYCK, Jacques. Vocabularul științific și tehnic în limba română în secolul al XVIII-lea. In: *Studii și cercetări lingvistice*. 1954, nr. 1-2, pp. 31-45.
96. CALARAȘ, Svetlana. *Elementul central al terminologiei: conceptul sau termenul?* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/37-42_27.pdf.
97. CANȚÎR, Lilia. *Biblioteca o forță vie pet timp de pandemie* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/download/782/686/>
98. CARUNTU-CARAMAN, Livia. *Englezismele în presa periodică din Republica Moldova (Aspectele funcțional, fonetic, ortografic, morfologic, semantic): teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2017. 486 p.

99. *Catalog BNRM* [online]. [citat 02.02.2024]. Disponibil: [Catalog BNRM | Căutări > Căutare Simplă](#).
100. **CATEREV, Cristina**. Din istoria terminologiei biblioteconomice. In: *Philologia*, 2020, nr. 5-6(311-312), pp. 144-150. ISSN 1857-4300.
101. **CATEREV, Cristina**. Evoluția terminologiei biblioteconomice românești: secolul XVIII-XXI. In: *Filologia modernă: realizări și perspective în context european*, Ed. Ediția 11, 10 octombrie 2017, Chișinău. Chișinău: „Tipocart Print” SRL, 2017, Ediția 11, pp. 45-52. ISBN 978-9975-133-85-2.
102. **CATEREV, Cristina**. Fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomică românească. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători, Conferința Științifică a Doctoranzilor: Materialele Conferinței Științifice a Doctoranzilor*. Chișinău: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2016, Ediția 5, Vol.3, pp. 40-45. ISBN 978-9975-933-83-4.
103. **CATEREV, Cristina**. Formarea termenilor în domeniul biblioteconomic prin intermediul metaforei conceptuale. In: *Orientări actuale în cercetarea doctorală: Program și culegere de abstracte: 7 decembrie 2017*. Bălți, 2017. pp. 64-65. ISBN 978-9975-50-207-8.
104. **CATEREV, Cristina**. Influența englezismelor în cadrul terminologiei biblioteconomice românești. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației: Colocviu național cu participare internațională*. Cahul, 2018, Vol. 2, pp. 299-302. ISBN 978-9975-88-042-8.
105. **CATEREV, Cristina**. Rolul elementelor de flexiune în limbajul biblioteconomic românesc. In: *Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”*, 2024, nr. 3 (74), pp. 127-131. ISSN 1857-0461. Categoria B. DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.24.3-74.13>. Disponibil: 127-131_34.pdf.
106. **CATEREV, Cristina**. Termenii biblioteconomi moderni: delimitări structurale. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Chișinău: „Biotehdesign”, 2018, Ediția 7, Vol. 2, pp. 25-30. ISBN 978-9975-108-46-1.
107. **CATEREV, Cristina**. Terminologia biblioteconomică: abordări metodologice. In: *Filologia modernă: realizări și perspective în context european*. Ediția 11, 10 octombrie 2017. Chișinău: „Tipocart Print” SRL, 2017, pp. 45-52. ISBN 978-9975-133-85-2.
108. **CATEREV, Cristina**. The Dynamic Structure of the Library Terms in Romanian Language = Dinamica structurii termenilor biblioteconomi românești. In: *Journal of*

- Romanian Literary Studies*. 2023, nr. 33. pp. 581-589. ISSN: 2248-3004 [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: 33-2023-Jrls-c.pdf (asociatia-alpha.ro).
109. **CATEREV, Cristina**. The structure of the single-member and multiple-member terms in the field of the Romanian library science = Structura termenilor monomembri și polimembri în știința informării. In: *Identities in Globalisation. Intercultural Perspectives: Language and Discourse*, 10-11 aprilie 2020, Tîrgu Mureș: The Alpha Institute for Multicultural Studies, 2020. pp. 318-336. ISBN 978-606-8624-10-5.
110. CAZAN, Olga. *Terminologia – un termen polisemantic* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Terminologia_un%20termen%20polisemantic.pdf
111. CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române: De la origini până în prezent*. București: Editura Minerva, 1982. 1058 p.
112. *Ce este podcastul* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: (3) Ce este podcast | Andre Lypd - Academia.edu.
113. CHIABURU, Elena. *Carte și tipar în țara Moldovei*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2010. 715 p. ISBN 978-973-703-570-7.
114. CHIHAIA, Elena. Biblioteca Națională în viziunea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. In: *Magazin bibliologic*, 2018, nr. 1-2, pp. 47-53. ISSN 1857-1476.
115. CIOTLOȘ, Ioan. *Biblioteconomie: Vocabular profesional*. București: ABBPR, 1992. 104 p.
116. *Circulația cărții vechi românești (manuscrisă și tipărită) în spațiul nord-dobrogean* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: https://www.academia.edu/41557406/Circulatia_c%C4%83r%C8%9Bii_vechi_rom%C3%A2ne%C8%99ti_manuscris%C4%83_%C8%99i_tip%C4%83rit%C4%83_%C3%AEn_spa%C8%9Biul_nord_dobrogean.
117. Clasificarea bibliografică Bliss. In: *Studiul documentelor, terminologia și metodele de analiza informatică documentară - tehnicile documentării* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/STUDIUL-DOCUMENTELOR-TERMINOLO25928.php>.
118. CMECIU, Camelia-Mihaela. *Probleme teoretice asupra metaforei conceptuale George Lakoff & Mark Johnson*. In: *Semiotica aplicată* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: <http://www.univ->

- danubius.ro/Documente/comunicare/subiecte%20semiotica%20modele%20de%20analiza.pdf.
119. CONSTANTINESCU-MATIȚA, Maria-Stela. *Servicii de bibliotecă în pandemie. Cazul unor biblioteci importante din România* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: <https://www.bcuculuj.ro/ro/bb/bb-numar2-articol6>.
 120. CORLĂTEANU, Nicolae. Neologismul ca mijloc de modernizare a limbii. In: *Încadrarea lingvistică în realitățile europene*. Chișinău. Editura A. S. E. M., 2001. 175 p. ISBN 9975-75-093-1.
 121. COSTA, Ioana. *Papirus, pergament, hîrtie: Începuturile cărții*. București: Humanitas, 2011. 180 p. ISBN 978-973-50-2945-6.
 122. COSTIN, Miron. *De neamul Moldovenilor: Din ce țară au eșit strămoșii lor*. București: Atelierele Grafice Socec, 1914 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: [De neamul moldovenilor_Costin Miron_Bucuresti_1914.pdf](#) (bcub.ro).
 123. COȘERIU, Eugen. *Lecții de lingvistică generală*. Chișinău: Arc, 2000. 302 p. ISBN: 9975-61-146-X.
 124. COTEANU, Ion. *Stilistica funcțională a limbii române: Stil, stilistică, limbaj*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1973. 204 p.
 125. CRAIA, Sultana. *Dicționar de comunicare, mass-media și știința informării*. București: Meronia, 2008. 214 p. ISBN 978-973-7839-41-1.
 126. CRĂCIUN, Ioachim. *Bibliografia la români. O încercare de bibliografie a bibliografiilor românești*. București, 1928. 38 p.
 127. CURCĂNEANU, Victoria. *Ghid de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România*. București: Tipografia Universității din București, 1976. 474 p.
 128. CURTA, Olimpia. *Metode tradiționale și moderne de regăsire a informațiilor*. Cluj-Napoca, 2003 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: http://www.bcuculuj.ro/re/met_bib.
 129. DAME, Frederic. *Încercări de terminologie poporană română* [online]. București, Stabilimentul grafic, I.V. Socec, 1898 [citat 22.08.2019]. Disponibil: <https://www.anticariat-unu.ro/incercare-de-terminologie-poporana-romana-de-frederic-dame-1898-p129906#images-1>.
 130. DANILOV, Maria. *Carte, cenzură și biblioteci în Basarabia. Inventarierea surselor = Books, libraries and censorship in Bessarabia. An inventory of sources: (secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea)*. Chișinău: SA Tipografia Reclama, 2016. 300 p. ISBN 978-9975-58-024-3).

131. DEDIU, Liviu-Iulian. *Managementul serviciilor pentru utilizatori în societatea contemporană*. București: ANBPR, 2012. 274 p. ISBN 978-606-92717-0-4.
132. DEDIU, Liviu-Iulian. „Next Generation OPAC” systems. In: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, 2012, nr. 4, p. 38 [online]. [citat 23.05.2018]. Disponibil pe: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/9-10-PB.pdf>.
133. *Depozitul digital al Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca* <http://dspace.bcucuj.ro>.
134. *DEX: Dicționarul explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a. București: Univers Enciclopedic, 1998. 1195 p.
135. Dicționar de biblioteconomie (B). In: *Biblioteca*, 1994, nr. 2-3-4, pp. 51-52.
136. Dicționar de biblioteconomie (C1). In: *Biblioteca*, 1994, nr. 5-6-7, pp. 27-30.
137. Dicționar de biblioteconomie (C2). In: *Biblioteca*, 1994, nr. 8-9-10, pp. 42- 45.
138. Dicționar de biblioteconomie (D1). In: *Biblioteca*, 1994, nr. 11, pp. 26-27.
139. Dicționar de biblioteconomie (D2). In: *Biblioteca*, 1994, nr. 12, pp. 12-13.
140. Dicționar de biblioteconomie (D3). In: *Biblioteca*, 1995, nr. 1, pp. 16-17.
141. *Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării*. Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice, 2014. 536 p. ISBN 978-9975-4094-8-3.
142. *Dicționar de științe ale limbii: Teoria limbii. Modele lingvistice. Fonetică. Fonologie. Gramatică. Vocabular. Semantică* [et al.], București: Nemira, 2001. 608 p. ISBN 973-569-460-3.
143. *Dicționar explicativ al limbii române actuale: cu sinonime antonime, paronime și exemple: Ediție în 4 volume*. 504 p. ISBN: 978-9975-85-353-8.
144. *Dicționar General de Științe*. București: Editura Științifică: 2005. 573 p. ISBN 973-569-762-9.
145. *Dicționar online de terminologie standardizată în domeniul informațional, biblioteconomic și editorial* [online]. [citat 11.03.2024]. Disponibil: <http://dic.andries.eu/>.
146. *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, ediția a III-a*. Academia Română, Institutul de Lingvistică. Editura Univers Enciclopedic, 2021 [online]. [citat 25.06.2023]. Disponibil: <https://doom.lingv.ro/>.
147. *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a rev. și adăugită. București: Univers Enciclopedic, 2009. 1230 p. ISBN 978-606-95159-7-5.

148. *Dicționarul limbii literare române moderne*. București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958. 961 p.
149. *Dicționarul limbii române literare contemporane*. Vol. 1, A-C. București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1955. 626 p.
150. DIMA-DRAGAN, Corneliu. *Biblioteca unui umanist român Constantin Cantacuzino Stolnicul*. București: Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1967. 405 p.
151. DMITRIC, Ecaterina. *Secția „Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării” și provocările globalizării și tehnologizării* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: Dmidric_Secția_Dezvoltare.pdf (bnrm.md).
152. DOBROTĂ, Iulia-Corina. *Considerații asupra teoriilor metaforei* [online]. [citată 12.08.2017]. Disponibil: http://www.uab.ro/reviste_recunoscute/philologica/philologica_2003_tom2/48.dobrota_iulia_corina.pdf.
153. DRĂGĂNESCU, Mihai. *Societatea Informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii*. București: Academia Română. 2001 [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: Mihai Draganescu Societatea Informațională și a Cunoașterii Vectorii Societății Cunoașterii | PDF (scribd.com).
154. DRĂGULIN, Cristina. *Bibliotecarii Antichității și bazele filologiei* [online] [citată 18.05.2018]. Disponibil: <https://stroke.ro/?p=2434>.
155. DRUȚĂ, Inga. *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii: teză de doctor hab. în filologie*. Chișinău, 2014. 308 p.
156. DRUȚĂ, Inga. Termenul și limbajele specializate: abordări diverse. In: *Philologia*. 2014, nr. 3-4, p. 87-96. ISSN 1857-4300.
157. DUBCOVEȚCHI, Anișoara. *Traducerea limbajului juridic și problema echivalenței* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/287-296_0.pdf.
158. EDROIU, Nicolae. *Introducere în Științele auxiliare ale istoriei*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1999. 273 p.
159. EDROIU, Nicolae. *Introducere în științele auxiliare ale istoriei*. Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș Bolyai”, 1992 [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: https://www.bcuccluj.ro/re/met_bib/#_ftnref6.
160. *Euroreferențialul I&D (2005)* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: <https://www.yumpu.com/ro/document/view/36061219/euroreferential-1-si-2>.

161. FIODOROV, Victoria. *Particularitățile structural-semantice ale terminologiei juridice a CEDO în limba engleză: teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2019. 196 p.
162. *Fișă de catalog cu șină din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”, Cluj-Napoca* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: https://www.bcuculuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cas/pdf/a/a/Aanderaa-Aaron.pdf.
163. *Fișă de catalog culeasă la mașina de dactilografiat din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”, Cluj-Napoca* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: https://www.bcuculuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cas/pdf/a/a/Aanderaa-Aaron.pdf.
164. *Fișă veche de catalog scrisă manual din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”* [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: https://www.bcuculuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cv/pdf/a/c/Aachie-Academiae.pdf.
165. FRÂNCU, Victoria. *Studierea comportamentului utilizatorului. Formarea utilizatorului unei biblioteci universitare* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: <http://www.bcub.ro/cataloge/unibib/studierea-comportamentului-utilizatorului-formarea-utilizatorului-unei-biblioteci-universitare>.
166. *Funcțiile bibliotecilor din antichitate până în renaștere și rolul lor cultural*. In: REGNEALĂ, Mircea. *Studii de biblioteconomie*. Constanța, Ex Ponto, 2001. pp. 11-58.
167. GEORGESCU-TISTU, Nicolae. *Vocabular de bibliologie*. Biblioteca Academiei Române R.S.R. București: [s. n.], 1966. 180 p.
168. GHINCULOV, Silvia. *Managementul informațional în instituțiile infodocumentare*. Chișinău: Epigraf, 2007. 112 p. ISBN 978-9975-924-24-5.
169. *Glosar de termeni aferenți procesului de evaluare a proiectelor de CDI* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: <http://idsi.md/node/1275>.
170. *Glosar metodologic* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: http://idsi.md/files/file/Cadrul_metodologic_Glosar_final.pdf.
171. GOIAN, Natalia. *Evoluția sistemelor de clasificare: de la CZD la CZU DEWEY, M. Clasificarea Decimală (DC) în Statele Unite ale Americii* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/80-83_33.pdf.
172. GOIAN, Natalia. *Principiile de descriere bibliografică: ce s-a schimbat?* In: *Bibliopolis*, 2021, nr. 81(2), pp. 7-23. ISSN 1811-900X.

173. GRAUR, Alexandru. *Încercarea asupra fondului principal lexical al limbii române*. București: Editura Academiei R.P.R., 1954. 221 p.
174. GRAUR, Alexandru. *Studii de lingvistică generală*. București: Editura Academiei Române, 1960. 516 p.
175. HASDEU, Bogdan Petriceicu. Bibliologia. In: *Din Moldova, 1862-1863*, p. 20.
176. HĂBĂȘESCU, Angela. *PRIMO ExLibris – Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, platforma ALEPH Catalogul electronic BȘ USARB, componentă specifică a softului ALEPH*. [Accesat: 09.07.2018] Disponibil: http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/on_line/habasescu.pdf.
177. HOMETKOVSKI, Ludmila. *Concepții, abordări și controverse în terminologie* [online]. [citat 12.02.2017]. Disponibil: <http://ulim.md/digilib/assets/files/Filologie/Capitolul%201.pdf>.
178. HOMETKOVSKI, Ludmila. *Elemente de terminologie și terminografie. Informatizarea metalimbajului juridic comunitar: culegere de articole didactico-științifice*. Chișinău: ULIM, 2012. 183 p. ISBN 978-9975-101-79-0.
179. HOMETKOVSKI, Ludmila. *Taxonomia paradigmatică și sintagmatică în terminologia dreptului comunitar: teză de doctor în filologie*. Chișinău: ULIM, 2009. 183 p.
180. HORVAT, Saluc. *Introducere în biblioteconomie*. București: Editura Grafoart, 1996. 210 p. ISBN: 973-9054-06-4.
181. HORVAT, Săluc. Terminologia bibliologică în primele dicționare ale limbii române. In: *Biblioteca*, 1992, nr. 3-4, pp. 48-49.
182. *Index terminologic* [online]. [citat 25.06.2023]. Disponibil: https://dic.andries.eu/dic_index_uni.php.
183. Instrumente. (Dicționar de biblioteconomie: Litera A). In: *Biblioteca*, 1993, IV, nr. 7-8, pp. 38-41.
184. *Instrumentul Bibliometric Național* [online]. [citat 12.06.2023]. Disponibil: <https://ibn.idsi.md/ro/despre-IBN>.
185. IRIMIA, Dumitru. *Structura stilistică a limbii române contemporane*. București: Științifică și Enciclopedică, 1986. 261 p.
186. ITTU, Constantin. Biblioteca Brukenthal: colocviu cu trecutul. In: DÂMBOIU, Iulia Mesea. *Samuel von Brukenthal. Model Aufklarung*. Sibiu: Hermannstadt, 2007. p. 125. ISBN 978-973-117-036-7.
187. ITTU, Constantin. *Tainele Bibliotecii Brukenthal*: Ediția a II-a revizuită și augmentată de autor. Sibiu: Muzeul Național Bukenthal, 2007. 234 p. ISBN 978-973-117-076-3.

188. JARNEVING, Bo. *Cercetări în biblioteconomie și știința informării: Izbucnirea SARS reflectată prin reprezentare bibliometrică: Combinarea asocierii bibliografice cu metoda grupării legăturilor complete* [online]. [citată 12.06.2023]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/11-jarneving.pdf> - P. 12.
189. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteconomia modernă: Glosar de termeni*. Chișinău: [S. n.], 2018. 138 p. ISBN 978-9975-134-30-9.
190. KULIKOVSKI, Lidia. *Cartea de specilitate* [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=1404>.
191. KULIKOVSKI, Lidia. *Contribuții biblioteconomice (teoretice și praxiologice): Culegere de articole (2008-2012)*. Chișinău: Elena-V.I., 2012. 310 p. ISBN 978-9975-4432-2-7.
192. Legea bibliotecilor: proiect. In: *Biblioteca*, 2000, nr. 11-12, pp. 334-339.
193. Legislația românească de bibliotecă în perioada 1948-1989. In: *Studii de bibliologie și știința informării*, 1997, nr. 3, pp. 116-123.
194. Legislație românească actuală de bibliotecă. In: *Studii de bibliologie și știința informării*, 2000-2001, nr. 4-5, pp. 56-83.
195. Legislație românească de bibliotecă (I). In: *Biblioteca*, 2001, nr. 3, pp. 86-87.
196. Legislație românească de bibliotecă (II). In: *Biblioteca*, 2001, nr. 4, pp. 111-114.
197. *Locul terminologiei de specialitate în structura vocabularului* [online]. [citată 12.02.2020]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/54877607/Locul-Terminologiei-de-Special-It-Ate-in-Structura-Vocabularului>.
198. LUCA, Aliona. *Terminologizarea, determinologizarea și reterminologizarea în limba română (în baza lexicului sportiv): teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2019. 248 p.
199. LUPESCU, Mihai. *Cromatică poporului român*. București: Librăriile Socec, 1914 [online]. [citată 02.08.2019]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/293735989/Cromatică-Poporului-Roman-Mihai-Lupescu>.
200. MACOVEI, Dorina. *Terminologia ecologică în limba română. Analiză lexical-funcțională: teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2017. 167 p.
201. MADAN, Ion. *Dicționar rus-român: de bibliologie și biblioteconomie*. Chișinău, 1990. 136 p.
202. *Manifestul Internet IFLA* [online]. [citată 23.02.2024]. Disponibil: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/faife/publications/policy-documents/internet-manifesto-ro.pdf>.
203. MANOLI, Ion. *Termenul stilistic de natură și structură liberal exotică: între funcționalism și lexicografie*. In: *Intertext*, 2022, nr. 2(60), pp. 31-36. ISSN 1857-3711.

204. MARCU, Florin, MANECA, Constantin. *Dicționar de neologisme*. Ed. a 3-a. București: Editura Academiei Republicii Socialiste Române, 1986. 1168 p.
205. MARCU, Florin. *Marele Dicționar de neologisme*. Editura Saeculum, 2000. 958 p. ISBN 973-9399-62-2.
206. MARIAN, Simion Florea. *Ornitologia poporană română*. Vol. 1-2. Cernăuți, Tipografia lui R. Eckhardt, 1883 [online]. [citată 02.08.2019]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/document/188329600/Simion-Florea-Marian-Ornitologia-poporan%C4%83-roman%C4%83-Vol-1>.
207. *Marketing* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: [marketing - definiție și paradigmă | dexonline](#).
208. Metafora. In: *Dicționar General de Științe Științe ale Limbii*. București: Editura Științifică, 1997 [online]. [citată 02.03.2024]. Disponibil: https://www.academia.edu/10986209/87525919_DSL_Dictionar_de_Stiinte_Ale_Limbii.
209. MIHĂLUȚĂ, Lina. *Tema: Clasificarea Zecimală Universală* [online]. [citată 12.06.2023]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4447/1/CZU_Mihaluta.pdf.
210. *Mijloace de îmbogățire a vocabularului* [online] [citată 18.05.2018]. Disponibil: [Mijloace de îmbogățire a vocabularului - Lexicologia \(lexicologialimbiromane.ro\)](#).
211. MINCU, Eugenia. *Arhitectonica terminologiei medicale în limba română: Mic dicționar de elemente și dublete terminologice*. Chișinău: Institutul de Filologie Român „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, 2020. 194 p. ISBN 978-9975-3387-2-1.
212. MINCU, Eugenia. *Terminologia medicală în limba română: evoluție și tendințe: teză de doctor hab. în filologie*. Chișinău, 2018. 333 p.
213. MINCU, Eugenia, MACOVEI, Dorina, *Didactica metaforei: Mic dicționar român-englez de termeni-metaforă*. Chișinău: Epigraf, 2023. 328 p. il. ISBN 978-9975-60-521-2.
214. MIU, Alexandru. *Inițiere în biblioteconomie* [online]. [citată 16.03.2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/40003687/Initiere_in_Biblioteconomie.
215. MOLDOVANU, Gheorghe. Între terminologie și terminografie: principii teoretice și aspecte practice ale elaborării fișei ITEC. In: *Intertext*. 2010, nr. 3-4(15/16), pp. 187-195. ISSN 1857-3711.
216. *Monitoring* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: [Monitoring - definitie dictionar dex | definitia monitoring din Dictionar.com](#)].

217. MUREȘAN, Mihaela. *Tendințe lingvistice în presa scrisă contemporană. Jurnalism și comunicare*. 2008, nr. 4, p. 45 [online]. [citat 22.05.2018]. Disponibil: http:jurnalism-comunicare.eu-rrjc-gratis-4_2008_MURESAN_tendinte_lingvistice.pdf.
218. NICHITA, Cristina. *Metafora ca sursă de conceptualizare în terminologia din domeniul inteligenței artificiale: teză de doctor în filologie*. Chișinău, 2023. 485 p.
219. NISTOR, Valeria. *Lexicul specializat aspecte generale*. 2004. [online]. [citat 12.08.2017]. Disponibil:https://litere.uvt.ro/litereold/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm1_2004/vnistor.pdf.
220. *Noul dicționar explicativ al limbii române* [online]. [citat 24.02.2024]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie-nodex/biblioteconomie>.
221. OLTEANU, Virgil. *Din istoria și arta cărții: Lexicon. Vademecum pentru editori, ziaristi, tipografi, bibliotecari, librari, documentaristi, arhivisti, muzeografi, profesori și studenți*. București: Enciclopedica, 1992. 400 p. ISBN 973-45-1008-8.
222. OSOIANU, Vera. *Paradigma bibliotecii în „noua realitate/ normalitate” sau biblioteca la viitorul present* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1127/Osoianu_Paradigma.pdf?sequence=6&isAllowed=y.
223. OSOIANU, Vera. *Terminologia ca „zona centrală a programelor de cercetare* [online]. [citat 16.03.2020]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/terminologie-58842448>.
224. PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela. Terminologia lingvistică actuală, între tradiție și inovație. In: *Limbă și literatură*. 1997, nr. 1-2, vol. II, anul XLII, p. 11.
225. PAPUC, Liviu. *Bogdan Petriceicu-Hasdeu bibliotecar* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/292/289>.
226. PASCU, Rodica. *Analiza imaginii publicitare* [online]. [citat 18.05.2018]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/45792415/Analiza-Imaginii-Publicitare>.
227. PASCU, Rodica. Tipologia semnelor. In: *Analiza imaginii publicitare* [online]. [Accesat: 12.06.2018] Disponibil: <https://www.scribd.com/doc/45792415/Analiza-Imaginii-Publicitare>.
228. PITAR, Maria. *Manual de terminologie și terminografie*. Timișoara. Editura: Mirton, 2009. 180 p. ISBN 978-973-52-1407-4.
229. PITAR, Maria. *Terminologia: concepte de bază* [online]. [citat 02.08.2019]. Disponibil: http://www.litere.uvt.ro/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm1_2004/mpitar.pdf.
230. POP, Augustin Z.N. *Contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste Române, 1969. 336 p.

231. POPA, Virginia. *La început a fost... biblioteca* [online]. [citat 16.03.2020]. Disponibil: <http://www.bcu-iasi.ro/docs/biblos/biblos16/8-meridian.pdf>.
232. POPESCU, Gheorghe. Formarea concepției biblioteconomice românești și pregătirea profesională a bibliotecarilor. In: *Probleme de bibliologie*. București, 1967, pp. 47-77.
233. POPP, Vasile. *Disertația despre Tipografiile românești din Transilvania și învecinatele Țări*. Sibiu, 1838 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: file:///C:/Users/Admin/Downloads/BJA_CS_009005_DT_0001-0112.pdf.
234. *Principiile de Catalogare de la Paris, octombrie 1961* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: <https://www.cimec.ro/Metodologie/Catalogare/PrincipiileParis-1961.htm>.
235. *Principiile de la Frankfurt* [online]. [citat 23.02.2024]. Disponibil: https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/136/1/statement_2003_romanian.pdf.
236. *Proiectul Gutenberg* [online]. [citat 26.02.2024]. Disponibil: <https://www.stefaedia.com/proiectul-gutenberg-biblioteca-digitala/>.
237. Proiectul Legii bibliotecilor revine în atenție. In: *Biblioteca*, 2001, nr. 2, p. 34.
238. RĂU, Alexe. *Cum ar arăta un curs de bibliosofie*. In: *Magazin bibliologic*. 2006. Nr. 3-4. pp. 75-78 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/75_78_Cum%20ar%20arata%20un%20curs%20special%20de%20Bibliosofie.pdf.
239. RĂU, Alexe. Miscellanea. Despre jocul potențial al paradigmatelor în câmpul biblioteconomiei basarabene. In: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, 2012, nr. 4, p. 55. [online]. [citat 02.08.2023]. Disponibil: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/9-10-PB.pdf>.
240. REGNEALĂ, Mircea. *Biblioteconomia în secolul XXI și Biblioteca Academiei Române* [online]. citat [22.05.2018]. Disponibil: www.biblacad.ro-workshop-VolumWorkshopBAR_vf.pdf.
241. REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar de biblioteconomie și știința informării: Român-englez*. București: Ex Ponto, 1999. 315 p. ISBN 973-99102-6-2.
242. REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar Explicativ de Biblioteconomie și Știința Informării*. Ediția a II-a. Vol. 1. A-L. București: FABR, 2001. 407 p. ISBN 973-8555-1-5.
243. REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar Explicativ de Biblioteconomie și Știința Informării*. Ediția a II-a. Vol. 2. M-Z. București: FABR, 2001. 425 p. ISBN 973-8555-2-3.

244. REGNEALĂ, Mircea. *Educația în biblioteconomie și știința informării: Învățământul biblioteconomic de ieri și de azi* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/9-10-regneala2.pdf>.
245. REGNEALĂ, Mircea. *Funcțiile bibliotecii publice în societatea contemporană* [online] [citat 18.05.2018]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/6-regneala.pdf>, p. 25.
246. REGNEALĂ, Mircea. *Noi studii de biblioteconomie*. București: Editura ABR, 2009. 630 p. ISBN 978-973-85962-5-2.
247. REGNEALĂ, Mircea. *Vocabular de biblioteconomie și știința informării*. București: ABIR, 1995. Vol. 1, A - L. 252 p. ISBN 973-0-00184-7.
248. REGNEALĂ, Mircea. *Vocabular de biblioteconomie și știința informării*. București, ABIR, 1996. Vol. 2, M - Z. 278 p. ISBN 973-0-00184-7.
249. SAUSSURE, Ferdinand. *Curs de lingvistică generală*. Iași: Polirom, 2003. 352 p. ISBN: 973-681-436-X.
250. SCHRETTINGER, Martin. *Încercare de manual complet de biblioteconomie*. 1808 [online]. [citat 02.08.2023]. Disponibil: <https://people.ischool.berkeley.edu/~buckland/huminfo.pdf>.
251. SECRIERU, Vasile. *(Preot) Ioan Bianu – părintele bibliologiei românești* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: Ioan Bianu - parintele bibliologiei romanesti (usarb.md).
252. SFERLE, Adriana. *Limbaajul juridic și limba comună* [online]. [citat 02.08.2016]. Disponibil: http://www.litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/asferle.pdf.
253. SIMONESCU, Dan, BULUȚĂ, Gheorge. *Scurtă istorie a cărții românești*. București: Editura Demiurg, 1994. 125 p. ISBN 973-96915-0-1.
254. SIMONESCU, Dan. *Biblioteconomie: manual pentru clasele a XI-a și a XII-a, licee de filologie-istorie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1979. 232 p.
255. SPÎNU, Stela. *Terminologia vitivinicola în graiurile românești* (Studiu etimologic și lingogeografic). Chișinău, 2008. 184 p. ISBN 978-9975-78-690-4.
256. STANCA, Alexandra. *Repere istorice ale terminologiei* [online]. [citat 23.06.2023]. https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm5_2007/Stanca_Alexandra.pdf.
257. STATI, Sorin. *Metodologie lingvistică* [online]. [Accesat: 13.07.2018]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dominte/3.htm>.

258. STAVER, Mihaela. *Repozitorii instituționale în Republica Moldova: studiu* [online]. [citat 24.02.2024]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4867/1/Staver_M_repozitorii.pdf.
259. STOIANOVA, Inga. *Statutul lingvistic al anglicismelor din limba franceză* [online]. [citat 22.05.2018]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file-Statutul%20lingvistic%20al%20anglicismelor%20din%20limba%20francez%C4%83.pdf.
260. STOIANOVA, Inga. *Metafora în terminologie* [online]. [citat 12.07.2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Metafora%20in%20terminologie.pdf.
261. STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane*. Constanța: Ex Ponto, 2001. 218 p. ISBN 973-8227-08-9.
262. STOICA, Ion. Cuvânt de întâmpinare. In: REGNEALĂ Mircea. *Dicționar de biblioteconomie și știința informării: englez-român*. Constanța: Ex Ponto, 1999. pp. 5-6.
263. STOICA, Ion. Proprietate și autoritate în terminologia infodocumentară. In: *Numai cercetarea salvează*. Constanța: EXPONTO, 2013. 177 p. ISBN 978-606-598-240-6.
264. STOICA, Ion. *Sensul schimbării în universul infodocumentar*. Constanța: Ex Ponto, 2009. 223 p. ISBN 978-973-644-862-1.
265. STRATAN, Elena. Magazinul Bibliologic. In: *Alexe Rău, Omul oglinzii polivalente*. Chișinău: BNRM, 2015. 196 p. ISBN 978-9975-4493-4-2.
266. *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*. Vol. 10, 1968, nr. 1, p. 52.
267. ȘĂINEANU, Lazăr. *Dicționarul Universal al Limbii Române*. Chișinău: Litera, 1998. 1362 p. ISBN 9975-74-082-0.
268. TEODORESCU, Dorin. *Schiță privind istoriografia cărții românești vechi*, Slatina, 2004. 42 p. ISBN 973-8259-49-5.
269. TEODORESCU, Zoe. *Noi studii de biblioteconomie* [online]. [citat 23.06.2023]. Disponibil: [Noi Studii de Biblioteconomie PDF |PDF \(scribd.com\)](#).
270. TÎRZIMAN, Elena. *De la biblioteconomie la știința informării*. București: Editura AGER, 2005. 243 p. ISBN 973-7961-44-7.
271. TÎRZIMAN, Elena. *Învățământul biblioteconomic românesc modern* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <https://lisr.unibuc.ro/19-tirziman.pdf>.
272. TÎRZIMAN, Elena. Noile tehnologii – condiție practică de integrare a sistemelor de informare și documentare în societatea informațională. In: *Studii de bibliologie și știința informării*. Vol. 3. 2002 [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/bibliologie/4.htm>.

273. TOMOIAGĂ, Maria-Alexandrina. *Metaforele conceptuale din limba contemporană* [online]. [citat 12.08.2017]. Disponibil: [http://www.dacoromania.instpuscariu.ro/articole/2015_1/22_XX_\(2015_nr.%201\)%20\[Pages%2055%20-%2067\].pdf](http://www.dacoromania.instpuscariu.ro/articole/2015_1/22_XX_(2015_nr.%201)%20[Pages%2055%20-%2067].pdf).
274. TOPALO, Valentina. *Open Acces în biblioteca universitară* [online]. [citat 26.02.2024]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/images/pdf/2017/accesul_deschis.pdf.
275. *Tratat de biblioteconomie* [online]. [citat 24.06.2023]. Disponibil: <http://polihronies.blogspot.com/2013/09/tratat-de-biblioteconomie-prezentare.html>.
276. *Tratat de biblioteconomie*. Ediția a II-a. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022. Vol. 1. 584 p. ISBN 978-606-93535-7-8.
277. *Tratat de biblioteconomie*. Ediția a II-a. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022. Vol. 2. 645 p. ISBN 978-606-93535-7-8.
278. *Tratat de biblioteconomie*. Ediția a II-a. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022. Vol. 3. 579 p. ISBN 978-606-93535-7-8.
279. *Tratat de biblioteconomie*. Ediția a II-a. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022. Vol. 4. 565 p. ISBN 978-606-93535-7-8.
280. *Tratat de biblioteconomie*. Ediția a II-a. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022. Vol. 5. 548 p. ISBN 978-606-93535-7-8.
281. TREBONIU, Laurian August. *Dictionariulu limbei române: dupo însărcinarea dată de Societatea Academică Română*. București: Noua Typographia a Laboratorilor Români, 1871-1876. Vol. 1. 1368 p. [online]. [citat 28.07.2023]. Disponibil: [BCUCLUJ_FG_207260_001.pdf](http://www.bcucluj.ro/fg/207260_001.pdf)].
282. TRESTARIU, Laura. *Moda anglicismelor în limba română* [online]. [citat 30.05.2018]. Disponibil: http://www.philippide.ro/distorsionari_2008/721-725%20Traistaru%20Laura%20rev.pdf.
283. ȚURCAN, Nelly. *Comunicarea științifică în contextul accesului deschis la informație*. Chișinău: CEP USM, 2012. 324 p. ISBN 978-9975-71-253-8.
284. UNGUREANU, Elena. *Dincolo de text: Hypertextul*. Chișinău: Arc, 2014. 280 p. ISBN 978-9975-61-777-2.
285. URSU, Neculai Alexandru. *Formarea terminologiei științifice românești*. București: Editura Științifică. 1962. 301 p.
286. VLAD, Carmen. *Limba română contemporană. Lexicologie: curs*. Cluj: Universitatea Babeș-Bolyai, 1974. 207 p.
287. Vocabular. Termeni de bază din domeniul micrografiei. In: *Biblioteca*, 1987, nr. 1, pp. 26-28.

288. VULPE, Ana. Structura semantică a cuvintelor: abordare din perspectivă lexicografică. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”*. Chișinău: CEP USM, 2020. pp. 38-41. ISBN 978-9975-152-50-1.
289. VULPE, Ana. *Vocabularul tematic: o abordare din perspectivă lexicografică* [online]. [citată 24.02.2024]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/364-367_0.pdf.
290. ZISU, Cătălin. *Elemente de biblioteconomie și știința informării: pentru bibliotecile din Ministerul Apărării Naționale*. București: Editura Militară, 2011. 436 p. ISBN 978-973-32-0862-4.
291. *Zonele ISBD* [online]. [citată 12.09.2017]. Disponibil: norme [Download PDF] (documente.net).

Publicații în limba rusă

292. ДАНИЛЕНКО, В. *Лексика языка науки. Терминология*: авторефер. дисс. на соиск. учен. степени д-ра филолог. наук. Москва: АН СССР, Ин-т рус. языка., 1977. 41 с.
293. ДЕРГИЛЕВА, Т.В. *Библиотечное обслуживание как технологический процесс*. [online]. [citată 16.03.2020]. Disponibil: БИБЛИОТЕЧНОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ КАК ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС (nsc.ru).
294. *Маркетинг* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: Что такое маркетинг: определение, виды, цели и функции | Calltouch.Блог
295. *Мониторинг* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: <https://didacts.ru/termin/monitoring.html>.
296. *Подкаст* [online]. [citată 23.06.2023]. Disponibil: [<https://promusicprod.ro/totul-despre-podcast-si-podcasting>.].
297. *Словарь библиотечных терминов*. 1976. БиблиоСловарь [online]. [citată 02.08.2023]. Disponibil: БиблиоСловарь (calameo.com).
298. *Словарь библиотечных терминов: Организация работы библиотеки*. 1973 [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: Словарь библиотечных терминов. Составитель Е.А. Сбоева. (calameo.com).

SURSE PENTRU CORPUSUL DE ANALIZĂ

299. AVRAM, Olivia Monica. *Pagini din viața culturală românească din județul Mureș (secolele XVIII-XIX). Societăți, asociații, colecționari, biblioteci*. Alba Iulia: s. n., 2012. 50 p.
300. BALTAG, Dan. De ce oamenii din Evul Mediu legau cărțile? [online]. [citată 24.06.2023]. Disponibil: *De ce oamenii din Evul Mediu legau cărțile cu lanțuri? - PAGINARIUM*.

301. BANCIU, Doina, BULUȚĂ, Gheorghe, PETRESCU, Victor. *Biblioteca și societatea*. București: AGER, 2001. 144 p. ISBN 973-85542-0-9.
302. *Biblioteca Municipală B. P. Hașdeu: Dezvoltare. Progres. Colaborare. Paternitate: Culegere de comunicări de la Conferința Internațională consacrată aniversării a 130 de ani a Bibliotecii Municipale*. Chișinău: Epigraf, 2007. 335 p. ISBN 978-9975-924-89-4.
303. *Biblioteconomie. Asistența informațională. Arhivistică. Teorie și practică*. Chișinău: Grafema Libris, 2008. 156 p. ISBN 978-9975-52-042-3.
304. *Biblioteconomie și științe ale informării: Manual practic*. Chișinău: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2020. 252 p. ISBN 978-9975-3425-3-7.
305. BRISĂNESCU, Ștefan. *Schola latina de la Cotnari biblioteca de curte si proiectul de academie al lui Despot Voda zori de cultura umanista in Moldova secolului XVI* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: Schola Latina de la Cotnari Biblioteca de curte si proiectul de Academie al lui Despot Voda zori de cultura umanista in moldova secolului xvi.
306. CALENGE, Bertrand. *Politicile de achiziție: constituirea unei colecții într-o bibliotecă*. București: Biblioteca Bucureștilor, 1999. 399 p. ISBN 973-98918-1-0.
307. *Cele mai vechi 10 biblioteci din lume* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: <https://respiro.ro/books/blog/cele-mai-vechi-10-biblioteci-din-lume>.
308. CELPAN, Tatiana. *Termeni și definiții conform standardelor în vigoare din domeniul biblioteconomiei, informării și documentării* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: 34-40_2.pdf (idsi.md).
309. CERETEU, Igor. *Valori cărțurărești din Biblioteca Mănăstirii Noul Neamț: (tipărituri din secolele XVI-XX)*. Chișinău: Lexon-Prim, 2021. 992 p. Texte: lb. rom., slavonă, rusă, alte lb. străine. ISBN 978-9975-3274-1-1.
310. CERETEU, IGOR. Biblioteci mănăstirești basarabene: Suruceni. In: *Magazin bibliologic: Revista științifică și bibliopraxiologică*. 2012, nr. 1-4, pp. 115-120. ISSN 1857-1476.
311. CHIABURU, Elena. *Carte și tipar în Țara Moldovei* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: (2) Elena Chiaburu CARTE ȘI TIPAR ÎN ȚARA MOLDOVEI | Elena Chiaburu - Academia.edu.
312. CHINEAȚA; Alexandru. *Sisteme integrate de bibliotecă* [online]. [citată 25.06.2023]. Disponibil: Sisteme Integrate de Biblioteca | PDF.
313. CHITOROAGĂ, Valentina, COZONAC Renata. *Metodologia de aplicare a normelor SM 356:2023 „Informare și Documentare. Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică: Cerințe și reguli de aplicare”*. Chișinău: Camera Națională a Cărții din Republica Moldova (Print-Caro). 146 p. ISBN 978-9975-49-674-2.

314. CHIȚULESCU, Policarp. *Cărți din bibliotecile medievale românești păstrate în Biblioteca Sfântului Sinod = Books from Medieval Romanian Libraries*. București: Biblioteca Sfântului Sinod, 2011. 80 p. ISBN 978-973-145-271-5.
315. CHIȚULESCU, Policarp, FIODOROV, Ioana [online]. [citată 20.01.2024]. Disponibil: https://www.academia.edu/49473506/Antim_Ivireanul_Opera_tipografica.
316. CIOBANU, Silvia, SOBIESKI-CAMERZAN, Rodica. Cultura informației în proiectul internațional LNSS. In: *Administrarea Publică*, 2018, nr. 1(97), pp. 107-116. ISSN 1813-8489.
317. *Conservarea colecțiilor* [online]. [citată 12.01.2024]. Disponibil: Conservarea Colectiilor | PDF.
318. *Conservarea și prezervarea documentelor în bibliotecile publice* [online]. [citată 02.12.2024]. Disponibil: <http://ghid-pentru-bibliotecari.arc-software.ro/doku.php?id=conservare-si-prezervare-in-bibliotecile-publice>.
319. *Conservarea documentelor vechi și rare prin metode digitale* [online]. [citată 12.11.2024]. Disponibil: Conservarea documentelor vechi și rare prin metode digitale.
320. *Copyright* [online]. [citată 22.11.2024]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/copyright>.
321. *Copyright* [online]. [citată 22.11.2024]. Disponibil: <https://www.captaincontrat.com/protection-des-creations/protoger-ses-creations/copyright>.
322. CORGHENCI, Ludmila. O redescoperire a Accesului Deschis. In: *Magazin bibliologic*, 2019, nr. 1-2, pp. 148-149. ISSN 1857-1476.
323. COSOVAN, Veronica, GRUȘCO Tatiana. *Aventura spectaculoasă a scrisului*. Chișinău: Lexon-Prim, 2023. 90 p. ISBN 978-9975-163-81-1.
324. CURTA, Olimpia, HOSU Lucia. *Digitizarea între necesitate și provocare* [online]. [citată 15.06.2024]. Disponibil: [curta_o_hosu_l_bodnar_r-digitizarea_intre_necesitate_si_provocare-2015.pdf](#).
325. *De ce articolele științifice din Republica Moldova au nevoie de CZU* [online]. [citată 02.02.2024]. Disponibil: <https://ibn.idsi.md/ro/de-ce-articolele-stiintifice-din-rm-au-nevoie-de-czu>.
326. *Evangelizare prin literatură* [online]. [citată 22.06.2024]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/63431296/9-Evanghelizare-prin-literatura>.
327. *Evoluția legătoriei manuale – sec. XV – XVIII* [online]. [citată 22.06.2024]. Disponibil: Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" Cluj-Napoca.

328. GOIAN, Natalia. *Organizarea informației. Analiza documentară: Manual pentru studenții specialității biblioteconomie și asistență informațională*. Chișinău: CEP USM, 2005. 165 p. ISBN 978-9975-70-615-5.
329. GOIAN, Natalia. *Prelucrarea Informației: manual pentru bibliotecile publice*. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; Univ. de Stat din Moldova. Chișinău, 2020. Vol. 2. [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: https://hapes.hasdeu.md/bitstream/handle/123456789/340/Goian_Natalia_Prelucrarea_informa%C8%9Biei_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
330. GUDIMA, Ana. Repozitoriul instituțional: parteneriat durabil cu facultățile. In: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe sociale*, 26-28 septembrie 2013, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2013, R, SS, pp. 37-39.
331. HOȚA, Octavian-Emil. *Metode și soft-uri de catalogare online în bibliotecile târgumureșene: Biblioteca Județeană Mureș, Biblioteca Universității „Petru Maior”, Biblioteca Centrală a Universității de Medicină și Farmacie*. Studiu de caz: Lucrare de disertație. Cluj-Napoca, 2012 [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: [Metode_si_soft_uri_de_catalogare_online.pdf](#).
332. *International Standard Bibliographical Description for Monographies* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: https://archive.ifla.org/VII/s13/pubs/isbd_m0602.pdf.
333. IONESCU, Sanda. *Descrierea bibliografică internațională standardizată a cărților curente ISBD (M)*. București: s. n., 2006. 52 p. ISBN 978-973-89777-02-0.
334. *ISBD(S) pentru publicații seriale* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: <https://www.ifla.org/g/isbd-rg/international-standard-bibliographic-description>.
335. *Istoria cărții și bibliotecilor: Contribuții la un concept de actualitate*. Târgoviște: Bibliotheca, 2013. 200 p. ISBN 978-973-712-810-2.
336. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteconomie: Studii, cercetări, recenzii, prefețe, eseuri, interviuri*. Chișinău: Magna – Princeps, 2008. 254 p. ISBN 978-9975-78-679-9.
337. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteca și lumea virtuală* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: https://www.academia.edu/71998101/The_library_and_the_virtual_world.
338. LUPU, Daniela Luminița. *Tiparul și cartea în Țara Românească între anii 1716 și 1821*. Iași: Casa Editorială Demiurg, 2009. 613 p. ISBN 978-973-152-160-2.
339. LUPU, Viorica. *Organizarea și funcționarea bibliotecii ca sistem tehnologic*. Chișinău: s. n., 2016. 100 p. ISBN: 978-9975-56-326-0.

340. MCLLWAINE, Ia Cecilia. *Clasificarea Zecimală Universală: Ghid de utilizare*. București: Asociația Bibliotecarilor din Învățământ România, 2006. 286 p. ISBN 973-85962-2-X.
341. NEGURĂ, Adela. *Informatizarea proceselor de bibliotecă*. Practici Biblioteca 2.0 la UPS „Ion Creangă”. In: *Magazin bibliologic*, 2010, nr. 1-2, pp. 69-74. ISSN 1857-1476.
342. OANȚĂ, Marius. *Studii de istorie ecleziastică*. Craiova, 2020 [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: (2) „Studii de Istorie Ecclesiastică”, vol. II, coord: Marius Oanță, Craiova, Ed. Sitech, 2020, ISBN 978-606-11-7328-0 | Marius Oanță, Claudiu Calin, Silviu - Constantin Nedelcu, Dušan Vanko, Giuseppe Munarini, and Frei Guillaume O.S.B. - Academia.edu.
343. OPREA, Dumitru. *Securitatea sistemelor informaționale* [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: Securitatea sistemelor informationale.pdf.
344. OPREA, Florea. Manual de restaurare a cărții vechi și a documentelor grafice [online]. [citat 12.09.2017]. Disponibil: Florea Oprea - Manual de Restaurare A Cartii Vechi Si A Documentelor Grafice v.0.1 | PDF.
345. POPESCU, Cristina. *Știința bibliotecii între concept și practică*. București: Univers Enciclopedic Gold, 2012. 303 p. ISBN 978-606-8358-59-8.
346. PORUMBEANU, Octavia-Luciana, WATSON, MALCOLM W. *Managementul informației și al bibliotecilor în mileniul III*. București: Asociația Bibliotecarilor din Învățământ-România (ABIR), 2004. ISBN 973-85962-0-3.
347. *Prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare: Ghid practic*. Chișinău: [S. n.], 2023 (SEP INCE). 102 p. ISBN 978-9975-167-33-8.
348. PROCA, Rita, GODOROGEA Natalia. *Tehnologia achiziției documentelor de bibliotecă: probleme și soluții* [online]. [citat 02.10.2022]. Disponibil: http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/7454/Conf_UTM_2014_Vol_III_pg538_540.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
349. RĂU, Alexe. Abordări filosofice relative la premisele apariției și la determinările ontologice ale scrisului. Partea I. In: *Magazin bibliologic*, 2011, nr. 3-4, pp. 73-78. ISSN 1857-1476.
350. RĂU, Alexe. Abordări filosofice relative la premisele apariției și la determinările ontologice ale scrisului. Partea II. In: *Magazin bibliologic*, 2012, nr. 1-4, pp. 129-134. ISSN 1857-1476.
351. REGNEALĂ, Mircea. *Microformatele în informarea tehnico-științifică*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1988, 150 p.
352. *Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și tezaurul biblioteconomic*. [online]. [citat 02.10.2022]. Disponibil: <https://www.library.upt.ro/aleph/cuprins/78953/73.pdf>.

353. *Relațiile cu publicul* [online]. [citat 02.10.2022]. Disponibil: Relatiile Cu Publicul - PDFCOFFEE.COM.
354. *Revista Română de Biblioteconomie* [online]. [citat 02.10.2022]. Disponibil: Revista Romana de Biblioteconomie. Actualitatea CZU | PDF
355. RICHTER, Brigitte. *Ghid de biblioteconomie*. Ed. A 5-a, revăz. Și adăugită. Chișinău: Arc, 1997. 318 p. ISBN: 9975-61-024-2.
356. *Semne de autor în două cifre* [online]. [citat 22.10.2023]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/257866530/Cotarea-sistematic-alfabetica>.
357. STOICA, Ion. *Sensul schimbării în universal infodocumentar*. Constanța: EX PONTO, 2009. 226 p. ISBN 978-973-644-862-1.
358. *Structura cărții* [online]. [citat 22.10.2023]. Disponibil: Structura cărții – Camera Națională a Cărții din Republica Moldova.
359. *Surse de informare* [online]. [citat 15.10.2023]. Disponibil: Surse de Informare | PDF.
360. *Tabele de autori: Anexă la Clasificarea zecimală*. București: Editura Iriana, 1995. ISBN 973-96098-7-2. 27 p.
361. *Tehnoredactarea documentelor electronice* [online]. [citat 15.10.2023]. Disponibil: Tehnoredactarea documentelor electronice.
362. ȚURCANU, Nelly. *Explorarea metodelor de cercetare în Biblioteconomie și Știința Informării*. Chișinău: Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2021. 586 p. ISBN: 978-9975-3505-4-9.
363. URSACHI, Elena. *Tehnologii web 2.0 în biblioteci model de cercetare bibliografică* [online]. [citat 22.10.2023]. Disponibil: (2) Tehnologii web 2.0 în biblioteci: model de cercetare bibliografică | Lenuta Ursachi - Academia.edu.
364. VANCA, Doina Gabriela. *Promovarea imaginii bibliotecii public în comunitate* [online]. [citat 12.07.2013]. Disponibil: (2) Doina Gabriela Vanca - Promovarea imaginii bibliotecii publice în comunitate | Vanca Doina Gabriela - Academia.edu.
365. VĂTĂMANU, Maria. *Competențe pentru învățare pe tot parcursul vieții* [online]. [citat 15.10.2023]. Disponibil: <https://www.usefs.md/PDF/Senat/Anexa1.pdf>.
366. *Копирайт* [online]. [citat 12.07.2013]. Disponibil: КОПИРАЙТ | это... Что такое КОПИРАЙТ?

ANEXE

Anexa 1.

Corpusul de termeni generali din domeniul biblioteconomic

abilitare	achiziție	adaptabilitate
abilitate	achiziție curentă	adaptare
abonament	achiziție de date	adâncimea indexării
abonat	achiziție în cooperare	addenda
abregeu	achiziție oneroasă	adecvare
abreviere	achiziție retrospectivă	aderență
absolut	acronim	administrație
absorbție	act	adnotare
acces	act scris	adnotare de recomandare
acces de la distanță	activ	adnotare editorială
acces direct	activare	adnotare informativă
acces direct în depozit	activitate	adresa informației în
acces direct la memorie	activitate bibliografică	memorie
acces imediat	activitate culturală	adresă
acces indirect	activitate curentă	adresă absolută
acces în serie	activitate de bibliotecă	adresă bibliografică
acces la distanță	activitate de cercetare	adresă de bază
acces la documente	științifică	adresă de referință
acces la informații	activitate de documentare	adresă efectivă
acces la memorie	activitate de informare	adresă indirectă
acces liber	activitate de informare	adresă multiplă
acces local	tehnică	adresă relativă
acces multiplu	activitate editorială	adunare
acces parțial	activitate științifică	adunarea personalului
acces secundar	actual	afiș
acces secvențial	actualitatea bibliografiei	afix
acesare	actualizarea catalogului	ajutor de bibliotecar
accesibilitate	actualizarea colecției	alcătuirea titlurilor
accidente	actualizat	alfabetizare
achitat la livrare	acvaforte	algoritm

alineat	aranjare liniară	audiocasetă
almanah	aranjare verticală	audiovideotecă
alocare	arhitectura	audiovizual
alonim	arhitectura unei rețele	audiovizual
altera	arhitectura unui sistem	augmenta
alternativă	arhitectură paralelă	autentificare
amator	arhiva instituțională	autobiografie
ambala	arhivare	autoinstruire
ambianță	arhivare intermediară	automatizare
amendă	arhivă audiovizuală	autonom
analist	arhivă cu acces deschis	autor
analist de sisteme	arhivă curentă	autor colectiv
analiza conținutului	arhivă națională	autor colectivitate
anexă	arhivă particulară	autor individual
angajat al bibliotecii	arhivă publică	autor principal
antologie	arhivistică	autor secundar
anual	arie de căutare	autoritate
anuar	arie de intrare-ieșire	autoritate multiplă
anul apariției	articol	autoritate tutelară
aparat de copiat	articol de fond	autorizație
aparat de filmat	articol de tezaur	auxiliar
aparat de multiplicat	articol în continuare	avansa
aparatură științifică al cărții	asista	avansat
apariție	asistență	avantaje sociale
apariție recentă	asistență acordată	avantitlu
aplicație	cititorilor	avea prioritate
aplicație interactivă	asociație științifică	avertisment
aplicație multimedia	aspect	avertisment dat cititorului
aplicație secvențială	asterics	avertizor sonor
aplicație științifică	așezare după format	aviz de expoziție
aprobare	atașat de presă	aviz de restituire
aranja	atribuire	avizarea cititorilor
aranjare automată	atribuire de termeni	baleia (browse)
arhitectura fișierului	atribut	baleiere (browsing)

bancă de date	bibliografie analitică	biblioteca administrativă
bancă de date bibliografice	bibliografie ascunsă	biblioteca audiovizuală
bancă de imagini	bibliografie comercială	biblioteca centrală
bancă de împrumut	bibliografie completă	biblioteca comunală
bandă	bibliografie curentă	biblioteca cu acces deschis
bandă audiodigitală	bibliografie de articole	biblioteca de afaceri
bandă de frecvență	bibliografie de bibliografii	biblioteca de artă
bandă de microfilm	bibliografie generală	biblioteca de brevete
bandă magnetică	bibliografie la sfârșitul lucrării	biblioteca de cercetare
bandă neutilizată	bibliografie națională	biblioteca de colegiu
bară	bibliografie prospectivă	biblioteca de consultare
bară de spațiu	bibliografie regională	biblioteca de copyright
bară oblică	bibliografie retrospectivă	biblioteca de depozit
barcod	bibliografie secundară	biblioteca de district
barem	bibliografie selectivă	biblioteca de facultate
bate (la mașină)	bibliografie specializată	biblioteca de împrumut
baza codului	bibliografiere	biblioteca de întreprindere
bază bibliografică	bibliografierea articolelor	biblioteca de muzeu
bază de date	bibliologie	biblioteca de muzică
bază de date bibliografice	bibliometrie	biblioteca de referințe
bază de date multimedia	biblioraft	biblioteca de spital
bază de divizare	biblioteca oficiului de brevete	biblioteca de stat
bază de notație	bibliotecar	biblioteca de stocare
beneficiar	bibliotecar consultant	biblioteca de tineret
beneficiu	bibliotecar municipal	biblioteca enciclopedică
biblid	bibliotecar parlamentar	biblioteca filială
bibliobuz	bibliotecar specializat	biblioteca itinerantă
bibliofil	bibliotecar-documentarist	biblioteca județeană
bibliograf	bibliotecar-șef	biblioteca juridică
bibliografia articolului	biblioteca	biblioteca medicală
bibliografia cărții	biblioteca orășenească	biblioteca mobilă
bibliografia periodicelor	biblioteca academică	biblioteca municipală
bibliografie		biblioteca națională
bibliografie adnotată		biblioteca pentru copii

biblioteca principală	bon de livrare	cadru superior
biblioteca publică	borderou	cadrul titlului
biblioteca regională	borderou de indexare	caiet de sarcini
biblioteca sătească	borderou de tranzacție	calculator
biblioteca specializată	bornă	cale ierarhică
biblioteca școlară	brânșă	calendar permanent
biblioteca științifică	brânșat	calendarul
biblioteca tehnică	brevet	calendarul manifestărilor
biblioteca universitară	brevet de invenție	culturale
biblioteca-depozit	brevet principal	calificat
biblioteci specializate	brevete paralele	calificativ
biblioteconomie	breviar	calificator
bidirecțional	broker	calificator de ordonare
bienal	broker de informații	calitate
bifă	broșare	calitate de autor
bilanț	broșură	calitate de coautor
bilingv	bruiaj	calitate de membru
bilunar	buget	camera personalului
bimensual	buget de achiziții	campanie publicitară
binar	buget de susținere	canal
biobibliografie	buletin	canal de transmisie
biografie	buletin analitic	cantitate
birotică	buletin de brevete	cantitate de informație
birou	buletin de cerere	capacitate de prelucrare
birou de informații	buletin de informare	capacitatea depozitului
bisăptămânal	buletin de legătură	capacitatea memoriei
blanc	buletin informativ	caracter
bloc	bun de tipar	caracter binar
blocul cărții	business computer	caracter de cod
blog	buzunarul cărții	caracter de ordonare
bobinaj	cabinet	caracter de regăsire
bobină	cabinet de hărți	caracter de separație
bon	cabinet de stampe	caracter grafic
bon de comandă	cadru	caracter ignorat

caracter numeric	casetă	catalog electronic
caracter univoc	casetă audio	catalog factografic
card	casetă cu bandă	catalog general
cartă	casetă digitală	catalog general vechi
carte	casetă magnetică	catalog geografic
carte audio	casetofon	catalog industrial
carte broșată	catalog	catalog informatizat
carte cartonată	catalog alfabetic	catalog intern
carte cu foi mobile	catalog alfanumeric	catalog inversat
carte cu ilustrații	catalog bibliografic	catalog onomastic
carte de adrese	catalog central	catalog partajat
carte de cântece	catalog colectiv	catalog pe autori
carte de povestiri	catalog colectiv național	catalog pe autori și titluri
carte de succes	catalog cronologic	catalog pe cuvinte
carte de suflet	catalog cu fișe	catalog pe microfîșe
carte echipată pentru împrumut	catalog cumulativ	catalog pe registru
carte electronică	catalog cumulativ	catalog pe subiecte
carte legată	catalog de apariții	catalog pentru cititori
carte mediocră	catalog de autori	catalog principal
carte pentru copii	catalog de date	catalog public
carte poștală	catalog de editura	catalog public online
carte poștală ilustrată	catalog de expoziții	catalog rotativ
carte rară	catalog de fișe	catalog sistematic
carte rătăcită	catalog de furnizor	catalog special
carte religioasă	catalog de librărie	catalog special de informare
carte rezervată	catalog de licitație	catalog tematic pe domenii
carte sonoră	catalog de periodice	catalog tipărit
carte școlară	catalog de produse	catalog topografic
carte vorbită	catalog de referate	catalog auxiliar
carte-casetă	catalog de reviste	catalogare
cartotecă	catalog de serviciu	catalogare centralizată
cartuș cu cip	catalog de ziare	catalogare în cooperare
casare	catalog descriptiv	catalogare în publicare
	catalog editorial	

catalogare la sursă	centru de informare	clasă
catalogare partajată	centru de referințe	clasificare
catalogator	centru multimedia	clasificare alfabetică a fișelor
catalog-dicționar	cercetare	clasificare alfabetică pe subiecte
categorii	cercetare aplicativă	clasificare analitică
cărți apărute	cercetare biblioteconomică	clasificare artificială
cărți cerute	cercetare curentă	clasificare automatizată
cărți disponibile	cercetare științifică	clasificare binară
cărți practice	cercetare teoretică	clasificare de bibliotecă
cărți specializate	cercetător	clasificare detaliată
cărți tipărite	cerere	clasificare enciclopedică
căsuța editorială	cerere de abonament	clasificare enumerativă
căutarea referințelor	cerere de achiziții	clasificare eterogenă
căutare	cerere de căutare	clasificare fațetată
căutare asistată	cerere de conectare	clasificare ierarhică
căutare asistată de calculator	cerere de informare	clasificare inversă
căutare bibliografică	cerere de informații	clasificare în profunzime
căutare bibliografică orientată	cerere de împrumut	clasificare lineară
căutare binară	cerere de referință	clasificare manuală
căutare de text integral	cerință de informare	clasificare metodică
căutare full text	cheie de acces	clasificare monoierarhică
căutare interactivă	cheie de căutare	clasificare
căutare iterativă	cheie de indexare	multidimensională
căutare on-line	cheltuieli curente	clasificare
căutare retrospectivă	cheltuieli de capital	multidisciplinară
căutare subvențională	cheltuieli funcționale	clasificare naturală
căutare trunchiată	cheltuieli operative	clasificare orizontală
căutări în bibliotecă	cheltuieli operaționale	clasificare pe formate
căutări în text	cifră	clasificare pe rafturi
centralizare	circulația cărții	clasificare pe rubrici
centru de difuzare	circulația documentelor	clasificare pe subiecte
centru de documentare	citat	clasificare sintetică
	citire	
	cititor	

clasificare sistematică	colectare	colecții de publicații
clasificare specializată	colectare de fonduri	naționale
clasificare universală	colectarea informațiilor	colecționar
clasificare zecimală	colectiv	coloană
clasificarea brevetelor	colectiv editorial	coloană într-un tabel
clasificarea documentelor	colectiv științific	colocviu
clasificator	colectivitate	colofon
club al cărții	colectivitate publică	coloncifră
coautor	colecție	colontitlu
cod	colecție anuală	color
cod aditiv	colecție completă	comandă
cod alfabetic	colecție cu acces liber	comandă deschisă
cod alfanumeric	colecție cu acces	comandă fermă
cod de aranjare	restricționat	comandă globală
cod de bază	colecție de bază	comandă în așteptare
cod de date	colecție de bibliotecă	comandă înainte de
cod deontologic	colecție de monografii	publicare
codifica	colecție de picturi	comandă lansată
codificare	colecție de referințe	comandă modificată
codificare alfabetică	colecție de rezervă	comandă o carte
codificare alfanumerică	colecție digitizată	comandă online
coediție	colecție editorială	comandă reînnoită
coeficient	colecție electronică	comandă specială
coeficient de identificare	colecție fundamentală	combinare
coeficient de relevanță	colecție incompletă	combinarea indicilor
coeficient de pierdere	colecție în acces direct	combinarea indicilor în
coeficient de pondere	colecție în depozit	CZU
coeficient de precizie	colecție națională	combinație
coeficient de regăsire	colecție nenumerotată	combinație nereversibilă
coeficient de rezoluție	colecție particulară	de indici
coeficient de zgomot	colecție principală	combinație reversibilă de
coerență	colecție publică	indici
cofret	colecție specială	comisie
colațiune		comisie de achiziții

comisie de bibliotecă	compunerea cuvintelor	consilier
comisie permanentă	comunica	consilier de informare
comitet	comunicare	consiliu de administrație
comitet de redacție	comunicare instituțională	conspect
compact disc non	comunicare la o conferință	constituire
inscriptibil	comunicare la un congres	constituirea colecțiilor
compactare	comunicare specializată	constrângere
compactitate	comunicare științifică	consultant
compactitatea informației	comunicare tehnologică	consultare
comparare	comunicat	consultare pe loc
compatibilitate	comunicat de presă	consultarea indicilor
compatibilitatea de	comunicări	consultarea unui repertoriu
fonduri;	comutare	cont
compatibilitatea sistemelor	conecta	container
de informare	conector	context
competent	conexiune	contract
compilator	conferință	contragere
compilație	conferință anuală	contribuție
complementar	conferință cu bibliotecarii	control
complet	conferință cu cititorii	control bibliografic
completa	conferință de presă	control bibliografic
completa o fișă	conferință regională	informatizat
completa un fișier	conferință științifică	control bibliografic
completa un formular	confidențial	informatizat universal
completarea curentă a	configurație	control bugetar
fondului	confirmare de primire	control de acces
completarea suplimentară a	conforma unei instrucțiuni	control de autoritate
fondului	congres	control de inventar
completări ale CZU	congres regional	control de validitate
component	congres științific	controlul informației
compoziție	congresul bibliotecarilor	controlul împrumutului
compresie	conotație	controlul referințelor
comprimarea textului	conservare	controlul seriabilelor
compunere	conservare digitală	controlul stocurilor

conținut	criteriu	dată
conținut electronic	criteriu de ordonare	date
cooperare	criteriu de relevanță	date alfanumerice
cooperare interbibliotecară	criteriu de selecție	date bibliografice
coordonare	culegere automată	date cartografice
coordonator	culegere automatizată	date de anchetă
coperta	culegere complementară	date de caractere
copertare	culegere manuală	date de imagini
copertă	culegere tematică	date de sunet
copertă de plastic	cunoaștere științifică	date digitale
copertă documentară	cutie	date numerice
copie	cuvânt	date permanente
copie autentică	cuvânt artificial	date prelucrate
copie electrografică	cuvânt caracteristic	date reprezentative
copie heliografică	cuvânt cheie	date statistice
copie oficială	cuvânt compus	date textuale
copie suplimentară	cuvânt de clasificare	de rezervă
copiere	cuvânt de cod	de subiecte
copierea documentelor	cuvânt de control	declarație
copyright	cuvânt de intrare	decodifica
copyright exprimat	cuvânt de ordine	decodificare
corecta	cuvânt de ordonare	decodificator
corectare	cuvânt derivat	dedicație
corector	cuvânt scris	defect
corectură	cuvânt tipic	definiție
corespondență	cuvânt transcris	delimitare
costul abonamentului	cuvânt transliterat	delimitator
cota cărții	cuvânt-cheie	demonta
cota documentului	cuvânt-subiect	departament
cotare	cuvânt-vedetă	departament de cercetare
cotă	data	departament de informare
cotidian	data livrării	departament de studii
cotizație	data publicării	deplasa
cotor	data restituirii	depozit

depozit de cărți	descrierea cărții	diatecă
depozit de hărți	descriptor	dictare
depozit de publicații	descriptor calificator	dicționar
depozit închis pentru cititori	descriptor candidat	difuza
depozit legal	descriptor de sarcină	difuzare
depozitare compactă	descriptor de sursă	difuzor
depozitarea documentelor	descriptor de țintă	digital
depunerea manuscriselor	descriptor generic	digitiza
dereglare	descriptor modificator	digitizare
derivat	descriptor specific	dimensiune
derulare	descriptorii documentului	directivă
descărca	desemnare	director
descărcare	desemnarea materialului	director adjunct
descărcare electronică	specific	director de bibliotecă
descentralizare	desemnarea titlului	director de festival
descifrare	dependent	director de program
descrie	desemnarea subcolecției	direcție
descriere	desemnarea titlului	disc
descriere analitică	despacheta	disc compact
descriere bibliografică	desprăfuire	disc fonografic
analitică	destinatar	disc magnetic
descriere bibliografică	deteriora	disc optic
dezvoltată	deteriorat	dischetă
descriere bibliografică	dezactiva	disciplină științifică
prescurtată	dezbatere	discografie
descriere complementară	dezinformare	discotecă
descriere completă	dezvolta	discurs
descriere cronologică	dezvoltare	discuție
descriere de colecție	diafilm	diseminare directă
descriere definitivă	diagramă	disfuncție
descriere deschisă	dialog	disjuncție
descriere multinivel	diaporamă	disk
descriere pe nivele	diapozitiv	disk magnetic
	diascop	disponibilitate

disponibilitatea lucrărilor	document derivat	documentație
disponibilizare	document digital	documentație tehnică
dispozitiv	document foliat	documente digitale
dispozitiv de citire a	document grafic	documente din bibliotecă
cărților electronice	document iconografic	documente parlamentare
dispozitiv mobil	document ilustrat	document-martor
dispunere	document indexat	domeniu
distribui	document inițial digital	domeniu de aplicare
distribuitor	document în vigoare	domeniu de cercetare
distribuție	document juridic	domeniu public
divergență	document monografic	domeniul editării
diverse	document multimedia	donator
divizare	document nedatat	do-nație
diviziune	document neoficial	do-nație condiționată
document	document oficial	do-nație de editor
document adnotat	document original	dosar
document analizat	document paginat	dosar activ
document anonim	document pe foaie	dosar de actualitate
document arhivat	document preliminar	dosar documentar
document audiovizual	document primar	dosar inactiv
document cartografic	document recenzat	dosar urgent
document codificat	document reprodus	drept
document confidențial	document scris	drept de acces
document cu circulație	document secret	drept de adaptare
limitată	document secundar	drept de împrumut
document dactilografiat	document științific	drept de autor
document datat	document terțiar	drept de publicare
document de arhivă	document tipărit	drept de succesiune
document de bază	document vizual	dublaj
document de lucru	document-anexă	dublet
document de muzică	documentare	dublete
document de muzică	documentare bibliografică	dulap
tipărită	documentare directă	duplex
document de referință	documentarist	duplica

duplicare	ediție corectată	element
duplicat	ediție critică	element al sistemului
duplicator	ediție curentă	element calificativ abreviat
durata	ediție definitivă	elementele descrierii
durată de copyright	ediție integrală	bibliografice
durată de împrumut	ediție neautorizată	elimina
durată de scriere	ediție nouă	eliminare
e-book reader	ediție on-line	eliminare din fonduri
echilibra	ediție originală	eliminarea dosarelor
echipament	ediție paralelă	elogiu
echipament de bibliotecă	ediție preliminară	emblemă
echipamentul sistemului de informare	ediție prescurtată	enciclopedie
echivalent normă întreagă	ediție princeps	epuizat
ecran	ediție revăzută	eroare
ecran de vizualizare	ediție școlară	erudit
ecran inițial	ediție științifică	erudiție
editare	ediție unică	estimare
editare electronică	educația bibliotecarului	eșantion
editor	educația utilizatorului	eșantionare
editor de microformate	educație continuă	etichetare
editor ocazional	educație permanentă	etichetă
editură	efectiv	etichetă de raft
ediție	efectua	etichetă mobilă
ediție academică	eficace	evaluare
ediție actualizată	eficacitate	evaluare comparativă
ediție adăugită	eficiență	evaluarea colecției
ediție bibliofilă	eficiență	evaluarea personalului
ediție broșată	egal	evaluarea randamentului
ediție cenzurată	egala	eveniment virtual
ediție clandestină	egalitate	evidență națională
ediție clasică	elaborare	evidențierea textului
ediție comandată	elaborarea descrierii	execută o instrucțiune
ediție completă	documentului	execută o sarcină
	electrografie	exemplar de autor

exemplar de probă	facsimil	fișa cărții
exemplar defect	factor	fișa cititorului
exemplar gratuit	factor uman	fișă
exemplar numerotat	factorizare semantică	fișă bibliografică
exemplar vechi	factură	fișă cu sumar
exemplarul unei cărți	fals	fișă de autoritate
exemplarului unei reviste	falsificare	fișă de bază
expedia	falsificat	fișă de catalog
expediere	fantă	fișă de completare
expeditor	fapt	fișă divizionară
expediție	fasciculă	fișă principală
experiență	fațetă	fișă provizorie
exploatare	faximil	fișă suplimentară
expoziție	fără acces	fișă tehnică
expoziție audiovizuală	fără paginație	fișă tipărită
expoziție de carte	fenomen	fișă-document
expoziție de documente	festival	fișier
expoziție de publicații	festivalul cărții	fișier activ
expoziție itinerată	fiabilitate	fișier bibliografic
expoziție multimedia	filă	fișier cronologic
expoziție permanentă	filă pliantă	fișier curent
expoziție temporară	file albe	fișier de autoritate
expresie	file neimprimare	fișier direct
expune	file nenumerotate	fișier informatic
extensibil	film	fișier principal
extensiune	film cinematografic	fișier rotativ
exterior	film diazo	fișiere informatizate
extern	film didactic	fișier-sursă
extracție de termeni	film documentar	fișier-text
extras	film fotografic	fișier-tip
extratext	film sonor	foaie dublă
extremitate	film tehnico-științific	foaie finală
face publicitate	filmografie	foaie imprimată
facilități	filmotecă	foaie intercalată

foaie mobilă	fotografiere	gestiune internă
foaie volantă	fotogramă	gestiunea arhivelor
fond	fototecă	gestiunea datelor
fond de documente primare	fragment	gestiunea dosarelor
fond documentar	fragmentarea textului	gestiunea fondurilor
fond închis	frază	gestiunea scrierilor
fond special	frază muzicală	ghid
fondul bibliotecii	frecvența cititorilor	glosar
fonduri publice	frecvența cuvintelor	grafică
fonduri vechi	frecvență	grant
fonogramă	frontieră	grant special
fonotecă	frontispiciu	gratuit
forfetar	funcționar	gravură
formalizare	funcție	grup-țintă
formare	funcționare	grupul țintă
formare continuă	funcționari	hard
formare documentară	fundal	hard-disc
formare permanentă	fundamentare	hardware
formare profesională	furnizare de documente	hartă
formarea utilizatorilor	electronice	hartă murală
formare vedetelor	furnizarea externă a	hartă vizuală
formarea cuvintelor	documentelor	hârtie cerată
formarea utilizatorilor	furnizor	hârtie fotografică
format	furt	hârtie reciclată
format aparent	fuziona	hârtie semiconductoare
format mare	fuziune	heraldic
format mic	garant	hieroglifă
format variabil	gen	hiperfrecvență
formatul foi	genera	hipertext
formă flexionară	generalizare	histogramă
fotocopie	generalizarea noțiunilor	home computer
fotocopiere	generare	iconografie
fotoculegere	generic	identificare
fotografie	gestiune	identificator

ideogramă	index geografic	indice auxiliar în CZU
ierarhie	index lunar	indice compus
ierarhie de ordonare	index numeric	indice de relație
ieșire	index permutabil	indice eliberat
igienă	index sistematic	indice încrucișat
illegal	indexare	indice numeric
ilumina	indexare analitică	indice onomastic
iluminare	indexare analitică a subiectelor	indice principal
ilustrator	indexare automatizată	indice recapitulativ
ilustrație	indexare combinatorie	indice restabilit
ilustrații	indexare coordonată	indice simplu
imaginat	indexare ierarhică	indice tematic
image animată	indexare liberă	indice zecimal
image digitală	indexare mixtă	indisponibil
image fixă	multidimensională	inducție
image grafică	indexare omogenă	industria informării
image latentă	indexare postcoordonată	industrie
image virtuală	indexare precoordonată	inedit
image	indexare relațională	inerent
implementare	indexare unidimensională	infografie
implica	indexarea documentelor	informare
import	indexarea periodicelor	informare bibliografică
impozit	indexarea publicațiilor	informare completă
incunabul	indexator	informare curentă
independent	indicator	informare documentară
index	indicator de legătură	informare faptică
index alfabetic	indicator de performanță	informare în domeniul brevetelor
index analitic	indicator de rol	informare rapidă
index anual	indice	informare referativă
index auxiliar	indice alfabetic	informare retrospectivă
index bibliografic	indice alfanumeric	informare selectivă
index cumulativ	indice analitic	informare științifică
index de referințe bibliografice	indice auxiliar	

informare tehnică	instruirea bibliotecarilor	introducere
informarea conducerii	instruirea personalului	inventar
informatizare	instruirea utilizatorilor	inventar permanent
informație	instruirea utilizatorului	inventariere
informație bibliografică	interfață grafică	inventarierea colecțiilor
informație digitală	interfață vizuală	inventarierea fondului
informație documentară	integra	inventarierea publicațiilor
informație elementară	integral	inventat
informație eronată	interactiv	inversarea textului
informație exactă	interactivitate	invitație
informație faptică	interbibliotecar	izola
informație înregistrată	intercala	îmbogățirea fondurilor
informație nerelevantă	intercalare	împacheta
informație orală	intercalarea fișelor	împărțire
informație redundantă	interclasa	împrumut
informație relevantă	interdisciplinar	împrumut electronic
informație scrisă	interfață	împrumut individual
informație secundară	intermediar	împrumut informatizat
informație selectivă	internet	împrumut interbibliotecar
informație științifică	interpretare	împrumut internațional
informații bibliografice	intertext	împrumut pe loc
informații inițiale	interviu	împrumut restrâns
informații la titlu	interzis	împrumuta
iniția	intra	împrumutător
inițial	intrare	împrumutător activ
inițială	intrare	împrumuturi
inițiere	intrare abreviată	împrumuturi anuale
insert	intrare adițională	în colaborare
instala	intrare analitică	în curs de catalogare
instituție	intrare bibliografică	în curs de clasificare
instituție publică	intrare de index de	în curs de retipărire
instrucțiuni	ordonare	în depozit
instruire bibliografică	intrare principală	în locație
instruire publică	intrare secundară	în scris

în stoc	întrerupe	limbaj simbolic
în timp	învechit	limbaj specializat
încheia	joc	limbaj tehnic
încheiat	jurnal	limbaj terminal
închidere	la aprobat	limbă maternă
închiria	la comandă	limită
în drumă	la distanță	linear
în lăntui	la lectură	linie
în magazinare	la termen	lista ilustrațiilor
înregistra	lățime	listare
înregistrare	lectură	listă
înregistrare bibliografică	lega	listă bibliografică
înregistrare catalografică	legare	listă bibliografică la temă
înregistrare de orientare	legarea descriptorilor	listă bibliografică pe domenii
înregistrare descărcată	legarea documentelor	listă colectivă
înregistrare deschisă	legarea indicilor	listă de cărți recomandate
înregistrare descriptivă	legat	listă de prețuri
înregistrare electronică	legat	listă de publicații
înregistrare grafică	legător	nou-întrate
înregistrare logică	legătorie	listă de titluri prescurtate
înregistrare pe loc	legătură	listă de vedete de subiect
înregistrare sonoră	legendă	listă ierarhică
înregistrare video	lexic	listă imprimată
înregistrare	lexicon	literă
videomagnetice	liber	literatură
înregistrarea documentelor	librar	literatură clandestină
înregistrarea periodicelor	lichidare	literatură gri
înregistrarea sunetului	lichidarea datoriilor	literatură marginală
înscriere	limbaj	literatură științifică
însemnare	limbaj auxiliar	literatură științifică și tehnică
întârziat	limbaj de programare	literatură tehnică
întârziere	limbaj documentar	literă
întoarce	limbaj formalizat	
întocmi	limbaj natural	

literă dreaptă	macrotezaur	mediator
literă oblică	majusculă	medie
litografie	management	medii
livrare	manifestare	mediu
livrarea documentelor	manifestare culturală	membru
livrarea informațiilor	manifestări marginale	memorie activă
localiza	manual	memorie adresată
localizare	manual practic	memorie asociativă
localizat	manuscris	memorie centrală
locul editării	manuscris colectiv	memorie digitală
locul publicării	manuscris eterogen	memorie virtuală
locul tipăririi	mapare	memorizare prelungită
locuri de ședere	mapă	menu
locuri destinate	marca	mențiune de colecție
utilizatorilor	marele public	mențiune de material
logo	material audiovizual	însoțitor
lucrare	material didactic	mențiune de serie
lucrare anonimă	material documentar	mențiune de subcolecție
lucrare colectivă	material însoțitor	mențiune de subserie
lucrare dramatică	material netipărit	mesaj
lucrare fundamentală	material programat	mesaj audiovizual
lucrare generală	materiale cartografice	mesaj oral
lucrare inedită	materiale grafice	mesaj scris
lucrare integrală	materiale noncarte	mesaj sonor
lucrare interdisciplinară	matrice	mesaj vizual
lucrare în curs de apariție	mărime	metadate
lucrare muzicală	mărime actuală	metalimbaj
lucrare nepublicată	mărimea fondului	metateorie
lucrare postumă	mărime naturală	metodă
lucrare pseudonimă	mecanism	metodă analitică
lucrare recomandată	mecaniza	metodă sintetică
lucrare religioasă	mecanizare	microcard
lucrare scrisă la comandă	mecanizat	microcip
machetă	mediatecă	microcopie

microeditare	monta	normă întreagă
microevaluare	montaj	nota autorului
microfilm	montaj audiovizual	nota redacției
microfilmare	montaj virtual	nota traducătorului
microfișă	morfem	notare
microformat	mostră	notație
microopac	multicultural	notație alfabetică
microtecă	multidisciplinar	notație ierarhică
microtezaur	multilingv	notație lineară
micșora	multimedia	notație muzicală
mijloace	multimedia interactiv	notație numerică
miscelaneu	multiprogramare	notație structurală
misiune	multitermen	notație zecimală
mișcare	muncă	notă abstractă
mixaj	municipală	notă adăugată
mobil	navigație	notă critică
mod	neabreviat	notă de aplicare
mod direct	necenzurat	notă de subsol
mod grafic	neclasat	notă explicativă
model	nedisponibil	notă marginală
model abstract	negație	număr
model lingvistic	nelegat	număr curent
model material	nepaginat	număr de control
model vizual	neschimbat	număr întreg
moderator	neutilizat	număr lipsă
modificare	nivel	număr special
modul	nivel de ordonare	număr vechi
modulator	nodescriptor	numărul cărții
modulație	noncarte	numărul ediției
modulație digitală	nondescriptor	numărul fișei
monitor	norma tehnică	numărul paginii
monocromie	normal	numărul planșei
monografie	normă	numărul referatului
monografie	normă bibliografică	numărul revistei

numărul serialului	ordinator	pagini preliminare
numărul volumului	ordine	panou
nume compus	ordine alfabetică	panou mobil
nume de fișier	ordine canonică	paradigmă
numere anterioare	ordine numerică	paragraf
numere ocazionale	ordine sistematizată	paraziți
numeric	ordinogramă	parcurge
numerotare	organ de informare	parcursere
numerotare	coordonator	parolă
numerotarea consecutivă	organ de informare	partaja
numerotarea fasciculelor	regional	partajare
numerotarea paginilor	organ de informare	partajarea resurselor
numerotarea volumelor	specializat	parte
nuvelă	organiza	parteneriat
obiect	organizator	participant
obiectiv	organizație	partitură
obiectiv general	organizație științifică	pauză
obiectiv operațional	orientare profesională	păstrare
obiectul cercetării	orientarea bibliotecarilor	performanță
obiectul informației	orientarea utilizatorilor	perioadă
observație	original	perioadă rezervată
observație științifică	originalitate	periodic
oficiu	pachet	periodic curent
oficiu central	pagina de actualizare	periodice
orar	pagina de gardă	periodicitate
orar de funcționare	pagina de titlu analitică	permanență
orânduire	pagina de titlu	permis
orânduire aleatorie	pagina de titlu paralel	permutare
orânduire alfabetică	pagina web	personal
orânduire cronologică	paginare	personal administrativ
orânduire numerică	paginație	personal de birou
orânduire sistematică	pagină	personal profesional de
orânduirea documentelor	pagină de titlu fals	bibliotecă
ordin	pagini documentare	program

procesor de text	poliță suspendată	precorectură
personal specializat	populație deservită	prefix
calificat	populație servită	prelectură
pertinență	populație țintă	preliminari
pictură	portabil	prelucra
pierdere accidentală	portabilitate	prelucrare
plagiat	portafiș	prelucrare indirectă
plan	portanunț	prelucrare simultană
plan anual	portatlas	prelucrare electronică
plan aprobat	portcarte	prelucrare paralelă
plan lunar	portdocumente	prelucrare prioritară
planifica	portetichete	prelucrare suplimentară
planificare	portofoliu	prelucrare tehnică
planșă	post	prelucrarea
planul conținutului	post permanent	prelucrarea automatizată a
planul elaborării	post temporar	datelor
plastifia	postare pe blog	prelucrarea cărții
plată	postcoordonare	prelucrarea cărții pentru
platformă	poster	raft
pliant	poștă	prelucrarea datelor
pliant publicitar	poștă electronică	prelucrarea electronică a
podcast	potențial	informației
politică	potențial științific	prelucrarea electronică la
politică administrativă	poziția simbolului de cod	distanță
politică de achiziții	poziție	prelucrarea informațiilor
politică de împrumut	poziționa	prelucrarea pentru accesul
interbibliotecar	practic	direct
politică lingvistică	pragmatică	prelucrarea publicațiilor
poliță	preambul	prelucrarea documentelor
poliță culisantă	precatalogare	prelucrarea statistică a
poliță demontabilă	precedeu	datelor
poliță mobilă	precizie	prelungire
poliță modulară	precontrol	presă
poliță plată	precoordonare	prescurtare

prescurtare prin contragere	proiectare	readresare
prescurtare prin inițiale	proprietate	real
pretipărit	protecție	realitate
preț	protejare	realiza
prezentare	protocol	reaprovizionare
prezentator	publicație serială	recatalogare
prezervare	public	recenzent
pricepere	publicație	recenzie
prietenos	publicație a personalului	recepție
prima ediție	bibliotecii	reclamație
primire	publicație comercială	recopia
prim-plan	publicație electronică	recruta
principiu	publicație electronică în	rectificare
printat	serie	recunoaștere
prioritate	publicație în serie	redacta
privat	publicație monografică	redactare
problemă	publicație non-comercială	redactor
procedură	publicație oficială	reeditare
proces	publicație periodică	reface
producător	publicitate	referință
producție	punct	referință bibliografică
profilul beneficiarului	punct de servire extern	referință bibliografică de
program	punctuație recomandată	bibliotecă
program	punctuație semnificativă	referință bibliografică în
program de aplicație	pupitru	subsol
program de regăsire	radical	reflectare
program de sistem	radiocasetofon	regăsi
program de tehnoredactare	raft	regăsire
program utilitar	rapiditate	regăsirea datelor
programa	raport	regăsirea informațiilor
programare	raport tehnic	regăsirea manuală a
progres	rădăcină	informațiilor
proiect	rând	registru
proiect colaborativ	reații	regulament

reînființa	rețea	schimb național de
reînregistrare	rețea de calculatoare	documente
relație	rețea ISSN	schimbare
relevanță	reține	scientifică
relua	reuniune	scientometrie
remarcă	revedea	scindare
remitere	reveni	scriere
reorientare	revistă	scrisoare
reparare	revizuire	sector
reparație	revizuirea	secțiune
reper	rezerva	secțiune de ordonare
repertoriu	rezervare	secundar
repertoriu de publicații	rezervat	secvență
seriale	rezervă	secvență de ordonare
reprezentare	rezumat	sedii
reproducere	rezumat analitic	sediu
rescrie	rezumat documentar	selecție
respinge	rezumat indicativ	selecționa
responsabil	rezumat informativ	semestrial
responsabilitate	rezumat selectiv	seminar
restaura	rolă	semn
restaurare	rubricare	semn de carte
restructurare	rubricator	semn nonalfanumeric
resursă bibliografică	rubrică	semnal de ordonare
resursă electronică	rula	semnala
resursă integrată	rulare	semnalizare
resursă în continuare	sală	semnalizator
resursă în desfășurare	salon	semnificație
resursă multiparte	sarcină	sens
resurse gratuite din internet	schemă	separare
retragere	schimb	separator
retipărire	schimb internațional de	serial
retransmitere	publicații	serie
retur		serie principală

sertar	sindicat	sistem de informare
server	sintetizare	națională
servicii de referință	sistem	sistem de operare
serviciu	sistem de clasificare	sistem integrat de gestiune
serviciu	analitică	sistem național de
serviciu de bibliotecă	sistem de clasificare	biblioteci
interactiv	dicotomică	systematic
serviciu de documentare	sistem de clasificare	systematizare
rapidă	enciclopedică	site web
serviciu de informare	sistem de clasificare	site world wide web
bibliografică	enumerativă	site-ul bibliotecii
serviciu de informare	sistem de clasificare	situație
municipal serviciu de	ierarhizată	societate
resurse umane	sistem de clasificare	soft
serviciu de microeditare	lineară	software
serviciu de rețea socială	sistem de clasificare	soluție
serviciu de semnalare	monoierarhică	sondaj
curentă	sistem de clasificare	sonoră
serviciu electronic	multidimensională	sortare
serviciu informatizat de	sistem de clasificare	spațiere
referință	sintetică	spațiu
serviciu online	sistem de clasificare	specialist
sesiune	specializată	specializa
sesiune internet	sistem de clasificare	specie
sesiune respinsă	zecimală	specificație
set	sistem de informare	stagiar
set de date	automatizată	stampă
sigiliu	sistem de informare	standard
siglă	compatibile	Standard)
simbol	sistem de informare	standardiza
simplificare	incompatibile	standardizare
simpozion	sistem de informare	stare
simulare	internațională	statistică
simultan		statut

stenografie	suprasarcină	termen interzis
stenogramă	supraveghea	termen normalizat
stereografie	suprima	termen preferat
stereotip	supune	termeni biblioteconomici
stereotipie	sursă de informare	generali
stilistică	recomandată	terminal
stilizare	și tehnică	termină
stoc	șpalț	terminologie
stocare	ștampila	test
structură	ștampilare	text
studiu	ștampilă	textual
subiect	șterge	tezaur
sublinia	știință	tezaur fațetat
submeniu	știre	teză
submulțime	tabel	timbru
subordonare	tabele CZU pe domenii	timp
subprogram	tarif	tip
subrubrică	tasta	tipuri de distincții
subserie	taxă	tiraj
subsol	târg	titlu
substituentul paginii de	tehnică	titlu alternativ
titlu	temporar	titlu anterior
substitui	tendință	titlu cheie
subvedetă	teoria matematică a	titlu comun
subzonă	informației	titlu de copertă
sufix	teorie	titlu de paragraf
sumar	teritoriu	titlu de pe copertă
supliment	termen	titlu de pe cotor
suport	termen complex	titlu de secțiune
supracopertă	termen de acces	titlu dependent
supraexpunere	termen de acces	titlu independent
suprafață totală brută	subordonat	titlu paralel
suprafață utilă	termen echivalent	tom
supraimprimare	termen generic	ton

transcriere	unitate de discuri	verificare
transfer	magnetice	verificarea
transmite	unitate de nonordonare	versatil
transparență	unitate de ordonare	versiune
tranșă	unitate materială	verso
tratat	unitate principală de	vestiar
triere	control	vestibul
trimestrial	uniterm	viabilitate
trimitere	universal	video disc
trimitere de tipul	univoc	videocasetă
trimiteri la termeni generici	utiliza	videoclip
trucaj	utilizare	videocomunicații
trunchia	utilizarea inițialelor	videoconferință
trunchiere	utilizat	videodisc
trunchierea vedelor de	utilizator	videofonogramă
subiect	utilizator activ	videotecă
tulpină	utilizator extern	videotext
tur	utilizator înscris	videotransmisie
țintă	utilizatori potențiali ai	vignetă
ultimul	bibliotecii	viitor
umbră	utilizatori potențiali ai	virgulă
undă	informației	viteză
unealtă	utilizatorul	vitrină
uni	utilizări	vizona
unificare	val	vizită virtuală
unificarea	valida	vizualiza
unificat	validitate	vizualizare
uniform	valoare	vocabular
unilateral	valoare de ordonare	vocabular controlat
unitate	variantă	volum
unitate administrativă	vedetă	voluntar
unitate bibliografică	vedetă de subiect	web log
unitate cu conținut	vedetă secundară de autor	wiki
documentar	verifica	workshop

world wide web

xerocopie

xerografie

zecimal

ziar

zonă

zonă de împrumut

zonă de ordonare

Anexa 2.

Corpusul de termeni biblioteconomici românești neuzuali

aristonim	cartea morților
bandotecă	cartea orelor
bibliopepsie	cartotecă
calcografie	catalograf
carte acefală	catalografie
carte anepigrafică	cearcăn de apă
carte anonimă	ceaslov
carte apocrifă	clește pentru nervuri
carte broșată	clește pentru nervuri
carte cartonată	colaționare
carte cenzurată	colațiune
carte circulară	coliziune
carte circulară	colligat
carte clandestină	colofon
carte clasică	colon
carte dohtoricească	coloncifră
carte epurată	coloncifru
carte erotică	colontitlu
carte expurgată	colportor de cărți
carte funciară	compresie de date
carte ilustrată	compresor
carte interzisă	criptografie
carte mare	cromolitografie
carte populară	daghereotipie
carte prohibită	despuiere
carte rară	doască
carte restaurată	efemeride
carte rotacizantă	efigie
carte tabulară	egiptiană
carte țircularnică	erotocritul
carte xilografiată	escatologie

estienne	indecimo
excerpt	infern
exofficina	infix
falț	inscripție votivă
fanion	iterație
fasonare	îmbrăcare
fălțuire	încapsulare
ferecătură	îndosariere
filadă	lăsătură
filigran	lectrium
fișare	legătură cauciucată
fișă cu apertură	legătură în pieptene
format de carte	legea lotka
format de carte in extenso	liminară
format de carte in memoriam	manifestare de masă
format de carte in plano	mânuiitor de cărți
format de carte inquadro	miniat
galvanoplastie	oblong
galvanoplastie	propaganda cărții
gherghef	rototecă
gotice	stelaj
gren din pastă	tetrad
hartofilax	tonetă
hebdomadar	vivliotecar
hemerotecă	zapis
holograf	zbornic
holografie	zețar
incidit	zețarie
incizare	

Anexa 3.

Corpusul de termeni biblioteconomici care provin din alte limbi

Termeni ce au origini în limba latină:

aedes (In ex aedibus), agnonem

armarium

armarius

colligatum sau coligat

colofon

cum permissu

cum privilegiis

curiosa

desiderata

es-dono

ex aedibus

ex bibliotheca

ex meus libris

ex museo

ex officina

ex officina

ex officina

ex typis

excudit

excusum

excusum

ex-libris

ex-tipographia

folio

forulus

generalia

in aedibus

in bibliopolo

in cuarto

in folio

in officina

in plano

lectrium

lectrium

libraries

libraries

miscelaneu

nidus

octavo

officina

orientalia

pergamentum

pulpitum

scriptuarius

sicopism

socius

tabula cerata

thesaurus

unicum

vellum

Termeni ce au origini în limba chineză:

jiance

jiandu

Termeni ce au origini în limba italiană:

appresso

cvarto

Termeni ce au origini în limba

franceză:

catalogue

avec permission

avec privileges

avec approbation

Termeni ce au origini în limba engleză:

advocacy
automation
biblid
blog
bookseller
bookshop
bookstore
borrowed
browsing
click
collections of audio materials
collections of video materials
copyright
enriched content
faceted navigation
flickr
google docs
google drive
google maps
images
information literacy
integration with the social networks
library 1.0
library 2.0
library 3.0
library system
link
management
marketing
modern web interface
new generation OPAC
new titles
open access
Pinteres
printed

ranking
recommendations to users
relevance in key words research
reserved
retrieval suggestions
reviews
skype
soft
software
stick (de memorie)
the best reviewed titles
the most requested
titles top
web 2.0
webliografie
wikipedia
yahoo messenger
youtube
zoom

Termeni ce au origini în limba greacă:

bibliotheke

Termeni ce au origini în limba neogreacă:

hartofilax

Termeni ce au origini în limba germană:

branzeichen

bucherei

buchhändler

buchhändlung

getrukt bei

in verlag bei

in der buchahandlung

in komission

setzer

Anexa 4.

Corpusul de termeni biblioteconomici monomembri

abonament	alungire	autoreferat
abregeu	ambiguitate	autoșarjor
abreviere	amendă	avantitlu
absorbție	anagramă	badier
abstract	analiză	bandă
acces	analogic	bandotecă
achiziție	anexă	bară
aciditate	anluminare	barcod
acronim	anonim	beneficiar
acte	ansamblu	bianuar
actualizare	antologie	bibliatrie
acvaforte	anuar	biblid
adaptare	apariție	biblie
adaptor	apendice sin. anexă	biblioteca
addenda	aplicație	bibliotecar
adeziv	apocrif	biblioteconom
adnotare	apud	biblioteconomie
adresă	arabesc	bibliotehnică
afiș	arbore	biblioterapie
afișare	arborescentă	bidirecțional
agendă	argument arhetip	bilunar
albire	armonizare	bimensual
album	articol	bimestrial
aldină	artotecă	binar
alfabet	asociere	binaural
alfanumeric	atlas	biobibliografie
algoritm	atribut	bioelectronică
alias	audacious	biografie
alineat	audit	bisăptămânal
almanah	autobiografie	bisincronic
alonim	autor	borderou

brevet	ilustrație	interactivitate
brevetotecă	ilustrator	interacție
breviar	imagine	intercalare
broșare	îmbătrânire	interdisciplinaritate
broșură	îmbrăcare	interfața
buchinist	încadrare	interferență
bucoavnă	încapsulare	interfoliere
buletin	încheiere	internerd
calcografie	încifrare	internet
calendar	încleiere	interogare
calificativ	încuietoare	interoperabilitate
caligraf	index	interpolare
capişon	indicator	interpretare
capitol	îndreptar	intranet
carte	îndreptare	intrare
cartograf	infix	întreșare
cartografie	infografie	introducere
carton	infomaster	inventar
cartotecă	infometrie	investiții
casetă	informare	istoriografie
cașurare	informatică	italică
catalog	informatician	iterație
catalogare	informație	izvor
catalografie	informatizare	jurnal
comunicații	infrastructură	lanț
ibidem	inițială	lăsătură
iconiță	inițializare	lector
iconografie	input	lectrium
idem	inscripție	lectură
identificare	inserare	legendă
identificator	inserție	letopiseț
ideografie	instrucțiune	leucografie
ideogramă	instruire	libertate
ierarhie	inteligență	limbaj
ieșire	interabilitate	lingvistică

liniere	minusculă miscelaneu	noutate
linogravură	modelare	numismatică
linotip	modem	obiectiv
linotipist	modul	oleografie
listă	modulant	oleotipie
listare	modulație	olograf
literatură	modulator	operă
litograf	monografie	opis
litografie	monogramă	optimizare
liturghier	monoierarhie	ordine ordinogramă
lizibilitate	monosemie	ordonare
localizator	monospațiere	organigramă
locator	monotip	organizare
logică	monotipie	original
login	montaj	originalitate
logo	montură	ornament
lucrare	moto	ortografie
machetă	mozaic	paenula
management	mucava	pagină
manșetă	multimedia	paginare
manual	multiplexare	paginație
manuscript	multiplicare	paginator
manuscris	multiprocesare	palimpsest
margine	multiprogramare	palmtop
matriță medalion	multiutilizator	pamflet
media	muselină	pamfletar
memorii memoriu	necrolog	panegiric
memorizare	necrologie	papetărie
mensual	nomenclator	papirologie
mesaj	nondescriptor	papyrus
metodă	normă	paradigmă
metodologie	normalizare	paragraf
miniatură	notație	paraprofesional
miniaturist	note	parazit
miniaturistică	noțiune	parcursere

parolă	plug	prolog
parolare	poanțer	prospect
partiție	poetică	protocol
partitură	poleire	prototip proveniență
pasaj	polisem	pseudonim
paspartu	poliță	publica
passim	politică	publicare
patrimoniu	pondere	publicație
patrologie	port	punctuație purtător
patronimie	portabilitate	raft
pegamoid	portal	ramă
pelur	postcoordonare	rând
pergament	poster	rânduială
periferice	postfață	rang
periodic	pragmatică	raport
periodicitate	precizie	răscoacere
permeabilitate	precoordonare	răvaș
pertenență	prefață	recatalogare
pieloplastie	prefix	recenza
pierdere	preliminarii	recenzent
pigment	prelucrare	recenzie
pinacotecă	preprint	receptor
placă	prescurtare	reclamă
plachetă	preselecție	reclamație
plagiat	previzualizare	recomandare
plan	prezentare	redactare
planificator	prezervare	redacție
planșă	printare	redactor
plasticitate	printer	redundanța
plastifiere	printout	reeditare
plastotipie	producător	refacere
platan	profil	referare
platformă	program	referat
plic	programare	referent
plivire	programator	referință

reformatare	rigiditate	scriere
regăsire	riglă	scriitură
registru reimprimare	robot	scriptoriu
reinformatarea	robotică	scriptuarius
reîmpachetare	rol	scrisoare
reîmprospătare	romanizare	secțiune
reîncliere	rotativă	sector
relație	router	secvență
relaxare	rubrică	segment
relegare	rulou	segmentare
relevantă	rupestru	selectivitate
remitență	safian	semicuvânt
repaginare	safo	semnal
reparare repertoriu	sângerare	semnătură
reperare	săptămânal	semnificație
replică	sarcină	senilia
reportaj	satinare	senzor
reprezentare	sbornic	separator
reprint	scalabilitate	sepia
reproducere	scalare	șerfuire
reproducere	scalpellum	serial
responsabilitate	scanare	serie
restaurare	scanner	service
restaurator	scenă	sigilare
rețea	scenarist	sigiliu
retipărire	scenariu	sigilografie
retipărire	scenografie	siglă
retransliterare	scheda	signatură
retroacțiune	schemă	silențiu
retroproiector	schiță	simbol
reversibilitate	scientifică	simbolică
revistă	scientometria	simbolistica simplex
revizie	sclav	simpozion
rezoluție	scoarță	sincron
rezumat	scolie	sincronizare

sinoipa	subsistem	trunchi
sinopsis	subtitlu	trunchiere
sinoptic	subvenție	tratat
sintaxă	subzonă	tremă
sistem	sufix	ultrafișă
sistematică	sumar	ultramicrofișă
sistematizare	supercalculator	ultrasunete
site	superfișă	umbilicus
șnit	supliment	umidificare
șnuruire	suport	unicat
sortare	supra	unimarc
șpalt	supracopertă	uniterm
spațiere	supranume	universalii
stationarius	supraordonare	tranșă
statistică	supratitlu	tranzacții
statut	sursă	tricromie
stemă	tab	trilogie
stenograf	tabel	triere
stenografie	tablă	urmare
stenogramă	tabletă	vademecum
stereotipie	tablou	vărgături
stil	tabularium	varia
stilograf	tehnostres	variantă
știmă	telnet	vedetă
stocare	termocopiere	velografie
ștraif	termografie	velogravură
studiu	termoprint	versiune
subansamblu	testament	verso
subcâmp	text	vertatur
subcapitol	textologie	verzală
subcolecție	tezaur	vinietă
subcomponentă	trafic	volum
subdivizare	transcriere	zgomot
subdiviziune	transcripție	ziar
subserie	triplet	zonă

Anexa 5.

Corpusul de termeni biblioteconomici bimembri

abilitate interpersonală	analiză automatizată	bibliografie secundară
accelerator grafic	analiză colectivă	bibliografie specială
acces aleatoriu	analiză cost /beneficiu	bibliografie sumară
acces controlat	analiză cost/efect	bibliografie tematică
acces direct	analiză documentară	bibliografie universală
acces dobândit	analiză indicativă analiză	biblioteca braille
acces multiplu	informativă	biblioteca centrală
acces online	analiză lingvistică	biblioteca departamentală
acces secvențial	analiză selectivă	biblioteca documentară
achiziție oneroasă	analiză tridimensională	biblioteca domnească
achiziția documentelor	ansamblu multimedia	biblioteca ecleziastică
achiziție gratuită	aparat bibliografic	biblioteca enciclopedică
aciditatea hârtiei	aparat critic	biblioteca muzicală
act însoțitor	apariția câmpului	biblioteca națională
act scris	benzi magnetice	biblioteca particulară
adâncimea coloristică	bibliografie adnotată	biblioteca populară
adâncimea indexării	bibliografie alfabetică	biblioteca publică
adresa calculatorului	bibliografie ascunsă	biblioteca școlară
adresă bibliografică	bibliografie completă	biblioteca tehnică
adresă electronică	bibliografie critică	biblioteca universitară
adresă directă	bibliografie	biblioteca uzuală
adresă internet	cronologică	biblioteca volantă
adresă relativă	bibliografie curentă	catalog - dicționar
adresă web	bibliografie	catalog alfabetic
adunarea informației	descriptivă	catalog analitic
agent antivirus	bibliografie exhaustivă	catalog central
alertare curentă	bibliografie facultativă	catalog colectiv
alte documente	bibliografie	catalog colectiv catalog
alte titluri	individuală	comun
analist lexical	bibliografie periodică	catalog comun
analiza citatelor	bibliografie primară	catalog cronologic
analiza informației	bibliografie regională	catalog cumulativ

catalog editorial	cuplaj bibliografic	format aparent
catalog general	depozit legal	format convențional
catalog geografic	depozit legal	format real
catalog intern	descriere analitică	index alfabetic
catalog intern catalog mixt	descriere auxiliară	index analitic
catalog inversat	descriere bibliografică	index bibliografic
catalog meodic	descriere centralizată	index cheie
catalog mixt	descriere complementară	index cumulativ
catalog numeric	descriere individuală	index general
catalog numismatic	descriere informativă	index grafic
catalog offline	descriere principală	index încrucișat
catalog onomastic	descriere secundară	index sistematic
catalog public	evidența fondurilor	index topografic
catalog public	fără an	indexare coordonată
catalog regional	fără dată	indexare necontrolată
catalog rotat	fără titlu	indice auxiliar
catalog sintetic	fără editor	indice complet
catalog sistematic	fișa analitică	indice principal
catalog tematic	fișa bibliografică	informare curentă
catalog special	fișa caroiată	informare documentară
catalog tehnic	fișa cărții	informare retrospectivă
catalog thematic	fișa cititorului	împrumut extern
catalog topografic	fișa complementară	împrumut inerbibliotecar
catalog topografic	fișa divizionară	împrumut intern
catalogare centralizată	fișa document	împrumut internațional
catalogare controlată	fișa internațională	împrumut restrâns
catalogare descriptivă	fișa perforată	justificarea tirajului
catalogare individuală	fișa principală	limite cronologice
catalogare liberă	fișa provizorie	limite numerice
clasificare colon	fișa-termen	mijloace audio
clasificare zecimală	fișier analitic	notă bibliografică
clasificarea materialelor	fișier cumulativ	notă editorială
cotarea cărților	fișier documentar	notă finală
cotarea documentelor	fond personal	referință bibliografică
creșterea colecțiilor	fond special	revista presei

revistă bibliografică
revistă ilustrată
revistă literară
sala cataloagelor
semn auxiliar
semn convențional

semn diacritic
semn lapidar
semn tipografic
semnul citării
specificare bibliografică
știința informării

vedetă auxiliară
vedetă convențională
vedetă geografică
vedetă secundară
vedetă uniformă

Anexa 6.

Corpusul de termeni biblioteconomici trimembri

absorbție a inovației	arie de căutare	bibliografie de periodice
acces în serie	articol de fond	bibliografie de recomandare
acces la distanță	articol de tezaur	biblioteca de casă
acces la documente	articol în continuare	bibliografie de traduceri
acces la informații	asistență acordată cititorilor	biblioteca ca spațiu
acces la memorie	așezare după format	bibliotecar animator
accesibilitatea unui serviciu	așezarea pe format	biblioteca de afaceri
achitat la livrare	atașat de presă	biblioteca de artă
achiziție de date	atelier de lucru	biblioteca de brevete
achiziție în cooperare	atitudine în servicii	biblioteca de cercetare
activitate de bibliotecă	atribuire de termeni	biblioteca de colegiu
activitate de culturalizare	avertisment dat cititorului	biblioteca de conservare
activitate de documentare	aviz de expoziție	biblioteca de consultare
activitate de informare	aviz de restituire	biblioteca de copii
activitatea de bibliotecă	bancă de date	biblioteca de copyright
activități de învățare	bancă de imagini	biblioteca de depozit
adecvare la scop	bancă de împrumut	biblioteca de district
admitere la lectură	bandă de frecvență	biblioteca de fabrică
adnotare de recomandare	bandă de microfilm	biblioteca de facultate
adresă de bază	bară de spațiu	biblioteca de împrumut
adresă de e-mail	bază de date	biblioteca de întreprindere
adresă de internet	bază de divizare	biblioteca de mănăstire
adresă de referință	bază de notație	biblioteca de muzeu
ajutor de bibliotecar	bibliografie de articole	biblioteca de muzică
analist de sisteme	bibliografie de bibliografii	biblioteca de referință
angajat al bibliotecii	bibliografie de bază	biblioteca de referințe
aparat de lectură	bibliografie de bază	biblioteca de specialitate
aparat de microfilm	bibliografie de gradul doi	biblioteca de specialitate
aparat de multiplicat	bibliografie de informare	biblioteca de spital
aptitudine de utilizare	bibliografie de manuscrise	biblioteca de stat
arhitectura unei rețele	bibliografie de masă	biblioteca de stocare
arhitectura unui sistem	bibliografie de periodice	biblioteca de tineret

biblioteca de uzină	calendarul manifestărilor	carte de succes
biblioteca maker space	culturale	carte de suflet
biblioteca pentru copii	calificator de ordonare	carte de școală
biblioteca-centru comunitar	calitate de autor	carte de vizită
biblioteca-centru multimedia	calitate de coautor	carte din bambus
biblioteconomie în societate	calitate de membru	carte din ceară
birou de informații	canal de transmisie	carte pentru copii
bogăție de cărți	cantitate de informație	carte poștală ilustrată
bon de comandă	cap de pagină	cartuș cu cip
bon de livrare	cap de revistă	casetă cu bandă
borderou de indexare	cap de ziar	catalog colectiv național
borderou de tranzacție	capacitate de prelucrare	catalog cu fișe
breaking the ice	capacitatea de răspuns	catalog de achiziții
brevet de invenție	caracter de ordonare	catalog de anticariat
broker de informații	caracter de regăsire	catalog de apariții
buget de achiziții	caracter de separație	catalog de autori
buget de susținere	carte de aur	catalog de bibliotecă
buletin de brevete	carte cu ilustrații	catalog de creșteri
buletin de cerere	carte de adrese	catalog de date
buletin de cerere	carte de anticariat	catalog de documentare
buletin de informare	carte de bibliotecă	catalog de dublete
buletin de împrumut	carte de buzunar	catalog de editura
buletin de legătură	carte de cântece	catalog de editură
bun de tipar	carte de citire	catalog de expoziție
buzunar de împrumut	carte de colportaj	catalog de expoziții
cabină de lectură	carte de donație	catalog de fișe
cabinet al stampelor	carte de hotărnicie	catalog de furnizor
cabinet de hărți	carte de imobil	catalog de librărie
cabinet de hărți	carte de impresii	catalog de licitație
cabinet de lectură	carte de înțelepciune	catalog de noțiuni
cabinet de stampe	carte de mătase	catalog de periodice
cadre de bibliotecari	carte de povestiri	catalog de produse
caiet de împrumut	carte de referință	catalog de referate
caiet de sarcini	carte de soroc	catalog de reviste
	carte de specialitate	catalog de serviciu

catalog de ziare	cheie de căutare	comandă în așteptare
catalog general vechi	cheie de indexare	comandă o carte
catalog pe autori	cheltuieli de capital	comisie de achiziții
catalog pe cuvinte	cheltuieli de capital	comisie de bibliotecă
catalog pe materii	ciclul îmbunătățirii serviciilor	comitet de redacție
catalog pe microfîșe	clasificare de bibliotecă	compatibilitatea de fonduri;
catalog pe registru	clasificare în profunzime	competență de specialitate
catalog pe subiecte	clasificare pe formate	completa o fișă
catalog pentru cititori	clasificare pe rafturi	completa un fișier
catalog public online	clasificare pe rubrici	completa un formular
catalogare de grup	clasificare pe subiecte	completări ale czu
catalogare în cooperare	clasificare zecimală universală	comunalitatea spațiului public
catalogare în publicare	clasor de fișe	comunicarea în servicii
catalogare la sursă	club al cărții	comunicat de presă
căutare a informației	cod de aranjare	conferință cu bibliotecarii
căutare bibliografică orientată	cod de bază	conferință cu cititorii
căutare full text	cod de date	conferință de presă
căutări în bibliotecă	coeficient de identificare	confirmare de primire
căutări în text	coeficient de relevanță	conforma unei instrucțiuni
centralizarea activității	coeficient de pierdere	consilier de informare
bibliotecii	coeficient de pondere	consiliu de administrație
centru de difuzare	coeficient de precizie	consultare pe loc
centru de documentare	coeficient de regăsire	consultarea unui repertoriu
centru de informare	coeficient de rezoluție	continuitatea unui serviciu
centru de referințe	coeficient de zgomot	control bibliografic
cerere de abonament	colectare de fonduri	informatizat
cerere de achiziții	colecție de bază	control de acces
cerere de căutare	colecție de bibliotecă	control de autoritate
cerere de conectare	colecție de jucării	control de inventar
cerere de informare	colecție de monografii	control de validitate
cerere de informații	colecție de picturi	copertă de plastic
cerere de împrumut	colecție de referințe	criteriu de ordonare
cerere de referință	colecție de rezervă	criteriu de ordonare
cerință de informare	colecție în depozit	criteriu de relevanță
cheie de acces	coloană într-un tabel	criteriu de selecție

cultura bibliotecarului modern	director de festival	elaborarea descrierii
cunoștințe științifice pure	director de program	documentului
cuvânt de clasificare	diviziune de formă	element al sistemului
cuvânt de cod	document audiovizual	element calificativ abreviat
cuvânt de control	document cartografic	elementele descrierii
cuvânt de intrare	document de arhivă	bibliografice
cuvânt de ordine	document de bază	eliminarea din fonduri
cuvânt de ordonare	document de muzică	etichetă de raft
date de anchetă	document de referință	evidența fondurilor bibliotecii
date de caractere	document inițial digital	evidența mișcării fondurilor
date de imagini	document în vigoare	execută o instrucțiune
date de sunet	document pe foaie	execută o sarcină
deideologizarea	documente din bibliotecă	exemplar de autor
bibliotecii burgheze	domeniu de aplicare	exemplar de probă
departament de cercetare	domeniu de cercetare	exemplarul unei cărți
departament de informare	donăție de editor	exemplarului unei reviste
departament de studii	dosar de actualitate	experiența utilizării serviciilor
depozit de cărți	drept de acces	expoziție de carte
depozit de publicații	drept de adaptare	expoziție de cărți
depozitar de cărți	drept de împrumut	expoziție de documente
descriere de colecție	drept de autor	expoziție de publicații
descriere de trimitere	drept de publicare	extracție de termeni
descriere de visu	drept de succesiune	factori de experiență
descriere pe nivele	durată de copyright	fenomene sociale complicate
descriptor de sarcină	durată de împrumut	filială de bibliotecă
descriptor de sursă	durată de scriere	fișă cu sumar
descriptor de țintă	echipament de bibliotecă	fișă de autoritate
desemnarea materialului	echivalent normă întreagă	fișă de bază
general	ecran de vizualizare	fișă de catalog
desemnarea materialului	editor de imagini	fișă de citat
specific	editor de microformate	fișă de comandă
desemnarea titlului dependent	editor de text	fișă de informare
deservirea cu cărți	ediție	fișă de împrumut
design de bibliotecă	educație în servicii	fișă de înregistrare
director de bibliotecă		fișă de înscriere

fișă de lucru	fond de publicații	indexare prin permutare
fișă de material	fonduri de cărți	indicator de apel
fișă de orientare	formare în biblioteconomie	indicator de legătură
fișă de periodic	format de bază	indicator de localizare
fișă de referință	format de carte	indicator de performanță
fișă de restituire	format de comunicare	indicator de raft
fișă de semnalare	format de facsimil	indicator de relație
fișă de trimitere	format de fișier	indicator de rol
fișă divizionară alfabetică	format de pagină	indice cu trimiteri
fișă divizionară nominală	format de ziar	indice de bază
fișă divizionară numerică	forme de deservire	indice de catalog
fișier al împrumuturilor	formular de abonament	indice de citate
fișier de adrese	formular de înscriere	indice de clasificare
fișier de arhivare	ghid de bibliotecă	indice de coloană
fișier de autoritate	ghid de clasificare	indice de consultare
fișier de bază	ghid de codificare	indice de cuvinte
fișier de cărți	ghid de orientare	indice de nume
fișier de împrumut	greșeli corectură	indice de pondere
fișier de înregistrat	grilă de evaluare	indice de relație
fișier de lucru	grup de descriptori	indice de subiecte
fișier de recomandare	grup de experți	indice de titluri
fișier de titluri	grup de lucru	indice de vizualizare
fișier pe microfise	grup de presiune	informare de ramură
fond al împrumuturilor	ierarhie de ordonare	indice pe subiecte
fond de arhivă	incubator de inovare	informare de semnalare
fond de asigurare	index de autori	informare pe temă
fond de bază	index de brevete	informare tehnico-științifică
fond de brevete	index de cuvinte-cheie	informație de ieșire
fond de carte	index de formule	informație de intrare
fond de cărți	index de nume	informație de verificat
fond de documente	index de subiecte	informații la titlu
fond de informare	index de titluri	inovația de proces
fond de împrumut	index pe fascicule	inovația de produs
fond de manuscrise	indexare pe subiecte	instituții de culturalizare
fond de microfilme	indexare prin cuvinte	integrarea unui serviciu

interogare de la distanță	înregistrare de ieșire	literatură pentru adulți
interval de aprovizionare	înregistrare de intrare	literatură pentru copii
interval de livrare	înregistrare de împrumuturi	literatură pentru tineri
intrare de autoritate	înregistrare de orientare	loc de muncă
intrare de date	înregistrare pe loc	loc de utilizare
intrare de descriptor	înscriere de cititori	local de bibliotecă
intrare de index	întrebare de orientare	locuri de ședere
intrare de index	învățare din servicii	locuri destinate utilizatorilor
intrare de ordonare	învățământ pentru	locuri pe scaune
intrare de subiect	bibliotecari	logistica unui serviciu
intrare de tezaur	joc de rol	luarea de decizii
intrare după formă	jurnal de activitate	lucrare în colaborare
intrare în catalog	legătură de bibliotecă	lucrare în continuare
intrare în comunicare	legătură de carte	lucrare în fascicule
introducere de date	legătură de cărți	lucrător de bibliotecă
împrumut cu plată	legătură de periodice	management de bibliotecă
împrumut de carte	legătură de publicații	managementul produselor- serviciilor
împrumut de cărți	legătură de ziare	manifestare de masă
împrumut interbibliotecar	legătură în piele	manual de autoinstruire
internațional	legătură în spirală	manual de bibliotecă
împrumut la domiciliu	lege a presei	manual de învățare
împrumut la ghișeu	lift de cărți	marcă de carte
împrumut pe garanție	listă de achiziții	marcă de editor
împrumut pe loc	listă de adrese	marcă de înregistrare
în colaborare cu	listă de așteptare	marcă de proprietate
în domeniu public	listă de autoritate	masă de studiu
în limba maternă	listă de bază	masiv de documente
în timp real	listă de brevete	masiv de informații
încadrarea în format	listă de control	mașină de fotocopiat
îndrumare în servicii	listă de ilustrații	mașină de fotoculegere
înregistrare bibliografică	listă de plecare	mașină de imprimat
informatizate	listă de prețuri	mașină de scris
înregistrare de anulare	listă de restanțieri	memorie de date
înregistrare de autoritate	listă de vedete	mențiune de colecție
înregistrare de cărți	listă de verificare	

mențiune de ediție	nume de fișier	perioadă de conservare
mențiune de responsabilitate	nume de loc	perioadă de închidere
mențiune de serie	numere deja apărute	permis de cititor
mențiune de subcolecție	numerotare a cărților	permis de intrare
mențiune de subserie	numerotare a exemplarelor	permis de împrumutător
mijloace de formare	numerotare a paginilor	permis de lectură
motor de căutare	obiective de referință	personal de bibliotecă
munca cu cartea	ora de poveste	personal specializat calificat
munca cu cititorii	orar de funcționare	perspective de avansare
muncă de bibliotecă	orânduire după alfabet	piesă de expoziție
necesități de formare	ordine de clasificare	plan de acțiuni
nivel de ordonare	ore de deschidere	plan de înregistrare
niveluri de servicii	organ de informare	politică de achiziții
normă de bibliotecă	organiza o expoziție	politică de codificare
normă de colecție	organizator de expoziții	politică de deselectie
notă asupra ediției	orientarea în catalog	politică de eliminare
notă de aplicare	pagina de actualizare	politică de indexare
notă de lectură	pagina de gardă	politică de împrumut
notă de subsol	pagina de titlu	politică de reprovizionare
notă de subsol	pagina de web	politică de selecție
număr de colectivitate	pagină de căutare	posibilitate de retur
număr de control	pagină de gardă	post de înregistrare
număr de control	pagină de pornire	post de lectură
număr de descriere	pagină de start	postare pe blog
număr de fascicul	pagină de titlu	prelucrare de date
număr de intrare	panou de afișaj	prelucrare de document
număr de inventar	panou de informații	prelucrare de fișier
număr de înscriere	panou de orientare	prelucrare de imagini
număr de revistă	parteneriat în servicii	prelucrare de notițe
număr de serie	parteneriat public privat	prescurtare prin contragere
număr de ziar	participant la congres	prescurtare prin inițiale
numărătoare în continuare	percepția asupra performanței	procedură de conexiune
numărătoare pe sărite	perforator de fișe	proces de comunicare
numărul fișei cititorului	periferice de ieșire	proces de informare
numărul unei file	periferice de intrare	procesare de date

program de achiziții program de activitate	raft de metal raft de ziare		revistă de referate revistă de specialitate
program de aplicație	rafturi de reviste		revizuire a activității
program de baze de date	rafturi în evantai		revizuirea tabelelor czu
program de cercetare	raport de cercetare		revoluție tehnico-științifică
program de funcționare	raport de deplasare		rezervă de consultare
program de gestiune	raport de studiu		rezolvare de probleme
program de regăsire	reclamarea	cărților	rezumat de semnalare
program de sistem	împrumutate		sală de conferințe
program de tehnoredactare	reclamarea	publicațiilor	sală de consiliu
programe de calculator	neprimite		sală de documentare
progrese în biblioteconomie	recrutarea în servicii		sală de expoziție
propagatori ai cărții	recunoașterea în servicii		sală de expoziții
proprietar de copyright	referință în articol		sală de lectură
propunere de proiect	referință în text		sală de lucru
prospect de carte	registru de brevete		sală de periodice
protocol de colaborare	registru de casă		sală de referințe
public care citește	registru de împrumut		sală de reuniune
publicație de bibliotecă	registru de împrumuturi		schema descrierii
publicație de informare	registru de periodice		bibliografice
publicație de specialitate	registru în continuare		schemă de clasificare
publicație în serie	registru pentru legat		schemă de documente
publicație în uz	regulament al bibliotecii		schemă de informații
punct de acces	regulament de împrumut		schimb de publicații
punct de circulație	reguli de catalogare		schimbare de suport
punct de comandă	reguli de clasificare		schiță de proiect
punct de control	reguli de intercalare		schiță de program
punct de informare	reguli de punctuație		secție a bibliotecii
punct de intrare	reguli de scriere		secțiune de ordonare
puncte de percepție	repertoriu de biblioteci		secvență de ordonare
pune pe rafturi	responsabilitate		selecție de carte
pupitru de comandă	resursă în continuare		semn de adăugare
pupitru de informații	resursă în desfășurare		semn de autor
raft de bibliotecă	rețea de biblioteci		semn de carte
raft de lemn	rețea de calculatoare		semn de coală

semn de corectură	set de date	standard de servicii
semn de extensie	set de date	standard de stat
semn de final	set de documente	stick de memorie
semn de validare	sfârșit de bloc	stil de comunicare
semnal de ordonare	sfârșit de paradigmă	stil de învățare
semnalizator de raft	sigiliu în relief	stimulare de idei
semne de corectură	sinteză de notație	stocare de date
semne de punctuație	sistem cu autoadaptare	stocare pe fișe
separator de descriere	sistem de arhivare	stocare pe microfișe
separator de fișier	sistem de biblioteci	strategie de cercetare
separator de înregistrare	sistem de cataloage	strategie de dezvoltare
separator de raft	sistem de clasificare	structură de înregistrare
servicii de loisir	sistem de codificare	studiu de caz
servicii de referință	sistem de comunicare	studiu de fezabilitate
servicii publice electronice	sistem de evidență	subdiviziune de formă
serviciu de abonamente	sistem de exploatare	substituentul paginii de titlu
serviciu de achiziții	sistem de indexare	subvedetă de formă
serviciu de actualitate	sistem de informare	sugestie de achiziție
serviciu de analiză	sistem de împrumut	suport de cărți
serviciu de bibliotecă	sistem de notație	suport de ziare
serviciu de catalogare	sistem de operare	suport de informații
serviciu de consultanță	sistem de rezervă	suprafața totală brută
serviciu de documentare	sistem de rubricație	suprafața utilă
serviciu de informare	site web	sursă de informare
serviciu de împrumut	site world wide web	surse de informare
serviciu de livrare	site-ul bibliotecii	sursă de informație
serviciu de microeditare	situația fondului documentar	sursă de mesaje
serviciu de prelucrare	societate de bibliofili	școala de bibliotecari
serviciu de presă	societate de bibliotecari	școala de biblioteconomie
serviciu de referințe	sondaj de opinie	ședință deschisă publicului
serviciu electronic	sortare prin arborescență	șef de serviciu
serviciu online	specialist în biblioteconomie	șoarece de bibliotecă
serviciu pentru utilizatori	specialist în informare	ștampilă de proprietate
sesiune internet	specialist în standardizare	tabelă de autori
sesiune respinsă	stand de cărți	tabelă de materii

tabele czu prescurtate	timp de funcționare	unitate de evidență
tabele de autori	timp de acces	unitate de afișaj
tabele de clasificare	timp de așteptare	unitate de ieșire
taxă de abonament	timp de comutare	unitate de informare
taxă de intrare	timp de execuție	unitate de intrare
taxă de împrumut	timp de împrumut	unitate de înregistrare
taxă de înscriere	timp de înregistrare	unitate de memorie
târg de cărți	timp de răspuns	unitate de nonordonare
tehnică de bibliotecă	timp necesar execuției	unitate de ordonare
tehnică de conectare	tipuri de distincții	unitate de prelucrare
tehnici de bibliotecă	titlu de colecție	utilaj de bibliotecă
tehnici de cercetare	titlu de copertă	valoare de
tehnologie înalt dezvoltată	titlu de paragraf	ordonare
teoria regăsirii informațiilor	titlu de secțiune	vedetă de autor
termen complex	titlu pe copertă	vedetă de formă
termen de acces	titlu propriu-zis	vedetă de subiect
termen de căutare	toate drepturile rezervate	vizibilitatea spațiului
termen de indexare	transfer de informații	bibliotecii
termen de restituire	tranzacție aferentă serviciilor	viziunea asupra serviciilor
test de control	trimitere de tipul	vizualizare în direct
text de indexat	trimitere de tipul	vocabular de indexare
text de prelucrat	trimitere spre aprobare	world wide web
tezaur al bibliotecii	țara de publicare	zona de confort
tezaur cu fațete	unitate de comandă	zona pentru tineri
tezaur cu termeni	unitate de control	zonă de împrumut
tezaur de cărți	unitate de depozit	zonă de ordonare
tezaur de sarcină	unitate de discuri	zonă-studiu individuală

Anexa 7.

Corpusul de termeni biblioteconomici polimembri

acces la mai multe nivele	catalog alfabetic pe autori și titluri de
activitate de informare în domeniul	lucrări
brevetelor	căutare documentară în regim automatizat
alcătuirea indicilor complecși în czu	ciclul de viață al inovației
analiza obiectivă a biblioteconomiei	ciclul de viață al serviciului
burgheze	comandă de carte în regim automatizat
așezare sistematică-alfabetică a cărților în	comandă de publicații în continuare
rafturi	comisia centrală independentă pentru
atribuire de termeni de indexare	biblioteci
bază de date bibliografice	completarea centralizată a bibliotecilor
bibliografie de evidență și înregistrare	socialiste
bibliografie de lucrări de referințe	dispozitiv de citire a cărților electronice
biblioteca serviciului de ocrotire a sănătății	(ebook reader)
biblioteca a asociațiilor și organismelor	domeniu de aplicare a unui tezaur
profesionale și de breaslă	editor ocazional de microformate
biblioteca a instituției de învățământ	ediție paralelă
superior	exhaustivitatea cuprinderii surselor de
biblioteca de împrumut cu plată	informare
biblioteca din sectorul de comunicare	extensie de nume de fișier
biblioteca din sectorul industrial și	facilitare de utilizare a unui serviciu
comercial	familiarizarea cititorilor cu cartea
biblioteca medicală sau a serviciului de	fără acces direct la colecții
ocrotire a sănătății	fișă cu termen de restituire
carte cu limbă de moarte	fișă de catalog de format internațional
fișă de orientare în catalog	formarea utilizatorilor privind tehnologiile
fișă de selecție vizuală	informaționale
fișier de autoritate al serialelor	funcțiile sociale ale bibliotecilor
fond de documente primare	furnizare de documente cu acces indirect
fond de publicații de informare	furnizare de documente electronice
fond de stat al cărții	furnizarea externă a documentelor
formarea culturii tehnologice a utilizatorilor	furnizor de servicii
formarea profesională a bibliotecarilor	

grant unic pentru finanțarea (completă sau parțială) a proiectelor
 grup-țintă cu nevoi speciale
 index de cuvinte-cheie din titlu
 index de cuvinte-cheie în afara text
 index de referințe bibliografice
 indexare analitică a subiectelor
 indice auxiliar analitic în czu
 indice auxiliar de formă în czu
 indice auxiliar de limbă în czu
 indice auxiliar de popoare în czu
 indice auxiliar de punct de vedere în czu
 indice auxiliar în czu
 indice auxiliar sintetic în czu
 indice auxiliar special în czu
 indice de frecvență a cititorilor
 informare în domeniul brevetelor
 inovarea de marketing
 inovarea de marketing
 instruire la punctul de utilizare
 instrumente de căutare a informației
 interviu de recrutare în serviciu
 împrumut cu evidență dublă
 în curs de clasificare
 în curs de retipărire
 lectură cu glas tare
 lege a depozitului legal
 limbaj comun al serviciilor
 lista abonaților unei biblioteci
 listă bibliografică la temă
 listă bibliografică pe domenii
 listă de cărți recomandate
 listă de publicații nou-intrare
 listă de titluri prescurtate
 listă de vedete de subiect
 literatură științifică și tehnică
 lucrare în curs de apariție
 lucrare scrisă la comandă
 lucrări cu caracter democratic
 lucrul în grup mic
 mediul de marketing al bibliotecii
 mențiune de colecție
 mențiune de ediție paralelă
 mențiune de material însoțitor
 mențiune de subcolecție
 mențiune de subserie
 model de bună practică
 modele de urmat în servicii
 normarea muncii în biblioteci
 numărul de înscriere al împrumutătorului
 nume de set de date
 numerotarea zecimală codificată binară
 obiective (ale procesului de instruire)
 obiective (ale unui program de formare)
 obiective ale activității formative
 orânduire după număr de inventar
 ore de lucru fără prezența personalului
 ore de lucru fără prezență
 organ de informare coordonator
 organ de informare de ramură
 organ de informare de specialitate îngustă
 organ de informare între ramuri
 organ de informare regional
 organ de informare specializat
 pagina de titlu analitică
 pagina de titlu paralel
 pagina web a bibliotecii
 pagină de titlu fals
 pagină de titlu paralel
 periferice auxiliare de stocare

personal profesional de bibliotecă program
 procesor de text
 politică de dezvoltare a colecțiilor
 politică de împrumut interbibliotecar
 poziția simbolului de cod
 prelucrarea automatizată a datelor
 prelucrarea cărții pentru raft
 prelucrarea electronică a informației
 prelucrarea electronică la distanță
 prelucrarea pentru accesul direct
 prelucrarea statistică a datelor
 proces de îmbunătățire a serviciilor
 program de bază de date
 program procesor de text
 proiectarea unui program de formare
 protocol de transmitere hypertext
 publicație a personalului bibliotecii
 publicație electronică în serie
 publicații editate de către biblioteci
 punct de servire extern
 referință bibliografică de bibliotecă
 referință bibliografică în subsol
 regăsirea manuală a informațiilor
 registru de mișcare a colecțiilor
 registru de mișcare a fondurilor bibliotecii
 registru-inventar al bibliotecii
 regulament de ordine interioară
 regulament de organizare și funcționare
 regulament pentru utilizarea internetului
 repartizarea bibliotecilor pe teritoriu
 repertoriu de publicații seriale
 resurse gratuite din internet
 schema clasificării de bibliotecă
 schimb internațional de publicații
 schimb național de documente
 serviciu auxiliar de microeditare
 serviciu de bibliotecă interactiv
 serviciu de documentare rapidă
 serviciu de informare bibliografică
 serviciu de informare municipal
 serviciu de resurse umane
 serviciu de orientare a cititorului
 serviciu de rețea socială
 serviciu de rezervă de carte
 serviciu de semnalare curentă
 serviciu informatizat de referință
 serviciu modern de bibliotecă
 sistem automatizat integrat de bibliotecă
 sistem de clasificare analitică
 sistem de clasificare analitică-sintetică
 sistem de clasificare dicotomică
 sistem de clasificare enciclopedică
 sistem de clasificare enumerativă
 sistem de clasificare ierarhizată
 sistem de clasificare în adâncime
 sistem de clasificare în mari diviziuni
 sistem de clasificare lineară
 sistem de clasificare monoierarhică
 sistem de clasificare multidimensională
 sistem de clasificare sintetică
 sistem de clasificare specializată
 sistem de clasificare zecimală
 sistem de comunicare între rețele
 sistem de difuzare selectivă a informațiilor
 sistem de gestionare a informațiilor
 sistem de gestionare a bazelor de date
 sistem de informare automatizată
 sistem de informare compatibile
 sistem de informare cu acces direct
 sistem de informare de ramură

sistem de informare incompatibile	tabele czu pe domenii
sistem de informare internațională	tendințe de dezvoltare în biblioteconomie
sistem de informare națională	tendințe noi de dezvoltare în biblioteconomie
sistem de informare pe fișe	teoria matematică a informației
sistem de informare pe fișe	termen de acces subordonat
sistem de prelucrare a datelor	titlu de pe copertă
sistem de regăsire a documentelor	titlu de pe cotor
sistem de regăsire a informațiilor	trecerea cotelor de cărți
sistem de regăsire a referințelor	trimiteri la termeni generici
sistem integrat de gestiune	trimiteri la un termen specific
sistem național de biblioteci	trunchierea vedelor de subiect
sisteme bibliotecare și informative	unitate cu conținut documentar
sisteme de livrare a serviciilor	unitate de discuri magnetice
sistemul de management al informației	unitate principală de control
site world wide web	urmărirea sosirii abonamentelor pe periodice
spațiu de creștere a colecțiilor dintr-o bibliotecă	utilizatori potențiali ai bibliotecii
stație de lucru cu acces liber	utilizatori potențiali ai informației
substituentul paginii de titlu	vedeta (text encoding initiative)
sursă de informare recomandată	vedetă secundară de autor
surse de informare pentru achiziție	verificare ordinii cărților pe raft
șef al serviciilor destinate publicului	verificarea fondurilor în bibliotecă
șef al serviciului de catalogare	verificarea ordinii cărților la rafturi

Anexa 8.

Corpusul de termeni biblioteconomici cu traducere din limba engleză

abbreviated entry – descriere bibliografică	accession book - registru de intrări; registru-inventar
abbreviated term - termen abreviat	accession list - listă de achiziții
abbreviated title - titlu prescurtat	accession number - număr de intrare; număr de inventar
abbreviation - prescurtare, siglă	accession order - orânduire după număr de inventar
abridged edition - ediție prescurtată	accessioning - înregistrare
abridged translation - traducere prescurtată	accessions list - listă de publicații nou-intrate
abstract card - fișă documentară	acquisition - achiziție, completarea fondului
abstract concept - noțiune abstractă	acquisition policy - politică de achiziții
abstract information - informare referativă	acronym - siglă
abstract page - sumar analitic	active file - fișier activ; fișier curent
abstract publication - publicație de referate	active record - dosar activ
abstract -rezumat; rezumat analitic; rezumat de semnalare; rezumat signalitic	active stock - fond activ
abstracted document - document analizat	acts - acte
abstracting - analiză documentară	added copy - exemplar suplimentar; duplicat
abstracting journal - buletin analitic; revistă de rezumate	added entry - descriere complementară; intrare secundară; vedetă secundară
abstracting service - serviciu de analiză; serviciu de rezumate analitice;	addition - adaos; aderență; adunare
abstractor - analist; referent;	addition of udc numbers - alcătuirea indicilor compuși cu semnul plus în czu
abstracts file - catalog de referate; catalog documentar pe fișe;	additional aquisition - completarea suplimentară a fondului
access - acces	additional copy - exemplar suplimentar
access control - control de acces	additions list - listă de publicații nou-intrate
access key - cheie de acces; cheie de căutare	administration - administrație, direcție, gestiune
access method - metodă de acces	admission card - permis de intrare
access point - punct de acces	admittance - acces; drept de intrare
access time - timp de acces (informatică)	
accession - completarea fondului	
accession arrangement - orânduirea după număr de inventar	

adult education - educație permanentă;
formare permanentă

adult training - educație permanentă;
formare permanentă

advance copy - exemplar-semnal (de
control)

advance list - catalog de apariții

advanced - avansat

advertising bibliography - bibliografie
prospectivă

advisory service - serviciu consultativ

agreement - acord; contract; convenție; tratat

alert, to - a corecta, a modifica

alertation - modificare, schimbare

all firsts - primele ediții (într-o cercetare
bibliografică)

allocation - alocare, repartiție, ventilație

allocation of indexing terms - atribuire de
termeni de indexare

allotting the call number - cotare

allotting the shelf mark - cotare

alphabetic arrangement - aranjare alfabetică

alphabetic catalogue - catalog alfabetic

alphabetic code - cod alfabetic, indice
alfabetic

alphabetic coding - codificare alfabetică

alphabetic notation - indice alfabetic, notație
alfabetică

alphabetic string - lanț alfabetic

alphabetical - alfabetic

alphabetical filing of cards / clasificarea
alfabetică a fișelor

alphabetical index - index alfabetic

alphabetical order - clasificare alfabetică

alphabetical pagination - paginare alfabetică

alphabetisation - alfabetizare

alternation - schimbare

alternative arrangement - clasificare prin
centre de interes

alternative heading - vedetă alternativă

alternative title - subtitlu, titlu alternativ,
variantă de titlu

amateur - amator

amended edition - ediție corectată

amendment - modificare, rectificare,
schimbare

amplified edition - ediție adăugată

analogy - analogie

analysis - analiză

analyst - analist

analytic - analitic

analytic bibliography - bibliografie analitică

analytic classification - clasificare analitică

analytic index - indice analitic

analytic method - metodă analitică

analytic subdivisions in udc - indice auxiliar
analitic în czu

analytic survey - sinteză analitică

analytical entry - descriere analitică,
descriere bibliografică analitică, intrare
analitică

analytico-synthetic classification system -
sistem de clasificare analitică-sintetică

animator - animator

annals - anale

annex - anexă, filială

anniversary entry - publicație jubiliară

annotate, to - a adnota

annotated bibliography - bibliografie
adnotată

annotated document - document adnotat	area search - arie de căutare
annotation - adnotare, informații	argument - argument, controversă,
bibliografice, notă critică, notă de lectură	dezbateri, discuție
annual - anual, anuar, publicație anuală	arrange, to - a aranja, a clasifica
annual index - index anual	arrangement - orânduire, sistematizare
annual issues (lending library) -	arrangement basis/principiu de orânduire
împrumuturi anuale	arrangement factor - criteriu de orânduire
annual report - împrumut anual	arrangement principle - principiu de
anonymous document - document anonim	orânduire
anonymous work - lucrare anonimă	arrangement principle(of an index) -
anonymous writing - scriere anonimă	principiu de sistematizare a indexului
antiquarian bookseller - anticar, cărți rare	art library - arotică, bibliotecă de artă
antonymous concepts - noțiuni contrare	artificial - artificial, fictiv
apparatus - dispozitiv, mecanism	artificial classification - clasificare artificială
apparatus criticus - aparat critic	aspect - aspect
applicant - candidat	assemble, to - a aduna
application - execuție, aplicație, soluție	assembly - adunare, reuniune
application form - formular de înscriere	assessment - evaluare
applied research - cercetare aplicativă	assignment - alocare, implantare
apply, to - a aplica	assisted research - căutare asistată, căutare
appraisal - estimare, evaluare, trier	subvențională
approbation - aprobare, autorizație	associated descriptor - descriptor asociat
approval - accepție, aprobare	associative relation - legătură asociativă,
archival collection - fond de arhivă	relație asociativă
archival document - document de arhivă	associative storage - memorie asociativă
archival science - arhivistică	attend, to - a asista
archival storage - arhivare	attendance - asistență
archive - arhivare, arhivă	auction catalogue - catalog de licitație
archives administration - arhivistică	audience - asistență, public, spectatori
archiving - arhivare	automation-automatizare library system-
archiving system - sistem de arhivare	sistem de bibliotecă
archivist - arhivist	barcode number - număr cod de bare
archivistics - arhivistică	bibliographic record - înregistrare bibliografică
area - sector, teritoriu, zonă	bibliography - bibliografie
area composition - compoziție automatizată	bindary - legătorie

binding - legare	the best reviewed titles-cele mai bune titluri
biography - biografie	revizuite
blog - blog	the most requested-cele mai solicitate titluri
borrowed-împrumutate	titles top-titlurile de top
collections of audio materials-colecție de materiale audio	to achieve - a efectua, a realiza, a reuși
collections of images-colecții de imagini	to advance - a avansa
collections of video materials-colecții de materiale video	web 2.0 - web 2.0
enriched content-conținut îmbogățit	
faceted navigation-navigare fațetată	
flash - stick	
flickr - flickr	
flipchart - flipchart	
flyer - flaiier	
folder – mapă	
images- imagini	
information literacy-cultura informației	
integration with the social networks-	
integrarea cu rețelele sociale	
library 2.0-biblioteca 2	
modern web interface	
new generation opac - noua generație opac	
new titles-titluri noi	
open access-acces deschis	
popular choices-cele mai solicitate	
print-a printa	
ranking-clasament	
recommendations to users- recomandări	
pentru utilizatori	
relevance in key words research-relevanța în	
cercetarea cuvintelor-cheie	
reserved-rezervate	
retrieval suggestions-sugestii de recuperare	
reviews-comentarii	

Anexa 9.

Corpusul termenilor din știința informării

acces la informație	documente reale
acces limitat	documente reale
calificarea documentelor	documente retrospective
câmp informațional	documente scrise
colecțiilor de documente	documente secundare
curente și recente.	documente terțiare
document conservat	documente virtuale
document interogat	documente volatile
document în colecții	documentele grafice
documente accesibile prin auz	documentul de tip carte
documente accesibile prin simțul tactil	documentul scris tipărit
documente accesibile prin vâz	educația informațională
documente codate.	ideograme
documente complexe	informația fixată
documente cu caracter privat.	înregistrarea documentelor
documente destinate unui circuit închis	manuscrite copii
documente destinate unui public larg	manuscrite cu scriere alfabetică
documente destinate unui public restrâns	manuscrite electronice
documente fragile.	manuscrite originale
documente gravate în metal	manuscritele personale
documente iconice	regăsirea informației
documente iconice	structuri documentare
documente înrudite	știința informării
documente mixte	transmiterea informațiilor
documente neperiodice	trasee informaționale
documente palpabile	valoarea documentară
documente periodice	zona supravegherii surselor de producție
documente primare	documentară

Anexa 10.

Glosar de termeni biblioteconomici noi specifici

A

adresă web

adresă electronică

acces

agenție de presă

animație

autostrada informațională

B

barcod

bază de date

biblioteca virtuală

birou de presă

briefing

C

cartă

catalog electronic

catalog off-line

catalog on-line

catalog partajat

catalog național partajat

căutare combinată

câmp

circulație partajată

cititor

cod de bare

colaționare

colațiune

competențe

comunicare informațională

comunicat de presă

conferință electronică

control bibliografic

controlul seriabilelor

conversie de date

cultura digitală

cultura informațională

cuvânt-cheie

cyber

D

datele publicării

descriptori

digitizare

diseminarea informației

document anonim

document audio-vizual

document electronic

document-gazdă

document primar

document secundar

E

e-book

explozie informațională

e-jurnal

e-mail

F

facilități

feed-back

fișier

floppy disk

flux informațional

format

full-text

hypercatalog

hypertext

I

identificare bibliografică

IFLA

indexare

indicatori de performanță

industria informării

interfață

interfață-utilizator

Internet

informație

interogare

Intranet

L

laptop

libertate intelectuală

limbaj

limbaj de programare

M

mediator

meniu principal

metadată

modul OPAC

monografie

multimedia

N

navigare Internet

O

on-line

operatori logici

opțiune

P

parte componentă

periodic electronic

portal

poștă electronică

prelucrare analitică și sintetică

prezervare

S

salvare de date

sat global

scanner

setup

simbol

sistem informațional

sistem integrat

site web

societate informațională

software

stocare

surse de informare pe Internet

Ș

știința informării

T

tehnologia informării și a comunicării

terminal

tezaur

U

UNIMARC

upgrade

utilizator

V

validare

vedetă

vedetă de subiect

W

web

Windows

webbibliography

Z

zonă de descriere bibliografică

Anexa 11.

Termeni biblioteconomici interdisciplinari

(în baza subsistemelor terminologice ale: achiziției, inovației, instruire, management, marketing, spațiu, informatic)

abilitate	aliniere verticală
abilitate analitică	alfabetizare digitală
abilitate informațională	ambianța bibliotecii
abilitate practică	ambianță
abilitatea sintetică (creativă)	amenajarea spațiilor
abonament	analist lexical
abreviere	analiza nevoilor de formare
acces de la distanță	antivirus aplicație
acces deschis	aplicație web
achiziție	atelier de lucru
achiziția documentelor	autentificare
achiziție gratuită	autodezvoltare
achiziție oneroasă	automatizarea bibliotecilor
act de primire	biblioteca ca spațiu
act însoțitor	blog
act de casare	brainstorming
addendă	breaking the ice
afiliere de autor	cafenea publică
analiză de conținut	carta minții
acreditate	carte electronică
activități de învățare	căutare
actualizare	ciclul instruirii
adresă de e-mail	competență
adresă de internet	competență de specialitate
advocacy	competență metodică
agenda formatorului	competență socială
agenda participantului	competențe ale bibliotecarului modern
agent de abonament	competențe generale
aldină	competențe personale
alineat	competențe profesionale
aliniere	comunalitatea spațiului public

conflictualitatea spațiului
conversație
cunoștințe
descărcare electronică
design
design ambiental
design de bibliotecă
design interior
diagramă-arbore
disc optic
discuție facilitată
diseminare
dispozitiv de citire a cărților electronice
(ebook reader)
e-comerț (e-commerce)
ecran
ecran tactil (touchscreen)
editare
editor de imagini
editor de text
educația adulților
educație
educație în servicii
educație nonformală
e-guvernare e-mail
e-learning
e-mail
emoticon
empatie
enter
eroare
e-servicii
estetică
evaluarea formării
evocare
excel
experiența structurată
experiență
expertiză managerială
expunere
extensie de nume de fișier
facebook
facilitator
faq (întrebări puse frecvent)
fereastră
fereastră activă
filtru
firewall (zid de flăcări)
fișier
flickr
focus grup
follow-up
formabil
formare
formare a adulților
formare a culturii tehnologice a utilizatorilor
formare formatori
formare profesională
formatare
formator
forward
fullscreen (pe tot ecranul)
gigabyte (gb)
gmail
Google
Google Chrome
Google Drive
Google Translate
grant
hacker

hackerspace	link
hard disc	login
hardware	logo management
hartă site-ului	lucrul în grup mic
hartă	managementul produselor-serviciilor
help library (bibliotecă online)	managementul proiectelor
help line	managementul schimbării
hiperlegătură	managementul spațiilor
hiperlink	marketing marketing one-to-one
hipermedia	marketing interactiv
hiperspațiu	marketing intern
hipertext	marketing relațional
home page	marketingul serviciilor
hyperlink / hiperlegătură	materiale didactice
imaginea instituției	mediateca
instruire	mediul de marketing al bibliotecii
interfață	memorie de date
învățare	mentenanță
învățare nonformală	mentor
învățarea mixtă	mesaj
joc de rol	mesaj de un minut
joystick	metodologie
keyboard (claviatură, tastatură)	mijloace de formare
keyboard shortcuts (scurtături prin taste)	misiune
keys styck	model de bună practică
kilobyte	modele de urmat în servicii
kit	modernizare
know-how	motivare
laborator	necesități de formare
laptop	networking
lider	notificare
lifelong learning	obiective (ale activității formative)
limbaj paraverbal	obiective (ale procesului de instruire)
limbajul trupului	obiective (ale unui program de formare)
linii directe	obiective de învățare

obiective de referință	portal web
off-line	poștă electronică
on-line (prezență)	powerpoint
organigramă	prelegere
outreach	prelegere interactivă
pagină	prezentare
pagină de căutare	prezentare
pagină de pornire	prezi
pagină de start (home page)	prezi
pagină favorită (bookmark)	problematizare
pagină web (webpage)	procedeu
panou de afișaj	produs formativ
parolă	programe de calculator
partener	proiectarea unui program de formare
partener media	proiector
partener servicii parteneriat	protocol
parteneriat în servicii	randament formativ
parteneriat public privat	raționalitatea spațiului (bibliotecii)
păianjen (spider)	realizarea sensului
percepția asupra performanței	reflecție
percepția serviciilor	regăsirea informației
periferic	repozitoriu
periferice auxiliare de stocare	rețea de calculatoare
periferice de ieșire	rețea locală
periferice de intrare	rețea socială
periferice media	rolul formatorului
periodic electronic	rolul major al formatorului
personal de bibliotecă	router
pictogramă	sensibilitatea spațiului (bibliotecii)
piramidă (bulgăre de zăpadă)	sesiune de formare
piraterie	sesiune de simulare
pixel	sesiune sinectică
plan	software
port	
spațiul bibliotecii	standard ocupațional

spațiu public	webex
stick de memorie	webliografie
stil de comunicare	webologie (webology)
stil de învățare	wireless
studiu de caz	word
tastatură	zip
tehnologii informaționale	zonă
temporalitatea spațiului (bibliotecii)	zonă de confort
trainer	zonă maker
training	zonă media
turul galeriei	zonă pentru adulți
valori formative	zonă pentru copii
valorile trainerului	zonă pentru tineri
vizibilitatea spațiului (bibliotecii)	zonă-studiu individual
web 2.0	zoom (platformă online)

Anexa 12.

Corpusul de termeni biblioteconomi formați prin abreviere

- A.D. – Anno Domini
- A.N.-D.J. – Arhivele Naționale-Direcția Județeană
- AAL – Association of Assistant Librarians
- AB – Asociația Bibliotecarilor
- ABA – Asociația Bibliotecarilor Asistenți
- ABR – Asociația Bibliotecarilor din România
- ABRM – Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova
- AE – L'Année Épigraphique, Paris
- AEADE – Acreditarea Educației Anterioare Redobândite prin Experiență
- AELS – Asociația Europeană de Liber Schimb
- ANI – Academia Națională de Informații, București
- APEC – Asociația pentru Cooperare Economică Asia-Pacific
- APEL – Accreditation of Prior Experimental Learning
- AR – Auto Regresiv
- AR- MEM – Autoregressive model- Maximum Entropy Method
- ARBION – Asociația a consorțiilor de biblioteci regionale
- ABC – Asociația Bibliotecilor de Cercetare (SUA și Canada)
- B.C. – Before Christ (ante Christum)
- B.I.Ș. – „Buletinul de Informare Științifică”
- ABE – Adunarea Bibliotecilor Eurasiei
- BAI – Bibliotheca Archaeologica Iassensis, Iași
- BAM – Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, Iași
- BBC – British Broadcasting Corporation, Londra
- BCH – Bulletin de Correspondence Hellénique, Paris
- BCR – Bibliografia Cărții românești contemporane 1919-1951
- BIML – Biroul Internațional de Metrologie Legală
- BIPM – Biroul Internațional de Măsuri și Greutăți
- BMRCE – Coins of the Roman Empire in the British Museum

BRM – Bibliografia cărții românești moderne 1831-1918
C.C. – Comitetul Central (al Partidului Comunist Român)
C.E.S. – Condiții educative speciale (pentru elevi)
CAE – Consiliul de Analiză Economică
CBU – Control Bibliografic Universal
CCEP – Consiliul de Cooperare Economică în Pacific
CCN – Comisia Consultativă Națională
CCSAP – Consiliul de Cooperare pentru Securitate Asia-Pacific
CCU – Comitetul Consultativ al Unităților
CDP – Organizația pentru Comerț și Dezvoltare în Pacific
CEBP – Consiliul Economic al Bazinului Pacificului
CEI/IEC – Comisia Electrotehnică Internațională
CENL – Conferința Directorilor Bibliotecilor Naționale din Europa
CERL – Consorțiul European al Bibliotecilor de Cercetare
CFE – Tratatul pentru Forțele Convenționale în Europa
CGPM – Conferința Generală de Măsuri și Greutăți
CIL – Corpus Inscriptionum Latinarum
CIMEC – Institutul de Memorie Culturală, București
CIML – Comitetul Internațional de Metrologie Legală
CIP – Catalogarea înainte de Publicare
CIPM – Comitetul Internațional de Măsuri și Greutăți
CIRRPC – Committee for Interagency Radiation Research and Policy
CIS – Confederația Internațională a Sindicatelor
CM – Convenția Metrului (La Convention Internationale du Mètre)
CNAA – Council for National Academic Awards
CNC – Camera Națională a Cărții
CNP – Calificare Profesională
CNRS – Centre National de la Recherche Scientifique, Franța
CO – Catalogarea originală
CT – Comitet Tehnic (Comités Techniques)

CTUN – Consiliu pentru Titluri Universitare Naționale
CZU – Clasificare Zecimală Universală
DCDBȘI – Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării
DEM – Digital Elevation Model
DES – Departamentul pentru Educație și Știință
DES – Department of Education and Science
DFAIT – Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului Internațional
DGM – Desemnarea generală a materialului
DVD – Disc Digital Polivalent
EASL – Asociația Europeană a Bibliotecarilor-Sinologi
EBAP – Educația Bazată pe Activitatea Practică
EBLIDA – Biroul European al Asociațiilor de Biblioteci, Informare și Documentare
ECIP – Educația Continuă și Inițiativa Profesională
ECVI – Continuing Education and Vocational Initiative
ELNIT – Asociația Internațională a Utilizatorilor și Designerilor de Biblioteci Electronice și Noi Tehnologii Informaționale
ERAUL – Études et Recherches Archéologiques de l'Université de Liège
FCA – Framework Convention Alliance of MERCOSUR
FCO – Foreign Commonwealth Office
FEP – Federația Editorilor din Europa
FER – Federația Editorilor din România
FIPS – Institutul Federal de Proprietate Industrială
FMI – Fondul Monetar Internațional
FRA – Forumul Regional ASEAN
FRBR – Functional Requirements for Bibliographic Records
GAO – General Accounting Office, S.U.A. (Curtea de Conturi)
IAML – Asociația Internațională a Bibliotecilor, Arhivelor și Centrelor de Documentare Muzicale
IASL – Asociația Internațională a Bibliotecilor Școlare
ICA – Consiliul Internațional al Arhivelor

ICRU – Comisia Internațională a Unităților pentru Radiație și Măsurări
ICRUM – International Commission on Radiation Unit and Measurements
IDR – Inscriptiones Daciae Romanae
IFLA – Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci
IG – Inscriptiones Graecae
ILD – Inscriptiile Latine din Dacia
ILIAC – Centrul Internațional Analitic-Informațional pentru Biblioteci
ILO – Organizația Internațională a Muncii
ILS – Inscriptiones Latinae Selectae
INION – Institutul de Informație Științifică în Științe Sociale
INQUA – International Quaternary Association
IOȘI – Institutul Oamenilor de Știință din Informare
IRT – The Inscriptions of Roman
ISBD – International Standard Bibliographic Description
ISBD (S) – International Standard Bibliographic Description for Serials and other Continuing Resources
ISBN – International Standard Book Number
ISD – Investiții străine directe
ISDS – International Serial Data System
ISO – Organizația Internațională de Standardizare
ISSN – International Standard Serial Number
IT – Information Technology
IUPAC – Uniunea Internațională de Chimie Pură și Aplicată
IUPAP – Uniunea Internațională de Fizică Pură și Aplicată
LA – Library Association
LIBER – Liga Bibliotecilor Europene de Cercetare
LIBNET – Centrul Național Informațional-Bibliotecar
LIS – Library and Information Science
M.A.E. – Ministerul Afacerilor Externe
M.A.I. – Ministerul Afacerilor Interne

MARC – Machine Readable Cataloging
MI – Managementul Informației
MSNBC – Microsoft-National Broadcasting Company, S.U.A.
NAFTA – Acordul Nord-American de Liber Schimb
NATO – North Atlantic Treaty Organization
NEICON – Consorțiul Național Electronic Informațional
NIST – Institutul National de Standarde și Tehnologie, S.U.A.
OCLC – Centrul Informațional pentru Biblioteci Online
OIG – Organizații Internaționale Guvernamentale
OIML – Organizația Internațională de Metrologie Legală
OING – Organizații Internaționale Neguvernamentale
OMC – Organizația Mondială a Comerțului
OMS – Organizația Mondială a Sănătății
ONM – Organismul Național de Metrologie
OP – Open Acces
OPAC – Online Public Access Catalogue
OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
OSIM – Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
OXFAM – Oxford Committee for Famine Relief
P.A.P. – People’s Action Party
PC – Personal Computer
PUF – Presses Univesitaires de France, Paris
R.P.R. – Republica Populară Română
RBA – Asociația Bibliotecilor din Rusia
RDF – Resource Description Framework
REM – Resurse Electronice pentru Biblioteci, Moldova
RSSM – Republica Socialistă Sovietică Moldovenească
S.U.A. – Statele Unite ale Americii (USA – United States of America)
SEG – Supplementum Epigraphicum Graecum
SIU – Sistemul Internațional de Unități

U.R.S.S. – Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice

UE – Uniunea Europeană

UISPP – Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques, Paris

UNESCO – Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură

UNIMARC – Universal Machine Readable Cataloging

VINITI – Institutul de Informație Tehnico-Științifică

Anexa 13.

Corpusul termenilor din managementul bibliotecii

Activitate practică managerială – Un tip special de muncă intelectuală, prin care o persoană (managerul, liderul, conducătorul) determină alte persoane (subordonații) să desfășoare anumite activități în vederea realizării unuia sau mai multor obiective.

Analiză managerială – Evaluarea sistematică a standardelor și metodelor de management.

Arta managementului – Folosirea talentului conducătorului în desfășurarea procesului de management.

Atribuție – Ansamblul sarcinilor executate periodic de personal cu cunoștințe specifice unui domeniu restrâns, care concură spre realizarea unui obiectiv specific.

Conducere – Activitatea grație căreia se realizează un lucru calificat și eficace al personalului angajat orientat spre atingerea scopurilor organizației date.

Conducerea personalului – Procesul prin care o persoană sau un grup de persoane influențează comportamentul celorlalți membri ai organizației în scopul realizării obiectivelor ei.

Control și reglare – Funcția managementului care constă în ansamblul proceselor prin care performanțele organizației și componentelor acesteia sunt comparate cu obiectivele, cu scopul depistării abaterilor, a cauzelor care le-au generat și luării unor decizii pentru eliminarea deficiențelor constatate.

Coordonare – Funcția managerului care constă în ansamblul proceselor prin care se armonizează deciziile și acțiunile personalului organizației și ale subsistemelor componente, în cadrul obiectivelor stabilite prin prevederile sistemului organizatoric creat.

Demotivație – Procesul de alterare a comportamentului uman generat de dificultățile în realizarea obiectivelor individuale.

Evaluare a managerilor – Comensurarea și compararea rezultatelor obținute, a potențialului fizico-material, profesional și managerial cu obiectivele și postul ocupat.

Fișa postului – Pentru candidatul la concursul de ocupare a unui post este un instrument de autoevaluare a șanselor; pentru comisia de examinare – documentul ce stipulează obligațiile și drepturile angajatului.

ANEXA 14

Corpusul termenilor din catalogarea și indexarea publicațiilor

Analiză de conținut – Parte a analizei documentare care prezintă într-o formă concisă și precisă elementele esențiale ce caracterizează conținutul unui document.

Analiză documentară – Operație destinată prezentării, sub formă concisă și exactă, a datelor care caracterizează conținutul unui document/detalierea (determinarea prealabilă a numărului vedetelor de subiect).

Catalog electronic – Catalog pe suport informatic, în care accesul utilizatorilor se efectuează în mod direct, prin intermediul unui terminal.

Catalog electronic – Catalogul consultabil local și/sau la distanță care reflectă colecția unei biblioteci;

Catalog partajat – Tip de catalogare la care participă mai multe unități conform unei decizii prealabile la crearea unui sistem de catalogare și/sau înregistrări în catalog;

Catalog pe subiecte – Catalog în care descrierile bibliografice sunt organizate în ordinea alfabetică a vedetelor de subiect.

Catalogare – O resursă bibliografică descriptivă a documentelor între mai multe biblioteci;

Catalogare descriptivă – Descrierea documentelor cu toate elementele necesare la înregistrarea într-un format bibliografic, crearea și selecția punctelor de acces;

Cererea și utilizarea informației – Studiul și analiza nevoilor de informații ale oamenilor de știință, utilizarea informațiilor științifice și tehnice; probleme de comunicare a informației în știință și tehnică;

Cuvânt „lider” – Cuvântul care se află pe primul loc în vedeta de subiect construită și îndeplinește sarcina de bază în procesul căutării vedetei necesare în lista vedetelor de subiect (în format electronic sau pe fișe), aranjate în ordine alfabetică.

Cuvânt-cheie – Cuvântul (sintagma) ales din titlul sau din textul unui document pentru a caracteriza conținutul acestuia, utilizat atât la indexare, cât și la regăsirea aceluși document.

Descriere bibliografică internațională standard - ISBD – Totalitatea regulilor standardizate internațional, ce prezintă elementele și succesiunea elementelor descrierii bibliografice a oricărui document, precum și simbolurile grafice utilizate;

Document – Informație înregistrată care poate fi tratată ca o unitate într-un proces documentar, indiferent de caracteristicile și forma ei fizică.

Fișier de autoritate – Liste de cuvinte sau sintagme (nume, titluri, subiecte) supuse controlului unei autorități profesionale, ce desemnează entități de un anumit tip (autorizate), folosite ca puncte de acces în cataloage (vedete uniforme).

Indexare coordonată – Metodă de indexare postcoordonată bazată pe utilizarea cuvintelor-cheie ce desemnează conceptele care caracterizează un document.

Indexare pe subiecte – Metodă de dezvoltare a conținutului unui document prin scoaterea în evidență a subiectului principal al unui document, a aspectelor principale ale acestui subiect și a relațiilor cu alte subiecte, în vederea simplificării identificării lui.

Indexare postcoordonată – Metodă de indexare fără ordinea prestabilită a termenilor sau indicilor.

Informație (din engl. *information*) – Ansamblul de date care aduc utilizatorului un spor de cunoaștere privind organizația și mediul ei, care oferă elemente de noutate necesare îndeplinirii obiectivelor individuale.

Intrare-vedetă – Primul element al vedetei de subiect, ce exprimă esențialul subiectului. Ea poate fi alcătuită dintr-un cuvânt și urmată de subdiviziuni.

Inversiune – Metodă de schimbare a locului cuvintelor în construcția VS, care permite de a așeza termenul cel mai semnificativ ca prim element al VS. Inversiunea perturbă ordinea lor naturală, dar nu modifică volumul și sensul expresiei.

Înmagazinarea și regăsirea informației – Studiul metodelor și sistemelor de analiză, de clasificare, de codificare și de căutare a informației tematice, inclusiv studiile de teorie a înmagazinării și a regăsirii.

Limbaaj al vedetei de subiect – Limbaaj artificial, condiționat formal, care include cuvintele limbajului natural, cifre arabe și semne de punctuație. Cuvintele și expresiile sunt selectate din limbajul natural pentru a construi vedete de subiect.

National Science Foundation din Statele Unite consideră că în preocupările documentării intră:

Prelucrarea documentelor – Ansamblul de operații efectuate în bibliotecă pentru a face documentul achiziționat accesibil utilizatorului.

Produse informaționale (engl. *information products*) – Informația documentară sau orice altă informație destinată satisfacerii necesităților concrete ale utilizatorilor.

Subdiviziune – Set de noțiuni care aduc precizări, dezvoltă conținutul lucrării, indică diferite aspecte ale intrării-vedetă, exprimă punctul de vedere din care este tratat subiectul, precizează forma și tipul documentului indexat; organizează și distribuie materialul pe subvedete

în limita unei vedete din catalog. Se disting *subdiviziuni de subiect*, *subdiviziuni geografice*, *subdiviziuni cronologice* și *de formă*.

Subdiviziune cronologică – Exprimă secțiunea cronologică sau perioada de timp la care se referă evenimentul sau fenomenul studiat. Sunt utilizate atât date, cât și denumiri de perioade predominante în domeniile științei (geologice, istorice, arheologice etc.).

Subdiviziune de formă („subdiviziunile tipice, standardizate”) – Indică forma sau natura în care este prezentat materialul sau indică tipul documentului indexat.

Subdiviziune de subiect (tematică) – Precizează unele aspecte ale subiectului, domeniul din care face parte subiectul sau un punct de vedere din care este examinat.

Subdiviziune geografică – Exprimă localizarea geografică pentru un anumit subiect, relația subiectului cu un oarecare obiect geografic. Sunt utilizate denumirile spațiilor fizico-geografice, regiunilor și zonelor, unităților administrativ-teritoriale, locurilor populate, zonelor economico-geografice, raioanelor geologice, obiectelor istorico-geografice etc.

Subiect – Orice noțiune sau combinație de noțiuni considerate ca un tot, reprezintă tot ce poate constitui obiect al unei cercetări. Subiecte ale cercetării pot fi nu numai obiectele materiale ale lumii obiective, dar și reflectarea acestor obiecte în conștiința noastră (senzații, percepții, idei, concepte, judecăți, concluzii etc.). În logică aceste obiecte se numesc obiecte ale gândirii.

Traducere automată – Cercetări în problema perfecționării traducerii automate dintr-o limbă naturală în alta.

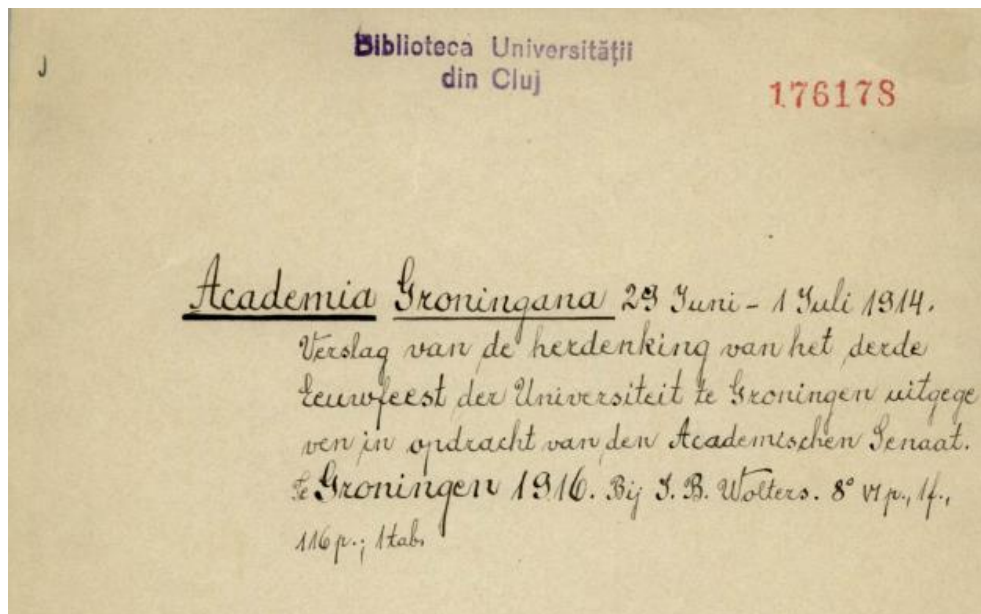
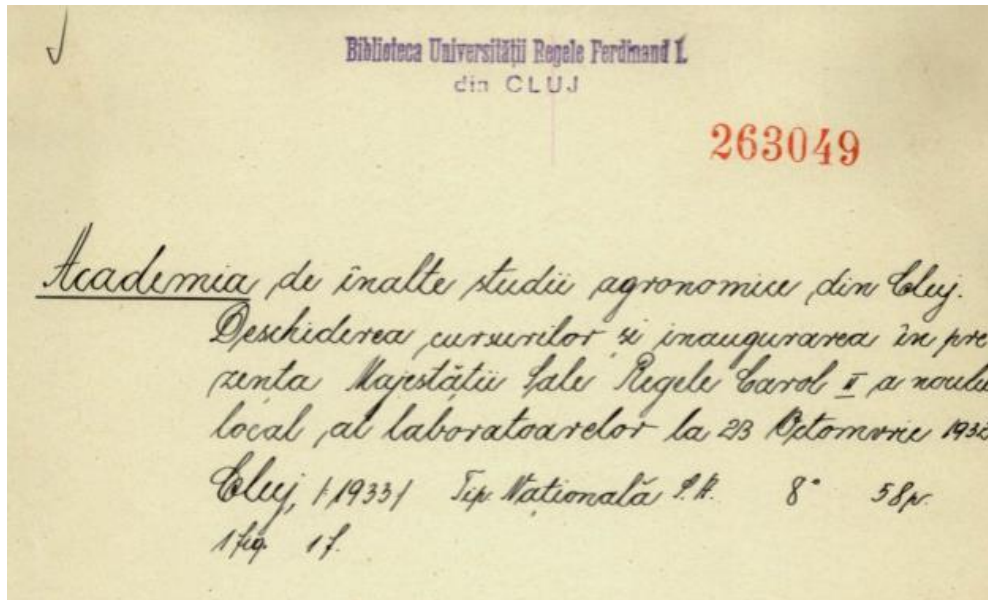
Utilaj material – Construcția de aparate pentru procesele de informare științifică: citirea, stocarea, căutarea, transmiterea, traducerea.

Vedetă de subiect – Vedeta care reprezintă subiectul sau subiectele conținute într-un document. Constituie conceptele/noțiunile/termenii utilizați pentru a reprezenta conținutul documentelor și al cererilor de informare. Ea este reprezentată de un cuvânt sau un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri (litere, semne) evidențiate/stabilite de catalogator în scopul orânduirii lor după un sistem standard.

Vedetă de subiect compusă – Vedeta de subiect formată din câteva elemente ce include ansamblul Intrare-vedetă + subdiviziuni (pot fi una, două, mai rar trei subdiviziuni).

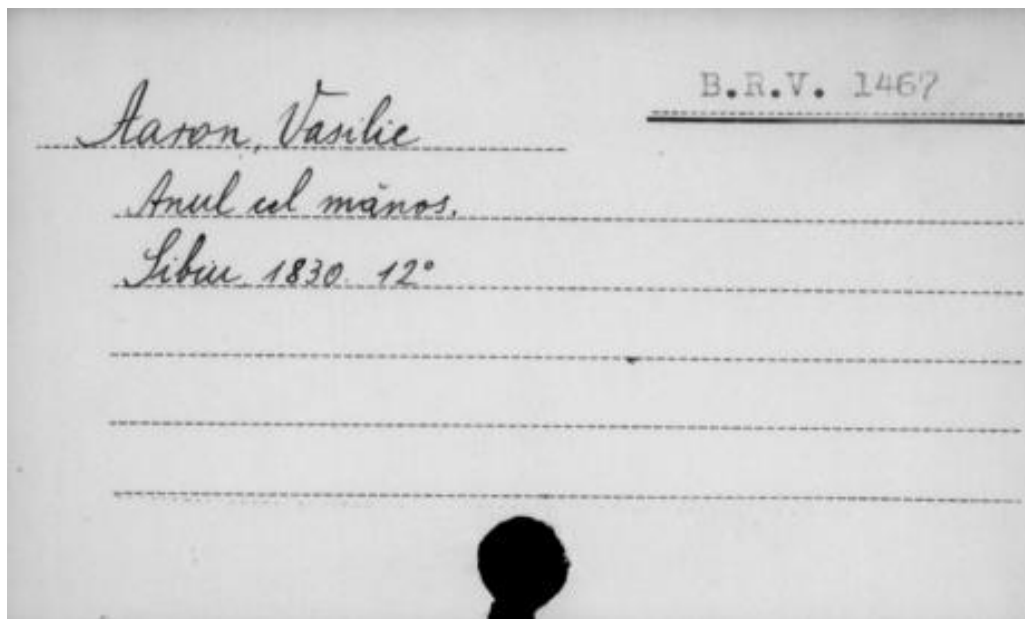
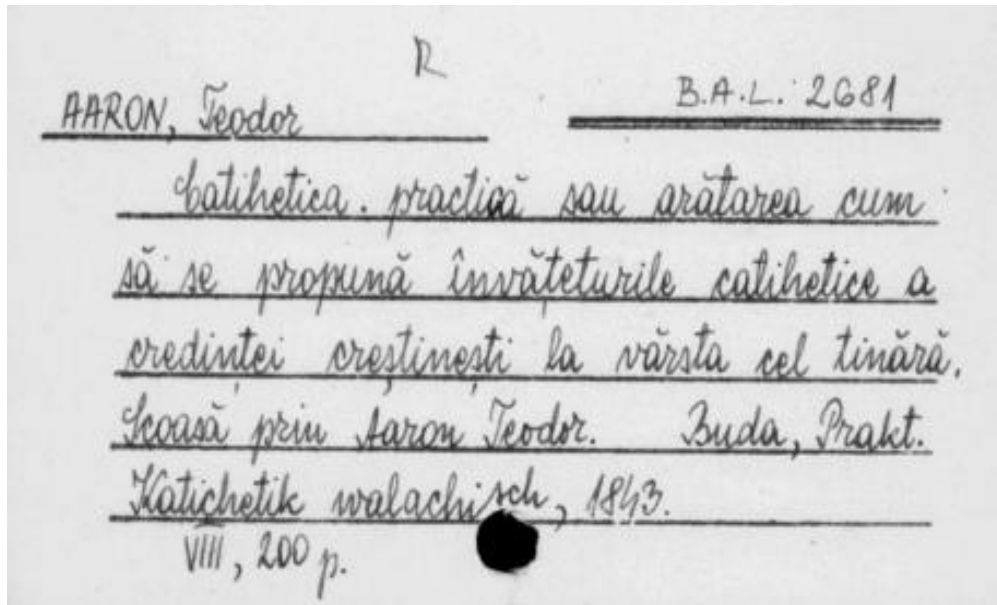
ANEXA 15

Modele de evoluție a fișelor de catalog
Fișă veche de catalog scrisă manual din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”,
Cluj-Napoca

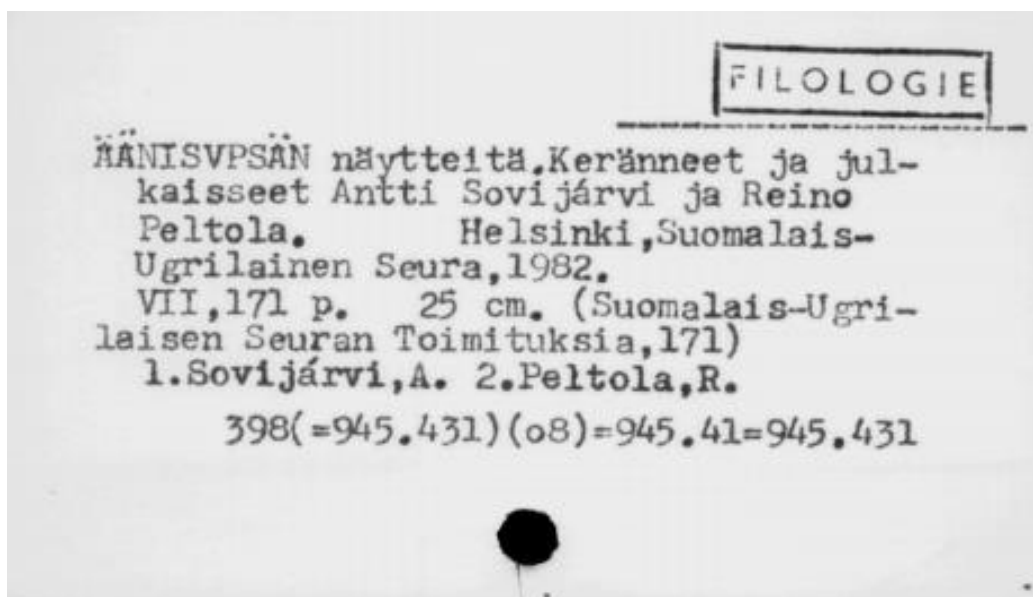
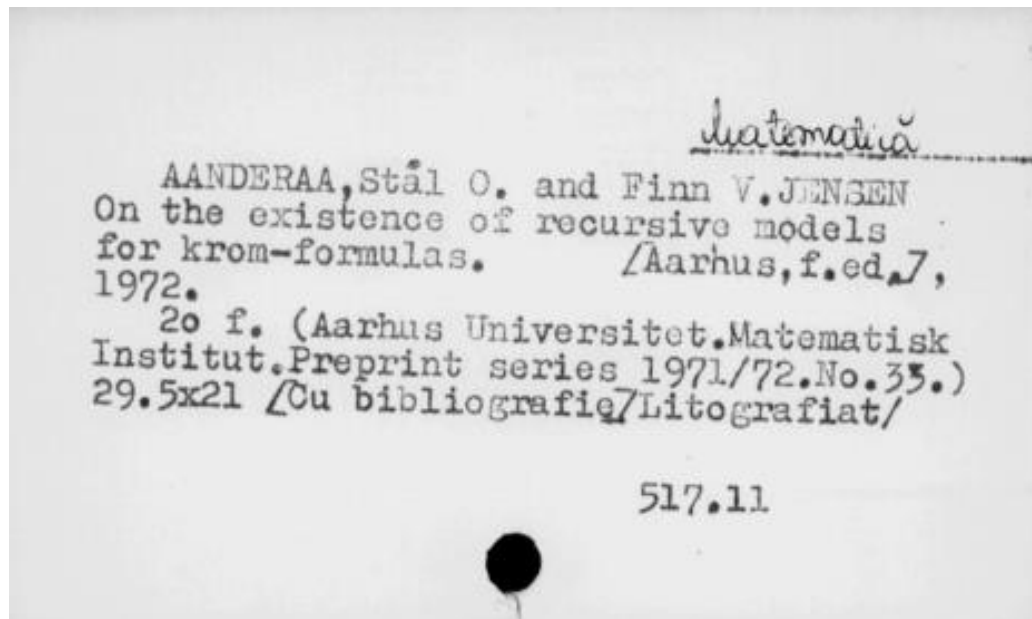
Sursa: https://www.bcucuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cv/pdf/a/c/Acachie-Academiae.pdf [294]

Fișă de catalog cu șină din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”, Cluj-Napoca

Sursa: https://www.bcucIuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cas/pdf/a/a/Aanderaa-Aaron.pdf [295]

Fișă de catalog culeasă la mașina de dactilografiat din Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I”, Cluj-Napoca

Sursa: https://www.bcucuj.ro/sites/all/modules/custom/bcu_catalogs/data/cas/pdf/a/a/Aanderaa-Aaron.pdf [296]

Fișe noi catalogarea documentelor în biblioteci/muzee

Pictorul-poet Iulian Filip

Tipul înregistrării: Text tipărit: analitic (parte componentă)
Autor: Dabija, Nicolae
Responsabilitate: Nicolae Dabija
Editura:
Locul publicării: Chișinău
Anul Ediției: 2010
Descriere: P. 1
Limba: Română
În: Literatura și arta. 2010 - 24 iun. - P. 1
Subiect: Filip, Iulian

Nicolae D. Filip : Biobibliografie

Tipul înregistrării: Text tipărit: monografic
Alcătuitor: Gorodnâi, E.
Alcătuitor: Tabak, K.
Responsabilitate secundară: Alcăt. : E. Gorodnâi, K.Tabak
Editura: Editura Bibliotecii Universitare
Locul publicării: Bălți
Anul Ediției: 1995
Ediție: Ed. a 2-a, revăz. și complet.
Descriere: 69 p.
Limba: Română
Subiect: fizică
Subiect: Filip, Nicolae ((1926-2009))
Clasificare: 016:537.8
Clasificare: 537.8(092)(01)

Ion Creanga

Tipul înregistrării: Text tipărit: analitic (parte componentă)
Autor: Creangă, Ion (scriitor) (1839(1837) - 1889)
Responsabilitate: Creanga Ion
Editura:
Locul publicării: România
Anul Ediției: 1989
Limba: Franceză
În: Cahiers roumains d'études littéraires . - Bucarest : Éditions Univers, 1973-1989, 1991-1992. 1989 -- Nr. 4 -- P. 5-155
Subiect: Literatură română
Subiect: Literatură română - Istorie și critică
Subiect: Creangă, Ion (scriitor) (1839(1837) - 1889)
Clasificare: 821.135.1.09

Sursa: Catalog BNRM | Căutări › Căutare Simplă [297]

Anexa 16.

Fișe terminologice pentru corpul din domeniul biblioteconomic românesc

Termeni din domeniul biblioteconomic care datează din secolul al XIII-lea și al XVII-lea

Termen: bibliosofie	Descriere: Bibliosofia este disciplina sau perspectiva care explorează cărțile și lectura dintr-o perspectivă filozofică, punând în discuție sensurile, valorile, și impactul acestora asupra cunoașterii și existenței umane. Termenul poate desemna și o abordare spirituală a relației cu cartea, ca obiect cultural sau ca mediu de transmisie a ideilor.
Etimologie:	<ul style="list-style-type: none"> • Biblio-: din greaca veche „biblion” (carte). • -sofie: din greaca veche „sophia” (înțelepciune)
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Bibliologie, biblioterapie, filosofia lecturii
Context:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studiile de bibliosofie oferă perspective profunde asupra rolului cărților în formarea identității culturale. 2. Bibliosofia explorează cum cărțile pot deveni un spațiu de meditație asupra condiției umane. 3. Deși rar întâlnit în uzul general, termenul „bibliosofie” este utilizat în cercuri academice și în contextul unor dezbateri filozofice sau literare.
Anii: secolul al XVIII-lea-al XIX-lea	Sursa: RĂU, Alexe. Abordări filosofice relative la premisele apariției și la determinările ontologice ale scrisului. Partea I [349]; Abordări filosofice relative la premisele apariției și la determinările ontologice ale scrisului. Partea II [350].
Termen: codex	Descriere: Un „codex” este o formă timpurie de carte, care constă dintr-un set de foi de pergament sau papirus, legate împreună și cusute, ce au înlocuit ruloarele de papirus utilizate anterior. Codexul a fost un precursor al cărții moderne și a fost folosit în special pentru manuscrise literare, religioase și juridice. Începând cu secolul I d. Hr., codexul a devenit mai popular în lumea romană și ulterior în Evul Mediu, datorită practicii de a oferi un suport mai ușor de manipulant și stocat.
Etimologie:	Din latina <i>codex</i> , care însemna „carte legată” sau „lemn tăiat” (referindu-se la tăierea și legarea paginilor).
Categorie gramaticală:	Substantiv, masculin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Manuscris, carte veche, volumină.
Context:	Codexele antice, adesea iluminate și decorate cu miniaturi, erau considerate opere de artizanat valoroase, folosite în principal în scopuri religioase și educaționale.
Anii: secolul al XIII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 87.
Termen: legătorie	Descriere: Legătoria este procesul de asamblare și protejare a paginilor unui manuscris sau ale unei cărți tipărite prin tehnica de legare, utilizând diverse materiale, cum ar fi pielea, pânza, hârtia sau materiale sintetice. Acesta include atât protejarea cărții pentru a-i asigura durabilitatea, cât și înfrumusețarea acesteia, uneori prin adăugarea de decorațiuni, aurire sau gravuri pe copertă. În secolele trecute, legătoria era o artizanat important, iar unele cărți legate cu migală au devenit obiecte de valoare.
Etimologie:	Din limba latină <i>ligare</i> , care înseamnă „a lega”.

Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Legare, îmbinare, copertare.
Context:	Legătoria cărților este un proces care datează încă din perioada antică, dar a căpătat o importanță majoră în Evul Mediu și în perioada Renașterii. Legătoria cărților în Evul Mediu era un meșteșug respectat, iar unele legători de carte creau lucrări de artizanat cu tehnici complexe și materiale prețioase.
Anii: secolul al XIII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 214.
Termen: armarium	Descriere: Un dulap sau o nișă utilizată în mănăstiri sau biserici medievale pentru a păstra manuscrise, cărți, veșminte liturgice sau alte obiecte de valoare. În contextul monastic, „armarium”-ul era adesea situat într-o zonă centrală a mănăstirii, fiind accesibil călugărilor care aveau nevoie de texte sacre pentru studiu sau pentru slujbele religioase. Acest termen subliniază importanța păstrării cunoștințelor și a tradițiilor religioase, iar utilizarea sa reflectă preocuparea pentru organizarea și protejarea patrimoniului cultural și spiritual al comunităților religioase din Evul Mediu.
Etimologie:	Din limba latină <i>armarium</i> , care însemna dulap sau ladă pentru depozitare.
Categorie gramaticală:	Substantiv neutru.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Dulap, ladă.
Context:	Termenul <i>armarium</i> a apărut în perioada Imperiului Roman (aproximativ în secolul I î.Hr. - I d.Hr.) pentru a desemna locuri de depozitare, iar utilizarea sa în contexte monastice și pentru păstrarea manuscriselor a devenit mai evidentă în perioada medievală, începând din secolul VI-VII.
Anii: secolul al XIII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 33.
Termen: biblioteca de catedrală	Descriere: Spațiu dedicat păstrării și organizării manuscriselor și cărților, situate în catedrale medievale, având rol de centre educaționale și religioase.
Etimologie:	Din limba latină <i>bibliotheca</i> (bibliotecă) și <i>cathedralis</i> (aparținând catedralei).
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Bibliotecă de mănăstire.
Context:	Termenul „bibliotecă” (din latină <i>bibliotheca</i>) este atestat în secolul I d.Hr., dar bibliotecile de catedrale, ca instituții legate de învățământul religios și de păstrarea manuscriselor, au apărut mai ales în Evul Mediu, începând din secolul X-XI, în cadrul catedralelor europene.
Anii: secolul al XII-lea și al XIV-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 47.

Termen: cartulariu	Descriere: Un cartulariu este o colecție de documente sau acte scrise, adesea de natură juridică, administrativă sau istorică, care sunt organizate și păstrate pentru a servi drept sursă de referință sau probatoriu. În biblioteconomie, termenul se poate referi la un registru sau un codex ce conține astfel de materiale, utilizat mai ales în arhive și biblioteci istorice.
Etimologie:	Termenul provine din limba latină, „chartularium”, care desemnează un registru sau o colecție de documente, derivat din „charta” (hartie, document).
Categorie gramaticală:	Substantiv masculin.
Numărul:	Singular/plural: <i>cartularii</i> .
Sinonime:	Codex diplomatic; registru documentar; arhivă de acte.
Context:	Cartulariile au fost utilizate în principal în Evul Mediu pentru a păstra documente legate de drepturi de proprietate, acte de donație, privilegii acordate mănăstirilor sau altor instituții. În biblioteconomie, termenul este folosit pentru a descrie aceste colecții ca surse valoroase pentru cercetare istorică și documentară. Termenul a fost utilizat frecvent începând cu secolele IX-XII, în contextul dezvoltării mănăstirilor și al centralizării documentelor administrative în Europa medievală. În spațiul românesc, cartulariile au fost adoptate mai târziu, începând cu secolele XIV-XV, odată cu consolidarea statelor medievale și a instituțiilor religioase.
Anii: secolul al XIII-lea și al XIV-lea-XV-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 72.
Termen: carte xilografată	Descriere: O „carte xilografată” este o lucrare tipărită folosind tehnica xilografiei, adică prin imprimarea pe hârtie a unor imagini sau texte gravate pe blocuri de lemn. Aceasta a fost una dintre primele metode de tipărire a cărților, folosită în Europa în perioada medievală și Renașterea timpurie, înainte de apariția tiparului cu litere mobile. Xilografia implica gravarea textului și ilustrațiilor pe lemn, iar fiecare pagină trebuia realizată manual, proces laborios și costisitor. Această tehnică a fost importantă în răspândirea cunoștințelor și în dezvoltarea tiparului în Europa.
Etimologie:	Din cuvintele grecești <i>xylon</i> (lemn) și <i>grapho</i> (a scrie), desemnând tehnica de tipărire pe lemn.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Carte gravată pe lemn, carte tipărită prin xilografie.
Context:	Cărțile xilografiate, folosite în Evul Mediu și Renaștere, au fost printre primele lucrări tipărite, facilitând răspândirea cunoștințelor în rândul largului public.
Anii: secolul al XV-lea și al XVI-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 69.
Termen: doască	Descriere:
Etimologie:	Din slavonă, desemnând coperta de lemn sau de piele a cărților medievale.
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Copertă, capac.
Context:	Se regăsește în descrierile de inventare ale cărților din bibliotecile

	mănăstirilor.
Anii: secolul al XVI-lea și al XVII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 119; 316.
Termen: hagiografie	Descriere: Este folosită pentru a desemna scrierile despre viețile sfinților și martirilor. În spațiul românesc, termenul începe să fie utilizat mai frecvent începând cu secolul al XVII-lea, în contextul influențelor religioase bizantine și al literaturii religioase dezvoltate în mănăstirile ortodoxe.
Etimologie:	Provine din franceză - <i>hagiographie</i> .
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Hagiologie.
Context:	Descriere: Un exemplu specific de utilizare a acestui termen este legat de activitatea mitropolitului Dosoftei (1624-1693), care, în lucrarea sa „Viața și petrecerea sfinților”, publicată în 1682, contribuie la răspândirea genului hagiografic în literatura română. Această lucrare poate fi considerată un moment important pentru consolidarea conceptului și practicii hagiografiei în spațiul cultural românesc.
Anii: 1624-1682 - secolul al XVII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 180.
Termen: hartofilax	Descriere: Bibliotecar sau arhivar al unei mănăstiri, în evul mediu. Acesta desemna persoana responsabilă cu păstrarea, organizarea și administrarea documentelor într-o cancelarie domnească sau într-un context religios.
Etimologie:	Provine din greacă (<i>hartos</i> – hârtie, carte și <i>phylax</i> – păzitor).
Categorie gramaticală:	Substantiv masculin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	-
Context:	Termenul „hartofilax” apare documentat în spațiul românesc în secolul al XVII-lea, mai exact în perioada domniei lui Vasile Lupu (1644-1653), fiind utilizat în cancelariile moldovenești pentru a desemna funcția de administrator sau păstrător al documentelor oficiale și religioase. O altă atestare semnificativă este în 1775, în contextul organizării arhivelor mănăstirilor și episcopilor din Țările Române, când acest termen este folosit pentru a descrie atribuțiile persoanelor responsabile cu gestionarea arhivelor.
Anii: 1644-1775 - secolul al XVII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 181.
Termen: tiparniță	Descriere: Termenul „tiparniță” se referă la o mașinărie folosită pentru tipărirea documentelor, cărților și altor materiale tipografice. În perioada medievală și până în secolul al XIX-lea, tiparnițele au fost esențiale pentru producerea de materiale tipărite, revoluționând procesul de multiplicare a informațiilor și facilitând răspândirea cunoștințelor. De obicei, termenul era folosit pentru a desemna aparate de tipărire cu litere mobile, invenție atribuită lui Johannes Gutenberg în secolul al XV-lea, care a permis tipărirea rapidă și în masă. Tiparnițele erau adesea folosite în atelierele tipografice și au jucat un rol crucial în dezvoltarea educației și culturii.
Etimologie:	Derivat din slavonul „tipari” (a tipări).
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.

Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Presă tipografică
Context:	Apare în cronică și documente care descriu aparatele de tipărit aduse din vestul Europei.
Anii: 1550-1650 – secolul al XVI-lea și al XVII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 364.

Termeni domeniul biblioteconomic care datează din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea

Termen: bibliografie	Descriere: Bibliografia este lista completă a lucrărilor sau surselor citate sau consultate într-o lucrare de cercetare. În perioada secolelor XVII-XIX, bibliografia a devenit un instrument esențial în cercetare și studii academice.
Etimologie:	Din limba greacă <i>bibliographia</i> , compus din <i>biblion</i> (carte) și <i>grapho</i> (a scrie).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Listă de lucrări, referințe
Context:	„Bibliografia lucrării era esențială pentru a oferi cititorilor sursele de unde au fost preluate informațiile.”
Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 44.
Termen: bibliolog	Descriere: Bibliologul este specialistul care studiază, cercetează și analizează aspectele teoretice și practice ale biblioteconomiei și ale gestiunii informațiilor în biblioteci. Acesta se ocupă cu teoria cărților, arhivării, organizației și conservării materialelor documentare, fiind expert în cercetarea relației dintre informație și utilizatori.
Etimologie:	Din greaca veche <i>biblion</i> (carte) și <i>logos</i> (studiu, știință), termenul „bibliolog” desemnând pe cel care studiază cărțile și problemele legate de acestea.
Categorie gramaticală:	Substantiv, masculin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Specialist în biblioteconomie, cercetător în bibliografie.
Context:	Bibliologii pot analiza evoluția bibliotecilor, studiile de bibliografie, sisteme de organizare a informațiilor și politici de conservare a patrimoniului bibliografic.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 46.
Termen: bibliologie	Descriere: Bibliologia este știința care se ocupă cu studiul cărților, al proceselor de producție și circulație a acestora, al organizării și arhivării informației, precum și al impactului lor asupra culturii și societății. Ea include analiza teoretică și istorică a cărților, a bibliotecilor și a sistemelor de păstrare a cunoașterii. Bibliologia explorează și aspectele legate de tipografie, editare, conservare și protejare a patrimoniului scris.
Etimologie:	Din greaca veche <i>biblion</i> (carte) și <i>logos</i> (studiu, știință), termenul fiind folosit pentru a desemna studiul cărților și al documentelor scrise.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular/plural.

Sinonime:	Știința cărții, știința bibliotecilor
Context:	Bibliologia se dezvoltă ca disciplină academică, având un rol esențial în formarea unor noi metode de organizare și păstrare a cunoștințelor în biblioteci și arhive. Termenul „bibliologie” a apărut în secolul XIX, odată cu profesionalizarea studiilor de biblioteconomie și organizarea informației.
Anii: 1800 - secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 46.
Termen: bibliotecar	Descriere: Bibliotecarul este persoana care se ocupă cu gestionarea și organizarea resurselor dintr-o bibliotecă, oferind asistență cititorilor în găsirea materialelor necesare.
Etimologie:	Din limba latină <i>bibliothecarius</i> , derivat din <i>bibliotheca</i> (bibliotecă).
Categorie gramaticală:	Substantiv, masculin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Conservator, curator.
Context:	„Bibliotecarii aveau responsabilitatea de a organiza colecțiile și de a ajuta cititorii să găsească cărțile necesare pentru cercetările lor.”
Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 47.
Termen: carte acefală	Descriere: O „carte acefală” se referă la o lucrare tipărită sau manuscris care nu are autor identificabil sau care nu este semnată. Acest termen poate desemna, de asemenea, o lucrare care nu are o structură clară de autoritate, adică o lucrare care nu se află sub autoritatea unui autor formal, dar care poate fi totuși citită sau folosită în scopuri academice sau literare. Termenul este adesea folosit în contextul lucrărilor anonime sau al operelor care au fost publicate fără a dezvălui identitatea autorului.
Etimologie:	Din cuvântul „acefal”, derivat din grecescul <i>akephalos</i> , care înseamnă „fără cap” sau „fără conducător”. În acest caz, termenul face referire la lipsa unui autor formal (cap) al lucrării.
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.
Numărul:	Singular/plural: cărți acefale.
Sinonime:	Lucrare anonimă, carte anonimă, lucrare fără autor.
Context:	În secolul al XIX-lea, multe cărți acefale au fost publicate sub pseudonime sau fără a dezvălui identitatea autorului, iar unele dintre acestea au devenit lucrări literare de referință. Termenul „carte acefală” este utilizat preponderent în literatura și studiile academice din secolele XIX-XX, în perioada în care au apărut lucrări anonime sau publicate sub pseudonime.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 67.
Termen: carte de învățătură	Descriere: Cartea românească de învățătură este un termen specific spațiului cultural românesc, utilizat pentru a desemna lucrările tipărite în limba română, începând cu secolul al XVI-lea, având scopuri educative, religioase și morale. Aceste cărți, precum cele tipărite de Coresi, cum ar fi <i>Învățătură creștinească</i> sau <i>Psaltirea</i> , au avut un rol esențial în răspândirea limbii române scrise și în consolidarea identității culturale și religioase. Destinate atât clericilor, cât și credincioșilor laici, ele abordau teme teologice, morale și educative, fiind un mijloc important de instruire spirituală și de promovare a valorilor creștine.

Etimologie:	Termen specific românesc, indicând lucrările religioase destinate educației spirituale.
Categorie gramaticală:	Substantiv feminin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Manual religios.
Context:	Utilizat în titlurile tipăriturilor lui Coresi, precum „Învățătură creștinească”.
Anii: secolul al XVII-lea și al XVIII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 68.
Termen: catalog	Descriere: Un catalog este o listă organizată a documentelor sau cărților aflate într-o bibliotecă sau arhivă. Catalogul a început să fie utilizat pentru a permite bibliotecarilor să țină evidența materialelor disponibile și să ofere utilizatorilor informații clare despre colecțiile bibliotecii.
Etimologie:	Din limba latină <i>catalogus</i> , care provine din grecescul <i>katalogos</i> , însemnând „listă”. Din limba franceză <i>catalogue</i> .
Categorie gramaticală:	Substantiv neutru.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Listă, registru.
Context:	„Catalogul bibliotecii era esențial pentru organizarea și căutarea rapidă a cărților și manuscriselor din acea perioadă.”
Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	<i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 74.
Termen: clasificare	Descriere: Clasificarea se referă la procesul de organizare a materialelor bibliografice sau documentelor într-un sistem logic, pentru a le face accesibile utilizatorilor. Clasificarea a evoluat, cu diverse metode de grupare a cărților în funcție de subiecte, autori sau alte criterii.
Etimologie:	Din latină <i>classificatio</i> , derivat din <i>classis</i> (categorie).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin
Numărul:	Singular/plural.
Context:	Clasificarea cărților din bibliotecă era esențială pentru eficiența utilizării și pentru accesul rapid la resursele necesare.
Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 85.
Termen: index	Descriere: Un index este un instrument de căutare care listează subiectele, autorii sau cuvintele cheie dintr-o lucrare, cu indicații referitoare la paginile în care acestea apar. Indexul a fost folosit pentru a facilita navigarea prin lucrările tipărite și a ajuta cititorii să găsească rapid informațiile relevante.
Etimologie:	Din latinescul <i>index</i> , care înseamnă „indicator” sau „arătător”.
Categorie gramaticală:	Substantiv, masculin.
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Indicație, ghid
Context:	Indexul ajuta cititorii să identifice rapid referințele importante într-o lucrare complexă, economisind timp și facilitând studiul.

Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 198.
Termen: indexare	Descriere: Procesul de identificare și organizare a conceptelor, termenilor sau subiectelor dintr-un document, pentru a facilita regăsirea informației. Se aplică în biblioteconomie, arhivistică și tehnologia informației, contribuind la crearea indexurilor tematice sau de cuvinte-cheie.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Etimologie:	Din limba latină <i>index</i> (indic, listă) și sufixul <i>-are</i> (care indică o acțiune).
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Catalogare, clasificare tematică.
Context:	Indexarea corectă a documentelor asigură accesul rapid la informația relevantă dintr-o bibliotecă.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 199.
Termen: împrumut	Descriere: Împrumutul reprezintă practica de a acorda cărți și alte materiale din bibliotecă cititorilor pentru o perioadă limitată, în scopul de a le studia sau citi acasă. Împrumutul de cărți era reglementat și se desfășura conform unor reguli stricte.
Etimologie:	Din limba latină <i>mutuum</i> (împrumut).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru
Numărul:	Singular/plural.
Sinonime:	Împrumut de carte, împrumut bibliografic.
Context:	Bibliotecile din acea perioadă aveau reguli stricte privind împrumutul, pentru a proteja cărțile și a asigura accesul echitabil.
Anii: secolul al XVII-lea și al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 206.
Termen: scrin	Descriere: Scrinul este utilizat pentru a desemna un dulap, cuțar sau cutie destinată păstrării documentelor, manuscriselor și cărților de valoare, folosit frecvent în Evul Mediu. În spațiul românesc, scrinurile erau întâlnite în cancelariile domnești, mănăstiri și gospodăriile boierești, având un rol esențial în organizarea și protejarea colecțiilor de texte religioase și administrative. Adesea lucrate din lemn de esență tare și ornate cu motive decorative, acestea reflectau statutul social și cultural al posesorului, fiind atât obiecte funcționale, cât și simboluri ale prestigiului.
Etimologie:	Din latinescul „ <i>scrinium</i> ”, desemnând un dulap sau o cutie pentru documente și manuscrise.
Categorie gramaticală:	Substantiv neutru.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Dulap, cuțar.
Context:	Regăsit în inventarele boierești și mănăstirești, folosit pentru păstrarea cărților valoroase.
Anii: secolul al XVII-lea și al XVIII-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 325.

Termen: carte epurată	Descriere: O „carte epurată” se referă la o lucrare tipărită sau manuscris care a fost cenzurată sau modificată pentru a elimina anumite idei, pasaje sau informații considerate indezirabile, dăunătoare sau subversive, conform unei autorități politice, religioase sau ideologice. Epurarea cărților a fost o practică larg răspândită în perioadele de regimuri autoritare, dictaturi sau în contextul cenzurii literare și a avut ca scop protejarea moralității publice sau impunerea unei anumite ideologii.
Etimologie:	Din verbul „a epura” (din latină <i>purare</i>), care înseamnă a curăța sau a elimina impuritățile, aplicat în sensul de a elimina conținutul „impur” sau „periculos” dintr-o lucrare.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular/plural: cărți epurate.
Sinonime:	Carte cenzurată, carte modificată, lucrare cenzurată.
Context:	„În perioada regimurilor autoritare, multe cărți epurate au fost retrase de pe rafturile bibliotecilor sau au fost înlocuite cu versiuni cenzurate.”
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Virgil Olteanu, p. 68.
Termen: capișon	Descriere: Termen vechi utilizat în conservarea colecțiilor de carte rară, referindu-se la o protecție specială pentru cărți, adesea sub formă de cofraje sau huse din materiale durabile, pentru a le proteja de deteriorare.
Etimologie:	Provenit din termenul francez <i>capuchon</i> (cap, protecție), de asemenea utilizat în contextul conservării.
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular, plural: capișoane.
Sinonime:	Cofraj, husă de protecție.
Context:	Capișonul ajută la conservarea cărților rare, protejându-le de praf și umezeală. Folosit în conservarea cărților din secolul al XIX-lea și al XX-lea.
Anii: secolul al XIX-lea și al XX-lea	Sursa: Florea Oprea - Manual de Restaurare A Cartii Vechi Si A Documentelor Grafice v.0.1 PDF [344].
Termen: cearcăn de apă	Descriere: Termen utilizat în biblioteconomie și conservarea cărților pentru a desemna o formă de deteriorare a paginilor sau a materialelor tipărite, cauzată de umezeală sau apă. Cearcanele de apă pot apărea sub forma unor pete, dungii sau urme pe pagină, care sunt vizibile și care pot afecta lizibilitatea și integritatea documentelor.
Etimologie:	<i>Cearcăn</i> din cuvântul slav <i>tsark</i> (cerc, inel), iar <i>apă</i> din latinul <i>aqua</i> (lichid esențial pentru viață).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular, plural: cearcăne de apă.
Sinonime:	Pete de apă, urme de umezeală.
Context:	Cearcanele de apă de pe paginile cărții erau un semn al deteriorării cauzate de depozitarea necorespunzătoare. Folosit în conservarea cărților și documentelor începând cu secolul al XIX-lea, în contextul îngrijirii materialelor fragile.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Olteanu, Virgil, p. 79.
Termen: conservare	Descriere: Procesul de protejare și menținere a integrității documentelor, cărților sau altor obiecte de patrimoniu, pentru a preveni degradarea acestora din cauza factorilor de mediu, uzurii sau altor cauze. Conservarea poate include tehnici fizice, chimice și digitale

	pentru a asigura longevitatea materialelor.
Etimologie:	Provine din latinul <i>conservare</i> , care înseamnă „a păstra, a proteja, a salva” (din <i>con-</i> „împreună” și <i>servare</i> „a păzi, a proteja”).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>conservări</i> .
Sinonime:	Păstrare, protecție.
Context:	Conservarea cărților rare este esențială pentru a asigura că aceste documente valoroase rămân accesibile generațiilor viitoare. Termen folosit din antichitate, dar aplicat sistematic în domeniul patrimoniului cultural începând cu secolul al XIX-lea.
Anii: din antichitate dar și în secolul al XIX-lea	Sursa: <i>Din istoria și arta cărții: lexicon</i> , Olteanu, Virgil, p. 93.
Termen: floarea literei	Descriere: Element decorativ sau ornamentație folosită în tipărirea cărților, care servește la embelismul textului, fiind adesea folosită la începutul unui capitol sau într-o secțiune importantă.
Etimologie:	Provine din expresia <i>floare</i> , folosită în sens figurat pentru a desemna o formă frumoasă sau de ornament, și <i>literă</i> pentru a desemna semnele grafice ale alfabetului.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>flori ale literei</i> .
Sinonime:	Ornament tipografic.
Context:	La începutul capitolului, este folosită floarea literei pentru a marca un pasaj important. A devenit un element tipografic important începând cu secolul al XVI-lea.
Anii: secolul al XVI-lea	Sursa: (2) Elena Chiaburu CARTE ȘI TIPAR ÎN ȚARA MOLDOVEI Elena Chiaburu - Academia.edu [311].
Termen: foaie de gardă	Descriere: Pagina de la începutul unei cărți care conține informații bibliografice esențiale, cum ar fi titlul lucrării, autorul și editorul. Utilizat în tipografie încă din perioada Renașterii.
Etimologie:	Provine din cuvintele <i>foaie</i> (pagină) și <i>gardă</i> (protecție), având rolul de a proteja și de a prezenta informațiile fundamentale ale unei cărți.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin .
Numărul:	Singular, plural: <i>foi de gardă</i> .
Sinonime:	Nu sunt sinonime comune.
Context:	„Foaia de gardă a cărții conține toate detaliile esențiale despre lucrare.”
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: Structura cărții – Camera Națională a Cărții din Republica Moldova [358].
Termen: foaie de informare	Descriere: Document de informare care conține date esențiale despre o lucrare, activitate sau eveniment, destinat să informeze publicul sau să ajute la promovarea unui subiect.
Etimologie:	Combină cuvintele <i>foaie</i> (pagini, document) și <i>informare</i> (procesul de a transmite informații).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>foi de informare</i> .
Sinonime:	Broșură, pliante.
Context:	Biblioteca a distribuit foi de informare pentru a promova noua expoziție de cărți. Folosit în domeniul informării publice din secolul al XX-lea.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: (2) Doina Gabriela Vanca - Promovarea imaginii bibliotecii publice în comunitate Vanca Doina Gabriela - Academia.edu [364].

Termen: igiiena cărții	Descriere: Practici de conservare și protejare a cărților pentru a preveni deteriorarea acestora, incluzând curățarea, protecția de umiditate și expunerea la factori de risc.
Etimologie:	Din <i>higiiena</i> (din grecescul <i>hygieinos</i> , care înseamnă „sănătos”) și <i>carte</i> (lucrare tipărită sau manuscris).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>igiene ale cărților</i> .
Sinonime:	Conservare de carte.
Context:	Bibliotecile se ocupă de igiena cărților pentru a asigura păstrarea lor în condiții optime.
	Practicile de igienă a cărții sunt importante încă din secolul al XIX-lea, în special în domeniul biblioteconomie.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: Florea Oprea - Manual de Restaurare A Cartii Vechi Si A Documentelor Grafice v.0.1 PDF [344].
Termen: îmbătrânirea fondurilor	Descriere: Procesul de degradare a materialelor dintr-o bibliotecă sau arhivă, cauzat de uzura fizică, expunerea la factori de mediu sau deteriorarea conținutului informatic.
Etimologie:	<i>Îmbătrânire</i> din <i>mătrânire</i> și <i>fonduri</i> din latinescul <i>fundus</i> („bază”, „sursă”).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>îmbătrâniri ale fondurilor</i> .
Sinonime:	Degradare a fondurilor.
Context:	Bibliotecile trebuie să investească în conservarea fondurilor pentru a preveni îmbătrânirea acestora. Termenul a fost folosit frecvent în conservarea cărților din secolul al XX-lea.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: Conservarea Colectiilor PDF [317].
Termen: încuietoare de cărți	Descriere: Mecanism folosit pentru a securiza cărțile sau documentele într-o bibliotecă sau arhivă, pentru a preveni furturile sau pierderile.
Etimologie:	<i>Încuietoare</i> din verbul <i>a încuia</i> și <i>carte</i> din latină <i>carta</i> .
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>încuietori de cărți</i> .
Sinonime:	Lacăt de carte.
Context:	Încuietorii de cărți sunt esențiale pentru protejarea colecțiilor valoroase.
Anii: secolul al XVII-lea - secolul al XIX-lea.	Sursa: Cele mai vechi 10 biblioteci din lume - Respiro [307].
Termen: înlănțuirea cărților	Descriere: Practica de a lega cărțile într-o serie, pentru a le menține împreună și a le proteja în biblioteci sau arhive.
Etimologie:	<i>Înlănțuire</i> din <i>lanț</i> și <i>carte</i> din latină <i>carta</i> .
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>înlănțuiri ale cărților</i> .
Sinonime:	Legare de cărți.
Context:	Bibliotecile foloseau înlănțuirea cărților pentru a împiedica furtul acestora.
Anii: secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.	Sursa: De ce oamenii din Evul Mediu legau cărțile cu lanțuri? - PAGINARIUM [300].

Termen: lanț alfabetic	Descriere: Sistem de organizare a documentelor sau cărților bazat pe ordonarea acestora după primele litere ale titlului sau autorului.
Etimologie:	<i>Lanț</i> din latinul <i>catena</i> (serie legată) și <i>alfabet</i> din grecescul <i>alphabetos</i> .
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular, plural: <i>lanțuri alfabetice</i> .
Sinonime:	Ordine alfabetică.
Context:	Sistemul de catalogare al bibliotecii se bazează pe lanțul alfabetic al titlurilor cărților.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: Conservarea documentelor vechi și rare prin metode digitale [319].
Termen: oglinza paginii	Descriere: Concept tipografic care se referă la distribuția uniformă a textului pe pagină, astfel încât să fie vizibil și estetic plăcut. Folosit în tipografie din perioada Renașterii și continuu până în prezent.
Etimologie:	<i>Oglindă</i> din latina <i>speculum</i> (oglinză) și <i>paginii</i> din latinul <i>pagina</i> (foaie).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
	Numărul: Singular, plural: <i>oglinzii ale paginii</i> .
Sinonime:	Nu există sinonime specifice.
Context:	Tipograful trebuie să țină cont de oglinzile paginii pentru a asigura o distribuție corectă a textului pe hârtie. Toate elementele dintr-o pagină (text, imagini, tabele, note, antet, subsol) trebuie plasate în interiorul oglinzii paginii.
Anii: 1600-prezent	Sursa: <i>Tehnoredactarea documentelor electronice</i> [361].
Termen: marochin	Descriere: Tip de piele tăbăcită, de obicei folosită pentru legarea cărților. Marochinul este durabil și rezistent, adesea de culoare galbenă sau maro.
Etimologie:	Provine din limba franceză <i>maroquin</i> , care desemna pielea de capră originară din Maroc.
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular, plural: <i>marochine</i> .
Sinonime:	Piele de capră tăbăcită.
	Context: Cărțile vechi erau adesea legate în marochin pentru a le proteja de uzura zilnică.
Anii: secolul al XVII-lea.	Sursa: Evoluția legătoriei manuale – sec. XV – XVIII Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" Cluj-Napoca [327].
Termen: trunchiere	Descriere: În biblioteconomie și tehnologia informației, trunchierea se referă la procesul de tăiere sau scurtare a unor date, indici sau informații care sunt considerate inutile sau irelevante. Poate desemna și reducerea unui fond de cărți sau documente într-un format mai compact.
Etimologie:	Provine din verbul <i>a trunchia</i> , care înseamnă „a tăia, a reduce”.
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular: <i>trunchiere</i> .
Sinonime:	Scurtare, tăiere.
Context:	Trunchierea indicilor CZU a permis reducerea timpului de căutare a informațiilor în baza de date. Termen folosit în tehnologia informației și biblioteconomie din secolul al XX-lea.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: Revista Romana de Biblioteconomie. Actualitatea CZU PDF [354].

Termen: călăreț	Descriere: În domeniul tehnologiilor de automatizare a bibliotecii, termenul „călăreț” poate desemna un program sau un script care rulează în fundal pentru a automatiza diverse sarcini, de obicei legate de procesarea datelor sau gestionarea resurselor într-un sistem informatizat. Poate fi un software care „călărește” diverse procese pentru a le menține în funcțiune.
Etimologie:	Provine din cuvântul românesc <i>călăreț</i> , care desemnează o persoană ce călărește un cal, simbolizând activitatea rapidă și de mobilizare a resurselor.
Categorie gramaticală:	Substantiv, masculin.
Numărul:	Singular, plural: <i>călăreți</i> .
Sinonime:	Automat, script, proces automatizat.
Context:	Călărețul sistemului de automatizare a bibliotecii a gestionat fluxul de date și a sincronizat fișierele între servere. Termen folosit în contextul tehnologiilor de automatizare în biblioteci.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: Sisteme Integrate de Biblioteca PDF [312].
Termen: memorie electronică	Descriere: Componentă a unui sistem informatic care stochează datele și programele necesare funcționării unui dispozitiv sau sistem.
Etimologie:	<i>Memorie</i> din latinul <i>memoria</i> (amintire, înregistrare), iar <i>electronică</i> din grecescul <i>ēlektron</i> (fiertură, material conductor de electricitate).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>memorii electronice</i> .
Sinonime:	Stocare digitală.
Context:	Memoria electronică a computerului este esențială pentru operarea rapidă a programelor. Termen utilizat începând cu mijlocul secolului al XX-lea, cu avansarea tehnologiilor informatice.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: curta_o_hosu_l_bodnar_r-digitizarea_intre_necesitate_si_provocare-2015.pdf [324].
Termen: memorie centrală	Descriere: Partea principală a memoriei unui sistem informatic care stochează datele și programele active pentru procesare directă de către procesor.
Etimologie:	<i>Memorie</i> din latinul <i>memoria</i> și <i>centrală</i> din latinul <i>centralis</i> (referitor la centru, esențial).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular, plural: <i>memorii centrale</i> .
Sinonime:	RAM (Random Access Memory).
Context:	Memoria centrală este folosită pentru stocarea temporară a datelor pe care procesorul le utilizează. Introducerea și utilizarea sa se află în domeniul tehnologiilor informatice din secolul al XX-lea.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: (2) Biblioteconomie și științe ale informării: manual practic Veronica Cosovan, Tostogan Aliona, and Dmitric Ecaterina - Academia.edu [304].
Termen: Acquisition (Achiziție)	Descriere: Procesul prin care o bibliotecă sau instituție similară obține materiale (cărți, periodice, resurse digitale, etc.) pentru colecțiile sale, prin cumpărare, donație, schimburi sau abonamente.
Etimologie:	Din limba latină <i>acquisitio</i> (dobândire, obținere) și din engleză <i>acquisition</i> (achiziție).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular/plural.

Sinonime:	Dobândire, procurare, colectare.
Context:	Achiziția materialelor este esențială pentru dezvoltarea colecțiilor. Achiziția de resurse digitale a devenit o prioritate pentru bibliotecile moderne în era informației.
Anii: Secolul al XIX-lea	Sursa: Conf_UTM_2014_Vol_III_pg538_540.pdf [348].
Termen: Call Number (Cota de raft/autor)	Descriere: Cod numeric și/sau literar atribuit unui material din bibliotecă pentru a indica locația sa pe rafturi.
Etimologie:	Din engleză <i>call</i> (chemare) și <i>number</i> (număr).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Cota.
Context:	Cota de raft facilitează găsirea rapidă a unei cărți într-o bibliotecă.
Anii: secolul al XIX-lea	Sursa: Surse de Informare PDF [359].
Termen: Automation (Automatizare)	Descriere: Procesul prin care sarcinile repetitive din biblioteci, precum catalogarea, împrumutul și inventarierea, sunt gestionate de sisteme informatice, reducând intervenția umană și îmbunătățind eficiența.
Etimologie:	Din limba engleză <i>automation</i> , derivat din greacă <i>automatos</i> (care se mișcă singur).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Digitalizare, mecanizare.
Context:	Automatizarea în biblioteci a crescut semnificativ productivitatea personalului.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: Metode_si_soft_uri_de_catalogare_online.pdf. [331].
Termen: Dewey Decimal Classification (DDC) (Clasificarea Zecimală Dewey)	Descriere: Sistem de clasificare bibliografică bazat pe împărțirea cunoștințelor umane în 10 clase principale, dezvoltat de Melvil Dewey în 1876.
Etimologie:	De la numele lui Melvil Dewey și cuvântul „decimal.”
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Sistem Dewey.
Context:	Clasificarea Zecimală Dewey este utilizată pe scară largă în biblioteci publice pentru organizarea colecțiilor.
Anii: 1876, secolul al XIX-lea	Sursa: DE CE ARTICOLELE ȘTIINȚIFICE AU NEVOIE DE CZU [325].
Termen: Open Access (Acces Deschis)	Descriere: Model de publicare și diseminare a informației care permite accesul gratuit și nelimitat la resurse academice și de cercetare, fără restricții financiare sau de copyright. Promovează transparența și accesibilitatea cunoștințelor.
Etimologie:	Din limba engleză <i>open</i> (deschis) și <i>access</i> (acces).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Acces liber.
Context:	Publicațiile în regim de Open Access au revoluționat accesul la

	cunoștințe în mediul academic.
Anii: secolul al XXI-lea	Sursa: Corghenci, Ludmila. O redescoperire a Accesului Deschis. [326].
Termen: Library 2.0 (Biblioteca 2.0)	Descriere: Concept modern de bibliotecă care integrează tehnologiile Web 2.0, punând accent pe interacțiunea utilizatorilor, personalizarea serviciilor și accesul la resurse digitale.
Etimologie:	Din engleză <i>library</i> (bibliotecă) și <i>2.0</i> (indicând o versiune îmbunătățită).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Biblioteca digitală, bibliotecă interactivă.
Context:	Biblioteca 2.0 permite utilizatorilor să acceseze resurse online și să interacționeze direct cu bibliotecarii.
Anii: secolul al XXI-lea	Sursa: (2) Tehnologii web 2.0 în biblioteci: model de cercetare bibliografică Lenuta Ursachi - Academia.edu. [363].
Termen: Information Literacy (Alfabetizare informațională)	Descriere: Set de competențe care permit indivizilor să localizeze, evalueze, utilizeze și gestioneze eficient informațiile pentru a-și atinge scopurile personale sau academice.
Etimologie:	Din engleză <i>information</i> (informație) și <i>literacy</i> (alfabetizare).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Cultura informației, educație informațională, competențe digitale.
Context:	Alfabetizarea informațională este esențială pentru succesul în mediul academic și profesional.
Anii: secolul al XX-lea	Sursa: 571-574.pdf [316].
Termen: Digitization (Digitalizare)	Descriere: Procesul de conversie a documentelor fizice sau analogice în format digital pentru stocare, acces și conservare pe termen lung.
Etimologie:	Din engleză <i>digitize</i> (a digitaliza).
Categorie gramaticală:	Substantiv, feminin.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Conversie digitală, scanare.
Context:	Digitalizarea colecțiilor rare permite accesul global și protejarea originalelor.”
Anii: secolul al XX-lea al XXI-lea	Sursa: Conservarea documentelor vechi și rare prin metode digitale [319].
Termen: Repository (Depozit digital)	Descriere: Platformă sau spațiu electronic utilizat pentru stocarea, organizarea și partajarea resurselor digitale, precum articole științifice, teze și date de cercetare.
Etimologie:	Din engleză <i>repository</i> (depozit), cu origini în latină <i>reponere</i> (a așeza).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Arhivă digitală.
Context:	Depozitul digital al universității conține teze de doctorat și articole publicate de cercetători

Anii: 1990, secolul al XX-lea	Sursa: 37-39_24.pdf [330].
Termen: Thesaurus (Tezaur terminologic)	Descriere: Instrument utilizat pentru a organiza termeni și concepte într-o structură ierarhică, sprijinind regăsirea informațiilor în mod eficient.
Etimologie:	Din greacă <i>thēsauros</i> (tezaur).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Dicționar de termeni, vocabular controlat.
Context:	Tezaurul terminologic ajută utilizatorii să găsească sinonime și termeni înrudiți
Anii: 2000, secolul al XXI-lea.	Sursa: Microsoft Word - 73.doc [352].
Termen: Web 2.0	Descriere: Evoluția internetului către o platformă interactivă și colaborativă, care include rețele sociale, bloguri și alte tehnologii participative.
Etimologie:	Din engleză <i>web</i> (rețea) și <i>2.0</i> (indică o versiune îmbunătățită).
Categorie gramaticală:	Substantiv, neutru.
Numărul:	Singular.
Sinonime:	Internet participativ.
Context:	Web 2.0 a transformat modul în care oamenii interacționează și colaborează online.
Anii 2000, secolul al XXI-lea.	Sursa: (2) Tehnologii web 2.0 în biblioteci: model de cercetare bibliografică Lenuta Ursachi - Academia.edu [363].

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Subsemnata, Cristina Caterev, declar pe propria răspundere că materialele prezentate în teza de doctorat cu tema „*Evoluția terminologiei biblioteconomice românești*” sunt rezultatul cercetării proprii, realizate cu respectarea principiilor eticii academice și a normelor metodologice în vigoare. Tot conținutul lucrării, inclusiv analizele, interpretările și concluziile formulate, reflectă munca mea personală și originală.

De asemenea, confirm că toate sursele utilizate sunt citate corespunzător, iar contribuțiile altor autori sunt recunoscute conform regulilor științifice. Declar că nu am plagiat și că mi-am îndeplinit obligațiile academice cu onestitate, asumându-mi întreaga răspundere pentru veridicitatea și integritatea materialelor incluse în această cercetare.

Semnătura:

Data: 09.01.2025

CURRICULUM VITAE AL AUTOAREI

Cristina Caterev

Cetățenie: Republica Moldova

Data și locul nașterii: 23.01.1983, raionul Nisporeni, satul Boldurești

EXPERIENȚĂ PROFESIONALĂ:

2022 - până în prezent, șef secție Patrimoniu, documentare și conservare - Muzeul Național al Literaturii Române, Chișinău.

2021 - 2022 bibliograf principal - Muzeul Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu”.

2019 - 2021 specialist principal Secția Dezvoltarea și Evidența Colecțiilor în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

2019 - redactor literar Tipografie&Poligrafie „Bussines Imperiu”.

2017-2019 - șef secție Secția Audiovideoteca Națională în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

2014 - 2016 bibliotecar secția Moldavistică în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

2013 - 2014 director interimar Biblioteca „A. Lupan” a Academiei de Științe a RM.

2013 director adjunct pe activitatea biblioteconomică și arhivă Biblioteca „A. Lupan” a Academiei de Științe a RM.

2013 șef secție E-Informație Biblioteca „A. Lupan” a Academiei de Științe a RM.

2012-2013 bibliotecar în secția Bibliografie și Informare Biblioteca „A. Lupan” a Academiei de Științe a RM.

2012 - bibliotecar în secția Catalogarea Literaturii Biblioteca „A. Lupan” a Academiei de Științe a RM.

2010 - 2012 director de bibliotecă de cartier Filiala Ștefan cel Mare, B.P. Hasdeu.

2007-2010 șef filială pentru copii Vissarion Belinski, B.P. Hasdeu.

2005 - 2007 șef oficiu sala de lectură, filiala Târgoviște, B.P. Hasdeu.

2002-2003 bibliotecar filiala Târgoviște, B.P. Hasdeu.

STUDII - licență, masterat, doctorat (instituție, perioada, specialitatea, calificarea):

2013 - 2018 studii de doctorat, școala doctorală Științe umanistice, Universitatea de Stat din Moldova, specialitatea 621-04 - Lexicologie și lexicografie; terminologie și limbaje specializate; traductologie (limba română).

2008 - 2010 - studii de masterat, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, Universitatea de Stat din Moldova, Specialitatea: Managementul instituției infodocumentare.

2001 - 2005 - studii de licență, Facultatea de Filologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, specialitatea Limba și literatura română și limba și literatura engleză.

PARTICIPĂRI ÎN PROIECTE ȘTIINȚIFICE

Participări în proiecte științifice naționale și internaționale:

2018-2019 Coordonator al proiectului național Arhiva de voci, Volumul I-X. Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

STAGII (INSTITUȚIE, PERIOADA):

Participări la manifestări științifice (naționale și internaționale):

27.12.2023 – Simozion in MEMORIAM „Alexe Rău - 70 ani de la naștere”: online, Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

16.06.2022 – Raport oral: *Vestigia scriptorum in tempore*. Simpozionul științific internațional „Valori bibliofile” - 2022, ediția a XXXI-a, 16.06.2022, Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

14.04.2022 – Colocviul Internațional Traducerea - act creativ: între știință și artă, Universitatea de Stat din Moldova.

17.03.2022 – Raport oral: *Dinamica formării termenilor în biblioteconomia românească*. La: Conferința științifică națională Rigoare exegetică și vocație pedagogică. In memoriam Elena Țau Eveniment online 17 martie 2022, Universitatea de Stat din Moldova.

7-8.10.2021 – Conferința Internațională Filologia modernă: realizări și perspective în context european, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu” al Ministerului Educației și Cercetării

7-8.11.2019 – Conferința Științifică Națională cu Participare Internațională Integritate prin cercetare și inovare, Universitatea de Stat din Moldova

29.09.2017 – Colocviul Internațional Traducere și mondializare, Universitatea de Stat din Moldova.

10.03.2014 – Conferința științifică „Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători”, Universitatea „Dimitrie Cantemir”, Chișinău.

LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI ȘTIINȚIFICO-METODICE PUBLICATE:

1. CATEREV, Cristina. Rolul elementelor de flexiune în limbajul biblioteconomic românesc. In: *Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”*, 2024, nr. 3 (74), pp. 127-131. ISSN 1857-0461. Categoria B. DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.24.3-74.13>. Disponibil: 127-132.pdf.
2. CATEREV, Cristina. The dynamic structure of the library terms in romanian language. In: *Journal of Romanian Literary Studies*. 2023, nr. 33, pp. 581-590. ISSN 2248-3004. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/188157; <https://asociatia-alpha.ro/jrls/33-2023-Jrls-d.pdf>.
3. CATEREV, Cristina. Din istoria terminologiei biblioteconomice. In: *Philologia*. 2020, nr. 5-6(311-312), pp. 144-150. ISSN 1857-4300. Categoria B. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/117542.
4. CATEREV, Cristina. Different Abbreviations formed by Years in the Information Science Vocabulary. In: *Intertext*. 2019, nr. 1-2(49-50), pp. 293-298. ISSN 1857-3711. Categoria B+. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/84245.
5. CATEREV, Cristina. The structure of the single-member and multiple-member terms in the field of the Romanian library science. In: *Identities in Globalisation. Intercultural Perspectives Language and Discourse*. Ediția a 7-a, Lang, 10-11 aprilie 2020, Tîrgu Mureș: The Alpha Institute for Multicultural Studies, 2020, pp. 318-336. ISBN 978-606-8624-10-5. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/151695.
6. CATEREV, Cristina. Influența englezismelor în cadrul terminologiei biblioteconomice românești. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Vol. 2, 7 iunie 2018, Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu”. pp. 299-302. ISBN 978-9975-88-042-8. Disponibil: <https://www.usch.md/wp->

- content/uploads/2020/05/Conferinta-USC_2018-Vol-II-pt-site.pdf;
https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/66898.
7. CATEREV, Cristina. Termenii biblioteconomi modernii: delimitări structural. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 7, Vol.2, 15 iunie 2018, Chișinău: Tipogr. „Biotehdesign”, 2018, pp. 25-30. ISBN 978-9975-108-46-1. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/63979.
 8. CATEREV, Cristina. Terminologia biblioteconomică: abordări metodologice. In: *Filologia modernă: realizări și perspective în context european*. Ediția 11, 10 octombrie 2017, Chișinău: „Tipocart Print” SRL, 2017, pp. 45-52. ISBN 978-9975-133-85-2. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/58722.
 9. CATEREV, Cristina. The role of common abbreviations in the information science vocabulary. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 6, Vol.2, 15 iunie 2017, Chișinău: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2017, pp. 14-18. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/65997.
 10. CATEREV, Cristina. Formarea termenilor în domeniul biblioteconomic prin intermediul metaforei conceptuale. In: *Orientări actuale în cercetarea doctorală*. Ediția 7, 7 decembrie 2017, Bălți: Tipografia „Indigou Color”, 2017, pp. 64-65. Disponibil: https://usarb.md/wp-content/uploads/2018/04/Program_Colocviul_Doctoranzilor_2017.pdf;
https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/124158.
 11. CATEREV, Cristina. Fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomică românească. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 5, Vol.3, 15 martie 2016, Chișinău: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2016, pp. 40-45. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/71349.
 12. CATEREV, Cristina. Metafora conceptuală în limbajul zilnic. In: *Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*. Ediția 3, T, 10 martie 2014, Chișinău: Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 2014, p. 70. ISBN 978-9975-4257-2-8. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/71893.

ARTICOLE ÎN CULEGERI

1. CATEREV, Cristina. Biblioteconomia modernă - structura și frecvența termenilor în era informațională. In: *In honorem Lidia Kulikovski: Culegere de articole*. Chișinău: BNRM, 2021. pp. 64-75. ISBN 978-9975-3425-7-5.

ARTICOLE ÎN ALTE REVISTE NAȚIONALE

1. CATEREV, Cristina. Formarea termenilor în domeniul biblioteconomic prin metaforizare. In: *Magazin Bibliologic*. 2018. Nr. 1-2. pp. 69-79. ISSN 1857-1476.
2. CATEREV, Cristina. Fenomenul derivării lexico-gramaticale în terminologia biblioteconomică românească. In: *BiblioPolis*. 2016. Nr. 3. pp. 25- 29. ISSN 1811-900X. Disponibil: <https://issuu.com/bibliotecahasdeu/docs/bibliopolis-2016-3-web/121>.
3. CATEREV, Cristina. *Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan”: digitizare - instruire - căutare*. In: *BiblioScientia*. Nr. 9, 2013. pp. 47-56. ISSN 1857-2278. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Biblioteca%20stiintifica%20centrala%20_Andrei%20Lupan_.pdf.
4. CATEREV, Cristina. Metode moderne de promovare a colecțiilor. In: *Colloquia bibliothecariorum in memoriam Faina Tlehuçi, ediția a II-a*. Bălți: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo”, 2013. Disponibil: http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/colloquia_tlehuçi.pdf.

5. CATEREV, Cristina. The central scientific library „Andrei Lupan” on new modern social media. In: BiblioScientia. 2013. Nr 10. pp. 63-71. ISSN 1857-2278. Disponibil: <http://biblioscientia.asm.md/pdf/10/08.pdf>.

6. CATEREV, Cristina. Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei la 85 de ani. In: BiblioScientia. 2013. Nr 10. pp. 101-102. ISSN 1857-2278. - http://bsclupan.asm.md/img/userfiles/file/BiblioScientia_2013_10.pdf.

APARTENENȚĂ LA SOCIETĂȚI/ASOCIAȚII ȘTIINȚIFICE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE:

2023 - până în prezent membru al Asociației Americane de Bibliotecari – ALA.

2013 - 2014 membru al Comitetului Național Biblioteconomic.

2013 - 2014 membru al Comitetului Tehnic Nr. 1.

2010 - până în prezent membru al Ligii Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”.

2002 - până în prezent membru al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova.

ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL COLEGIILOR DE REDACȚIE ALE REVISTELOR ȘTIINȚIFICE: Membru al colegiului de redacție a Revistei BiblioScientia: Revistă de biblioteconomie și științele informării. Nr. 9. 2013. ISSN 1857-2278. Academia de Științe a Moldovei. Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut).

CUNOAȘTEREA LIMBILOR (CU INDICAREA GRADULUI DE CUNOAȘTERE):

- engleza (nivel avansat):
- rusa (nivel avansat).

DATE DE CONTACT DE SERVICIU (adresă, telefon, e-mail):

Muzeul Național al Literaturii Române, MD-2009,

str. Alexei Mateevici, nr. 79, mun. Chișinău,

Republica Moldova

Tel. 022 23 81 08

E-mail: cristina.mnlmk@gmail.com

Ialoveni, Puhoi.

Mobil: 068544405